



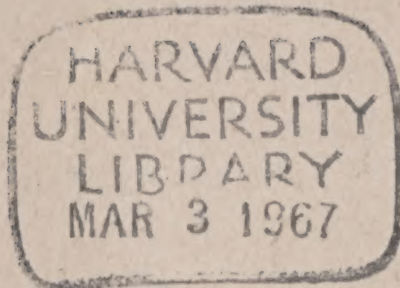

VE
RI
TAS

عشاقی زاده : خالد ضیا

کنارده قالمه

ناشری
اقبال کتبخانه‌سی صاحبی
حسین

استانبول
اورخانیه مطبعه‌سی
١٩٢٤ — ١٣٤٢


HARVARD
UNIVERSITY
LIBRARY
MAR 3 1967

کنارده قالمش

کنارده قالمش

بو کتابی تشکیل ایدن مقاله‌لرك آراسنده هیچ بر رابطه و علاقه موجود دکلدر ، اکر اونلری مطلقا بر آرایه جمع ایدن بر سبب لازم کلیرسه ، عین جریانك کذرکاهنده یووارلانوب کیدرکن تصلسه بر کناره ایلیشه‌رك قالمش اولمه‌لرندن عبارت بر وجه مشابهت بولنه‌بیلیر .

مختلف اسباب ایله اوزون اوزون فاصله‌لره اوغرایان بر حیات تحریرك متنوع زمینلره اوغرادقجه غیر منتظم بر اسراف قلمله زمانك امواج سیلنه ترك اولنمش اوراقنی کاملاً نسیان حفره‌سنه دوغری یووارلانمق اوزره کندی حاللرینه ترك ایتمك و بویله کنارده قالمش اولانلری یکیدن دست التفاته آلمامق بلکه دها مناسب اولوردی ، اکر ، نه دینیرسه دینسین ، هر صاحب صنعتده موجودیتی

ممکن اوله‌بیلن اعظمی بر حس محویته رغماً ، برازده محصوللرینی نسبةً محدود بر حیاته نامزد کورمك املی اولماسه‌یدی...

قرق سنه‌یه قریب بر حیات تحریرك یوزلرجه متفرق مقاله‌لرندن آیریلان بونلره دیکرلرندن فضله بر قیمت عطف ایتمکده بالذات مسبب بر حق کورمه‌یورم؛ حتی آرالرنده موجود موضوع فرقلری کوستر رکه انتخاب خصوصنده بر معیار مخصوصه‌ده رعایت اولنما ـ مشدر. بعضاً بر فکرك دوغریلغنه فریفته اوله‌رق ، بعضاً‌ده بر یازینك سوسنه قاپیله‌رق بو کنارده قالمش شیلری هر قاعده‌دن زیاده تصادفه تبعاً طوپلادم. یالکز بالآخره واقف اولدم که کومه‌نك ایچنده بکا الوانی‌اك زیاده کوزلری آلداته‌بیله‌جك اولانلره دوغری اللرمی اوزاتمشم. شرقك ادبیاتده ذوقی آزچوق تجملات وتزینات ایله محمول اولان یازیلره متمایل اولدیغندن ، غالبا بن‌ده عین تمایل عرقی‌یی رهبر اتخاذ ایله‌مش اولدیغمه حکم ویریورم: انسان بوش یره بر ولد شرق دکلدر . بوکا مائی سمانك ، پارلاق کونشك ، هر شیئه رغماً متوکل بر روحك ونیکبین بر حیاتك نتیجهٔ تأثیری دیمه‌لیدر .



خیال کریاں

خیال کریان

—حسین جاهد بکه—

« ... خسته بر مخیله نك بیچاره مرده‌زادلردی... « هپسی ده وجوده کلمه‌لرینك انتقامنی قلبمه یاقیجی بر تحسر براقمقله آلدیلر.» ح.ج.

اون آلتی یاشـنده ایدم . او بلکه اون اوچنـده واردی ، تا کوچکلکدن قالمش بر اعتیاد ایله قومشو چوجقلریله برابر بزم أوك باغچه‌سـنه دولارلر؛ بن پنجره‌مده بر مجموعهٔ اشعاره ، یاخود باغچه‌نك بر کنارنده بر حکایهٔ خولیا پروره دالارکن اونلر آغاجلرك آراسنه صالیویرلمش برالای رنکارنك چیلغین قوشلر کبی کورولتیلریله بنم اون آلتی یاشمك رؤیالرینه طربکیر اولورلردی .

هپسنك کوزلیدی؛ براز کوچکجه، براز یوموقجه کوزلرینك ایچنده سیاه بر آتش وار ایدی که بوتون سیماسنه، بر ضیای نشوه منبعی کبی ، موجا موج ، خندا خند لمعالر سرپردی . قیصه ،

طونبول پارماقلرینك آراسنده بر مسكن بوسه كبی كولومسه‌ین چوقورلی اللریله دیزلرینك بر قاریش آشاغیسنه قدر آنجق اینن قیصه اثوابنی قالدیره‌رق ، آغزینك ایچنده یكپاره بر قوس صدف كبی پارلایان دیشلرینی كوستره‌رك كندیسنی قوغالایان چوجقلردن كری كری بر قاچیشی ؛ سیاه كركین چورابلرینك یاریسنه قدر یوكسلن اوزون قونجلی مینی مینی پوتینلری اوزرنده اویله هوادار بر اوچیشی؛ بعضاً بوتون بو كروهك اوكنه دوشه‌رك آرقه‌سنده اثوابنك قیوریقلرینی صاللایه صاللایه ، اوموزلرینی كره كره بر یورویشی؛ صوكره بر رقیبه‌یی دوشورمكه موفق اولنجه ، یاخود قاچیله‌مایه‌جق بر برزخدن قورتیلنجه اویله موسیقیپرداز ، بلور آهنك بر كولیشی وارایدی كه اونی بوتون باغچه‌مزه مداوم اولانلرك فوقنه قوردی.

بن ، كوزللكیله ، شوخلغیله همسنه تفوق ایدن بو قیزه حسد ایدییور؛ اونی بو درجه فوق العاده بولمقدن، فائقیتنی وجداناً انكار ایده‌مه‌مكدن متولد غریب بر اذای درون ایله اوندن نفرت ایدییوردم. اوت ، اون آلتی یاشمك بوتون كشایش سودا میلیله سوه‌جك برده بو لطیف مخلوقه درین بر خصومتله دشمن ایدم.

اونك بالعكس بكا ابتلاسی واردی ، سولمه‌دیكنی حس ایدن قیزلره مخصوص بر مجلوبیتله، مطلقا غالب چیقمق ایسته‌ین نسوی برهوس تحكمله بنی مغلوب ایتمكه چالیشیر ، بكا صوقولوردی ؛

فقط حس ایدییوردم که بوقنادلرینی یوزمه سورن کبوتر سودایه آلمی اوزاته‌جق اولورسه‌م بکا بر کوچك تونی بیله براقمقسزین فرار ایده‌جکدی.

آه! بوخیالك سودای محال اولدیغنه بر حس مبهمله قناعت ایدن وجدانم اوکا نه‌بویوك کین طاشیوردی!..

ایستردم که اویونلرده دائما مغلوب اولسون، بالعکس دائما اونك بلورین قهقههٔ غالبیتیله اوزولوردم... ایستردم که بریسنك دوشدیکنی ایشیتدیکم زمان باشمی قالدیره‌رق اونی توزلره بولانمش، بر طرفی ایجنمش، کوزلکنه خلل کلمش کوره‌یم؛ بالعکس اونی دائما یره قاپانمش بر رقیبه‌نك قارشیسنده سه‌که‌رك اعلان ظفر ایدییور کورردم... ایستردم که اونی بر کون توقاتلاسینلر، او التماعندن برعذاب تحملفرسا دویدیغم کوزلری آغلاسون. بالعکس او دائما بر نشوه، بوتون بومینی مینی خلقك اوکنه دوشر، صاغ قوللی بر قاییچ کبی هوالره قالدیره‌رق — آرش!.. — هپسنی اتکلرینه طاقه‌رق چکر کوتورردی.

هردفعهٔ موفقیتنده بکا بر باقیشی، یاخود نفس آلمق ایچون یاتمه کاوب اوطوره‌رق کویا کتابمله کوزلرمك آراسنه کیرمك ایسترجه‌سنه قیوریجیق صاچلی باشنی بر اوزاتشی وار ایدی که: «بنی سومه‌یورسکز، اویله‌می؟ نیچون باقه‌یم، سوه‌جکسکز بختیاری شو بنم اتکلرمه یاپیشه‌رك قوشوشانلردنمی انتخاب ایده‌جکسکز؟»

دیمك ایستردی، صوکره بومعنای استهزائی براوموز سیلکنتیسیله تقویه ایده‌رك ینه اوچار کیدردی .

بوقیزه غلبه چالمق ایچون نه بویوك حرصم واردی ! آرتق بونالیوردم ؛ برشی یاپمق ، اونی تحقیر ایده‌رك مغلوب ایتمك ایسته‌یوردم ؛ اونده‌ده بتمله شو مدید محاربهٔ ساکته‌ده دائما تأخر ایدن غالبیتدن متولد بر حدتك یاواش یاواش فورانی حس ایدیلیوردی. نهایت بر کون...

بر کون ... او کون پك نشوه‌سی واردی ؛ او کون هروقتدن زیاده کولیوردی ، او کون کوزلری دها بلیغ بر معنی ایله :« بنی سومه‌یورسکز ، اویله‌می ؟...» دیه‌یوردی ؛ واو کون بن‌هر کوندن زیاده صیقیلیوردم . نهایت نا کهان قوشارکن کوچك چوجقلردن بری بر آغاجه چارپدی ، بر دقیقه ایچنده اوستی‌باشی قانه بویاندی ، چوجغك بورنی قانایوردی. بو منظره هپسنی قورقوتدی. بردقیقه اول قایناشان چیلغین آلایی شیمدی دهشتدن دوکمش ایدی . اوده ، او بنی مغلوب ایتمك ایسته‌ین‌ده شیمدی بندن مدد بکله‌یه‌رك دوریوردی . بن یرمدن فیرلادم ؛ اوح ! آرتق غالب چیقمغه عزم ایتمش ایدم . چوجغه قوشه‌جق یرده اوکا ، اوت دوغری اوکا کیتدم ؛ اوزرندن نا کهان بر رعشهٔ هراس اوچان چهره‌سنه صوقوله‌رق : « نیچون چوجغی چارپدك ؟ » دیدم ؛ فقط سسم بنی

اور کوتدی ؛ آمان یاربی ! بو حقسز یالانله باغیران سس ، بو وحشی ، بوچر کین سس بنم سسممی ایدی ؟..

بر آدیم کری چکیله‌رك اولا أللرینی قاووشدیردی ؛ صوکره بردن او پارلاق کوزلرینی اورتن بر ایری قطره یاش ایله ، یاناقلرندن فیشقیران آتش ایله بکا باقدی ؛ حدتندن بوغوق برسسله « بنمی ؟ » دیدی ، غیر منتظر بر دانهٔ مهلکله سینه‌سی دلینمش مجروح برقوش نکاه سرزنشیله بکا : « بنی سومه‌یورسکز ، اویله‌می ؟... » معناسنی بردها ، صوك بردفعه دها افاده ایتدکدن صوکره کوز یاشلری بوسبوتون بوشاندی ؛ دها صوکره اوتانه‌رق و آرتق بنی کورمك ایسته‌مه‌یه‌رك قاچدی .

هیهات ! بودفعه ینه بن مغلوب اولمش ایدم والی الابد ...

او وقتدن بری سنه‌لر زهر آلود یارلر آچه‌رق کچدی . شیمدی بعضاً اوزرندن مخرب باد شتا کچمش بر بستان پریشانك پژمرده بقایای اوراقی شکلنده حزین اصفرار سیماسیله بکا بوشه چیقمش عشقلردن ، تهی قالمش امللردن ، هیچ نتیجهٔ حسرتله بیتمش خولیالردن ، بوتون بی بخت کچمش برشبابك ماتم انکیز شعرلرندن بحث ایدن اسکی کاغد پارچه‌لرینك قارشیسنده آراصره دوشونوب آغلامق ایسته‌دکجه ، یانی باشمده حجرهٔ تنهامك سکون رؤیا پروری ایچنده ، او اون آلتی یاشنده سومه‌دیکم ایچون نفرت ایتدیکم لطیف مخلوقك خیال کریانی قیویرجق صاچلریله باشنی یوزمه

سوره‌رك اوزاتیر وپر سرزنش بر صدای مهتزله : « بنی سومه ـ
یورسکز ، اویله‌می ؟ نیچون باقه‌یم ، بوکاغد پارچه‌لرینی‌می سومك
ایسته‌دیکز ؟ » دیر ...   ١٣١٣



تابوت محتشم

تابوت محتشم

بو كون ، مملكتك نزيه ومبجل ، بلند ومنور نهسى وارسه آرقه‌سنه طاقه‌رق هر وقتدن دها يوكسك كورينن خيال سيماسى فوقنده طيران ايده ايده ، اونك تابوت محتشمنى تعقيب ايدركن هم كريان ومتأثر ، هم مطمئن ومتسلى ايدم . استاد ، وصف اساسيسنى بوموكب اعترابنده اك بارز شكليله كوستريبوردى : محترميت ... اوزون بر حيات الامك اونى بابا صفتيله ، وطنپرور صفتيله ، صاحب ظهور فكر صفتيله تخريب ايچون بى‌فاصله ضرباتنى حواله ايدن مصائب سلسله‌سنك ايچندن روحنك صاف وعلوى موجاتنه بر ذرهٔ شائبه ، ناصيه‌سنك پاك ودرخشان كونشنه بر كوچك سايهٔ ابر ، خطواتنك متين ومستقيم توجهنه بر اوفاق لرزش تزلزل كلمه‌دن چيقوب يوروين موجوديتى كبى ايشته بو كونده اطرافنه ، پيش

ويسنه اولادواحفادينى آله‌رق، باشنك اوستنده سوكيلى سيرانلرينك سوكيلى كونشيله، وقار اديبانه‌سنك ايچنده يوكسله يوكسله‌يوروين تابوتى ، بلميدى كه ابديتك قاپيسنى عين حجت محترميتله چاله‌جقدى.

بو كون آرتق كندى كنديمه يالكز قالمق احتياجيله اودامه قاپاندقدن صوكره، ويالكز قالنجه‌اونكله مشغول اولمق احتياجيله شو سطرلرى يازمغه باشلاركن كوزلرمك اوكنده، نه‌قدر زمانلردن برى مسعودتبسملرله آشنائيسنى غائب ايدن سيماسنده شيمدى بختيار بر خندهٔ انبساطك لمعاتنى كوريوردم ؛ اويله‌ياشامغه موفق اولدقدن صوكره بويله اولمكدن ممنون اولان بر حس سعادتك شعشعهٔ اطمئنانى. مزدحم خاطراتمك آره‌سندن استاد اكرمى، اوكابوعنوانى اودرجه ياقيشديران حاليله ، نظرينك هپ كنديسندن صوكره كله‌جكلره قوت وتسليت ويرن ، حمايت وصحابت وعد ايدن معناى كرميله كوريوردم. اونك كوزى كنج نسللرى چاپراشيق يوللرده، قاراكلق واديلرده قضالرى دفع ايتمك ايسته‌يه‌رك تنويره چاليشان بر ييلديز ايدى كه دائما تشجيع ايدن ضياسى كولومسر ، فتور زمانلرنده آرانوب بولنه‌رق دها امين بر قلبله يورومك ايچون شوق ابتسامندن تازه بر قوت آلينيردى .

او ييلديزى ، بن ، الك مفتور بر زمانمده ، آرتق بر دها قالقمامق اوزره مهياى سقوط اولان عزم سعيمك بر هنكامهٔ شورشنده بولمش ايدم .

اوتوز سنه اولدی . حیات تحریره هنوز انتساب ایتمشدم .
ازمیرده اوچ بش کنج ایدك ، حکومتك وسائط تضییقیه‌سنه
اوزمان اوقدر معروض اولمایان بو محیطده بر جریده تأسیس
ایتدك که هم سیاسی هم ادبی ایدی .

بزده اکثریت اوزره یأس آور صفحات ارائه ایدن بر دورهٔ
مجاهده‌یه کیرمش ایدك . اوموزلرمز ضعیف ، قلبلرمز نارین ،
عزم وقرارك قوتنه رغماً اطراف ایله تماس خشین ایدی . بردن
هر شیئی نومیدی سیاهلقلرینه بوغان سمامزك ایچنده او ییلدیزدن
بزه بر خندهٔ تشجیع کلدی ؛ وبردن دامارلرمزده کنج قانمزك
آرتق بر دها سونمه‌یه‌جك برشوق انشغال ایله طوتشدیغنی کوردك .

اوزمان نثر تکاملات تجددیه‌سنده بر بشقه ایز آرایوردی .
رکاکت آلود تجربه‌لری آراسندن دها میال وسیال برلسان بولمغه
هوسکاردی . « خدمت » بو طرزده تجربه‌لرك طفلانه برشکلنی
ارائه ایدن « منثور شعر »لردن نشر ایدییور ، ینه تفرقه ستوننده
« سفیله » اسمنده اوزون بر حکایهٔ ملیه بولندیرییوردی. استادك
نظر مروتی بو تجاربك بوتون صافدرونانه مساعیسی آراسنده
مستعد انبساط بر تازه تخم کشف ایتدی ، و روا کورمه‌دی که
اطرافك غیظ وهجومی ایچنده بو استعداد بوغولوب کیتسون .

اوزمان استاد ایله بو پریشان شیلرك محرری کیکی آراسنده بر
مکاتبه باشلادی ، سنه‌لرجه منتظماً دوام ایدن بو مکاتبه کوچکك

بویوکنه دائما محتاج بر حس التجاسی، بویوکك کوچکنه اوشنمه ین، یورولمایان بر تقید کریمانه سنك امداد وارشادی اساسنه مبتنی ایدی.

ظریف، پیرنمایان، یالکز خفیف بر تماس ایله چیزن وچیزرکن محقق بر تخم صحت آشیلایان بر استهزاسی واردی که هر مکتوبی کلدکجه بکا بر دسته دیکن، فقط درحال نظر نواز چیچکلرله تزین ایده جك دیکنلردن مرکب بر دسته کتیرردی.

اونی ازبر ایدیلن اثرلرندن، جزؤدانده طاشینوب کزدیریلن مکتوبلرندن صوکره بالذات طانیمق ممکن اولونجه ینه هرشیدن اول بو اینجه وظریف استهزاسنه شاهد اولدم، ودینه بیلیرکه بو کندیسنی الك زیاده سودیرن شیلردن بریدی.

استهزاسنك یانده اویله بر مفید اولمق، تصحیح وتعمیر ایتمك، دوشولنشیلری دوزلتمك، قیریق شیلری اصلاح ایله مك آرزوسی واردی که اونك تماسنی حس ایدرکن صاچلریی طارایان، فسنی دوزلتن بابا پارمقلرینك آلتنده بر چوجق لذتی دویاردیکز. وبیلیردیکز که بوتون او اکریلری کورن، بوزوقلری دویان استهزایه حاکم بر ذوق نفیس ومستثنا واردی.

اثرلرینك هر سطرندن ادا ومشوارینه، حال وقالنه قدر بر اصالت ذوقك نفاست کبارانه سی حکم سورردی؛ آغزندن چیقان کلمه لرك بر کل یاپراغنی اکه جك قدر ثقلتی یوقدی، چامورلرك ایچندن یورورکن کورولوردی که آیاقلرینك اوجی بیله کیرلنمه یه جك.

اونك ایچوندرکه الك چاموردن بر دور آراسندن کچمش ایکن
استنه بر کوچاك لکه بیله صیچرامامش واوتوز سنه مملکتك
انسال فکر وعرفانه معلملك ایتمش ایکن هیچ کیمسه نك خاطره سنه
آغیر چکه جك بر طاش براقمامش ایدی .

او ، انسال فکر وعرفانه بوتون قوهٔ حیاتی ، بوتون جملهٔ
موجودیتنی ویردی .

دور حمیدینك الك محتاج تعقیب وتفتیش سیمالرندن بری ایکن
ینه او دورك الك اندیشه بخش محافل افکارندن بری اولان
« ثروت فنون » حرکت ادبیه سنه کافهٔ حرارت روحنی کتیروب
ویرمشدی . هفته کچمزدی که الندہ باستونیله ، یا بکندیکی بر
صحیفه ایچون تقدیراتنی کتیروب هدیه ایتمك ، یا حذر ایدیله جك
بر تهلکه ایچون تجربه لرینك حکمتندن بر فائده براقمق اوزره
مطبعه نك مردیونلرینی چیقماسین . اوزمان اطرافنی آلیردق ،
قارشیسنده بولونمقدن ، اونی دیکله مکدن تقویتیاب اولوردق .
اونك محاضره سی هپمزه معنوی تزلزللرك آراسنده بر معبدك
روحانیت شفا بخشنده آرانان تسلیت وقوتی ویردی .

لسان وفکری ، ادب وصنعتی کماله سوق ایدن هرغایهٔ تجددك
بر حامئ طبیعیسی ، بر شفیع ازلیسی ایدی که ، کچمش عدا ایدیلن
بر نسلك عنعنات سلطنتنه مقید براقه بیله جك افکار مکتسبه نك
فوقنه چیقه رق اصل وظیفهٔ سلطنتك انسال جدیده یه قارشی حقوق

ابوت درعهده ایتمکده اولدیغنه وقوف ایله کندیسندن صوکره کلنلره دائما کرم ونوازشکار بر محبت وصمیمیت کتیررردی .

استاد یالکز اوزمانك «ثروت فنون» حرکت ادبیه‌سنه دکل صوك دورك ینه « ثروت فنون » حرکت ادبیه‌سنه عین مربوطیت روحیه‌یی کوستردی .

غالبا اوچ سنه اولدی ، شیشلیدن تقسیمه دوغری یاواش یاواش یوریوردق؛ صوك سنه‌لرك ضروریات حیاتیه‌له اوزون فاصله‌لره اوغرایان تصادفلرده یکدیکرمزه سویله‌نه‌جك بریکمش شیلر اولوردی. مملکتدن، احوالدن بحث ایدر، صوکره هرایکیمزده‌ده اذا تولید ایدن زمینلردن قاچوب دها مونس بر افقه چیقمق احتیاجی اجرای تأثیر ایده‌رك ادبیاتك صوك تظاهراتندن بحث ایدیوردق . بکا دیدی که :ــ صوك نسلك بزم وسزك نسللرمزه قارشی پك چوق اسباب رجحانی وار . لسانه ، صنعته هرحالده بزدن وسزدن دها زیاده صاحب ، دها زیاده حاکم اولدقلری کورولیور. سرمایهٔ معلومات خصوصنده‌ده هم دها ایرکن داورانمشلر، هم دها زنکین اولمشلر. بونسلله ادبیاتك آتیسندن امین اوله‌بیلیرز.

بونی سویلرکن چوجوقلرینك کندیسند دها قوی اولدیغنه افتخار ایدن بر بابا حظیله مسعود کورونیوردی .

استاد طینتنده برانسان ، واونك رفعتنده‌ده بر امیرادب ایچون بوحس پك طبیعیدی . حیات صنعت ولسانده اکرم اوله‌یوکسك

بر شاهقه‌یی تتویج ایدن ، منابع موجاتی الك صاف نزیه مناطقدن آلان بر بحیره‌درکه بوتون انسال ادب هپ اوندن انشعاب ایده‌رك هر بری بر طرفدن کذرکاه مقدرینی تعقیب ایله‌ین ایرماقلردن عبارتدر .

لسان اونك ید اعجازنده اویله بر استحالهٔ تصفیه کچیرمش ، نثرده ، نظمده صنعت اونك میزابهٔ سحرندن اویله بر نزاهت وا کملیت اکتساب ایده‌رك چیقمشدرکه تاریخ ادبیاتده بوقدر بلند بر افقه اعتلا ایدن باش کندیسندن صوکره کلن چوجقلرینه بی پروا بر عظمتله ، واو عظمتك ایچنده بی پایان بر مباهات ایله باقه‌بیلیر .

اولاد فکر و عرفانده کندیسنه او قدر اسباب سعادت و مفخرت بولان بو استاد اصل حیات عائله‌سنده نه بدبخت بر پدردی !

کویا کندیسنه قوجه بر ذریت ملتی اولاد اوله‌رق بخش ایدن قدر اوکا تك ارجمندینی براقه‌رق بوتون چوجقلرینی ، الك فجیع شرائط ایچنده صره‌سیله آلمش ایدی .

نهایت نژاد حیاتنده آرتق بر دها تعمیر قبول ایته‌یه‌جك اساسانی قیران مدهش بر ضربه اولدی . او مصیبتدن صوکره عمرینك یکانه قیمتی هر دقیقه‌سنك کندیسنی اونك مزارینه براز دها تقریب ایتمه‌سندن عبارتدی . دینه‌بیلیرکه او ماتمندن صوکره الك بختیار ساعتی ایشته او دم وصلتی خبر ویرن ساعت اولمشدر . مصیبتك وقوعندن ایچه زمان صوکره ایدی ، توفیق فکرتله بنی آدایه ایسته‌مشدی .

يزه نژاده دائر خاطره‌لريني ، مرثيه‌لريني اوقومق ايسته‌يوردي .

اوكون كنديسني كورونجه روحمزده بر عقدهٔ بكا دوكوملندي ، اويله خراب وشكسته ، پريشان ومضمحل بر حالي واردي كه اوزرندن اوزون سنه‌لرك سيلابهٔ بلاياسي كچمش ظن اولنوردي .

دسته دسته اوراقني چيقاردي ، نژادك خاطره‌لريني ، يادكارلريني ييغدي . واوقومغه باشلادي . اوقوركن ، آكلاتيركن ، اوغلنه فرياد ايدن بر شكايتيله ، بر يادكارك حكايه‌سيله كويا اوكا بر غريب حيات ويريرمشجه‌سنه سيماسنك معناي ماتمي دكيشيور ، سسي بر هيجان ملاقاتك اهتزازلريله جانلانيوردي .

اوقونان پارچه‌لر اويله علوي ومهيج ، اوياندريلان خاطره‌لر اويله محرق ومؤلم ، صوكره بو ماتمك ايچنه كيروب ياشادقجه اولن ، اولدقجه مسعود اولان بابانك فجيعه‌سي اويله مؤثر ومخرب ايدي كه ، بز ايكيمز ، اضطرابدن قيورانيور ، طاشمامق ايچون كوكسمزي كويا بر منكنه ايچنده صيقيوردق . نهايت مدهش بر طغيان بكا اولدي . اك اول كيم باشلادي ، بيلنه‌مزدي ؛ فقط بر دقيقه اولدي كه اوبرر برر اوقونان كاغدلر ، او بيچاره شكايتلر ييغلمش ماصه‌سنك اوستنه قاپاندي ، بز ، آرتق اوطوره‌مايه‌رق ، اياقده ، صارصيله صارصيله ، حايقيره حايقيره آغلايوردق .

بو كوچك اودا عظيم واويلالرله دولان بر ماتمكده اولدي .

بوفوراندن صوکره اونك سیماسی اوزرندن مدهش بر روز کارله صاغنافلر صاورولمش بر سما کبیدی..

آرتق نه‌زمان استاده تصادف ایدرسه‌م اونك بویله صاغناقلرله ییقانان ، هردفعه‌سنده خطوطی دها درین ماتم ایزلریله قازیلان چهره‌سنی ، کورر ، و ، هیهات ، بو آجینك نه‌دیمك اولدیغنه پك واقف بر قلبله صیزلایه‌رق قارشیسنده دائما او کونی تخطر ایدردم.

فقط ، بو کون ، وقور بر ادا ، مستریح بر مشوار ایله ، او تابوت‌محتشمك آرتق مسعود بر حیاتله متنفس ایمشجه‌سنه آسوده معنی ایله ایلریله‌ییشنه باقارکن ، اونك فوقنده آرتق نالان و پریشان دکل ، کوچك صویه ، او آرامکاه نوشینده او پرستیدهٔ روحك یاننه کیتمکدن ممنون ومنبسط ، خیال خندانك پروازینی کوردم.

٣٢٩





مسينا أيچون

مسینا ایچون

مسینایی ، یکرمی سنه اول زیارت ایدیلن اوکوچك ظریف
شهری ، بو کون ، شو دقیقه‌ده ، خاطرلاتمك اراسنده ارار کن اجنحهٔ
خیالمك نالان ومانمکیر برخلجان مضطربانه‌سی وار . مدهش
براختلاج حیاتشکندن صو کره اعضای تارمارینی ، عظام خردوخاشنی
سره‌رك رماد خرابیتی ایچنده سونوب اریین اوبلدهٔ مصیبت‌زده‌نك
ایچنده ایلیشه‌جك برسقف متبسم ، کنارینه قونه‌جق بردریچهٔ
نشاط بوله‌مایان طائر خیال ، کویا پروبالندن قطرات سرشك الم
دوکه‌رك ، براهتزاز تأثرله ، برارتعاش مخافتله دولاشیور . یکرمی
سنه اول کوریلوب سویلن مسینایه بدل شیمدی برکتلهٔ دهاشهٔ
انقاض ، اوغلغلهٔ شطارت حیاته بدل شیمدی جانشکاف برانین
ووایلا بولمقده لال ومبهوت ، بولوحهٔ مصیبتك اوزرنده بطی

بر پرواز ایله کنیش دائره‌لرله دونه‌دونه خاطراتك ایچنده مسینایی،
هنوز دونه عائد زنده و پرنشوه مسینایی آرایور وصره ایله
کوریور: بحرسفید حوضه‌سنك الك امین لیمانلرندن بری عد ایدیلن
کنیش مرساسنی، نپتون نامنه یاپیلمش صنعتکارانه چشمه‌سیله
اوزون ریختمنی، وقتیله برعرب جامعی اولان سانتا آنونچیاته‌للا
کلیساسنی، لاماتریچه دیرکبیرینك مختلف الالوان مرمرلرله مرتسم
جبهه‌سنی، اطرافی دولو مبانئ قیمتدار ایله مملو قورسووقاوور
جاده‌سنی، التمش بیك جلدی متجاوز برثروت عرفانی محتوی
کتبخانه‌سیله اون آلتنجی عصر اواسطندن بری پایدار اولان
دارالفنونی بر بر یکرمی سنه‌لك برنسیانك طبقات رمادی
آلتندن چیقاریور؛ فقط هیهات! بونلری، بوتون بومکلف
ومطنطن آثار عمران وعرفانی، شیمدی برضربهٔ دهاشهٔ ممات
ایله اوزرینه ییقیلان کتلات انقاض آلتنده جان چکیشیور کوریور.
وبوخاطراتی دولاشیرکن، بونلری تکرار احیایه چالیشیرکن،
خیال، شهرك دیکر برنقطه‌سنه، بونقطه‌یه عائد برخاطره‌سنه
کیدوب، اوراده، یکیدن تازه‌لنن برتأثرله دوریور. شهرك
جنوب غربی یاماجنی برحدیقهٔ دلنشین شکلنده قاپلایان مزارستاندن،
اوظریف شکل دلنوازیله حیات مضطربهٔ بشریه‌یه برمأوای کزین
سعادت وعد ایدییور ظن ایدیلن قامپوسانتودن بحث ایدییورم.
بونقطه‌ده، یکرمی سنه اول ینه بویله درین برالمله دوکمش،

تاروجمك ایچنده صیزلایان برپاره ایله پریشان قالمش ایدم .

حزیرانك نصف اخیرنده ایدی. پیره ایله سچیلیا آراسنده کی مسافه‌یی اولو فقط درونی برهوای عصیان ایله شیشکین دکزك کیزلی چالقانتیلری ایچنده ، خیرپالامایان فقط بونالتوب یوران بریولجیلقله کچمشدم . بکا پك مدید کلن برزمانی افقده قاره‌دن هیچ برنشانه کورمه‌یه‌رك ، کنیش و کویا دارغین ایمشجه‌سنه بولانیق بردکزك یکنسقئ کلال آوری آراسنده منزعج و نزه‌دن نشأت ایتدیکنه حیرت ایدیلن برصالینتینك اوصانجلری ایچنده اویوشه‌رق کچیردکدن صوکره قالابرا داغلرینك کورونمه‌سنه ناشکیبانه منتظردم. صباحلین، هنوز اطراف قارا کلقدی، کوکرته‌یه چیقدم واطرافمه باقدم. تاقارشیده کیجه‌نك هنوز تمامیله سیلنمه‌مش بقایای ظلامی ایچنده اولامبهم برضیا کوردم که بکا مخمور کوزلرینی قیرپه‌رق :ـ ایشته ساحل !.. دیپوردی. ودقیقه‌دن دقیقه‌یه، صباحك سیسلری صیریلوب قالقدقجه ، ساحل دها وضوح ایله ارتسام ایدیپور ، انحناآت واسدادی آراسنده قویویشیل برزمین اوزرنده بیاض قابارتمه‌لره بکزه‌ین کویلر سچیلمکه باشلایوردی . نهایت قالابرا یاماجلری کول رنکنده سترەلرندن یاواش یاواش چیقوب فوقنده کونشك پنبه ضیالریله بریغین مائی بلوط شکلنده پارلادی.

آن مواصلتی تقریب ایتمك ایسته‌ین برهیجانله ساعتلری چکیپوردم . آرتق بوغازه کیرلمشدی . سچیلیا ساحلی ، لطیف

اعوجاجاتنده نار ، زقوم ، انجیر قوروجقلری صاقلایه‌رق مبذول
بر کونشك شعشعاتی آلتنده کولومسه‌یوردی . بوشطارت منظره
آلتنده هیچ تخمین ایدیله‌مزدی که نیجه نیجه مصـائب تاریخیه‌نك
خونین الواحی ، دهاش علل مستولیه‌نك تخریبات ماتمی ، مکرر
آفات طبیعیه‌نك انقاض صدماتی اویویور . بو یشیل ، متبسم ، مشعشع
جزیره ، هیـچ فرض ایدیله‌مزدی که ، برچوق خاطرات الیمه‌نك
مدفن کریه‌داریدر ، هیـچ دینه‌مزدی که اونك بو درجه شن کورونن
روحنك اعماق ماضیسنده جکرسوز ، خرد فرسا صحائف سیاهك
غریو نالشکاری طنین آوردر . هله نصل تخمین اولنه‌بیلیردی که
یکرمی سـنه صوکره بر صرصر مصیبت بوجزیره‌یی قاووروب
یاقه‌جق ، بر صدمهٔ دهاشـهٔ عناصر بوساحهٔ خندناکی صارصوب
یوقه‌جق ، غضوب وقهار بر هجومك حرص عقوری ایچنده برید
بی انصاف بحرسفیدك مائی صولرنده بر نیلوفر شبابیله کولومسه‌ین
سـچیلیایی آلوب یوقه‌جق ، ازه‌جك ، قوپاروب سـوکه‌جك ،
صوکره مدهش بر خندهٔ اطمئنان غیظ ایله ، فرسوده وپژمرده ،
سیلکوب آته‌جق !

نهایت مسینانك براوراق بیچقیسـنه بکزه‌ین وبوبك ایچون
اسکیدن چانقلا نامیله یاد ایدلمه‌سـنه سببیت ویرن لیمانته کیردك .
کوچك ، فقط خوش ، ظریف بر شهر . کویا مزعج بولجیلقلردن
صوکره انسانه یشیل کوزلریله کولومسه‌ین بردوشیزهٔ مسافرپرور ،

بحرسفید چولنك سکون وارامش وعد ایدن برواحه‌سی ...

المده رهبر مسینا ایچون اوچ ساعتلك برزیارتك کفایتنی خبر ویرییوردی ، حال بوکه بورادن تا اوزون یاز کوننك آقشامی حرکت ایده‌جك ایدك . بو کوزل شهره تخصیص اولنه‌جق قوجه بر کون واردی .

ایتالیانك بوتون جنوب شهرلرنده والـٔزیاده سیچیلیا قصبه‌لرنده نظر دقته ، برشرقلیلنك نظر دقتنه چارپه‌جق غریبه ، بوراده ایتالیانجه‌نك انسانه عربجه تأثیرینی ویرمه‌سیدر . واپورك اطرافنی آلان قایقجیلرك ولوله‌سی کلماتك وضوحنی صاقلایه‌رق سامعه کزه قدر برشماتت مشوشه ایچنده کلیرکن تحف برتشابه تصوت وتلفظله ، برقرابت آهنك وترنمله سزده سوریه سواحلندن برلیمانده بولونمق واهمه‌سنی اویاندیرر . بوغریبه‌یی عربلرك سیچیلیاده مدت مدیده اقامتندن قالمش بریادکار اولمق اوزره تلقی ایتمك بلکه‌یا کلش دکلدر .

شهرده بویوك برتماشا یاپدم . درلو اختلاجات تاریخیه وطبیعیه ایچنده ، استیلالردن اختلاللره ، جنکلردن قتل عاملره ، وبالردن زلزله‌لره یووارلانه تخریبات اعصاردن الـٔزیاده خیرپالانان بوبلده‌ده قدیم یونانیلردن یاخود عربلردن ، نورمانلردن یاخود اسپانیوللردن بك آز یادکار واردی ؛ مبانئ عتیقه نامنه بودرجه فقیر اولان برشهرده کوریله‌جك معابد ، زیارت اولنه‌جق دارالفنون ، کچیله‌جك اسواق ومیادین براوزون کونی دولدیرمغه کافی دکلدی .

شهری هیئت عمومیه‌سیله، بوغازی وداغلری وسیع بر دائرهٔ رؤیت ایچنده کورمك ایچون آرابه ایله ، هرایکیسی‌ده اون آلتنجی عصره عائد اولان قاستیللاچیو وقونزاغ قلعه‌لرینك مبنی بولندقلری تپه‌لره قدر کیتدم. الك صوك مرحلهٔ توقف، حیاتده‌ده الك صوك مرحله‌یی تشکیل ایدن ، مزارستان اولدی . فقط بو بر مزارستان دکل ، برتپه‌نك کنیش برصیرتنی سوسله‌ین برباغزار فرحفزا ایدی . طاتلی میللرله تپه‌یه طیرمانان صاری قوملرله مفروش کنیش جاده‌لر آغاجلرك، جابجا طرح اولنمش چمنزارلرك، شوراده بوراده یشیل کومه‌لرك آراسنده صاقلانمش ظریف ومصنع هیاکل مقابرك آراسندن ، انسانی یورلمایه‌رق، خطوه بخطوه چیقلدقجه اطرافی، ایلریده‌دکزك سطح لاجوردینی دها کنیش ساحه‌لرله آچه‌رق تایوقاریده مزارستانك اصل خجیره وصندوقه‌لره مخصوص بنای ساده‌سنه ایصال ایدییوردی . بناساده فقط اورتبه نفیس ومهیب ایدی . ساده‌لکنك خطوط نجیبانه‌سی ، علویت افاده‌سی فکر ووجدانی بوراده برمراقبهٔ حکیمانه‌یه دعوت ایدییوردی . جسیم مرمر کتله‌لریله‌اویه قبیلندن اویناپان صنعتکارانك ایدی مهارتندن چیقمش صندوقه‌لرك ، پرده‌لرك ، هیکللرك آراسنده ، بعض کتابه‌لرده توقف ایدرك ، بعض الواح حزینه‌نك تماشاسنه‌داله‌رق، کاه وبیکاه ساده‌دلانه برلسانك بیان معصومانه‌سنه یاخود صافدرون برمنقاشك جهد طفلانه‌سنه ایلیشن فکر برخنده حالنده ترسمه

وقت بولمه‌دن تکرار بر وسیلهٔ تأثره معروض قاله قاله ، بو بنانك سکوتی ایچنده آیاق‌ بر ملك کورولتیلرندن هم خشیته‌هم مجابه‌بکزه‌ین بر حسله اوزوله‌رك کچدم . تکرار باغچه‌یه چیقدم ، و آرتق ساعت حرکتك تقربی بنی استعجاله سوق ایدییوردی . براز سرعتله ، تکرار اوصاری قوملرله مفروش جاده‌لردن برینی ، دولانه ، دولانه اینیوردم ؛ بریوقوشك مقدمه‌سنده ، بر کوچك قوروحالنده ایلریله‌ین بر کوشه‌یی دونمك اوزره ایکن ، اوراده ، صاغ طرفده ، یشیللکلرك آراسنده ، بردن نظرمی جذب وتسخیر ایدن برشیله دوردم .

بوهنوز سکز اون یاشلرنده ، شوخ ، شن ، ظریف ، بر آیاغنی دیکر آیاغنك اوستنه آتمش ، النده قامچیسیله ، حیاته نشوه‌دار کوزلرله باقان ، بو کوشه‌یی دونَنلری علی الغفله چاپقین برنکاه متبسمله سلاملایان برچوجقدی : مرمر برچوجق ...

مینی مینی عمرینك کیم بیلیر نصل بر بختیار ساعتنده شطارتی پدرینك منقوش خاطره‌سی قاله‌رق بوراده اوحالیله الی الابد تثبیت ایدلمك ایسته‌نن بوچوجغك جسم نازینی اوراده ، شو مرمر قاعده‌نك زیر تراشنده طوپراقلره رجعت ایدرکن سیمای خندا خندی ، مؤبد بردقیقهٔ سرور وشادیله روحنك ابتسامات شادیسنی اشار ایدییوردی . واوچوروین جسم نازنین ایله بو کولن سیمای نشوه‌دارك اویله فجیع ودلخراش بر تضادی روحی اویله آتشین

ومؤذی برنچه ایچنده صیقیوردی که بوراده بردقیقه‌لق آرام غشی ایچنده چوجغی اوپمك واوپرکن آغلامق احتیاجیله چیرپندم . هنوز یکرمی ایکی یاشنده ایدم، هنوز حیات ازدواجه یکی کیرمشدم؛ واستقبالك بکا مدهش چوجق آجیلری حاضرلادیغندن شبهه‌دار دکلدم؛ فقط بودقیقه‌ده برماتمزده پدر المنی دویدم . یکرمی سنه ایچنده اوخیال مؤثر خاطره‌مدن سیلنمه‌دی ، خاطرات سیاحتمه متعلق برسیران فکری یاپدقجه هپ اونی، اوشوخ، شن، ظریف، برآیاغنی دیکر آیاغنك اوستنه آتمش، النده قامچیسیله، او کوچك مرمر چوجغی کوریرم . بودفعه سیچیلیا مصیبتی اوزرینه ، مسینایی ، ومسینا مزارستاننده اوکوچك سیمایی ینه کوردم .

عجبا ینه اوراده ، یشیل آغاجلرك آراسنده کیزلنمش کوشه سنده حالا دوریورمی ؟ یوقسه اوده دوشوب ییقلدی ، قیریلوب پارچه‌لاندیمی ؟ نهایت بومدهش ماتمه آرتق اونك دوداقلری کوله‌مه‌یه‌رك ، اوتبسم شادی وشطارتی کوزلرندن بر قطره کریهٔ المله قویوب دولدیمی ؟

*
* *

بیچاره چوجق! اکر برحیات اولسه‌یدك بوکون اوتوزیاشلرنده اوله‌جقدك ، واحتمال بوکون اوبلدهٔ مرده‌نك انقاضی آلتنده بولنه‌جقدك . یکرمی سنه فرق ایله عین نتیجه! فقط بویکرمی سنه ایچنده حیاتك کیم بیلیر نه‌مجادلاتندن ، نه کشمکش اذواق

واضطراباتندن ، نه دل آزار ووجدانسوز احتراصات وهیجاناتندن
کچمش بولنه جقدك ! قامچیکك ادای قهرمانانه‌سنه باقیلیرسه بلکه
بر عسکر ، بر کزیده ضابط اوله جقدك ؛ یاخود ، کوزلریکك ابتسام
شوخنه دقت ایدیلیرسه بلکه بر صنعتکار ، برشاعر ، بر رسام
اوله جقدك ؛ یاخود ، وضع لاقید وبی فتورکه اعتماد اولنورسه
بلکه برایراد خوار تلذذیله ذوقلرده ، سیاحتلرده ، اکلنجه‌لرده
یاشایه جقدك ؛ فقط نه اولورسه‌ك اول ، بر انسان اوله جقدك ،
و بو صفتله تبسملر کدن زیاده کریه‌لرك ، نشاطلردن زیاده کدرلرك ،
یاشامقدن زیاده اولوملرك اوله جقدی . احتمال حریص جاه واقبال ،
آرزوکش ثروت واحتشام اوله جقدك ؛ امللر ، اندیشه‌لر سنی
تلاطملرینه آلوب سوروکله‌یه جکدی ؛ افکار فلسفیه‌ك ، نظریات
اجتماعیه‌ك ، نفسکه ، عائله‌که ، مملکتکه ، ملتکه ، صوکره حیاته ،
انسانیته عائد تخیلات کوناکون ایله بر نخبهٔ امید وامنیه‌ك اوله جقدی ؛
بو مختلف مؤثرات ایچنده اوغراشه جقدك ، چیرپینه جقدك ...

فقط هیهات ! بوتون بو شیلردن دها یوکسك ، دها قوی ،
دها معظم بر ید اقتدار وارکه حدود ومسافاتنی تعیینه خیال بشر
کفایت ایده‌مه‌ین سطوت وشوکتی بیچاره مقدرات بشریه‌یی بر بازیچهٔ
هیچا هیچ مرتبه‌سنه ایندیریور ؛ یالکز بر کوچك فیسکه‌سی
بر اوفاق تماس قهروغضبی دکزلری کوپورتمکه ، داغلری دویرمکه ،
سمالری ییقمغه ، وعناصرك دهاش بر هرج ومرجی ایچنده طاقم

طاقم ، آووچ آووچ انسان جمعیتلرینی هوالره صاوورمغه ، اوچوروملره یووارلامغه کفایت ایدییور .

طبیعت، بوقوهٔ محتشمه؛ بوقوهٔ محتشمه وقهاره... تا مبادئ اعصار موجودیتندن باشلایه رق، ییقوب دویرن روز کارلریله، کوکره یوب طاشان دکزلریله ، صارصیلوب ییقیلان داغلریله ، رعد وبرقیله ، برکانلریله ، زلزله لریله ، قاصیرغه لریله ، دوکدیران قیشلرینک ، یاقان یازلرینک اشکنجه لریله ، بشریتی بی انصاف برتعقیب وتجزیه ایله خیرپالایوب أزن اوقوتک تجلیات خشم وغضبی مواجهه سنده بیچاره حیات سفیله ، نه عاجز ، نه مسکین ... واوزمان بوتون صدای احتراصات بشر ، مبهوت ، سکوت ایدر ؛ او محتشم ولولهٔ طبیعت قارشیسنده نه حیات مدنیه نک آمال وهوساتی ، نه منافع اجتماعیه نک مصادمات ومجادلاتی، نه رنکارنک سیاسیاتک احتراصات واحتراشاتی ، هیچ ، هیچ برسس ایشیدلمز .

بر کون نا کهان اونک صیحهٔ حدت وغضبی ، سامعه خراش برمهابت طراقه دار ایله ، تاسینهٔ آتشفشانندن کوکره یه کوکره یه چیقار ؛ قوشلر برهوا اولور ، پریشان دونمکه باشلارلر ؛ کوپکلر آفاقه قارشی بوقورقونج آفته اولورلر ؛ قویونلر ، اینکلر طاتلی کوزلرینک ایچنده اولوم قورقوسیله تتررلر ، و بردن ، ارض ، مدهش برحمانک صارصینتیلری ایچنده چیرپنمغه ، سرایلر ، معبدلر ، أولر برر خزانزده یاپراق اضمحلالیله قوپوب صاوورلمغه باشلار ،

شرحه شرحه یاریلان طوپراقلر استیلا ایتمك ایسته‌ین برجهنمك دود وغبارینی فیشقیررکن بریاندن یوته‌جق انقاض ، دیشلوینك آراسنده قیروب کمیره‌جك اجساد آرار، وسمابوهائله‌یی کورمه‌مك ایچون سیاه دومانلرله اورتونور ...

بردقیقه ، یالکز بردقیقه ، اوندن صوکره درین برسکوت ، وبوسکوتك ایچنده بشریت مقهوره‌نك ایچین‌ایچین ، یاواش‌یاواش ، تاصمیم روحنده نالشرن بریأس ماتمله‌انین بکاسی ... ایشته یالکز اوقدر ؛ بشقه هیچ برشی یوق !..

١٣٢٤



حکمت مزاح

حکمت مزاح

کوکلمجه پك جاذب وروح انیس بر شیدن ، قلم مجموعهٔ نفیسه‌سندن ومؤسسلرندن بحث ایده‌جکم . پك یاقین برزمانه قدر حیاته دارغین ، وقوعات کون وزمانه بیکانه کبیدم ، خامهٔ تسلیتساز درون سنه‌لردن بری متروکیت نسیان ایچنده پاصلانمشدی ، مرکب حقه‌نك دیبنده برقشر متصلب تشکیل ایده‌رك درلو آمال مدفونه‌نك اوستنه سیاه بر دیوار أوریبوردی . بر کتابه أل سورمکه قوت بوله‌مایه‌رق ، برجریده‌نك صحائف صامته‌سنه کوز کزدیرمکده لذت تصور ایده‌مه‌یه‌رك بو عمر تهی‌یی براویهٔ شقلق ایچنده کچیرییوردم ؛ وقتا که مملکتك اوزرندن ، بو حیات عنوده‌نك فوق ملالندن برهوای تازه کچدی ، وهرکسله برابر بنده‌ده بشقه برلرزش حیات تهزیز ایتدی .

ساعات وایام دکیشدی ؛ حیاته برتقید مخصوص ، شئون ووقوعاته بر مراق وتجسس باشلادی ؛ کویا یکیدن دنیا ایله ، بوتجلیکاه حیات و وجود ایله تأسیس مناسبات ایله‌دم . هر صباح ، کونشی برازدها اول کورمك ایچون قالقمقده براستعجال مخصوصم ، بکا اوراق حوادثی کتیره‌جك قطارك دودوکنی ناشکیبانه بکله‌ین صماح دقتمده بر فضله تقید انتظار وار . هر یکی دوغان کون بکا بر حادثهٔ مهمه کتیرن ، هر صباح یوکسه‌لن کونش امیدلرمه برپشقه‌فروتاب ویرن برشی اولدی . وبویله بی صبرانه بکله‌ن کونلرك حیات مملکت وملته کتیردیکی حمولهٔ تبشیرات ایله پارلاق کونشلری اراسنده پنجشنبه صباحنك کونشنی دها متبسم ، شوخ وشاطر برنشوه ایله ، ظریف ونکته پرداز برخنده ایله ، شیرین ودلنشین بررونق تازه ایله دها خوش بولیورم ، واونی دها بشقه درلو بر انتظار تلذذله سلاملایورم .

قلم ! ایشته پنجشنبه صباحلرینك بو تحفهٔ قیمتداری ... وبن بوصحیفه‌لرده یالکز درین و کزیده برصنعت مزاحك ؛ اوقشایه‌رق ، نرم ونازك تماسلرله ، انجتمه‌دن ، ییرتوب قاناتمه‌دن ، تلطیف ایده‌رك اهتزازایدن ادیب وخلوق برخامهٔ انتقادك ؛ کوچك فقط دلپزیر ، خفیف فقط روحپرور برتبسم خلق وایجاد ایتدکدن صوکره قناعت ایدن ، غیجیقلایه‌رق دکل ، کویا برتوی تماسیله ، هوائی برنوازش لمس ایله اك حساس نقاط روح وفکری بوله‌رق اعصابده

دكل كويا اليـاف نكات ومضـامينده اهتزاز ايله‌ين فكر هزلك تجلياتنى بولمـام؛ او تجليـاتك پردهٔ صنعتنى خفيفجه آچه‌رق بكا كولومسه‌ين مؤسـسلرى، اوايكى برادر فكر ووجدانى‌ده بولورم؛ وبن‌ده صنعتلرينه كولومسركن آيريجه اونلرك كنديلرينه‌ده كولو- مسه‌ره‌رك: ــ اوت ديرم، نه كوزل، نه كوزل، تبريك ايده‌رم، اوت، بو كوزللكلر، بو نفيس شيلر ايچون تبريك وتشكر ايده‌رم.

ادبيات وصنعتده مزاح وهزل برچوق انواع ودرجاته تفريق اوله‌بيلير. بن، كندى ذوق وحسابمه كوره، آلتنده بهتان وافترا، چركك غيظ وحسـد كورمه‌دكجه؛ كوليور ظن ايديلن دوداقلر اراسنده بغض وخصومتك، خيانت وعداوتك غيجيردايان ديشلرينى حس ايتمدكجه مزاح وهزلك اك مفتونلرندنم؛ وبو صنعت نفيسـه وكزيده‌يه ذهناً پك يوكسك برموقع حرمت تعيين ايده‌رم.

قره كوزك، متعاقباً بوش بوغازك انتشـارينى كورنجه كندمه اذواق لذيذه وعد ايده‌رك سوندم. فؤاد بكى ذاتاً بيلير، طانيردم؛ اونك مملكتك برچوق ادوارينى احاطه ايدن حياتى، نافذ وحقايقبين نكاه تدقيقى، هرشـيدن اول هرزمين وطرزده مفيد اولمق لازم كله‌جكنى كنديسنه تلقين ايله‌يه‌جكنده شـبهه اولمايان خلوص نيت ووجدانى بنجه معلوم ومجربدى. بوش بوغازده حسين رحمى بكك كفالت ادبيه‌سنده رفع لسان ايده‌جكدى. بونامى كتبخانهٔ مليه‌يه اتحاف ايله‌ديكى اوحكايات مدققانه‌سيله، اسلوب نزيه ومستثناسيله،

تصویر اخلاق و عاداتده بی منند موفقیاتیله دائما تبجیل وتکریم ایدردم ! ومادام که شطحیات وهزلیات ، حتی سزی ایصیرانلره ، طیرمالایانلره بیله کوجنمك حقنی ویرمه‌یه‌جك بر زمین ملاحظه‌در ، بر زمین که اورایه بلکه براز آجی تحملر اکیلیر ، اوندن حبه‌جوی استفاده اولمقده اولمامقده مختارسکنز ، یالکز بوزمینی بعضاً بویله آجی تحملرك سرپیلمه‌سنه ساحه تشکیل ایله‌دیکی ایچون اتهام ایده‌مزسکنز ؛ اوت ، مادام که بو بویله‌در ، شکایت ایتمزسکنز .

بزده سربستیٔ مطبوعاتك هرکسه تعیین ایله‌دیکی وظائفده ، بووظائفك صورت تلقیسنده بعض سقطاتدن ، عدم اعتیاد نتیجه‌سیله بعض سؤ انفهاماتدن ، بیلمم ، بو وسیله ایله بحث ایتمك آرزوسنه مغلوب اولمالیمی ؟ فقط بو آرزو بنی دها شدید بر آرزودن ، قلم مجموعه‌سندن بحث ایتمك آرزوسندن تأخیر ایده‌جك .

قلم ، هیچ شبهه یوق که ، بزده شطحیات وهزلیات وادیسنده ادبیات وصنعته نه‌قدر یوکسلمك ممکنسه اوقدر یوکسلمش ، بوطرزك ایلك نمونهٔ نفیسیدر ؛ و ، طباعته عائد بعض اقسام مادیه‌سندن قطع نظر ایدیلیرسه غربك بو یولده انتشار ایدن مجامع کزیده‌سیله رقابت ایده‌بیله‌جك قابلیات تکملیه‌نك پك امید پرور بر صحیفهٔ تجلیسیدر . بو نقطهٔ نظردن و کندیسنه بو وادیده تعیین ایتدیکی موقعده قلم نوعنك تك بر مثالی اولوب ایشته بو اعتبارایله‌درکه بر اهمیت خصوصیه‌یی حائزدر ؛ دینه‌بیلیر که مطبوعاتك بر رکن شاذو مخصوصیدر .

هله مزاح وهزل ، يالكز صنعت وادبياته منحصر قالمازده حكمت وسياسته تماس ايدرسه قلملك ايفا ايده‌جكی وظيفه پك زياده رقت واهميت اكتساب ايدر .

مزاح وهزل برجهت كوزدركه جهان كون ووجوده ، ساحهٔ شئون ووقوعاته ، ماضی واستقباله ، ياقه‌لانه‌جق بر چهره ، قيد ايديله‌جك بر حادثه ، كشف اولنه‌جق بر احتمال ، اشتشمام ايديله‌جك برمعنی بولمق ايچون ، دوربين جستجوكاری آراسندن نكراندر ؛ صوكره النده حادثات و وقايعی ، ارسام و اشكالی تغيير ايدن ، فقط تغيير ايدركن اصل معنيدار خطوطی تفريط و تأييد ايده‌رك شايان اهمال نقطه‌لری منكسف براقوب تدقيق وضبط ايديله‌جك جهاتی فضله بر شعشهٔ وضوح ايله پارلاتان نقابلری واردر ؛ بونلری شونك بونك ، اوته كينك بريكنك يوزينه كچيرر ؛ و درحال طوفان حوادث آراسنده كورلمكه وقت بولنه‌مايان بر وقعه ، ياخود بر نقطهٔ حساسه ومهمه‌سی فضله بر دقته محتاج ايكن نصلسه اهمال ايدلمش برمعنی ، هر كون كوريلن بر چهره‌ده شايان ضبط بر افادهٔ بليغه ، مزاح و هزلك بو نقابيله بغتةً اكتساب صراحت ايدر .

كوروب كوسترمكده بر منتقد بی‌انصاف ر . بر عصرلق ، بر سنه‌لك ، برهفته‌لق وقوعات ايچندن برينی آلير ، اونی اكلاديغی معناسيله ، بوتون شمول واحاطه‌سيله ، كافهٔ دلائل واشاراتيله

تلخیص واجمال ایدن برنقاب حاضرلار ، اووقعه‌نك سیماسنه کچیرر ، وبوسیما درحال اولانجه وضوح افاده‌سیله سزه اصل کنه روحنی تقریر ایلر . کافهٔ معنای حکمت و سیاست اونك فورچه‌سنك بر رنکیله ، منقاشنك برضربه‌سیله طوتوشمش ، جانلانمش ، حرکته ، لسانه کلمشدر . بعضاً بر سیمایی ، کذرکاه حیاتده دقت ایدلمه‌یه‌رك کچیلیورن ، یاخود هرکون کوریلوب طانیلوبده اصل روح بیانی آکلاشیله‌مایان برچهره‌یی یاقه‌لار ، اونك تفسیر افاده‌سی ، مضمون وجدانی ، زبدهٔ معنویتی نره‌سنده ایسه اوراسنی بولور ، سزه کوسترر ؛ ونه‌زماندن بری اهمال ایتدیککز یاخود وجودینی حس ایدوبده کندی کندیککزه ترجمه ایده‌مه‌دیککز معناسنی بردن کوره‌رك :— اوت ، اوت ، دیرسکز ؛ ایشته بویله ، بنده بویله کوریوردم ، فقط ضبط ایده‌مه‌یوردم ...

ومحققدرکه انسانلر دوغریدن دوغری‌یه سویله‌نن حقایقدن زیاده لسان مزاح وهزلدن چیقان حقایقدن متنبه اولورلر ، اونلره دها زیاده حساس ومتقیددرلر . ادبیاتده هجو وهزل ، افسانه ومضحکه ؛ صنعتده شطح ومزاح واستهزال ، هردرس حکمتدن دها مؤثر ، دها نافذدر .

اونك ایچوندرکه هرعصرده ، هرملتده حیات اجتماعیه‌نك بولسان ایله متکلم برزبان انشادی واردر ؛ مثلا بزده قره‌کوز ،

ایتالیانلرده پولیشینه‌ل، انکلیزلرده قلاون بر ناطقهٔ نقاده‌در که هر شیدن بلیغ، هر شیدن فصیحدر.

ایشته قلم مجموعه‌سنك بو کونه قدر منتشر نسخه‌لری، بوتون صوك ایامك نه فصیح و بلیغ بر خلاصهٔ روحی، نه مؤثر بر درس انتباهی، ونه‌قدر نفیس، نه قدر کزیده بر لسان بیانی ... دینه بیلیرکه قلم بوتون مطبوعات جدیه‌نك یانده بر خامهٔ تشریحدر، یاخود، بر تبسمدر که جدیات مطبوعاتی اینجه، ظریف معناسیله اتمام واکمال ایله‌مك ایچون پنجشنبه‌دن پنجشنبه‌یه بر اجمال احوال یازه‌رق هفته‌نك تاریخنی قاپار.

١٣٢٤



بیلمه‌دیکم قادینه



بیلمه‌دیکم قادینه

— جناب شهاب‌الدین بکه —

. . . .

ای باد معطرکه سمادن کتیررسك
هر زهره‌یه بر نامهٔ خوشبو ،
بر بوسهٔ دلجو

. . . .

ج . ش .

اونلر ، کنج قادینلره مخصوص بر شوخیٔ محبت ایله ، شو مسامرهٔ خصوصیه‌نك بدایتندن بری قهقهه‌لرینی کاه مندیللرینك ایچنه حبس ایده‌رك ، کاه یکدیکرینك صاچلری آراسنه کیزله‌یه‌رك بعضاً سکون مشجره‌یه کوچك براهتزاز محتزویرن قوش جیویلتیلری کبی مبهم ومشوش ، بعضاً برطراقهٔ قهقهه ایچنده نا کهان اوچیو-

یرمش هوائی برفشنك صفیر پرانیله تیز فقط او آنده زوالرسیده کلمه‌لرله کوروشیورلردی. بن، اوزاقده، آیینه‌دن طاشوب کوزلرمی یوران التماعاتك قارشیسندن اونلری برظل نسبی ایچنده کوره‌رك، بر قادین کفتکوی سرسریسنك زمزمهٔ موجاتیله اویویه‌رق، ایشتمه‌دیکم و آکلامادیغم بو محاوره‌نك بی معنی نوازش موسیقیسندن مست اوله‌رق اوطوریوردم. صوکره، بیلمم نه ایچون، قارشیمده چهره‌می بر فروزان افق سیماب ایچنده سابح کوسترن آیینه‌دن یوروله‌رق یرمی تبدیل ایدرکن شو جمله‌یی، یالکز شو جمله‌یی ایشیتدم:

— بیلمم، دقت ایتدکمی؟ هله اوقوللر، صولغون فیلیزتول ایچنده کوموشدن دوکلمش کبی دوران او قوللر...

آشاغیسنی ایشیتمه‌دم؛ یالکز او قدر، یالکز او قوللر، اوت، صولغون فیلیزتول ایچنده کوموشدن دوکلمش کبی، بو خفیف قماشك رقصات انسجه‌سی آراسنده بعضاً سایه‌دار بر رنك سیمین ایله دونوق بیاض دوران، بعضاً بر کالکون انجلای ابیضیت ایله پارلایان بو قوللر بنم ایچون کافی ایدی. دها زیاده ایشیتمك ایسته‌مه‌دم. کیمدن بحث اولونیوردی؟ بیلمه‌یورم، صوره‌مازدم وصورمق ایسته‌مه‌دم...

اودقیقه‌ده یرمی تبدیل ایتمکدن واز کچدم، بو صولغون فیلیزتول ایچنده قوللری او درخشان افق سیمابك صفحهٔ خیالنه

قویه‌رق دوشونمك ایسته‌دم. ینه اورایه اوطوردم؛ آرتق اوموجات شعله‌دار ایچنده یوزن چهره‌می دکل، اوقوللری، یالکز اونلری کوریوردم. ایشته بودقیقه‌دن اعتباراً او بیلمه‌دیکم، کورمه‌دیکم قادینك قوللرینی، یالکز او کوموشدن دوکلمش ظن اولنان قوللرینی جدی، مسکر، مغشی بر عشق ایله سویورم...



شیمدی هیچ برشی دوشونمه‌دیکم زمانلر اونلری دوشونیورم؛ کوزلرمك اوکنده اوزرینه طیار بر آتش بیاض دوکلمش برافق نوار، اونك صفحهٔ انجلاسنده خفیف بررنك زمرد ایچنده تیتره‌ین برچفت قول کورونیور، صوکره بونك رؤیت خیالندن بروجود، برچهره چیقارمق ایسته‌یورم؛ فقط بونلر سیال و کریزان، دائما تبخر ایده‌رك، یالکز اوقوللر، کاه سایه‌دار بر رنك سیمین ایله دونوق بیاض دوران، کاه کاکون برانجلای ابیضیت ایله پارلایان بوقوللر قالیور وبونلر بنم ایچون کفایت ایدییور...



عجبا، بعضاً، کیجه‌لرك پریٔ خولیا پروری، سماواتی منور بر رنك رؤیایه بویایه‌رق نکاه زرین نجومك آلتنه، سینهٔ سمنفام آفاقه، ساعات بیاض سودا سرپدیکی زمانلر؛ پنجره‌سنك کنارینه

دایانه‌رق الحان ساکتهٔ لیالی دیکله‌ین او بیلمه‌دیکم وجود، قوللرینك اوزرنده، صاف وپاکیزه برافقك بکر ومعصوم آغوشنده هنوز پیدا اولمش شوخ برطفل هوائی‌یه تودیع ایتدیکم زمین ومسخون، مهتز ومحترز بوسه‌لرك تماس لرزه‌دارینی حس ایدرمی؟...

١٣١٣



تورك مسی



تورك سسی

ادای وحشتنه ، غرابت الحاننه رغماً بو سسه درحال آشنا
چیقدم . هویت عرقیه‌مك تامنبعنه قدر چیقان بر استیناس ایله ،
اعصار و انسالك بی نهایه سلسله‌سندن یوكسله‌رك تاریخك درین
افقلرینه اوچان بر حس معارفه‌ایله همان ایلك اهتزازندن آكلادم كه
بو سسله توركلكلك آراسنده ، مجروح ومتألم توركلكمك آراسنده
بر اخوت وار؛ بودقیقه‌ده آغلایان بوركمله بو سسلك ، فریاد شكایتنده ،
عصرلرجه اوله عائد بر برابر دوغمق ، عینی قابدن كلمك ، عینی
كوكسده بویومك ، وبی حدود فضالرده یكدیكرینی غائب ایتدكدن
صوكره بو ساعت مصیبتده بولوشمش اولمق ارتباطی واردی .
درحال روحمك صیزلایان اینلریله اونك ظلمتلره فریادلرینی كوندرن
غلیانلری قوجاقلاشدیلر ، صاریلوب اوپوشدیلر ، برابر اوچدیلر .

*
* *

هزیمتلر ، الواح دلخراشیله ، قاندن اولومدن ، کریه وناله‌دن متشکل مخوف آلاینی سوروکله‌یه‌رك توالی ایتمش ، وبوتون تورکلك ، طالع مشئومنك بلاوآفت یاغدیران سمای مظلمندن دوشن صاعقه آلتنده یوکسلك ناصیه‌سنی ایکمه‌یه‌رك ، صبور کوزلرینی قیرپمایه‌رق ، پولاد روحی تیتره‌مه‌یه‌رك ، نجیب برسکوت ایچنده انقراض آمالنه ، افلاس خیالنه شاهد اولمش ایدی .

أومك آرقه‌سنده ، خطك اوزرندن ، برامیده قوشان عسکر قطارلرینی متعاقب ، بر تجلیٔ بی‌رحمك قاصیرغه‌لرندن قیریلانلر ، یوواسنی ، طوپراغنی ، اجدادینك مزارینی ، موجودیتنك اوجاغنی ، بوتون ماضی واستقبالنی مدهش بر کابوسك قعرینه آته‌رق حقیقته عریان بر کولکه شکلنده چیقان مهاجرلر ؛ کوزلرنده یاشلر دوکمش آنالرله بوغازلرینه بردرلو قویه‌مایان برعقده طیقلمش بابالر ، صاری بکـزلرنده بردها سیلنه‌مه‌یه‌جك قدر درین دالغه‌لریله وحشی برحیرتك نقابنی طاشیان چوجقلر ، نهایت یاره‌لیلر ، خسته‌لر ، ودها صوکره أولولر ، طاقم طاقم ، آلای آلای دونمشلردی . بی‌نهایه قطارلر ، کیدنلرله کلنلردن ، قوجه بر مملکتك بو کنـارده چیرپینان مد وجذرندن ، امید وخیال امواجنی سرمك ایسته‌دکجه بی‌انصاف قدرك اوکندن یأس وحرمانله دونن بر دریانك تلاطم جدالندن مرکب بر منظرهٔ دواره شکلنده ، خطك اوزرندن آقوب کچمشلردی . وبو یوز بیکلرجه انسان ، انسانیته مقدر اوله‌بیلن اك مدهش دقیقه‌یی

کچیرن بومهیب کتلهٔ بشر کویا مخوف برآفتك رؤیاسنه عائد ظلال مبهوته ایدی که اك وحشی برماتمی بر کلمهٔ شکایت رفع ایتمکسزین ، برنوحهٔ تظلم چیقارمقسزین وقورو وعلوی برسکوت ایچنده یشایوردی. آلام ومصائبله ، بلایا وآفات ایله مخمر تورك روحی توکل وتحملندن، اولوملرك بیله فوقنده یوزن مکنت کبارانه‌سندن برنبذه غائب ایتمه‌یه‌رك فراغته، صبر وانتظاره منتهی فلسفه‌سیله دیشلری کلیدلنمش، دوداقلری باصیلمش ، ساکت دورییوردی .

بر کون قطارلره بر وقفه کلدی، و بو وقفه دوام ایتدی. کویا مملکتك موجودیتی ، حیات ایله ممات آراسنده برنقطهٔ معلقیته آصیلدی ، دها صوکره کوی آقین آقین انقاض حرب ایله دولارکن خطك اوزرینه هلاللریله بر دیزی آرابه کتیردیلر . أوملە ایکنجی خط آراسنده قانه بویانمش آی پارچه‌لریله حربك کنه حکمتنی تقریر ایدن بردیوار یوکسلمش اولدی .

*
* *

هلال احمرك بو آرابه‌لرینی بکله‌ین نفرلر ایچنده بالخاصه بری واردی که نظر دقتمی جلب ایتمش ایدی . کویك قیرلرینی ، تپه‌ أولرینی دوکن قیش روزکارلرینك آلتنده اونی سرسریانه سیرانلرده کوردم. کوزلرنده دائما دوشونن برخولیا، کنیش آلنیله دولغون یاناقلرنده کیجه‌لری پارلدامق لازم کلن بر لمعه واردی . بر کون

اوکا اللری آرقه‌سنده ، دوداقلرینك آراسندن بر کوچك شمشیر دالی صاللانه‌رق ، کوزلری ثابت برنظرله ایلری دیکیلمش ، تصادف ایتدم .

بو ، بر شاعرمیدی ؟

بلکه... فقط هرشیدن اول برتورك چوجغیدی . اویله وقور بروضع وطوری واردی‌که نفر البسه‌سنك آلتنده اونی برهوای سردارانه ایله احاطه ایدر کبیدی . بللیدی‌که بو تورك چوجغنك قانی ، کوینك ایکی قیا آراسندن آقان صاف و براق صوینه بکزردی ، اوکا برچامور قطره‌سی قاریشمامشدی .

آلدانمادیغمه امین اولان بر حسله حکم ایتدم‌که کیجه‌نك آراسندن کلوب بنی بولان ، ماتمی آلوب برابر اوزاق بر افقه اوچوران سس اونك سسیدر .

بو کون ، ینه بر خبر آلمله بیتمش ایدی ؛ ینه کویك بوش اولوینك ، جابجا بیاض صیرتلرینی روز کارلره قارشی شیشیرن چادرلرك ، بطاق چامورلریله یاییلان قیرلرینك ، عریان و جیلیز قوللرینی قالدیران آغاجلرینك اوزرینه ییلدیزسز بر کیجه‌نك قویو کولکه‌سی یارین ایچون عظیم برسؤال اندیشه‌ناکك چنکال‌قسوتی طاقمش ایدی .

اوداملك جام قاپیسنی آچمش ، شهنشینه چیقمش ایدم ؛ شفاقلرمك ، کوکسملك ، کوزلرملك ، بوتون سوندیریله‌مه‌ین بر

آتشله یانان شیلرك صوغوق بر هوا تماسنه احتیاجی واردی. اطرافمده کیجه نك هر شیئی سیلن ، اورتن ، بوغان سیاهلقلرینك ایچنده کوزلرمك دلوب چیقمق ایسته ین ، بو ظلمتلری یاروب آشمغه چالیشان بر جهد نومیدانه سی ، روحمك بولیله اضطرابك نفسنی دیکله ین ، اونك اسرار وخفایاسنی قوقلایان براندیشه سی واردی.

کوی ، اولمش بر هوانك منجمد سکونی ایچنده سینمش ، کومولمش کبیدی ، یالکز فنارك کاه وبیکاه ایصلاق طوپراقلری ، أولوك جبهه و دیوارلرینی یالایوب قاچان ، و تا ایلریده ، دکزك اوزاقلقلرنده غائب اولوب سوندکدن صوکره تکرار آچیلان کوزی واردی .

برن بره ، سس ، بو سکوتی بر خنجر ضربه سیله ییرتدی . سراپا تیتره دم . اوقدر وحشی واوقدر مونسدی که ، کویا مدهش برصرعه رعشه سی ایچنده بنلکمك اعماقندن بر بشقه بنلکمك چیقدیغنی دویدم . اونك نه نغماتی ، نه ترنماتی واردی ؛ بو ، دوز ، کویا صفحه صفحه چلیك حالنده چیقان واویله جه قیوریله دن ، اکریله دن یاییلان برشیدی. نه سویله یوردی ، بونی فرق ایتمك ممکن دکلدی ؛ بر کلمه سنی بیله آکلامایوردم ، فقط ادا ومشوارنده اولجه اوزون اوزون کزیلوب کورلمش ، یاشانوب سه ولمش عالملرك تا اوتار موجودیتمده ارتعاشاتی تکرر ایدن سرود و مزامیرینی دیکله یوردم . وآنی برطی مکان وزمان ایچنده ، بی انجا بر منشور

خیال آراسنده تورك ایللرینی، کیتدکجه آچیلان و کیتدکجه او کنیش وکوزل یوردی باغرینه باصه باصه قوجاقلایان خیالمك قوللرنده یوکسك باشلری مغموم داغلری، متروك یشیل قیرلری، او کسوز کویلری کوریور وبوتون تاریخك الواح سفالت وضجرتنی حس ایدییوردم. تغنیسنك دوزلکنده، نه بر شاقر قلغنك، نه بر قیوراقلغنك انحنالری کلمه‌ین بوسسده اویله بر کنیشلك واردی که اونده عصرلرجه کشور کشـالقله، جهانکیرلکله، حکمدارلقله مألوف بر عرقك هیچ برمصیبتله، هیچ بر صاعقه ایله بیقیله‌مایان، نه‌قدر دوشرسه سقوطندن اوقدر اصالتله یوکسـله‌ن بر عظمتی دویولیوردی. بو سس اوسسلردن بری ایدی که جماعتلره، داغلره، افقلره سویله‌مك ایچون یارادلمشدی. و، بو کیجه کویا ظلمتلری آچمق ایسته‌ین برقوتله، هر دالغه‌سی یووارلاندقجه بر ظلمت طبقه‌سنی دیره‌توب اوینانه‌رق جماعتلره آغلایان، داغلری سلاملایان، افقلره عتاب ایدن صیحاتنی صالیویرییوردی.

بو نشیده‌یی نره‌دن کتیرمشـدی؟ هر درلو قواعدك فوقنه چیقان، بوتون موسیقیلری استحقار ایدن، فقط علوی بر وحشتله هرلحننده بر غرابتك روحی صارصیجی، اعصابی خیرپالاییجی برتأثیر بلاغتی حایقیران بوفریادهانکی برتورك کوینك نصل برتور کیسیدی؟ بونی تعیین ایده‌مم. فقط دوزلکنك، جابجا برانین ایچنده بوغوق نقراتنه رفاقت ایدن یکنسقیسنك ایچنده، اوزون اوزون فاصله‌لرله

هرموجه‌سی اوچدقجه درین برنفس الم آله آله یووارلانوب کیدرکن اویله ثروتدار افکار ، اویله رنك رنك حسیات اولیوردی که هر کلمه‌سنده ، اوفرق ایدلمه‌ین کلمه‌لرینك هر برنده بر بشقه معنای ماتم ایکله‌ین برقصیدهٔ ملامت حکمنی آلیوردی .

اونی خیالاً کورییوردم . اوده ، کونك مسمم تأثراتندن صوکره اویویه‌مامش اوله‌جقدی ، و آرابه‌سنك قاپیسنی صوغوق هوالره آچه‌رق باشی کناره‌ دایانمش ، باجاقلری صاللانه‌رق کوزلری قارا کلغك ایچنده ، قلبی ، بیچاره صاف و ساده قلبی پك تحلیل اولنه‌مامش ، پك اهمیت ووخامتی آکلاشیله‌مامش برجریحه ایله صیزلایه‌رق ، اطرافندن ملول وشکسته ، افسرده وبیتاب ، خسته ومعلول کچن قرداشلری ، صوکره ، دها اوته‌ده ، یانمش کویلری ، ییقیلمش أولری ، چیکنتمش تارلالری دوشونه‌رك ، ونهایت خیالنك برطیران غیر اختیاریسیله چوجقلرینی ، دوشونن دوللریله نشانلیلرینی کوره‌رك طاشمش ایدی .

بسیط و ساده تشکیسنك ایچنده بونلرك هپسنه آیری آیری افاده‌لرله مرثیه‌لر سویله‌ین ، کریه‌لر سرپن ، سلاملر یوللایان غیر قابل تعیین ربلاغت واردی که بویکطرز ویك ادا نشیده‌نك یالکز روحندن چیقان برتنوعله وقت وقت برلسان محتشم اولیوردی .

بعضاً اوزون برناله کیبدی که کیجه‌نك انفاس شئامتی اوزرینه آغیر برسترهٔ ماتمك دامانی شکلنده بطی برامتداد ایله سریلوب

کریلیوردی ؛ بعضاً تیز و جانشکاف بر فریاد کسیله‌رك اطرافنی
ییرتیور ، کویا طوتونه‌جق بر ذروهٔ امید ، بو سیاهلقلرك آره‌سنده
سینه‌جك بر کوشهٔ سبزین آرایورمشجه‌سنه کچییوردی ؛ قاچان بر
شعلهٔ املك، سیلینن برلب ابتسامك اطرافنده چیرپینیر خلجانلری
واردی؛ برثانیه بوغولمش برنوحهٔ المشکلنده، همان ال اوزاتیلیرسه
طوتیلیویره‌جکمش و همنی ویرر کن براوچشله ایر کیله‌رك شوراجقده
معلق دوییور، صوکره نا کهان خچقره خچقره قاچیور و تا ایلریده
ظل سیاهی دیکیلن مناره‌یی طواف ایده‌رك دوکومله‌نیوردی.

الحان بی کفته‌سنك آراسنده بوقصیدهٔ شکوی ، کیجه‌نك ظلام
بی انصافندن ، آفاقك لاقیدیٔ ابعادندن ، بوتون یـلدیزلرینی
سوندیره‌رك اطرافه یالکز سیس و بلوط ییغان بوسمانك سکوت
سیاهندن ، بعضاً پر عتاب و سرزنش ، بعضاً مشتکی و نالشکاره
سؤاللرله چارپیوردی ؛ و بوسؤاللرینه بیچاره روح هجرانزده‌سنك
آجیلرینی ، صیزیلرینی قوییور ؛ دقیقه‌دن دقیقه‌یه تهورلرله اطرافی
قامچیلایان عصیانلری، صوکره بردن مفتور ومأیوس سوروکله‌نن،
مسترحمانه ایکلتیلرینك بوغولشلریله سونن کسلانلری اولیوردی.

موجودیت حساسه‌می مص ایدن بر تأثرك بهتیله دوکمش
کیدم. بوسس بوتون تورکلکك سسیدی؛ تورکلکك ، تاریخدن،
طالعدن، اعصار و شئونك ظلم بی فاصله‌سندن، بی انصاف بر تعقیب
مخربله حیاتی کمیرن مقدرات سفالت و مصیبتدن ، کیجه‌لره ،

افقلره ، سمالره حایقیره حایقیره هجران وخسران اوقوبان، اوزون برفهرس مؤاخذاتنك فغانلرینی خنجره‌دن شقهقه‌لرله پوسکوروب توکورن تورکلکك صدای شکایت و عتابیدی . و هر لحن المی بیتدکجه نقراتنك کویا تسلیتیاب اولمش ، علوی برفراغتك سکوتی ایچنده فورانلری توقف ایتمش ظن ایدیلن آسوده قراری ، کیم بیلیر ، بوتون ترنم ایتدیکی الواح مخوفه‌نك اوته‌سنده هنوز امیده بکزه‌ین بر کوشه بوله‌رق ؛ اورایه قاصیرغه‌سز ، فورطنه‌سز بر مرسایه صوقولورجه‌سنه ، یواش یواش ، ملایمت ونوازشله ، اویوپانلری اویاندیرمامق ایسته‌ین برسیلان ایله صوقولیوردی .

او کوشه‌یی بن‌ده کوریپوردم؛ تورك ایلمینك اوزاق بریوردنده اوبابا ایله آنایی، او کنج کلینی بن‌ده کوریپوردم؛ فقط شودقیقه‌ده اونلرده اویومایور وبلکه بو سسی اونلرده قلبلرنده ، قلبلرینك اهتزاز اوتارنده ایشیدییورلردی .

بردن صوصدی . آغلایورمیدی ؟.. اوته‌کیلرده ، او اوزاق یورده بکله‌لرده بودقیقه‌ده آغلایورلرمیدی ؟...

باشمی ایکی اللرمك ایچنه آلدم ، و شو آنده حیاتمك الك دریندن کلن یاشلریله اوزون‌اوزون، قانه‌قانه، دویه دویه آغلادم.

١٣٢٨



ممارسهٔ اخلاقیه

ممارسهٔ اخلاقیه

بر ملتك حیاتده قابلیات مجادله ومقاومتی نصل تربیهٔ جسمانیه وذكائیه‌سنه عائد محصولات ومكتسباتنه مستند اولمق لازم كلیرسه احوال اخلاقیه سنك‌ده شرائط اجتماعیه‌سنه اویله دخل وتأثیری اوله‌جغنده شبهه یوقدر. بوكون ممالك مترقیه‌ده نشر علوم وفنونه ویریلن اهمیت قدر ملتك اسباب صحت جسمانیه‌سنه‌ده عطف نظر دقت ایدیله‌رك مؤسسات معارفك هپسنده چوجقلرك جولان ذكاسنه تخصیص اولنان ساعتلرك یاننده ادمان عضلاتنه خادم درسلر، اویونلر ترتیب ایدلمكده‌در. بو ممارسات بدنیه اساساً زنده وتواناوجودلره فصله بر قوهٔ فعالیت ومقاومت ویرمكله برابر بر یاندن‌ده حیات مدنیه‌نك تعمیر تخریباتنه ویا سقطات انتسالیه‌نك تعدیل اسقامنه خدمت صورتیله جمعیتی قوای ذكائیه‌سی ثروت معارفله آراسته

اولدیغی قدر بازوسی جدال و وغایه استعدادله تقویتیاب اولمش افراد ایله تحکیم ایتمکده‌در. بو ایکی درلو طرز تربیه مملکتک تأمین احتیاجنه، یعنی بدناً وفکراً وطنلرینک اعتلای ترقیاتنه خادم اولاد یتشدیرمك مقصدینه کافی عد ایدلمه‌یه‌رك آیریجه چوجقلرك تربیهٔ اخلاقیه‌سنه متعلق وسائط واسبابه‌ده مراجعت اولنور. مکتبلرده چوجقلر حسن سلوك وسیرت صاحبی معلملرله محاطدر، اللرینه ویریلن کتابلرده هروسیله ایله اخلاقه عائد تلقیناتده بولینیلیر، تلقینات اخلاقیه ایچون چوجقلرك عائله اوجاغنده، آیینگاه مذهبیده اقربا وتعلقاتندن یاخود واعظین دینیه‌دن ایشیده‌جکلری حقایقله اکتفا ایدلمز، همان هرمحله‌نك مراقبهٔ اخلاقیه ایله مشتغل برهیئتی واردر، مؤتمرلر ترتیب اولنور، عمومی اجتماعلر تشکیل ایدیلیر، اویونلر یاپیلیر که اساس مقصدی تحکیم اخلاقه خدمتدر، حکایه‌لر نشر اولنور که تهذیب افکاره خدمت ایتسین، و، بویله‌لکله مثلا پارس قدر سربستیٔ اخلاق زمیننده، هرنوع مبالاتسزلقلرله، اخلاقسزلقلرله سوقاقلره قدر بر طوفان لوثیات دوکولن بوشهر ولوله‌دارده بیله بوتون او ظواهر سقیمه آلتنده بوزولمامش، لکه‌لنمه‌مش برحیات عائله محافظه اولنه‌بیلمشدر.

بز مکتبلرك محتاج اصلاح اولدیغنده متفقز. معرفةً نه‌قدر دون مرتبه‌ده اولدیغمزی کورمکده دها ایلری‌یه کیتمك لزومنی حس ایتدیره‌جك برمعرفتدر. ممارسات بدنیه‌یه نه‌قدر احتیاج ایچنده،

اولدیغمزی بلکه او درجه وضوح ایله کورمه‌یورز ، بودها آجی برحقیقتدرکه اونی کورمه‌مك ایچون غالبا التزامی برجهللك خواب مغفلی ایچنده آوونمق آرزوسیله کوزلرمزی قاپایورز.

مملکتمزده اخلاقه عائد احتیاجات خصوصنده ایسه نه‌راده‌ده بولندیغنه حکم ویرمك پك متعسردر . هرحالده ، تسلیم اولنه‌جق بر نقطه واردرکه اوده تربیهٔ ذکائیه وجسمانیه‌دن زیاده بزده اهمال ایدیلن تربیهٔ اخلاقیه‌در . بوندن بشقه مملکتك عطالت حیاتی ، هردرلو آثار فعالیتدن محرومیت صرفه‌سی بواهمالك نتایجنی دها زیاده تشدید ایتمکده‌در .

اخلاق عمومیه‌یی اك زیاده رخنه‌دار ایدن، کرك حیات فردیه‌سنده کرك حیات اجتماعیه‌سنده انسانك معنویاتنی اك زیاده تسمیم ایله‌ین هیچ شبهه ایدیله‌مزکه عطالتدر . عطالت اك فنا ناصحلك وظیفه‌سنی ایفا ایدن بر مؤثر اولوب بر فرد اوزرنده نه‌قدر تخریبات معنویه اجرا ایدرسه هیأت اجتماعیه‌ده‌ده فعالیت حیاتدن اك آز حائز نصاب اولانلرده اك زیاده مساوئ اخلاقیه‌نك انکشاف ایتدیکنه دقت اولنور. مذمت ، غیبت ، حسد ، کین ، قیل وقال ، فتنه وفساد قبیلندن شیلرك انسانلری آز چوق اشغال ایده‌بیلمه‌سی حیات فعاله‌نك آز چوق زمان براقمه‌سنه محتاج اولوب بونك ایچوندرکه بویولده امراض معنویه اك زیاده ساکن کویلرده، کوچك قصبه‌لرده، اوجرا محله‌لرده اجرای حکم ایدر . اورالرده انسانك وقتنی مصر

ایده‌جك، زمانی دولدیره‌جق وسیله‌لر، قوتی استهلاك ایله‌یه‌جك ایشلر
بالنسبه قلیل اولدیغندن همان هر کس آز چوق تمایلات فطریه‌سنه
وبلکه‌ده اکثریت اوزره اعتیادات محلیه‌یه توفیقاً قرینیله، دوستیله،
قومشوسیله اوغراشمغه، اونی ذم وقدحه، اونك خصوصیات
حیاتی تنقید ومؤاخذه‌یه، کینشنه، یاشایشنه اعتراضه وقت بولور.

احتیاجات حیاتك اك زیاده غلیان وفورانه زمین اولان هیئات
اجتماعیه‌ده، مثلا لوندره‌نك هر دقیقه‌یه بر بشقه حصهٔ وظیفه تعلق
ایدن حیاتنده، بویولده امراض معنویه‌نك انکشافنه مادةً زمان
قولایلقله بولنه‌ماز؛ واکثریت اوزره انسانلغك ماهیت اصلیه‌سنه
عائد اولان برطاقم حسیات حسیسه، کویا اتله جلد آراسنده‌قاله‌رق
تظاهره سربستانه فرصتیاب اولماز.

ارباب تدقیق طبیعت بشریه‌یه عائد اسقام اخلاقیه‌نك اك مهم
منبعلرندن برینی حسد اولمق اوزره کوسترمکده‌در. حتی انسانلری،
طریق ترقی وتکامله، سائر برطاقم حیواناتده‌ده مشهود بر حادثهٔ
معنویه اوله‌رق، حسد حسنك اسیری اولمق اوزره کوره‌رك،
تقلید، تعلم، مسابقه آرزولرنده هپ سوق حسدله حرکت ایدر
دیین حکما بیله موجود اولوب شوحالده بوحسی بعض تظاهراتنده
انسانلغك اساس تموی اولمق اوزره قبول ایتمك لازم کلیرسه‌ده بر
حسك منفعت ومضرتی اکثریت اوزره ماهیتندن زیاده کمیت
ونسبتنه تابع اولدیغندن مثلا اخلاقیات اسلامیه‌ده غبطه ایله حسد

نفظلرینك آراسنده موجود مسافات ودرجاتی اولچه‌رك ویریله‌جك حکمده اوکا کوره داورانمق ایجاب ایدر .

انسان ایچون الك بویوك فضیلت حادثات روحیه‌سنی بر نوع مراقبهٔ درونیه آلتنده بولندیره‌رق کندی تحسسات واحتراصاتی تحلیل وتنقید ایده‌بیلمکدن، ونصل بر وسیله ایله اولورسه‌اولسون نفسنده بر ذمیمه‌نك قابلیت انکشافنی کورنجه اونی اسکات وامحایه قوت بولمقدن عبارت اولوب بویولده هرکس نفسنده بر ممارسهٔ اخلاقیه اجراسیله مکلفدر . فقط مع‌التأسف بویولده ممارسات اخلاقیه ایله نفسلرینی بو نوع مراقبهٔ معنویه‌یه اتباع کلفتنه تحمل ایدنلر ! قدر آزدر که انسان مکتبلردن باشلایه‌رق تا حیات سکون واستراحته چکیلنجه‌یه قدر کندیسنی هردورهٔ عمرنده ارباب حسد ایله محاط کورور وهرکسك کندینه کوره حسودانی واردر : مکتبده، بر زنکین چوجقسه البسه‌سنی، ذکی چوجقسه موفقیاتنی، کوزل وناز کسه حسن وظرافتنی قیصقانیرلر؛ حیاتده مأمور ایسه مأموریتنی، معاشنی، ترقیسنی قیصقانانلر واردر؛ تاجرسه، متفننسه، صنعتکارسه اونك ایچون هیچ بر وسیلهٔ شهرت وموفقیت ظهور ایتمزکه پیش وپسنده ارباب حسدك غیظ وکینی دولاشماسون.

بو، بوتون انسانلغه عائد بر نقیصهٔ اخلاقیه‌درکه شدتی متخالفدر. بو درجاتك معیاری‌ده، ظن ایده‌رم، هرزمین ومحیطك فعالیت حیاتیه‌سنه تابعدر .

بر هیئات اجتماعیه‌ده وسائل سعی وغیرت، قوای فعاله ایچون اسباب صرف واستهلاك نه‌قدر آز ایسه تظاهرات حسدك او قدر چوق اولمه‌سنده ضرورت وار کبیدر. اونك ایچوندر که قابلیات ذکائیه‌سنك صورت مفیده‌ده استعمالنه فرصتیاب اوله‌مایان ممالك شرقیه اهالیسنده حس حسد فعالیت مثمره‌یه صرف قوت ایتمك آمالندن زیاده مستعد انکشافدر. اگر حسد یالکز موفق‌اولانلر حقنده غیظ وخصومتدن، اونلره قارشی اعلان بغض وعداوتدن، فرصت بولنورسه یوللرینی کسمك، قوللرینی بوکمك، آغزلرینی طیقامق، آیاقلرینی چالمك ایچون هجوم وتسلطدن عبارت‌اولماسه‌ده موفق اولانلر قدرچالیشوب شو عربده‌گاه حیاتده هرکسك کندی حسابنه تأمین ظفر آرزوسنه منحصر قالسه بوحس شرق ایچون بویوك بر مؤثر ترقی اولوردی.

ایشته مراقبهٔ معنویه بونقطه‌ده لازمدر، و،انسانك، تاوجدانك ایچنده اویویان انصاف ومنطق حسنه مراجعت ایده‌رك، اونی اویاندیرمق، اونك صدای تنبیه وارشادینه قولاق ویرمك زحمتنه قاتلانسه‌ده بشقه‌سنك برموفقیتی ایچون قلبنده اذا دویدقجه‌صورسه:— بواذا حسده بکزه‌یور، بنی اوکا تجاوز ایچون تشویق ایدن، اویقوملك آراسنه کیره‌رك حضور وآرامیمی سلب ایله‌ین، اوکا ایراث ضرره موفق اولمادقجه بنی راحت براقمایه‌جق‌اولان بوحس، حسد دکلیدر؟» دیسه واوندن آلنه‌جق جواب‌اوزرینه، انفعال‌وحدتندن،

غرض و کیندن دوداقلرینی ، بیقلرینی ییه‌رك شو حیاتده مطمئن اولمق ایچون موفق اولانلرك نکبت ومصیبتنه مسکینانه منتظر اوله‌جغنه، کندی کندیسنی تداوی ایدن برمریض حکمتیله، امراض معنویه‌دن روحنی تنزیه وتصفیه ایده‌جك بر ممارسهٔ اخلاقیه ایله ، سیلکینه‌رك : — اوموفق اولدیسه بن‌ده کندی حسابمه چالیشه‌یم واکتساب موفقیته بر صلاحیت مشروعه قازانه‌یم !... قرارینی ویره‌رك عرفان وبازوسنه اعتماد ایتسه، طریق حیاتده نصل مسعودانه یورور. وبوطریق حیات او قدر کنیشدرکه اوراده هرکس ایچون بر یول واردر.

۱۳۲٤



اثاث سلطانی

اناث سلطانی [*]

بنات محترمهٔ ملتی، یاخود، اونلرك شخصیت نو دمیده‌سنده تمثل ایدن والدهٔ استقبال وطنی تبریك ایده‌رز. دورهٔ نجات مملکت اونلره عائد وظائف مقدسه مجله‌سنك ایلك صحیفه‌سنی یازمق

[*] مشروطیتك ایلك دورهٔ مستیسنه عائد بوتون آمال بالا پروازانه قبیلندن اناث سلطانی تصوری‌ده مملکتك خاور مضایقنه صیغه‌مایه‌جق قدر یوکسك بر منطقهٔ خیالده ارتسام ایتمشدی. بو مقاله‌یی بوکون تکرار اوقورکن قلبمده بر عقدهٔ الملك صیزلادیغنه دقت ایتدم واوزون اوزون ماتمدار بر اویوشقلق ایچنده اون بش سنه‌لك خاطراتی یکیدن یاشادم، و مقاله‌یی بورایه نقل ایدرکن اونك آنجق بویله احیای تحسسات نقطهٔ نظرندن بر قیمت ارائه ایده‌جکنه ذاهب اولدم. ینه بوکون بوغازایچندن کچن بر نظر عبرت بیك صیرتزینی قاپلایان معظم و محتشم مبانئ معرفتك قارشیسنده قندیللینك وضیع مکتبنه باقه‌رق بر قطره کریهٔ تلهفك ارتعاشیله اورتلمکه حزین بر مجبوریت دویه‌قده‌در.

اوزره‌در. اناث سلطانی مؤسسهٔ عرفانك وجوده كلمه‌سنه‌متوقف
اسباب ووسائل احضار وتذكر ایدلمكده‌در .

قندیللی اوزرنده كائن مرحومه عادله سلطان سراینك مجلس
مبعوثان رئیسی احمد رضابك افندی طرفندن وقوع بولان مراجعت
واسترحام اوزرینه طرف حضرت پادشاهیدن بر اناث مكتبی اولمق
اوزره اعطا و احسان بیورلدیغنه دائر اولان بو خبر ایچه بر
زماندر شایع اولمش واخیراً بوكا متعلق ارادهٔ سنیه‌نك ده صادر
اوله‌رق طرق رسمیه ایله باب عالی‌یه ودوائر عائده‌سنه تبلیغ ایدلدیكی
استخبار اولنمش ایدی . لطف همایون یالكز بو نقطه‌یه منحصر
قالمایه‌رق سرایك ممتاز بر مؤسسهٔ تدریسیه حالنه افراغی ایچون
لازم كلن تهیئات و تفریشات مصارفی دخی قبول بیورلمش اولمغله
مملكتك احوال خصوصیهٔ حاضره‌سنه ومعارف نظارتی مخصصاتنك
الحالة هذه عدم مساعده‌سنه نظراً بو مؤسسهٔ عالیه‌نك اداره‌سنجه
تحدثی ممكن اولان مشكلات مالیه‌نك رفعی نوعما بر كفالت معنویه
ایله درعهده ایدلمش دیمكدر .

بو تبشیر اوزرینه ، تحققی بر افق بعیده معلق بر تصور
مواجهه‌سنده دكل بر حقیقت مادیه قارشیسنده بولنلدیغنه قناعتله
برزمرهٔ اختصاصكارانك همان سرایه عزیمتله ایجاب ایدن استكشافات
ابتدائیه‌یی اجرا ایلمه‌سنه قرار ویرلمشدر .

شو حالده بوكوندن اعتباراً ، اطرافنی محاط اولان یشیل

قورولریله سقف بلند جاذبه‌داری ، بیاض جبهه‌لرینك ابتسام دلفریبیله شکل سیمین شطارتپروری بوغازك مائی صولرینه انعکاس ایدن بوبنای محتشمه‌اسکی بر سرای یکی بر مکتب نظریله باقه بیلیرسکز. ودینه بیلیرکه دورهٔ اخیرهٔ انقلاب ایله بنات ملته وعد اولنان دستهٔ ازهار آمالك ، بوکاشانهٔ سفید ، الك کزیده برشکوفه‌سنی، ظریف وسربلند بر بیاض زنبقنی تشکیل ایله‌یه‌جکدر .

بیلنه‌مز بو اسکی سرایه بر یکی مکتب دینه‌بیلیرمی ؟ بوغازك اونقطهٔ عدنیه‌سنده بر خورشید امنیهٔ استقبالك انفلاقنه مخمورانه کوزلرینی دیکمش منتظر دوردیبورظن ایدیلن بوسرایك کنه روحنده ذاتاً بر مؤسسهٔ عرفانك خولیای خوابیده‌سی واردی، دینه‌بیلیر.

هپ اونك دامان شعشعه‌دارینه سورینه‌رك کچرکن جهت مقابله‌یه باقار ، ینه اویله بر ذروهٔ معلانك اوزرنده سر ابتهاج ومباهاتنی یوکسلتن دیکر بر مؤسسهٔ عرفانه ، بر بشقه سلطنتکاه عظمتك کاشانهٔ محتشمنه لحاظهٔ خسرانی عطف ایده‌رك کوکس کچیررداك ؛ ودوداقلرك اوستنده تیتره‌ین بر نشیدهٔ امنیه ، هیچ بر زمان رسیدهٔ تحقق اولمایه‌جق اوزون بر قصیدهٔ املك سرسری بر زمزمه‌سی طرزنده ، کیدوب اونك جوار سایه‌سنی تقبیل وطواف ایدردی .

بوراده بر مکتب ، هم غالبا موقعك نزاهت وصفوتندن ، سرایك ابیضیت وعصمتندن متولد برحسله ، بوراده بر اناث مکتبی

تصوری اوقدر جانشین وجدان اولمش بر خولیا ایدی که بو کون اونی ، حقیقته تبدل ایتمش کورنجه، ذاتاً مکرر رؤیالرله استحاره ایدلمش بر حادثه قبیلندن تلقی ایدییورز .

. . . .

۳۲٤



چوجقلر ملك مكتبی

چوجقلرمك مكتبی

بوكون أودن برنجی دفعه اوله‌رق مكتبه كیتمك اوزره چیقدیكز . وداد ، سن ، براز دها اوزونجه وبراز دها جدی ، بلند ، سن ، براز دها كوچك وبراز دها ضعیف ، فقط بو فرقلره رغماً تمامیله هم آهنك ، اویله جاذبه‌دار ، اویله دلنواز برچفت ایدیكز كه باغچه‌نك قاپیسندن باشلایه‌رق تا قارشیده سوقاغك كوشه‌سندن صوكره غائب اولنجه‌یه قدر سزی كوزلرمله تعقیب ایتدم . آرقه كزده چانطه‌لركز - حیاتك بو ایلك حموله‌ٔ متاعی - باشلركزده كتن شمس سپرلركزك اوموزلركزده اوچوشان قنادلری ، بری صیرتكزه مقدراتك ایلك نشانهٔ حكمنی باصه‌رق ، دیكری سزی هنوز اینجینمه‌مش نشوه‌كزك جناح رقصانیله یلپازه‌له‌یه‌رك ، بیله‌مم نصل اویناملغه ، اوچمغه بكزه‌ین یورویشكزله

هوالانه هوالانه ایلریله‌دیکز ؛ تام کوشه‌یی دونرکن ، تام کوزمك اوکندن سیلینرکن بلااختیار ، هرایککز عین حمله وجدانه عین ثانیه‌ده تبعیت ایده‌رك دوندیکز ، وبنی اوراده سزه باقیور حس ایدن کوزلرکزله بکا باقدیکز . بکا نه‌دیمك ایسته‌دیکز ؟ غالبا کولدیکز . بو برتبسم وداعمیدی ؟ آرامزه ایلك مسافه‌یی قویان ، هیهات ! کیتدکجه دها کنیش ، کیتدکجه دها درین براوچورومك ایلك خیال جوفنی ترسیم‌ایدن برشیمیدی که بنده درحال آغلامغه بکزر برآجیلق اویاندیردی ؟

کوشه‌یی دوندیکز ، اورایه قدرسزه رفاقت ایدن کوزلرمدن صوکره اورادن اعتباراً خیالمله رفاقت ایتدم . قوللرمله پارمقلغك کنارینه دایاندم ، واوزاق برافقك ظلام ابهامنی یارمق ایسته‌ین کوزلرمله هوالرده احتمالات آرایه‌رق اوزون اوزون دوشوندم .

مکتب ، حیاتك بوایلك نمونهٔ محشری ، نهایت قوللرینی اوزاتمش وسزی آودن ، أوك صیجاق ومشفق قوللرندن ، سنه‌لرکزی دوامی محال برجنت سعادتنك نینیلریله صاللایان قوللردن ، سوکوب آلمشدی . بوراده سزه بوتون أوده باشلانان شیلره دوام ایتمك لزومنی سویله‌یه‌جکلردی ؛ حیاتك سسی ، مهیب وحاکم ، بونی سزه امر ایده‌جکدی . بوتون اواویونه بکزه‌ین شیلر بردن قارشیکزه سزه چین جبین آمریتنی کوسترن ، سزی تهدید واخافه ایدن ، اوفاق برمیل استقلالکزی ، کوچك برحملهٔ

حريتكزى درحال مساعده‌سز ، اهمالسز برتهالكله قيران برر وظيفه اوله‌جقدى . كوزلركزك اوكنده اونلر يولى قاپايان برر اولو اغاچ شكلنده يوكسله‌جكدى ، وسنه‌لرجه ضعيف قوللركزله اونلرك چتين كوكده‌لرينه بالطه‌كزى حواله ايده‌رك اوغراشه‌جقديكز . برر برر دويره‌رك ، بواورمانلغك ايچندن چاپراشيق براز آچه‌بيلمك ايچون اونلردن قاچ دانه‌سنك ديبنده توله‌يوب بوناله‌رق ، يورولوب ايكله‌يه‌رك ، نهايت سزه بركوشهٔ سما آچان برمرحله‌ده دوره‌جقديكز . اوزمان ناصيه‌كزدن آقان ايرى تر دامله‌لرى چيپلاق قوللركزك اوزرينه دوكوله‌رك ، ايكى ألكز بالطه‌كزه داياغش ، خيال نظركز بوتون اوصرپ اورمانك يقيلان آغاجلرينى تخطر ايده‌رك ، قلبلركزده حياتكزك اك مسعود اولمق لازم كلن بردوره‌سنك قيرلمش زنبركيله ، سزه آچيلان بودار وكولكه‌لرله دولو سما كوشه‌سنه باقه‌جقديكز .

دها زياده ايلريله‌مك ايچون خيالمه مساعده ايتمه‌دم . بوكون مكتبه اوچه اوچه ، قابكزده أوه ، أوده كيلره قارشى اوفاق برخيانتك مقدمهٔ حسيله سوينه سوينه كيدن چوجقلغكزى دها زياده بويوتمك ، سزى حيات ايله اوعنيف مواجهه‌ده دها زياده طوتمق ايسته‌مه‌دم .

فقط مكتب ، بوذاتاً حيات دكلمى ؟ اوراده بوتون انسانلغى ، انسانلغك بوتون چركينلكنى ، اوسفيل ومستكره مرضلريله ،

مخوف ومتقيح ذلتلريله بوتون عريانلغنى كورمه‌يه‌جكميسكز ؟

بوراده آكلايه‌جقسكز كه حيات برمجادله‌در ، برمجادله كه انسانلر اوكا موجوديتلرنده بوله‌بيلدكلرى اك سمناك ، اك مهلك سلاحلرى بيله‌يه‌رك اشتراك ايدرلر ؛ آكلايه‌جقسكز كه حيات يكديكرينى اضرار قاعده‌سنه مبتنيدر ، وانسانلر كندى كنديلرينه ، آيرى آيرى شيشه‌لرنده ساكن دوران اواجزاى كيمويه‌يه بكزركه برآرايه كلنجه برى برينى افساد واشعال ايده‌رك طوتوشورلر ، پاتلارلر ، كنديلرينى‌ده برابر ياقوب قاووران ، آلوه ودوماته تبديل ايدن برآفت اولورلر . كوره‌جكسكز كه انسانلقده أيى نه‌وارسه هپ برر برر حياته عدم صالحيتى آكلاشيله‌رق أوده ، أوكزك اك حريم بوجاغنده ديواره آصيله‌جق ، وكوتو نه‌وارسه ، سوقاغه چيقاركن اونلر طاقيلوب قوشانيله‌جق .

وهپ بومبادله‌يى ياپه‌بيلمك ايچون وجدانكزله پنچه‌له‌شيركن بنلككزده طيرمالانوب قانايان نقطه‌لر ، صيزلايوب قوپان دامارلر ، قيريلوب سوكولن وترلر اوله‌جق ؛ وبويله تماسلركزدن هركون يارالره چيقدقجه كندى كنديكزدن برازدها يبانجيلاشديغكزى ، فقط حياته براز دها بكزه‌ديككزى كوره‌جكسكز .

مكتب ، ايشته اوعينيله حياتدر ، اوده حيات كبى آيرى آيرى بلكه تماميله ايى عضولردن متشكل برمجموعه‌در ؛ اورايه هركلن اك كزيده نظريات ومحاسندن مركب برسرمايه كتيرمشدر ، فقط

بوسرمایه اویله بر نقد زریندرکه بو بازار دادوستدده تداول ایتدکجه، پارمقلرك حریص تهالکلرندن کچدکجه آشینوب سیلنیر، پاصلانوب قارارير.

اورایه اعتماد وامنیت کوتوررسکز، اونلری قارا کلقده سینمش بکله ین کذب ورپادر؛ دیشلرینی غجیرداتیرکن کوزلرینك کولن برنکاهی، دوشونجه سنی یوتارکن دوداقلرینك اویوشدیران بر انکشافی واردر؛ اونظرك آلتندن کچرکن حس ایدرسکزکه رنکنده خفی بر آتشی افشا ایدن برقرمزیلق واردر، یاقار؛ اوتبسمك لطف نوشینی طاتمق ایسترکن دویارسکزکه نفسنده بر حرارت سموار، صولدیرر.

محبت وتسلیمیتله ایلریلرسکز، قارشیکزده اوزون طیرناقلریله کوکسکزه دایانه رق سزی ایتن کین وحسدك پنجه لرینی بولورسکز. سز، متحیر، بودشمن غیر منتظری قازامق ایچون بر سببیت ویرمه دیککزه قائل، بکلرسکز؛ ایسترسکزکه قلبکزك احتیاج نوازشی زمین تماسلرله اونك طیرناقلرینی چکدیرسین؛ بکلرسکزکه بوپنجه نهایت روحکزك رقیق ومشفق انبساطلرینه مقاومت ایده مه یه رك صولت جکرشکافنی کوشتسین؛ دوست ورفیق اوله رق، اوزانان اللرکزك آراسنه دوشسون؛ فقط بیهوده تأنیس ایدلمك ایسته نن عقوربر جانوار وحشتیله او، دقیقه دن دقیقه یه أتکزه کچن طیرناقلریله سزی رد ایدر، ودها زیاده یارالامق، دهازیاده

دشمك ایستر. نه ایچون؟ بیلمزسکز، فقط نهایت سزده أللر کزدن برر پنچه چیقارر وبوغوشورسکز.

وفا وصداقتله مملوسکزدر، اطرافکزی هپ عین حسلرله قوشاتمان بردوست حلقه‌سیله محاط کورمك ایسترسکز؛ أل أله، برابر یورویه‌رك، برابر یورومکدن سعادت بوله‌رق، قوت آله‌رق ایلرلرسکز؛ بردن، برسیران نشوه‌دارك اك سکرآور بردقیقه‌سنده بری بریله طوتوشان أللر چوزولور. اهانت وخیانتك غفلت آنی بکله‌ین ضربه‌سی بوزنجیری قیرمشدر، وکوررسکزکه بیلمکسزین، آکلامقسزین، براوچورومك کنارینه کوتورولمشسکز. اوزمان حیاتده طوتونه‌جق أللری، دایانه‌جق اوموزلری آرتق انکارایدن الیم برشبهه ایله ایرکیلیرسکز.

ظن ایدرسکزکه عفت ونزاهت برجهت سلامتدر، امین خطوه‌لرله حیاتده‌سزه مقدر کذرکاهی تعقیب ایدرسکز؛ آسوده، مستریح برسیاحت یاپمق وهمیله اطرافکزی دوشونمزسکز؛ فقط بوتون اطراف جابجا ذم وافترانك، عزو واسنادك ایشله‌دیکی آغلرله، قوردیغی طوزاقلرله دولودر. قولاقلرکزه یولکزك ایکی جهتندن فیصیلتیلر کلیرکه تیتره‌تیر؛ یولکزی سوسله‌ین آغاجلرك آراسندن یاواش یاواش، سورونه سورونه، قیوریله قیوریله آقوب آیاقلرکزه صارلمق ایسته‌ین ییلانلرحس ایدرسکز.

وبویله‌جه، هرکون، سزه بریکی وسیلهٔ مجادله کتیره‌رك

كچر ؛ هر كون ، سزدن برپارچه ایی برشی قوپارر واونك یرینه صیزلایان بریامه قور . نه‌قدر كورمه‌مك وقرار ویرمه‌مك ایچون عناد ایدرسه‌كز ایدیكز ، كندی كندیكزدن صاقلامق ممكن اولمازكه نفی وانكاره منتهی برطریق تجارب اوزرنده‌سكز . هرتجربه مرحله‌سنی آشاركن ، بعضاً بر كوشه‌ده مختفی برخائن هجومنی دفع ایتمك ، بعضاً مظلم برنقطه‌ده كرلمش بردسیسه چوقورینی آتلامق ، بو كون آیاغكزه صاریلان بریلان باشنی ازمك ، یارین بیله‌ككزی قاورایان برألی قیرمق ایچون اوغراشیركن اوكره‌نیرسكزكه چوجقلقدن چیقمق وانسان اولمق ایشته بودیمكدر.

اوزمان انسان اولدیغكزه آجی برندامت وچوجقلغكز ایچون درین برتحسرله ، تام قارشی سوقاغك كوشه‌سنی دونركن أوكزی بردفعه دها كورمك اوزره بلااختیار كری‌یه چوریلن كوزلركز ، تكرار كری دونر ، و ، أوی ، أوك شهنشیننددن سزی تعقیب ایدن نظری آرار .

كیم بیلیر او أودن نه‌قدر اوزاقلاشمشسكزدر ! ایسته‌رم‌كه سز مسافه‌لری یاكلش حساب ایده‌رك ساحله عودت ایده‌مه‌یه‌جك درجه‌ده تباعد ایتمش بی‌احتیاط شناورلره بكزه‌مه‌یه‌سكز. ساحله دونمك ، آرتق دالغه‌لرله دوكوشمكدن یورولدقجه امنیت وسلامت وعد ایدن قوملرك اوزرنده كلوب اویومق ایچون آتیله‌جق فاصله ، ایسته‌رم‌كه ، بك آز اولسون ، حتی او أو آرتق اوراده ، اونظر

آرتق اوشهنشینده اولماسه بیله ... ایسته‌رم كه حیاتدن ، حیاتك متاعب و مجادلاتندن یورولدقجه، انسان اولدیغكزه ندامت ایدوب ده تكرار چوجق اولمق احتیاجنی دویدقجه، ایسته‌رم كه هیچ اولمازسه نظر خیالكزكری دونسون و او أوی سزه محبتدن، شفقتدن، دوغری وایی شیلردن مركب برسرمایه ویرن اویووایی، صوكره سزی دائما نمناك بردعا ایله تعقیب ایدن اونظری طواف ایتسین ، وطواف ایتدكجه دیكلنسین ، یكیدن قوت ، یكیدن مقاومت بولسون ...

۱۳۲۹



کوی کیجه‌سی



کوی کیجه‌سی

ینه ساعتلرجه اویانیق قالمقدن قورقه‌رق کوزلرمی صیقه صیقه یومدم ؛ اونـده براز اویقو بقیه‌سی قالمشسه اونی صاقلایه‌بیلمك ، سنه‌لردن بری همان هر کیجه بنی تهدید ایدن تهلکه‌یه بو کیجه غلبه چالمق ایسته‌دم . سندن کندیمی اویاندیرمقدن احترازاً قیملدانمایور ، دونمه‌یوردم ؛ کویا خارجده بر طاقم تماشا کارلری آلداتمق ایسته‌یور ، مشجه‌سنه منتظم ، مستریح نفسلر آلیوردم . دیشاریدن کوچك ساعتك شوخ و کنج سسی ، زمانك اوستندن بر آن اول آتلامق ایسته‌ین بر شتاب عجول ایله ، همان بری برینی متعاقب چالدی . ذهناً تکرار ایتدم : بر ، ایکی ، اوچ ...

— نه قدر ارکن ، دیدم ؛ اویانمق زمانه تام درت ساعت وار .

آشاغیدن بویوك ساعتك ، طاوانلری دله‌رك کلیرکن دها اختیارلاشان، دها پیپرانان خیرلتیلی، او کسوروکلی سسی، نه قدر سنه‌لرك ساعت حیاتنی چاله چاله آرتق یورغون ، بزکین ، نهایت بر کون زنبرکنده تداویسی اهمال ایدیله‌جك سقطه منتظر برمعنای فراغتله ، هر ضربه‌دن صوکره دوشونمکه وقت براقمق ایسته‌ین اوزون فاصله‌لر آچه‌رق جواب ویردی : بر ، ایکی ، اوچ ...

فرق ایتدم که دوداقلرمك اوفاق برقیپرتیسیله رفاقت ایدییورم و درحال صیق صیق یوملمش کوزلرمك آلتندن دوشوندم که آرتق اویومق ممکن دکل ..

کوزلرمی آچدم . پانجورلرك آراسندن قایان بر ضیا تول پرده‌دن ألندکدن صوکره قارشیده آیینه‌نك ایچنه صاری بر دومان شکلنده داغیلیور ، دالغه‌لانیوردی .

شهنشینمی دوشونه‌رك: — کیم بیلیر ، شیمدی اوراده مهتاب نه کوزلدر ! دیدم و قالقدم .

بو شهنشینمدن کوبمك قاچ کیجه‌لر نه مختلف زمانلرده ، نه مختلف شکللرده ، نفسلرینی دیکله‌مش ، اویقولرینی سیر ایتمش ، خلجانلرینی یاشامشدم . اونی قیش قاصیرغه‌لرنده ، قار فورطنه‌لرنده ، یاز جهنملرنده، قارا کاقلرده ، مهتابلرده قاچ کره بورادن ساعتلرجه دوام ایدن بر استغراق ایچنده تماشا ایتمش ، روحنك اوتار کونا کوندن چیقان زمزمات شعر ایله اهتزازه کلمشدم .

بو کیجه هر شیئی آچیق صاری به بویایان مذهب، و هر شیئی منجمد بر رکودتك اعماق سکونته ایندیرن ساکت بر کیجه‌یدی.

بر طرفی أزلمش یووارلاق صاری بر کاغد فنار شکلنده، آی، تا قارشیمده یوقاریده ایدی، و اوندن اشباح واشکاله کویا خفا انکیز بر رنك ابهام، بوتون کوریلن شیلری بر خیالك سیسلری کبی همان سیلنوب اوچمغه مهیا برحالده طوتان بر هوای رعشه یاغیوردی.

عظیم بر صحنه پرده‌سنه خیالپرست بر رسام طرفندن مبذول رنکلرله، کنیش ضربه‌لرله فیرچه‌لاندقدن صوکره هپسنك اوستنه شفاف بر آلتون تول کچیرلمش ظن ایدیلن بو لوحه‌ده کوشکلر ایشیلدایان جاملریله، صاللانیور وهمی ویرن دیوارلریله، سوزولوب اوزانه یوکسه‌لیور قیاس ایدیلن باجالریله، بریده بیاض ستره‌سنك اینجه صارینه‌رق سیوریلن مناره هروقتدن دها اوزون و دها اینجه قامتیله؛ آغاجلر حرکتسز، خیشیلتیسز، جابجا، بعضاً صره صره، بعضاً شوراده بوراده کومه کومه قالقان قویو یشیل باشلریله، هر شی، عجیب بر حیات ایله صولوق آلیور، یاواش یاواش اعماق وجودندن قاباران برهوای اتساع ایله شیشیور کبیدی، وبردن بوتون بو لوحه هیئت مجموعه‌سیله صاللانه‌جق، بردن اویناییه‌رق هوایه دوغری چکیله‌جك ظن ایدیلیوردی.

اوته‌ده بریده کوزلرینی سوزن سونوك ضیالر واردی، اوزاقده

بر أوك پنجره‌سندن قرمزی برقندیلك تیتره‌یشلری حس ایدیلیور، تا بریده فنار بیاض بر ستون اوزرینه میخلانمش عظیم مرصع بر نشان شعشعه‌سیله پارلدایوردی . قارشیمده ایکی بنا کومه‌سنك آراسندن کشاده قالان بر خطك منتهاسنده دکیزدن بر پارچه ، یالکز آیك آلتنه تصادف ایدن محدود برقسم واردی که کوموش التماعلرله پارلایوردی .

و بوتون بو لوحه‌نك فوقنده درین بر مستیٔ خیالك استغراق بهشتیسنی یاشایان محتشم برسکوت ایله بو سکوتی دقیقه‌دن دقیقه‌یه دله‌رك اورادن اورایه ، بعضاً جسور و عزمکار طیرانلرله ، بعضاً محجوب و نادم ترددلرله اوچوشان سسلر ، کویك کیجه سسلری واردی .

بو کیجه ، بو منظره‌نك حیات خیالیه‌سنده ، بو سکوتك بر دها حرکته کلمه‌مك اوزره کریلمش ظن ایدیلن جناح کرانی آلتنده بو سسلرك عجیب بر افاده‌سی ، اعصاب اوزرندن کوچك لرزشلرله صوغوق بر سیلان تولید ایدن غریب برتأثیری واردی .

تا اوزاقده کاه و بیکاه غائب اولوب اویانان بر کورولتی وار کیبدی ؛ بو اودرجه مبهم ، مسافه‌نك اوزونلغیله اوقدر صاقلانمش بر شیدی که بعضاً صحت حسکزدن شبهه ایدردیکز . بونك ، ایشتدیککزی فرط دقتدن متولد بر وهمه عطف ایتدیره‌جك فاصله‌لری واردی ؛ صوکره ، بردن بره تردده امکان براقمایه‌جق

بر وضوح كسب ايدردى ، ويا پراقلرى بيله تيتره‌ته‌مه‌ين سكون هوا مانع اولماسه اونى لدوس دالغه‌لرينه حمل ايدرديكز ؛ بلكه يوك آرابه‌لرينك برى برينه قاريشان و بوغوله‌رق كلن سسلريدى ...

اوته‌دن سزى دها زياده وقف دقتدن منع ايتمك ايسته‌يور - مشجه‌سنه بر سس ، تيز ، اينجه ، دوز برسس ، معدنى بردودوك سسنه بكزه‌ين بر سس كلير ، و كويا بر بورغو ايله قولاغكزى دلر ؛ عين زمانده ديكر بر سس ، بو سسك أشى ، فقط دها آغيرجه ، دها بوغوقجه ، كويك ديكر جهتندن اوچه‌رق جواب ويرر ؛ و مطرد بر مناوبه ايله شرقدن برى ايشيدلدكجه ديكرى غربدن مقابله ايده‌رك دوام ايدرلر . بيليرسكز كه كويى شرقندن غربنه قدر برلشديرن ، مسافه‌لرك اوزونلغيله استخفاف ايده‌رك هوايى تيتره‌تن بو سس بر ديكيش يوكسوكنك ايچنده حبس ايديله‌جك قدر كوچك بر بوجك سسيدر ؛ و يورولماز ، توكنمز بر عناد ايله شرقدن غربه ، غربدن شرقه كويك انجماد سكوتنى شيشلر .

كويا بو ايكى بوجك بكا كيجه‌نك بر سر حياتنى سويله‌يه‌جكلر - مشجه‌سنه كوزلرمك دالغين برجريانى اوزاقده اودكز پارچه‌سنك تشعشع سيمينه كيدركن سامعه‌مك بر مفرطيت دقتيله بو سسلرك بر تنوع افاده‌سنه منتظردم ؛ فقط اونلر نه يوكسه‌لوب نه اينه‌رك ، نه قيوريلوب نه بوكوله‌رك ، يالكز برى كسكين ، ديكرى بوغوق

هپ عین اطراد یکنسقله جوابلاشیورلردی .

بردن بر کویك باغیردی . آیك تیتره‌ین بر دالغه‌سنه ، بر آغاجك صاللانان کولکه‌سنه باغیریوردی . جواب بکله‌دی ، مقابله کورمه‌ین وسوسه‌سنه مطلقا جلب دقت ایتمك ایسته‌یه‌رك تکرار باغیردی ؛ او زمان هپ اطرافك کوپکلری اویاندی .

حس ایدلدی که پارمقلقلرندن اوزانان تویلی باشلر ، قاپیلرك آرالغندن سوقاقلری قوقلایان اندیشه‌ناك پنبه بورونلر ، ایکی طرفنی یاواشجه قامچیلادقدن صوکره تکرار لاقیدانه‌قیوریلان قویروقلر بر کوچك زمان ایچون مستریح اویقولرینی ترك ایتدیلر ؛ مختلف جهتلردن ، کویك داغنیق کوشکلرندن اینجه ، قابا ، کنج ، اختیار سسلر کلدی . بونلرك ایچنده ایلك سس ویرن رفیقك وهمنه اشتراك ایدنلر ، اونی بیهوده اخلال سکوت ایتمکله اتهام ایله‌ینلر واردی ؛ بویله اوزاقدن اوزاغه متنوع معنالر کوتورن بو سسلر قارشیلاشیرکن تا کویك ایچندن ایری بر سس خشمناك بر عتاب ایله هپسنه بردن خطاب ایدیور : — صوصکز ، کیجه‌یی اویاندیره‌جقسکز ! دییور .

بردن بو کورولتیدن اویانیورمشجه‌سنه قومشواولردن برینك دکرمنی پروانه‌سنك اوفاق بر دورانیله کوتله‌دی ، قارشیده بر باجانك کلاهی غجیردادی ، سوقاقده آغاجلرك تپه‌سندن بر نفس غیرمحسوس بر تماس ایله اوچدی . باشمی قالدیردم ، آیك آلتنده اینجه بیاض

بر بلوط پارچه‌سی واردی . بلوطمی خفیفجه ایلریله‌یوردی ، آیمی یاواش یاواش صاللانیوردی؛ بوتون لوحه شیمدی برحرکت کیبدی .

غالبا صباح اولدی ظنیله کنج وعجول برخروسك دودوکی اوتدی ، اوته‌دن او ایکی بوجك هپ او مطرد ندالریله یکدیکریله قارشیلاشمقدن کیم بیلیر نصل بر ذوق آلیرکن اوزاقدن لدوس دالغه‌لریمی یوقســه سرت طوپراقلری دوکن یوك آرابه‌لریمی ، حکم ایدیله‌مه‌ین بوغوق کورولتی آراسنده ، برر برر ، نوبتلرینی شاشیرمایه‌رق ، هرکس صره‌سنی کوزه‌ته‌رك ، کندیسنی ایشیتدیرمك قدر اطرافنی دیکله‌مکدن‌ده ذوق آلان بر انصاف ایله ، قومشو خروسلر ، هپ اوتدیلر .

خیالاً ، مهتابك ، پنجره‌لرندن صوقولان ضیالریله بی وقت بر صباح تلاشنه دوشن کومسلری ، تونکلرده تمامیله‌ازاله‌ایدیله‌مه‌ین ترددلرله و تماماً اویانمقدن متوقی احترازلرله قیصه مباحثه‌لری ، باجاقلرینك اوستنده کرینه‌رك قنادلرینی چیرپان خروسلری کوریوردم . برر برر ، انجه و شـاقراق نغمه‌لره آغیر وجدی سسلر جواب ویره‌رك ، تا کویك منتهای دیکرینه قدر اوزانان بر مسافه‌ده ، بعضاً اوزون وشطارت انکیز بر ارتداد ایله ، بعضاً قیصه بر نغمه‌یی متعاقب درونی بر خرخره شـکلنده دوام ایدن بر بوغوقلقله ؛ بری نظر خیالکزده شـیق ، ظریف ، حوپپا

بر گنج تصویر ایدرکن دیگری متعظم ، وقور ، فلسفه‌یله محمول بر اختیار سیماسی احیا ایدن فرقلرله ، هپ موقعلرنده حاضر اولدقلرینی خبر ویردیلر .

و بوتون بو سسلر کیجه‌نك منجمد سکوتنك اوستندن اونی اخلال ایتمکسزین ، گویا مجلا بر سطحی چیزمه‌دن یووارلانوب گیدن مدور جسملر تماسیله ، قایوب آقیور ؛ و آلتندن کوی بوسحر آمیز کیجه‌سنك سکون محتشمیله ، سکته‌دن ، نقیصه‌دن عاری ر کودت مطلقه‌سیله چیقیوردی .

اویله ظن ایتدم که بو کیجه ایله بوتون بو مناظر آراسنده ، بوتون بو اطرافدن یوکسه‌لن سسلر آراسنده بر ارتباطك ، بر مناسبت صمیمیه‌نك روح سیال معارفه‌سی وار . یوقاریده هپ بیاض اینجه بلوطلك اوستنده ایلری یه صاللانه ، صاللانه کیدن آیله اونی سلاملایان خروسلرك ، کوپکلرك ، بوجکلرك ، غیجیردایان باجالرله دکرمنلرك ، ضبط ایدیله‌مه‌ین بر نفسله تیتره‌ین یاپراقلرك ، بوتون بو اوجبه‌لریله دیوار سطحلرنده دالغه‌لانان کولکه‌لرك ، بو بر افادهٔ مخصوصه‌یه غیرمالك ظن ایدیلن شیلرك یکدیکرینه تودیع اسرار ایدر ، یالکز بکا خفی بر لسان مشترکده غرائبله مملو بر داستان خیال اوقور بر حیات عجیبه‌سی وار کبیدی .

بر دقیقه کندیمی حیاتدن ، حیاتك حقایقندن آیری دوشمش ، بشقه بر عالمك منطقهٔ رؤیاسنه چیقمش ظن ایتدم . بو دقیقه‌ده

اطرافده هر کس اویویوردی، بندن بشقه بو منظره‌نك برشاهدی یوقدی؛ یالکز بن، بو کیجه ایله قارشی‌یه یالکز بن واردم وحس ایدییوردم که بوراده هپ یکدیکرینك انیس وهمدمی، حریم وهمبزمی اولان بوشیلرك آراسنده بن، یالکز بن برغریبم.

او وقت تا بو قاریده آیك صیریتقان چهره‌سنده بکا عائد برمعنای اشمئزاز، بنی بو حرمکاه اسراره بیهنکام صوقولمش بر معجز وضعیتنه دوشورن برخندهٔ تزییف کوردم؛ ومحرم برآیینك درکاه خفایاسنه بیلمکسزین کیریویرمش کبی برزائربیکانه خجالتی دویدم.

کوپکلر، خروسلر، اوایکی بوجك، اوزاقدن کلن اومجهول بوغوق کورولتی، دکرمنلر، باجالر، کویك بوتون بوسس ویرن شیلری هپ بردن صوصمشدی؛ آی شیمدی آرتق صالل‌انمایور، راکد، یالکز اطرافه مبذول ضیالرینك صاری امواجنی یایه‌رق دوریوردی. هپسی بنی بکله‌یورلر، بندن بر حرکت ظریفانه‌یه انتظار ایدییورلر کبیدی. یاواشجه، کویا بیلمکسزین آچیلمش بو معبدك قاپیسنی، سس چیقارمامق ایسته‌ین بر احتیاط ایله قاپادم. و، بو آیین اسرار انکیزی دها زیاده تشویش ایتمك ایسته‌مه‌یرك چکیلدم ...

١٣٢٩



جاسوس محترم

جاسوس محترم

اوراق حوادثده کوچك بر فقره انتشار ایتدی که پك بویوك بر ماهیتی حائز ایکن شو ایام اخیره نك وقوعات مهمه سی آراسنده انظار دقتی جلب ایده مه یه رك غائب اولوب کیتدی. بو فقره، از چوق فرقایله، همان بوتون جرائد شهری دولاشدی. دینیورکه: بحر سفیده کله جك و تورکیه لیمانلرینی زیارت ایده جك اولان آمریقا دونانماسنی تشکیل ایدن سفائنك هرینه بحریه نظارتندن ایکیشر ضابط کوندریله رك بونلر دونانمانك بوتون دورهٔ سفرنده مسافر صفتیله کشت و کذار ایتدیریله جکدر. دونانما اون التی کمیدن متشکل اوله جغندن بو صورتله اوتوز ایکی تورك ضابطی بر مدت مدیده ایچون آمریقا دونانماسنك مسافری ایدلمش اوله جقدر. جماهیر متفقه حکومتنك تورك ادارهٔ مشروطه سنه قارشی پك پارلاق

بر احتساس محبانه جلوه‌سی دیمك اولان بوقرارك بحریه نظارتنجه یاپلمش بر مراجعت اوزرینه‌می یوقسه آمریقا حکومتنك بر تقید مخالصتکارانه‌سی نتیجه‌سیله وقوعه کلمش بر تکلیفی اوزرینه‌می اتخاذ ایدلدیکی مصرح اولمامقله برابر علی کل التقدیرین بونك قیمت معنویه‌سی انقلاب اخیره عائد تجلیات شرفك اك محتشملرندن عد ایدیله‌جك درجه‌ده یوکسکدر .

مبدأ انقلابدن بری عزت نفس ملیمزه ، اطمئنان شرف موجودیتمزه عائد مظهریات مطنطنه‌ایله لبریز وجد واستغراق اولان روح و فکر ، هله مجلس ملینك وسیلهٔ کشادیله بوتون جهان حریت وانسانیتك اقطار و اقطابندن یوکسله‌رك فرق ابتهاج ملتده بر طاق بلند تمنیات وتهنیت قوران صیحات تبریك وتسعید ایله صماخ وجدان حال اشباعه کلمش اولوب بوندن صوکره انقلابك نتایج معنویه‌سندن زیاده قیمت مادیه وفعلیه‌سیله اشتغال دوره‌سنه کیرلمش اولدیغندن قرار مبحوثك نتایج تطبیقیه‌سنه دائر سرد مطالعات دها موافق احتیاج عد ایدلمك لازم کلیر .

روسیه و ژاپونیا محاربهٔ اخیره‌سنده اقصای شرقك او قدیم فقط جهان مدنیتك اوپك یکی قومی طرفندن کوستریلن خوارق ترقینك اك شعشعه‌دار معرض تجلیسی مکنت بحریه‌سیدی . اوزمان بو حیرت افزا تکامل خارقه نمانك تحری ٔ اسبابی احتیاجی افکار تدقیق وتجسسی استحصال معلومات وسائلنی تدارکه سوق ایدردی .

بو وسائلی مطبوعات جهان مع زيادةٍ تدارك و احضار ايله‌دی ،
وهركس متخصصين بحريه طرفندن يازيلان متعدد مقالات مختلفه
ايله اوكرندی كه ، ژاپونلر او كونك شعشعهٔ اقبالنی هيچ اولمازسه
برربع عصرلق بر سعی متمادی ، برجهد آهنينه مديوندرلر . بر
طرفدن مراكز مهمهٔ بحريه‌يه فرقه فرقه طلبه كوندره‌رك ديكر
طرفدن كندی مملكتلرنده اعصار قبل‌التاريخيه‌دن انتقال ايدوب
كلن مراعات و عادات بحريه‌يی احتياجات حاضره‌يه توفيقاً تعديل
وتجديد ايده‌رك ، بر ياندن اوروپا و آمريقا دستكاهلرينه سفائن
حربيه سپارشلری ويرركن ديكر ياندن كندی مملكتلرنده او
دستكاهلره رقابت ايده‌جك دارالصناعه‌لر وجوده كتيره‌بيلمك
ايچون طاقم طاقم مهندسين و عمله يتيشديره‌رك تام برربع عصر
ايچنده عظمت مقصدلرينی حوصلهٔ ايام و سنينه صيغديره‌بيلمك
ايچون دقيقه‌لرك تنكنای ساحه‌سنی بی‌پايان بر غيرت وفعاليتك نفح
سحر آميزيله توسيعه چاليشه‌رق ، اوغراشمشلر ، ديدنمشلردی .

بو عزم موانع برانداز نتيجه‌سنی كوردك . اقصای شرق تاريخ
حربی اويله بر دقيقهٔ حساسه‌يه منجر اولمش ايدی كه بوتون ژاپون
قومنك استقبال موجوديتی يالكز توغونك زه‌دن ونه صورتله
چيقه‌جغنه ، وچيقنجه تابالطبق دكزندن كلن دونما ايله عالم غيبدن
ظهور ايده‌جكمشجه‌سنه خفاكاه تحصنی سحائب مجهوليت اراسنده
كشف اولنه‌مايان سحر آميز دونما آراسنده‌كی مصادمه‌نك نه نتيجه

ویره‌جکنه معلق دوریبوردی. بومعمای مدهشی ایشته اوبر ربع عصرلق عزم ورزمك ثمره‌سی حل ایتدی .

احبا ورفقامدن برذات واردرکه ایتالیاندر و ایتالیا مکتب بحریسنده اکمال تحصیل ایده‌رك بر تعلیم سفینه‌سیله برچوق ابحار بعیده‌ده وازجمله هند صولرنده مدید بر سیاحت اجرا ایله‌مشدر ، حتی سرکذشت حیات بحریه‌سنده بر قضانك صفحات هیجان آوری بیله واردر . اقصای شرق محاربه‌سی اثناسنده اکثریت اوزره کندیسیله تعاطی افکار ومطالعات ایلردك ، وبوتون استفاده‌سی بکا راجع اولان مدید مصاحبه‌لرده رفیقملك وقوف بحریسنك تحت ضماننده بولنان ایضاحات وتشریحات جریان ایدردی. بومیانده اك زیاده نظر دقتمه چارپان شیلردن بری عین مکتب بحریده محبمله برابر تعقیب واکمال تحصیل ایده‌رك عین سفری اجرا ایله‌مش اولان ژاپون طلبه‌سنه دائر ویریلن معلومات ایدی . بو طلبه‌نك خاصهٔ متمایزه‌سی حصول مقصدی تأمین ایده‌جك وسائطك ایچنده حبس نفس ایده‌رك ، کویا ، کندیلرینه دائما تلقین وظائف ایله‌ین احکام ومجلات ایله مستور دیوارلرك آراسنده کومولەرك ، نه‌ذوق وسفاهته ، نه‌رخاوت وعطالته مساعده ایتمه‌ین برورزش تعب ناپذیر ایله چالیشمقدی . خشین وعبوس کورونمه‌مك ایچون خنده‌لری ، وحشی ومرد مکریز اولمامق ایچون انسیتلری ، بی حس وذوق طانلمامق ایچون کنجلکلری اولوردی‌که ، کویا اطرافه بر درین

تلطف قبیلندن اوده‌نن بو تظاهرات جمیله‌کارانه‌یی متعاقب ، همان جبر مافاته چالیشان بر فضلهٔ غلیان سعی ایله تلافی اولنوردی . واونلرك آ کلامایور ظن ایدیلن سیمای آسوده وسکیننده ایشیلدار کوزلری سریع وجوال حرکتلریله ، ثانیه‌دن ثانیه‌یه ضبط و قید ایدن حساس وبرق اسا بر صفحهٔ تصاویر نویس قبیلندن بوتون کوردکلرینی حفظ ایدر ، نتیجه‌ده ، اونلرك هرکسدن ایی حاضر-لاندقلری ، هرکسدن ایی آ کلادقلری ثابت اولوردی . اونلرده دیکر بر خاصهٔ ممتازه هیچ بر وقعه وحادثه‌ده عجول ومتلاشی اولمامقدی ، هرشیئی بر اعتدال محض دمله ، بر سکینت مطلقهٔ اعصاب ایله تلقی ایدرلردی . اونلرده عجله‌نك اك منطقی ترجمه‌سی یاپیله‌جق شیئی زمانه حسن توزیع وتقسیم اساسنه مبتنیدی. عجله اونلرده احوال معتاده ایچون آنجق لزومی قدر صرف ایدیله‌رك فضله‌سی تقدیرات استثنائیه ایچون جمع وادخار ایدیله‌جك بر سرمایهٔ فعالیت قبیلندندی ، وبو سرمایه‌یه مراجعت زمانی کلنجه اوزمان اونلرك سکون معتادیسنده تصلب اولوب بولندیغنه حیرت ایتمه‌مك ممکن اولمایان بر فوران ایله از زمان ایچنده چوق ایش کورمك ، تعبیر آخرله ، اك قیصه طریقلرله اك اوزون مسافه‌لری قطع ایتمك خارقه‌سی مشاهده اولنوردی .

اوزمان محیمدن آلنان تفصیلاتده اك زیاده نظر دقته چارپان دیکر بر نقطه طلبه‌نك باشنده سالدیده ، وقور ومحتشم ، سرتاپا مکانت وجدیتله مملو بر معلمك بولنمه‌سیدی . آ کلاشیلان ژاپونیا

حکومتنك قواعد متخذه سندن بری ده ممالك اجنبیه یه سوق واعزام
ایدیلن هر فرقهٔ طلبه یه بویله بر ناظر ومفتش ، یاخود ، بر معلم
ومربی ترفیق ایدلمه سیدر . ژاپونیایه عائد خصائص وفضائل ملیه نك
برنکهبان ومحافظی ، عین زمانده طلبه دن حکومتجه منتظر اولان
غایه نك مؤمن وحارسی وبر اجنبی مملکتنده بر کنج چوجق ایچون
تهلکه تشکیل ایده بیله جك انحرافات واعوجاجاتك مصحح ومعدلی
وظائف مهمه سنی جامع اولان بو معلم سالخورده کوزلکلرینك
آلتنده هیچ بر زمان اویومایان نکاه تدقیق و تفحصنی یدامانتنه
تودیع ایدیلن طلبه دن آییرماز ، بیلیرکه یدامانتنه تودیع ایدیلن
یالکز طلبه دکل ، مقصد حکومتدر ، اومقصد حکومت که مایه سی
اعتلای ملت ، فیض وطن ، حیات واستقبال اندیشه لریله مخمردر .
بیلیرکه بوطلبه نك اسراف ایده جکلری زمان ملتك حیاتندن چالنمش
دیمکدر ، وبوسرقت اهانتکارانه یه امکان براقمامق وظیفه سی اونکدر .
کویا طلبه نك هیئت مجموعه سی ، ایچندن وطن ایچون بر ثمره چیقه جق
بر مزرعه در ، اومزرعه نك باغبانی ده کندیسیدر . چوروك فیلیزلر
وارسه قوپارمق ، فنا تخملر وارسه آییقلامق اوکا عائددر . اونك
کوزلری طلبه نك خفایای روح و ذکاسی آراسنده دولاشیر ،
قولاقلری ایچنده بولنیلان محیط عرفاندن کلن سسلرله هرشا کردك
رباب روح ووجدانده حاصل اولان اهتزازاتی دیکلر ، ایجاب
ایدرسه حکومته خبر ویرر ، والحاصل تك بر کلمه ایله ، بو بر

جاسوسدر ، اوت او طلبه‌نك بر جاسوسیدر ، فقط برجاسوس محترمیدر. آه! کاشکی هر مملکت بویله جاسوسلرله مملو اولسه‌یدی، و مملکتلرندن اوزاقلره کوندریلن طلبه هپ ویله، اویولده اوزاقلره کوندریلن طلبه اولسه‌یدی ...

ایشته آمریقادونماسنه مسافر ایدیله‌جك ضابطلره دائر فقره‌یی اوقویجه اقصای شرق محاربه‌سی اثناسنده مجمله وقوعه کلن مصاحباتمدن بو خاطره‌یی دوشوندم. بو ، سائر دوائر حکومتجه وقوعه کلمکده بولنان ویاخود کله‌جك اولان تشبثات قبیلندن بحریه نظارتجه‌ده اتخاذینه لزوم کوریله‌جك تدابیرك بر کوچك مقدمه‌سیدر. اصل تدبیردن منتظر مقصدك حصولی‌ده او تدبیری اتخاذ ایله دکل نتایجنك اسباب تحققنی تأمین ایله اولور. اقصای شرقك اوقوم کزینی بزه نه قیمتدار امثال ارائه ایدرلر. بالخاصه بوصوك قید و اشارت اولنان مثال نه‌قدر مهمدر. العارف یکفی بالاشاره!

١٣٢٤



كنجلكه دائر

کنجلکه دائر

پارس : مارت ۱۳۲۹

نهایت بنی کیجه یاریسندن صوکره یه قدر ضبط ایدن دولغون بر کونی بیتیره رك اودامه کیرنجه ، ظن ایتمشدم که ، بوتون او کورلمش شیلردن ، ایشیدلمش سوزلردن ، سویلنمش نطقلردن مرکب باشمك اوستنده پاطلایان کله رنکارنك قندیللرینی یاغدیرر کن ، بن کوزلرمی قاپارسه م اویویه بیله جکم . کندمی آلداتمق ایسته یوردم : بو ممکن دکلدی . آ کلامقده کجیکمکه دم که بو درجهٔ اهتزازه کلمش اعصاب ایله اویومق نصیب اولمایه جق .

یازی ماصه سنك یاننه اوطوردم ، نه یاپه جغنده متحیر اللرله کاغدلرمه دوقونیوردم . بردن اوزون بر مکتوبك اورایه سرلمش صحیفه لرینی کوردم . بو ، او کون تورك کنجلرندن برندن آلنمش ، و ، آجی بر تأثرله اوقوندقدن صوکره ، ینه عودت ایدلمك اوزره ،

اورایه براقیلمش ایدی . بر ثانیه ایچنده بوتون او کونك مختلف تأثراتی ، بوتون اوباشلك اوستندن بر سقوط بی فاصله ایله ، بی حد وحساب رنکلربله سوزوله‌رك اینن قندیللر بومکتوبك سیاهلقلری ایچنه کلوب دوشدی ، اونده بوغولوب سوندی .

مکتوبی تکرار اوقودم . هر کلمه‌سنده نزیه واصیل ، فقط المدیده وهجرانزده ، صانکه حیاته مشتاق ولائق ایکن برقضا ایله اولیویرمکدن متوحش خلجانلرله چیرپینان بر قلب واردی . بو ، وطنك آلام ومصائبنه ، بدبخت عرقنك مقدرات سفالتنه ، بحرانلرك ایچنده خونین بر حال ایله مظلم براستقبالك آغوش اداسنده قیوراناں بیچاره بر کنجلکك حرمانه آغلایان بر سسدی . افاده ایتدیکی حسیاتك صمیمیت وحرارتیله یوکسه‌لن کوزل لساننده ادیبانه ، اصیلانه بر نوای شکوی واردی که بو کیجه بنده طوپلانان بوتون متفرق ، یکدیکریله مصادمه ایدن مختلف افکاره برمجری ، ایچنه کیروب یایه‌له یایه‌له ، کنیشسله‌یه کنیشله‌یه آقمقدن حظ دویولان بر مجری تشکیل ایتدی ؛ وبوبنی بر عمانه کوتوردی .

کنج قرداشلرمله لوکسنبورغ باغچه‌سنده بولوشمشدق ؛ اونلر وبن یکدیکرینه ملاقی اولونجه اویله طوتوشیویره‌جك ایکی روح کیبیدك که آرامزده سویله‌نه‌جك بر کلمه‌نك بر آز فضله تصوتیله بوتون تللری قوپاران بر شهقه پاتلایه‌جق ظن اولنوردی . بن سویلرکن اونلر اطرافمده ، بوتون معنویتلرینك بکا کلوب تسلیم

اولمقدن ذوق دویان حمله‌ٔ صفوتیله پارتعاش ، دیکله‌یورلردی .
دالغین کوزلرینك اوزاق بر افقه اوچیور ظن ایدیلن نظرنده ،
دوداقلرنده کولکه‌لری دولاشان درین معنای المده بندن کله‌جك
لمعهٔ امیدی ، قطرهٔ دوایی بکلر براشتیاق واردی .

اوامید ودوایی تماماً ویرمك ممکنمیدی ! اوزون بر سنین
اضطراب سلسله‌سندن صوکره بوچوجقلره : « ایشته ، دیمشدی ؛
وطن بردورهٔ رهایه کیردی ، اونی بودوره‌یه صوقان بزز ، فقط
کوتوره‌جك اولان سزسکز ؛ بزه عائد بطندن سزك نسلکز
نصل چیقدیسه سزی صاللایوب بویوته‌جك اولان بشیك‌ده یوتیجی ،
باتیریجی دالغه‌دن اویله چیقدی . اوندن بر سفینه یاپمق ، اونی
فورطنه‌لرك اوزرنده توجیه واداره ایتمك سزه عائد بر وظیفه .
مالکزه تصرف ایچون حاضر اولکز . »

واونلر بورایه ایشته حاضر اولمق ایچون کلمشلردی . صوکره
بز ، آفاقی قاپلایان تهدیدکار بلوطلری کورمه‌یه‌رك اونلرك بشیکارینی
آلمش ؛ هر بری برطرفه چکن ، چوروك تخته‌لرینی هر بری آیری
بر ادعای تصرفله قوپارمغه چالیشان اللرمزی اوزاتمش اونلره
سنه‌لرجه بو جدال خیانتك منظرهٔ سفیله‌سنی کوسترمش ایدك .
نهایت فورطنه‌لرك طوفان عقوری بوشانمش ایدی ؛ نهایت
اوعاجز تکنه ایشته برقان دریاسنك اوزرنده بوجالایوردی ، وبو
کناره دوشمش بر کومه چوجق ، بوکوك بوینلریله ، صولوق

دوداقلریله بوراده بکله‌یوردی .

اونلرك قارشیسنده حیاتمك اك درین بر دقیقه‌سنی یشادم ؛ اویوب ده‌لن ، یاقه‌رق ییرتان ، فقط یاروب ایشله‌دکجه آجی بر حظ دویان ایچنده موجودیتمی اریتن برقلم روحمك‌اك حریم بر طبقه‌سنه اویله بر لوحهٔ احتساس نقش ایدیوردی‌که بوالی‌الابد پایدار اوله‌جقدی . بودقیقه‌ده وطن وعرقك بوتون ماضی و استقبالنه عائد سرکذشت سیاهك منقبهٔ فجایعنی اوقودم ؛ اونلره امید ودوا ویرمکله مشغول ایکن روحمده بر مرثیه‌نك سوز و کدازی واردی .

کوزلرمك اوکنده دوران بو مکتوب اوملاقاتك بر عکس صداسی ، کافهٔ شمول ودلالتنی اجمال ایدن بر خلاصهٔ احتساسی ایدی . وتا درینندن کلن ، بوتون کنجلکك عمق روحندن چیقان برانین شکوی کبی اونده بر ادای ستمکار ، بر شیوهٔ سرزنش واردی .

دییورکه :

. . . .

« اخلاقدن ، توحیدمساعیدن ، وحدت حقیقیه وخارجیه‌دن ، حاصلی ، وحدت ملیه‌دن بحث ایتدیکز .... صانکه‌سزك لسانکزله بزم قلبمز سویله‌یوردی . اوسوزلری سویله‌مکه – دکلمی ؟ – سزده احتیاج کوریوردیکز . بتون فرقه منازعاتی ، ملیت غوغالری ، سیاسی کشمکشلر آره‌سنده مملکتك چارپیشان فکرلرینی ،

جريانلريني بالطبع سزده كوريبورسكز ... بوكون - سزكده ديديككز كبي - هرزمانكندن زياده اتحاده ، توحيد مساعي‌يه محتاج اولديغمز بردورهٔ فترتده‌يز .... مملكتك سلامتي كنجلرك فكر فعاليتنده كورنلري ووطن ايچون بر بعث ممكن ايسه آنجق شبانك افكار منوره‌سي وزور بازوي آهنيني ايله اوله‌جغنه قانع اولانلري آغلامقدن منع ايده‌جك بر اميد ، بر تسليت قالديمي؟...»

. . . .

بيله‌مم نصل بر انصباب ايله كوزلرمك سير آواره‌سي سطرلرك اوزرندن دولاشدقجه تفكر اتمك كلوب بوسؤال ايليشديكنه دقت ايديبورم ؛ واوسؤاله جواب ويرمك ايسته‌ين ، «اوت ، بر اميد وتسليت قالدي» دين بر احتياج دويبوردم .

اميد و تسليت ! ايشته اوسزده ، سزك بزدن درس آلان ، وآلنان درسلردن صوكره كيندن ، غيظدن ، حرصدن آزاده قالمغه عهدوميثاق ايتمك لزومني حس ايده‌جك اولان كنجلكزده دكلمي ؟

دوشونه بيلمه‌كز ممكن اولسه كه بزي ايشته سنه‌لرجه بر مخاصمه يانغيننك آلولرينه صاران بغض وعداوت ، نفرت ومنافست حسلري اوزون بر دورهٔ مرضك متراكم زهرلرندن عبارتدي ؛ بو بر قرحهٔ آكله ايدي كه قوجه بر بطني ييه‌ييه نهايت پاطلادي . قانكزي اوزهرلردن صاقلامق ، بو چركين منظره‌نك درس مدهشندن

صوکره سالم قالمغه چالیشمق سزه عائد بروظیفه. بووظیفه‌ده موفق اوله‌بیلیرسه‌کز ؛ قوتك اتحاد ایله ، اتحادك محبت ایله ممکن اوله‌جغنه ایمان ایده‌رك تأمین موفقیته عزم کوستریرسه‌کز ، ایشته امنیت وتسلیت اونده‌در .

محبت !

بو کلمه‌نك انسانی کندی انسانلغنده ، حیات عائله‌سنده ، موجودیت ملیه‌سنده تنویر ایده‌جك ، ایصیتوب یاشاته‌جق یکانه کونش اولدیغنه ایناناکز ؛ ایناناکز که بنلککزه آنی حلك ایده‌بیلیرسه‌کز سز یوکسك برآدمسکز ، أوکزه اوقندیلی آصارسه‌کز ایی بر باباسکز ، مملکتکزه اومشعله‌یی کتیررسه‌کز مبارك بروطنپرور-سکز . او سزی حیات خصوصیه‌کزده کوچکلرك حامیسی ، ضعیفلرك محبی ، فنالرك عتاب وجزایه رفق ومرحمتی تردیف ایدن برحاکم شفیعی یاپار ؛ حیات عائله‌کزده پدرلککزدن برطبیب مداوی چیقاریر . سقطلری دوزلتن ، یاره‌لری باغلایان ، آغریلری اویوشدیران ، کوز یاشلرینی سیلن ، جزؤدانك ایچنده دائما عفو وصفح ، فقط ، تعمیر وتصحیح علاجلری طاشیان برطبیب ...

حیات اجتماعیه‌کزده عین بنای مفکوره‌یی تحکیم واعلا ایده‌جك اللری طوتوشمق ، بازولرله برلشمك ، عین روابطله صیقیشوب باغلانه‌رق اوملك اطرافنده قوی برسد تشکیل ایده‌جك کوکده‌لرله طوپلانمق ایچون چالیشیر بریا یجیسکز . وبوتون سزکله برابر

اوغراشانلری ، بوتون اوبنانك طاشنی طوپراغنی، قومنی کیره‌جنی طاشیانلری سورسکز . دوشنلر اولورسه قالدیررسکز، صارصیلان اولورسه طوتارسکز ؛ یاکاش برخرج ، چوروك برطاش کتیرن اولورسه ایقاظ ایدرسکز؛ وایقاظ ایدرکن محبت سزه اویله بر صدای رأفت وشفقت ویرركه مطلق قناعت تولید ایدر . بیلیر-سکز که بو بنانك انشاسنده قیریله‌جق برأل ، قوپه‌جق بربازو ، ییقیله‌جق برکوکده اونك محکمیتندن چالنمش برسرمایه‌در .

سزك وصول ایچون استعجال ایدن امللرکز ، مسافه‌لری یوتمق ایسته‌ین حرصلرکز ، برآن اول یتیشیله‌جك غایه‌لرکز واردر ؛ حیاتکزده عرصهٔ فعالیتی تشکیل ایده‌جك سطح برزمین مجادله ومسابقه‌در ، فقط قلبکزده حتی رقیبلرکز حقنده برمحبت وارسه، سز قاره حس ناموس ایله اوطوران براویونجیسکز . غائب ایتسه کزده، کار ایتسه کزده سزده قاله‌جق اولان ناموسکار اولمق اطمئنانیدر .

نه‌قدر ایستردم که کنجلر ، سز ، بزم کوجکلرمز ، سز بزه بکزه‌مه‌یه‌سکز . آرا کزده نه‌قدر فرقلر ، نه‌قدر اختلافلر ، نه‌قدر مسافه‌لر اولورسه اولسون ؛ عرق ومذهب ، اصل ونسل ، لسان وفکر ، احتساس واجتهاد اعتباریله نه قدر متنوع رنکلرده اولورسه‌کز اولکز ؛ دائما دماغ ووجدانکزده برنقطهٔ مضیئه کبی سزی سیسلرك آراسندن جلب ایدن برحقیقت اولسون

واوخبر ویرسین که بونلرك هپسنك فوقنده برشی واردر، وهرشی اونك ایچنده محتویدر.

اونك اطرافنده طوپلانمق لازم گلنجه فروق واختلافاتی؛ بیچیملری، چشیدلری متنوع عادی برلباس کبی آته‌رق هپکز یکنسق خدمت البسه‌سنی گیوب سنجاق آلتنده بریکه‌جك عسکرلرسکز. وسزی اوراده جمع ایده‌جك، بر وجود یاپه‌رق عین حملهٔ وجدان ایله مقصده آته‌جق اولان بورو سسی محبتك آوازهٔ تشجیعیدر.

سزی، بوتون گنجلری، اوکون باغچه‌ده اطرافنی قوشاتان سویملی، فیضلی حلقه حالنده؛ مختلف دوشونجه‌لرله، مختلف امللرله، فقط بورنك فرقنه رغماً خطالری عفو ایله، انحرافلری انصاف ایله تلقی ایدن برمحبتك تاجلدك آلتنده کمیکلری بری برینه باغلار رابطه‌لریله باغلانمش گورمك ایسترم. ومعرکهٔ حیاتده عین مکتبك طوپ اوینایان ایکی فرقه‌سی کبی نظریات ایله، اجتهادات ایله اوینار، اوینارکن دوشر، بوغوشور، ایتیشیردیکز؛ فقط اویون بیتنجه، غالبلر ومغلوبلر، قول قوله، ال‌اله، حتی بوغوغا اویوندن صوکره دهاسویشه‌رك، بری بریکزه دها صوقوله‌رق مکتبه گیدر، وآلنه‌جق درسك سزی برلشدیرن روحنده صاریلوب اوپوشوردیکز.

گنج محبمك آچی سؤالنه ذهناً بو جوابی ویررکن گویا

انشراحبخش بر هوانك منوم تماسلری اعصابمی اویوشدیرییور کیدی؛ واودامك کوشه‌سنده یاتاغمك بیاض سینه‌سی بنی مستریح براویقویه، نوشین بررؤیایه دعوت ایده‌رك کولومسه‌یوردی .



بر مسئلهٔ معوجه



بر مسئلهٔ معوجه

پارس : مارت ۱۳۲۰

بنجه حل ایدیله‌مش بر مسئله‌نك بوراده، دوغریدن دوغری‌یه مواجهه‌سنده‌یم ، و بوکا دائر بش سنه‌دن بری ذهنمده اویانوب قطعی جوابلرله اسکات ایدیله‌مه‌مش اولان سؤاللره شیمدی بوراده کلوب بنی کورن کنجلر طرفندن معروض قالیورم .

اونلرك بعضاً بکا حل ایدیله‌مه‌یه‌جکلرینی بیله بیله معنیدار بر تبسمك نازك اینجه‌لکلرنده کیزله‌نن استهزایه بکزر بر معنی ایله سؤاللری وارکه، بنم: « رجا ایده‌رم، پك صیقی بر منطق الکندن کچیرمکه لزوم کورمکسزین، محاکمه کزك دیشلرینه دوقونه‌بیله‌جك قوم دانه‌لرینه دقت ایتمکسزین بویله‌جه قبول ایدیکز» تمنیٔ مضمرینی تماماً اخفا ایده‌مه‌ین سسمك ساخته قناعتیله ویرلمش جوابلرده بر کفایت معقوله بولمق لطفنی کوستریورلر .

اونلرله، قارشی‌یه، دوا ناپذیر دردلرینی سویله‌مکه کلمش خسته‌لرله اعفالکار فقط تسلیتساز بر طبیب وضعیتنده‌یز؛ بعض قواعد احتیاط وظرافتله مقید صنعتکارلرز که بر مضحکه‌یی تمثیل ایدییورز.

بر مضحکه‌می، بر فاجعه‌می؟

بو سؤالی حل ایتمکدن محترزم؛ یالکز بوکون بو زمین اوزرنده احتساسلرمی، بوراده تورك کنجلریله وقوعه کلن تماسلرمی، ملاقاتلرمی، وبونلرك روحمده قالان بقیهٔ ترسباتنی تحلیل ایدنجه وجدانمك بر حس بکا ایله دوکوملندیکنه دقت ایدییورم؛ وکوزلرمی قاپانجه نظریه‌نك لهنه ویا علیهنه خدمت ایده‌بیله‌جك تفرعات فرقلرنده توقف ایتمه‌یه‌رك - تورك چوجغنك سرکذشت مقدرینی خیالاً شویله یاشایورم:

زیرك یوقوشنك آرقه سوقاقلرندن برنده قومشو اولره دایانمقله تأمین موازنت ایده‌بیلن بر او، که کونش اوکا کیرکن اوغرایه‌رق صولوق تخته‌لرینی بر بوسهٔ تسلیت رقتیله اوقشار؛ بر سوقاق که سکوتنك ساعتی صباحلری تخلیجینك، آقشاملری یوغورتجینك سسلرندن عبارتدر. هفته‌نك، اسملرینی خبر ویرمه‌دن کچن یکنسق کونلری چوجغك پنجشنبه تعطیلیله زنجیرینی قیرار، موسملرك معیاری قویونك یانینده‌کی اریك آغاجنك بعضاً میوه‌لرله، بعضاً سیاه وایصلاق کونلری خبر ویرن چیپلاقلغیله کاوب اولك آرقه پنجره‌سنه

اوران دالیدر. سنه‌لر أوك یشیل یوصونلرله اورتولمش کره‌میدلرندن قارلرینی، یاغمورلرینی، کونشلرینی کتیره‌رك، یکطرز ویك آهنك، کچدکجه یالکز چوجغك مکتب اسملرینی دکیشدیره‌رك یکی بر وقعه کتیرر و بویله هر یکی وقعه‌ده تخطر ایدیلیرکه چوجق بویویور. او زمان حیرت ایدیلیر، دها دون تمیز و کوزل خرقه‌سیله محله مکتبنه کیدن، آقشاملری قوشه قوشه، کیفندن النده جزء کیسه‌سنی صاوووره‌صاووره أوه وتن خیالی کوزلردن سیلینمه‌مشدر؛ بوکون او آرقه‌سنده ظریف جاکتیله، قولتغنك آلتنده بر جریده‌یه صارلمش کتابلریله وفا اعدادیسنه کیدوب کلن، دها شیمدیدن وقور وجدی، یارین تحقق ایده‌جك قائم افندیسی حیثیتنی طاشیمغه باشلایان بر ادا ایله مکلف بر کنجدر. أوده آرتق بوکاینانیلیر، ودائرهٔ حیاتنك دها کنیش بر خطله چیزلمه‌سنه مساعده اولنور. اونك رفیقلریله قوربغه‌لی‌دره‌یه، چرچر صوینه سیرانلری، رمضان کیجه‌لری شهزاده باشی تماشا کاهلرینه دواملری واردر؛ حتی صوك صنف امتحانلرینه چالیشیرکن بر پازار کونی تقسیم باغچه‌سنه قدر کیتمه‌سنده‌ده بر بأس کورولمه‌مشدر.

بومساعده ویریلیرکن چوجغك دوداغنی اورتمکه باشلایان خط سیاهه باقیلمش وکوشه‌ده‌کی ینبه أوك قیزی دوشونیله‌رك بر خیال سعادت ایچون کولومسنمشدر.

او بر آقشام أوه بر آز خسته، کوزلری کوریلن سیمالردن

بولانمش، سیکیرلری او غلغلهٔ حیاتدن فضله اهتزازاتله خیرپالانمش کلمشدی؛ بواویله بر عالمدی که اونك سکون ایله الفت ایدن حساسیتنده حظدن زیاده تعبه بکزه‌ین، حتی قلبنده ماهیتی مبهم بر اذا براقان تأثراته سبب اولمشدی. بورایه تکرار عودت ایده‌جك اولورسه بو بر تجدید لذائذ آرزوسندن زیاده بر فکر تجسسدن تولد ایده‌جکدی.

او کندی عالمندن، کندی محله‌سنك سرولرله تربه‌لرله قلبه اخروی بر سکونك آرامش حسیاتنی بخش ایدن تنهائیسندن سوزولوب کلن نثیلرله اویومغه آلیشیقدی. بوتون چوجقلغی، بوتون کنجلکك ایلك حاضرلقلری هپ بویله آسوده بر اویقو ایچنده کچمشدی. اونك رؤیاسز، هیجانسز، تحسرسز کیجه‌لرینه نه‌باشقه عالملرك وجودی، نه‌بشقه نوعدن بر حیاتك خیال ولوله‌سی اوغرامامشدی. بوسیران اونك معنویت شبابنده بر شورش طوتوشدیرمش و اویقوسنك ایچنه‌یکی کشف ایدیلن بر سر فلسفه‌سنك حماسنی آتمش ایدی.

دها صوکره، زیرکادن دارالفنونه قدر، اولا یان سوقاقلردن قفسلرك آرقه‌سنده آغلایان چوجق سسلریله قاپالی بر قاپینك اشیکنده سورونه‌رك میاولایان بر کدی شکایتی آره‌سنده تنهالقلری یاران بر کولکه کبی کچر کن، جاده‌ده، دیرکلر آراسنده، اوتوسنی آرقه‌سندن اوفله‌ین قوله‌جینك یانندن، یاخود، وزنه‌جیلرده کلمه‌ین مشتریلرینه انتظاراً دکاننده عود مشق ایده‌رك رافلرینك توزلرینه بر پارچه

نشوه ویرمکه چالیشان ترزینك اوکندن یورورکن هپ قلبنده مقدمه‌سی او ایللك سیرانده باشلامش شورشك اذاسنی طاشیر، هپ بشقه بر عالمك ، بشقه بر حیاتك اندیشهٔ موجودیتیله اریردی.

فقط بو اندیشه‌یه رغماً بوتون بو محله‌لردن، بو سوقاقلردن اونك ایچون اویله مونس برسویملیلك ترشح ایدردی که ینه عین منظره‌لرك تکرر وتوالی ایدن مرحله‌لرینی آشه‌رق دار سوقاغك کوچك أونده، کوچك اودا سنده یالکز قالنجه قلبنده اونی حیاتندن ، عالمندن ، مقدراتندن ممنون براقان بر اطمئنان ایله ، کوزلرنده استقباله مستریح باقان بر نظر امنیتله کتابلرینی آچار؛ ماضی وحالنه طبیعی بر حلقه ایله ربط ایدیله‌جك زنجیر استقبالی چکمکه باشلاردی.

بردن اوکا دیدیلرکه:

« بوتنها سوقاقلری کوریورمیسکز ؟ بز اونلری بر ولولهٔ حیات ایله دولدیره‌جغز، بودار ودولاشیق شیلرك یرینه ایچندن بر غلیان فعالیتك سیللری آقان کنیش مجرالر آچه‌جغز. اویله بر جریان اویاندیره‌جغز که بوتون مملکت تازه برقانك فیاض جولانلریله عصر دیده اویقوسندن سیلکینه‌رك اویانه‌جق. کوپریلر، یوللر ، اورمانلر ، معدنلر ، ریختیملر ، لیمانلر ... کوزلرکی قاپانجه کوریورمیسك؟ او کوزل شیلر منور بر رؤیانك شعشعه‌دار لوحه‌لری شکلنده کوزلرینك اوکندن کچیورمی ؟ فقط سکا محتاجز ، تورك چوجغی! بز سندن برمعمار، برمهندس، برعالم، حتی میدانلرمزه

هیکللر دیکه جك ، نمونه کاهلرمزه رسملر آصه جق ، اعیادمزه نشیده لر یاپه جق بر صنعتکار یاپه جغز . سنك دماغکه ، وجدانکه، قولکه ، والحاصل بوتون موجودیتکه تصرف ایده جکز وتصرف ایتمك ایچون اونی تصرف ایدلمکه شایان بر حاله کتیره جکز.»

جیننه آیده اوچ یوز فرانقلق بر حیاتك سند تأميناتی قویه رق اذن ویردیلر : ــ شیمدی آوروپایه، مثلا پارسه... دیدیلر.

لکن پارس زیرکك او سسسز، ایصسز سوقاغی دکلدی. تورك چوجغنه ترتب ایدن وظیفه، بو محشرك ایچنده تعقیب اولنه جق یولی بولمق، ایکی طرفنه باقمه دن، سندله مه دن، دوشمه دن کوزلری دائما وطنه کوتوریله جك سرمایهٔ قوتك نجم امیدینه دیکیلمش،اطرافدن کلن سسلرك خیانت جواذبنه آلدانمایه رق ایلریله مك ، و ، نهایت یولنك صوك نقطه سنده او نجم امیدی بولوب قوپاردقدن صوکره بر دها آرقه سنه باقمه دن ، آرتق عودت ایدلمه مك اوزره براقیلان شیلر ایچون بر تحسر دویمه دن عودت ایتمك وظیفه سیدی.

مزین ومغفل کلمه لرك انسانی بك نادر آلداتمایان التماعلریله کوزلرمزك قاماشمه سنه مساعده ایتمه یه رك مسئله یه بر مسئلهٔ بشریه شکلنده باقق لازم کلیرسه، بیلمم، تورك چوجغی ایچون تیتره مه مك، وبو بر وعد استقبالك محتملات مهلکه سنی دوشونجه اوکا آچیلماق ممکنمیدر؟

تورك چوجغندن، هرشیدن اول، یوللرمزی آچه جق بر مهندس،

اورمانلری ایشلهیه‌جك برمتخصص ، خسته‌خانه‌لرمزی یاپه‌جق بر معمار ، طوپراقلرمزی دیریلته‌جك بر زراعت معلمی ، تجارت مملکتك افلاسنی رهایه سوق ایده‌جك برمقتصدمی چیقارمق یوقسه اونی بر رسام ، برهیکلتراش ، بر موسیقیشناسمی یاپمق ، قیصه‌تعبیرله اولا حیاتی‌می ، زینتی‌می دوشونمك لازم کله‌جکنه بشقه‌لری قرار ویرسینلر ، بن تورك چوجغنك پارس حیاتنی ، صوکره اونك مملکته عودت حیاتنی دوشونیورم ، واونك ماضیسیله استقبالنك آره‌سنه قونان بوحلقه‌نك صاغلام اوله‌بیلمك ایچون پك مستثنا برمعدندن دوکولمش اولمه‌سنه لزوم کوریورم

نیکبین اولمغه چالیشان برحس احتیاج ایله اینانیورم که کوریلن نمونه‌لرك کافه‌سی استثنالردن مترکبدر. تمنی ایدیورم که سن ، تورك چوجغی ، پارس حیاتنك پر جوش وخروش عماننده سلامت کنارلری آرایان بیچاره تخته پارچه‌سی ، سن دائما موافق روزکارلره تصادف ایده‌سك. بویوك بولوارلرك های وهوی صفاسندن ، مونمارترك طراقه‌دار شاقراقلقلرندن ، قارتیه‌نك متفسخ فلسفه‌لرندن کچرکن هپ زیرکمن دارالفنونه قدر کیدوب کلن روحکی صاقلایه‌بیله‌سك. قضاءً برفکر تجسس سنی موله‌ن روژه ، فولی برژه‌ره ، تاباره‌نه ، او ییبایه سوق ایتمش بولنورسه ایرتسی کون وه‌نسه‌ن اورماننده برآغاجك آلتنه اوزانه‌رق ، یاخود ، تویله‌ریده بر قنایه‌یه یاصلانه‌رق کیجه تحسساتنی تحلیل ایدرکن قلبکده تکرار باشلامامغه عهد

ایدن بر حس استکراه بولونسون ، واو کیجه‌نك یورغونلقلرندن دیکلندیرمك ایچون آیاقلرك سنی یا تاریخ طبیعی نمونه‌کاهنه، یاحرف وصنایع تشهیرکاهنه کوتورسون. کندی کندیکه تکرار ایده‌سك که مملکتکه کوتوره‌جکك سرمایه او حیات عیش وذوقك حسرتی دکل، اونی وجوده کتیروب بسله‌یه‌بیلن ، حتی مباح عدایتدیرن معرفت وثروت سرمایه‌سیدر.

خیالمك شفیق ورحیم اللری سکا هپ او موافق روزکارلری سوقه چالیشه‌رق سنی کتبخانه‌لره ، مشهرلره ، خطابه‌کاهلره کوتوریور . سن بر ملتك اساساً صحیح‌البنیه اولورسه خفتله طاشیه‌بیله‌جکی علل واسقام تظاهراتنك یانندن، کوره‌رك، فقط بولاشمایه‌رق کچیورسك ، درحال اونك صحتنی ، قوتنی تشکیل ایدن شیلره رجوع ایدییورسك. کوریورسك که ملوث صحنه‌لرك یاننده بر تهآتر فرانسه، بر پورت سن مارتن ، بر اوده‌ئون ، بر اوپرا واردر؛ متقیح بر صنعت وادبیاتك یاننده کریم وسخی بر صنعت وادبیاتك بی‌پایان منابعندن هرخسته‌لغه غلبه چاله‌جق بر فیض شفا فیشقیرییور. فحش وذلت چامورلی اتکلریله‌ترو توارلری سوپوره‌رك کچرکن بیلیورسك که‌ینه بوراده متین اساسلره قورولمش پاك وعفیف عائله حیاتی واردر، وحکم ایدییورسك که ملتك مبنای حیات وقوتی او عائله اوجاغیدر. بریکیلره جمعیتك بویوك چرخی دونرکن قیریلوب پنجره‌لردن سوقاق چامورلرینه دوشمش بدبخت انقاضدر. وسیلابه

مزخرفات ایچنده زمان اونی سوپوروب کوتوره‌جکدر ، پایدار اولان ینه تملّلردر.

کیم بیلیر، بو عمان ایچنده یووارلانیرکن، ساقدل تخته پارچه‌سی، دالغه‌لر آره‌سنده سلامته ایصال ایده‌جك یوللر آرارکن بلکه کیجه‌نك قارا کاکللرینی یاره‌رق سکا تبسم ایدن، سنی دعوت ایده‌رك چاغیران برشعلهٔ نظرده افقکی یالدیزلایه‌جقدر . کوکلم ایسته‌یورکه، اوفاق وقیصه انجذاب ضعفلرندن صوکره ، هپ میل قلبك مسافه‌لری آشه‌رق زیرکه، زیرکك ساکن سوقاغنده پنبه أوه عودت ایتسین، واوراده اندیشه ایله اویویان بر چفت صاف کوزك رؤیاسنه بر قطرهٔ کریه آصیلماسین .

نهایت ، ایشته اك مسعود ، اك موافق شرائط دائره‌سنده منهای سیاحتکه کلدك ، تورك چوجغی ؛ جیبکده محبت موفقیتك، یارین استانبوله کیدیورسك .

امینسك که اوراده سکا منتظر بر محیط، عودتکه مشتاق برخلق، عرفانکه مفتقر برایش ، بازوكك قوتنه محتاج برمشکل وار . کوزلریکی قاپایه‌رق وطنکك بوتون او عصر دیده صرصرلر، قاریرولمش سینه‌سنی صوك یانغینلردن ، صوك قان طوفانلرندن صوکره هروقتکندن زیاده مریض ، هروقتکندن زیاده سنی باصوب صیقمغه محتاج کوریورسك . کیدوب اونك اوستنه قاپانه‌جق ، اولا اولانجه حسرت واشتیاقکك ، اوزاقدن طوتولمش ماتملریکك

آجیسیله اولویه ، حایقیره حایقیره آغلایه‌جقسك؛ صوکره ، اوت ، دهاصوکره کوزلریکی سیله‌رك بوتون ضررلری ، خرابیتلری تعمیر ایچون بالکلك مجموعی ویرمك ایسته‌ین کنج عزمکله آیاغه قالقه‌جقسك ، « شیمدی ایش باشنه !.. آرتق یکی حیاتمه ، کندی حیاتمه ، کندی نسلمك حیاتنه باشلایه‌جغم ... » دییه‌جکسك .

بوراده دوریورم . قلممده خیال یاپمقدن استنکاف ایدن بر تعب وار ، وتا اوزاقده حقیقت مبهم وغریب بر تبسمك اوشوتن معنالریله بکا صیریتیور .



خاتمهٔ حکایه

خاتمهٔ حکایه

استانبولده ، پارس تحصیللرینی اکمال ایده‌رك عودت ایتمش کنجلردن بر چوغنه ملاقی اولدم ؛ بونلرله آرتق ، یکدیکرینه قارشی کتمنده فائده تصور اولنان حقایقه تماسدن متحاشی مخاطبلره مخصوص قید ، قالمامشدی . اونلر آیری آیری سرکذشتلرینی آکلاتدیلر ، پارسده تحصیل حکایه‌سنك خاتمهٔ فجیعه‌سنی تصویر ایتدیلر ، بن اورته‌ده آغلانه‌جق بر حقیقت وارکن اونی ستر واخفایه چالیشمق قبیلندن کولونج بر اویونی بالطبع اوینایه‌مادم . بوتون دیکله‌دکلرمك خلاصهٔ روحنی یالکز بر آغزده توحید ایده‌رك شویله ضبط ایتمك ممکندر :

— عودت ایتدکدن صوکره آکلادق که بوکون آوروپاده تحصیل عالی‌یی اکمال ایله کلمش بر کنج عینیله مکتبدن چیقدقدن

صکره ایش بولمق اوزره دوائر دولت قاپیلرینی چالان مثلا بر دارالفنون حتی، بر سلطانی مأذونی وضعیت الیمه‌سنده‌در . بر کره ثابت اولان بر حقیقت وار که مملکتده تحصیلك بر درجه‌سنه قدر نقصان سرمایه، فقط بردرجه‌سندن صوکره فضله محصول وار. اویله که حیات اجتماعیه‌نك بو شعبه‌سنده‌ده ذوالطرفین بر اغتشاش توازن تهلکه‌سندن چیقیله‌مایور . اصل یاپیله‌جق کوچك ایشلر، عمله عائد اساس وظیفه‌لر ایچون لازم کلن قوللر درجهٔ کافیه‌ده یتیشدیریله‌میورده بوکا مقابل مفروض بر کاشانهٔ املاك سقف وطاقنه ، دیوار وایوانه اویه‌لر، نقشلر یاپه‌جق صنعتکاران ایجادینه قالقیشیلیور . هر ایکی طرفه بردن ، عین زمانده ، آدم یتشدیره بیلمه‌لك ، برنده نقصان دیکرنده فضله براقلمایه‌جق صورتده محصول ایله احتیاجی برنسبت مطرده‌یه اتباع ایتمك ، والحاصل یاپه‌جق ایش بوله‌مایان آدملرله چالیشه‌جق آدم بوله‌مایان ایشلرك مسافه‌سنی حد اقله ایندیرمك اویله عملی بر فکر حسابه متوقف که بز بونی شرقه عائد شعر پرستلکمزله ، املپرورلکمزله تطبیقدن تماماً اظهار عجز ایدیورز. وبونك نتیجه‌سیله ایشته استانبول سوقاقلرینك چامورلرینه بر بیغین ایشه یارامایه‌جق شهادتنامه دوکولیور . رسم ، نقر ، موسیقی تحصیلی ایچون سوق ایدیلن کنجلردن بحث فضله‌در . بیلنه‌مز نصل بر سوس جنتنه فدا ایدیله‌جك سرمایه بولندقدن صوکره بوده بلکه مباح عد ایدیله‌بیلیر. اصل موضوع بحث بزز.

الکتریقده اختصاص کسب ایتدکدن صوکره آناطولی تیموریولی قومپانیه‌سنک محاسبه دائره‌سنه ، تربیهٔ اطفالده اکمال تحصیلدن صوکره نافعه‌نظارتی ترجمه قلمنه ، علوم سیاسیه‌دن مأذون رؤسیله مؤسسات مالیه‌دن برینک اوراق قلمنه قاپیریلان بزلرز .

«سزی نه‌یاپسینلر ؟ سزه نه ویرسینلر ؟» سؤالنه بز کندیمزده جواب بوله‌مایورز . بو سؤالك جوابی ویره‌جك بز دکلز ، حتی اونك جوابنی ویره‌جك اولان مسئولی‌ده بوله‌مایورز ، اطرافمزه باقیورز ، کوستره‌جك بر ایش بوله‌مایورز که اونی کندیسندن ایسته‌مك ممکن اولان مقام تعیین ایدیله‌بیلسین. اصل مسئول اولان احتیاج تحقق ایتمکسزین آلت ایجادینه قالقیشان فکر خولیاکاردر. بوسوزلردن کندمزی مملکتك فوقنده بولدیغمزه ، محق اولمایان بر داعیه‌کارلقله متکبرانه بر اعتماد نفس طاشیدیغمزه ذاهب اولمق کولونج بر استنتاجك آرقه‌سنه کیزلنه‌رك مسئله‌نك وخامتندن قاچمق اولور . بز مملکته تفوقدن دکل مملکتك احتیاجات حاضره‌سنه خدمات موجوده‌سنه عدم تطابقدن ، محیطله غیر مؤتلف بر صنف اولمقدن متشکی‌یز . بزه ویریله‌جك ایش وجوده کلمه‌دن اول بز ایجاد ایدیلمه‌ملیدك. کندی حقمزده اوقدر منصفانه‌دوشونیورز که حتی یالکز ایجاد ایدلمش اولمقدن دکل، اکر بزه ایش بولنسه‌بیله، لزومی درجه‌ده احضار ایدلمه‌مش اولمقدن‌ده شکایت ایده‌جکز . اللرمزده شهادتنامه اولسه اولسه بزه اختصاص ایدیلن شعبهٔ عرفان

ایچون بر امتیاز علم ویریله بیلیر، فقط حیات تطبیقیه یه تماماً بیگانه یز؛ هله بزه زمین فعالیت اوله جق محیطك اصل صحنهٔ حیاتی ظلمت ایچنده در ، بوکا دائر بزده قطعیاً بر تجربه یوق . نه مملکتمزی ، نه خلقمزی ، نه رسمیاتمزی، نه اجتماعیاتمزی بیلمه یورز؛ شو حالده بزده نه علممزك جهات عملیه سنه وقوف ، نه ایشمزك اسرار تطبیقیه سنه اطلاع وار ؛ خلاصه ایتمك لازم کلیرسه دینه بیلیر که بز یا اوقونمایه رق توزلی بر رافده اونوتیله جق، یاخود یصدیق یاپیلوب اوزرینه یاتیله جق بیهوده بر کتابدن عبارتز .

بوتون خولیالردن ، امللردن رجعت زمانی کلنجه هر شیئك اوستنده اهمالی ممکن اولمایان بر لزومك شکل مخوفی یوزیور وسزی هر فراغتکزه ، هر فتورکزه رغماً کندیسیله اشغال ایدیور : یاشامق لزومی . ایشته بو نقطه ده استانبولك هرهانکی بر مکتبندن چیقمش یکرمی یاشنده بر کنجك وضعیتنه کلیورز، واونکله آرتق تماماً برلشمش اولیورز . صرف ایدیلن سلسلهٔ مساعی ، کچیریلن درجات تحصیل ، آشیلان مراحل مشکلات فرقلرینك مجهول بر آتیده لهمزه شهادت وخدمتی خولیاپرور اولانلرمزك ذهنندن سیلینمه مکله برابر بو دقیقه ده کوریورز که اوده بزمله برابر عین نقطه دن باشلامق اوزره عین ابواب مراجعتی چالیور ، عین دهلیزلرك مبهم وعد کولکه لرینی قوغالیور، عین انتظار

اودالرینك فرسوده اسكمله‌لرنده عین ساعات امید و كسللك
تعاقبنی صاییور .

ایشته اصل بوراده مسئله‌یی بر مسئلهٔ بشریه شكلنده تصور
ایتمك لازمدر. مقصد مملكته‌مفید وخادم بر عنصر یتیشدیرمكسه
اونك یالكز دماغنی عرفان ایله تفریش وتزیین كفایت ایتمز .
عین‌زمانده جسمانیاتنی امراض‌وسقطاتدن، معنویاتنی علل‌واسقامدن
وقایه اسبابنی‌ده احضار ایتمه‌لی. اگر اونك یورومكه‌باشلامه‌دن‌اول
دیزلرینك باغی كوشه‌یوب چوزولور ، ایشنی قوجاقلامه‌دن اول
روحنك حرارتی‌طاوسایوب‌سونرسه سزك آلكزه‌مملكتك‌دردینه
شفا ویره‌جك برمداوی دكل بالعكس كندیسنه باقیله‌جق بر خسته
كلمش اولور .

دوشونكز بركره : بز پارسده درت سنه یاشادق . آیده
منتظماً اوچ یوز فرانق آلیردق ، وبونی آلمق ایچون یكانه زحمت
معین بر كونده متروپولیته‌نك برده‌لیكندن كیروب‌دیكر ده‌لیكندن
چیقمقدی . بو پاره بزه یالكز مرفه دكل حتی مزین برحیات
ایچون مع زیادةٍ كفایت ایدردی . ظریف ، منور ، ساده فقط
كزیده بر ذوق ایله مفروش بر اودامز واردی . ایچنه كیرنجه
بزی مردیونلردن قورتاران آسانسورمز ، دوكمه‌سنه باصینجه
اودامزك كیجه‌سنی كوندوزیاپان الكتریقمز ، آناختارینی‌چویرنجه
قیشمزی یازه تبدیل ایدن قالوریفریمز واردی . كیجه‌لرمزله

کوندوزلرمزك درسلره عائد زمانلرندن صوکره سربست ساعتلرمزك، هرکسك ذوق ومزاجنه کوره بر طرز استعمالی اولوردی. اجتماعلرمز، سیرانلرمز، اکلنجه‌لرمز موجوددی؛ حیاتی اویله بر صورتله تشکیل ایتمش ایدك که کوزلرمزك او کنده کونلر هر قولنه بر بشقه آونك لذائذ معلق بر چرخ دوار شکلنده غجیردامه‌دن، صارصیلمه‌دن دونردی. واطرافمزده حیات شهر، بوتون عظمت احتشامیله، بوتون غلیان نفائسیله، بوتون رنکارنك الواحیله یووارلانوب کیدرکن بزده اونك جریان لطیفنه کندیمزی صالیویرمکدن حظ دویار، واونك اویوتوب اویالایان بشیکنك ایچنده طاتلی رؤیالره صاریله‌رق کیدردك.

رجا ایده‌رم، بوراده بر آز توقف ایدیکز، وکوزلریکزی قاپایه‌رق بر مدت، یالکز خطوط عمومیه‌سی چیزلمش شو مختصر لوحه‌یی، سویلنمه‌سنه لزوم کورلمه‌ین کافهٔ تفرعاتیله، خیالاً اکمال ایدیکز. مسئله بشریت نقطهٔ نظرندن لایقیله وضوح کسب ایده‌بیلمك ایچون بو کلفت تخیله لزوم وار.

پاره قیدندن آزاده، کنجلکندن آلنمش بر لاقیدیله اندیشهٔ آتیدن مجرد، حرکات وسکناتنده بر قوش کبی سربست بو کنجی صباحلین یاتاغندن چیقوب کیجه یاریسندن صوکره تکرار یاتاغنه کیره‌جك دقیقه‌یه قدر هر احتمالی دوشونه‌رك یاشاتیکز؛ ینه او کنجی

استانبوله عودتی متعاقب دونمکه باشلایه‌جق اولان چلیك دیشلرله مجهز چرخك ایچنه آتیکز .

آرتق او کنجك نه مؤمن بر معاشی ، نه متشکل بر حیاتی واردر . اوراده ایکن آلمش تخصیصاتنك صوك بقیه‌سی بیتنجه اوندن بوش قاله‌جق اولان یری دولدیره‌جق آنجق لطف تصادفدر. اوزرنده اسکیمکه باشلامش البسه ، آیاقلرنده دها زیاده خدمتدن استنکاف ایدن قوندره هنوز نه‌یولده حل ایدلمه‌سنه قرار ویریلمه‌مش معمالردر . ترك ایدیلن حیاتك بر خاطرهٔ بعیده‌سی بولنمق ایچون کوپری‌یی کچمك املی اویانیر اویانماز همان اسکات اولنمق مجبوریتی واردر؛ یعنی ، بر جمله ایله، اوراده ایکن حیاتك الك مهم مرحله‌سنی کچمش اولمقله ، معیشتك ایلك احتیاجنی دوشونه‌جك دوره‌دن آتلامقله مطمئن ایکن بردن اونك حیاتنك درت سنه‌سی درت سنه‌سنك مادی اولان قسمی بر سونکرله سیلنمش ، طیرمانیلان دیرکدن قاییله‌رق، درت سنه صعوده مقابل بر دقیقه‌لق سقوط ایله دیبنه، طوپراغك اوستنه دوشمشدر .

بوکا شهرك شرائط حیاتی، بوراده کوندوزلرله کیجه‌لرك نصل روابط قسوت واملهٔ التحاقنی علاوه ایتمك لازمدر . بز مزین کلمه‌لرله ، مطنطن جمله‌لرله محرومیتلری ، مصیبتلری تشفیه‌یه امکان بولمق اعتقادنده‌یز. البته بر کنجك قلبندن هر آجی‌یه تحمل ایده‌جك، هر هجرانه غلبه چاله‌جق سرمایهٔ قوت وحمیتی بکله‌مك بر حق

مشروعدر ، فقط اونك قلبندن بونلرايستهنيركن بر كنجك نهايت
بر انسان اولديغنه، و، بر انسانك ده وسعتندن زياده سنى ويرهمه يه جكنه
سوق محاكمه ايتمك بر وظيفه‌در . بر وظيفه‌دركه خلافنه حركت
وخيم ضررله خاتمه‌بولور. نته‌كيم بوليورده! بوكون آوروپا تحصيلندن
عودت ايدن كنجلر يالكز بوراده قالان كنجلرله برابر عين نقطهٔ
ابتداده بولونمش اولمايورلر ، حالت روحيه نقطهٔ نظرندن آرالرنده
اوته كيلرك ضررينه بر فرقده وار . اونلرك قلبنده قيرلمش بر تل،
اوراده كوريلوب ياشانمش بر حياتك بوراده كوريله‌مه‌يه‌جكنه ،
ياشانه‌مايه‌جغنه قرار ويرن بر نوحه ايله صيزلايور .

بوتون بو سلسلهٔ شكايادن تورك كنجنك اكمال تحصيل ايچون
غربك منافع عرفانندن بعيد طوتلمسنه متمايل بر فكر استخراجى
البته خطادر . غربه احتياج نه‌قدر مسلم بر حقيقتسه او احتياجك
اسباب ازاله‌سنى ده كيدوب غربدن آرامق اوقدر مثبت ، اوقدر
مبرهن بر حقيقتدر . يالكز حد ذاتنده دوغرى اولان بر نتيجه
مادامكه يا كلش برشكلده ظاهر اوليور ، اوحالده خطايى نتيجه‌نك
كندنده دكل ، شكلنده، اوشكله سببيت ويرن طرز استحصالنده
آرامق لازمدر . بوكون محققدركه الده ايديلن نتايج، مقاصدك
اساسى اعتباريله كرك عمومه تعلقى نقطهٔ نظرندن حكومت ايچون،
كرك غربه سوق ايديلن كنجلرك شخصيتلرينه كوره كنديلرى
ايچون مفيد اولمقدن زياده مضر اولمغه مشابه بر ماهيتده‌در .

شو حالده اول امرده نتایجك وسائط استحصالیه‌سنی سالم بر اساسه ربط ایتمك ، صوكره نتایجك زمان ادراکی حلول ایدنجه اونی طرفین ، یعنی حکومت وطلبه ایچون مفید اولمقدن باشقه بر احتماله غیر مساعد بر طرزه افراغ ایله‌مك لازم کلیر .

بونك چاره‌سی البته واردر ، فقط آرامق وبولمق وظیفه‌سی بزه عائد دکل . بز او خسته‌لرز که یالکز دردلریمزی تشریح ایده‌رز ، اسباب تداویی تعیین حقی اطبانکدر .

*
* *

ایشته استانبوله عودت ایتمش کنجلردن دیکله‌دکلرمی تفرعاتده غائب اولمقسزین ، کوچك تفصیلاته بوغولمقسزین شو صورتله اجمال ایده‌بیلدم . و ، هپ دقت ایتدم که اونلرك بکا بو دردلرینی تقریر ایدن دوداقلرنده کنج بیقلرینك آلتنده هیچ یاقیشمایان درین بر کوسکونلکك خاتم المی وار .

١٣٢٩





طلبهٔ مسئله‌سی

طلبه مسئله‌سی

مخابرلرمك ایچنده بنجه آزچوق بیکانه اولمایان مباحث حقنده
بنی بیان مطالعه‌یه دعوت ایدنلرده وار. بو جمله‌دن اوله‌رق اوروپایه
طلبه اعزامی مسئله‌سنی ذکر ایده‌بیلیرم. کنجلردن – بو میانده برده
خانم قیز وار – بر قاچی دوغریدن دوغری‌یه بندن استفسار رأی
ایله‌یورلر. کوستردکلری اثر اعتماده تشکر ایده‌رك مملکتك حیات
عرفانه‌سنه شدت تعلقی اولان بو مبحثه دائر مطالعاتمی تشریح ایتمك ایچون
مخابرلرمدن کوچك بر افندی‌یی مخاطب اولمق اوزره انتخاب ایده‌جکم.

کوچك مخابرمك کوزل بر یازیسی، مونس بر افاده‌سی وار؛
هنوز اون درت یاشنده اولدیغندن، مکتبده دها بر قاچ سنه مدت
تحصیلی بولوندیغندن، تا نهایته قدر بکله‌مکدنسه بو سنه ختامنده
اسویچره‌یه کیتمك عزمنده ایکن مطبوعاتده طلبه‌نك اوروپاده

مقدراتنه دائر نشریات جسارتنی کسر ایتدیکندن بحث ایدییور .

کوچك مخابرمه جواب ویرمکده استعجال ایده‌رم که اوروپایه طلبه اعزامی مسئله‌سی ارباب تدریسی هپ اشغال ایدن مباحثدن بری اولمق اعتباریله بنی‌ده خیلیجه دوشوندیرمشدر ، بو زمینده یالکز مطالعه‌دن دکل مشاهداتك انضمامیله تأیید ایتمش قناعتدن مرکب افکار مخصوصه صاحبی‌یم . اکر بونلره بر قیمت عطف ایده‌بیلیرسه‌کز ممکن مرتبه طوپلیجه برمقاله‌یه صیغدیرمق اوزره اونلری تثبیت ایده‌جکم ، تعقیب ایدرسکز . هرحالده همان ، یالکز سزه تعلق ایدن نقطه حقنده ، قیصه بر جواب ویره‌یم : هنوز اون درت یاشنده‌سکز ، هنوز تحصیل سلطانیکزی اکمال ایتمه‌دیکز ، دکلمی ؟ او حالده ، چوجغم ، هرشیدن اول بوراده بوقسم تحصیلکزی اکمال ایدك . امین اولك که یاشکز ایچون سزك مکتبکز ، سزك مملکتکز ، سزك أویکز اك مسعود ، اك أمین ، اك مفید یرلردر .

بونی بویله مختصر شکلیله قبول ایدرسه‌کز تا مکتبکزی بتیرنجه‌یه قدر بکلرسکز ، بیترنجه اون یدیسنده ، بلکه اون سکز یاخود اون طقوز یاشنده اوله‌جقسکز ؛ او زمان دوشونورسکز ، حتی ینه بندن — اکر بنی حالا کندیسنه خطاب اولونه‌بیله‌جك بر موقعده بولورسه‌کز — اوت ، ینه بندن صورارسکز .

اکر بو توصیه یالکز بویله مجرد برحکم اوله‌رق سزه کفایت ایتمه‌یورسه او زمان بالخاصه سزدن کلمش بر اثر تشویقله یازیلان

بو مقاله‌یی دقتله ، انصاف ایله ، خصوصیله اوروپاده کشت و گذار هوسندن تجرید نفس ایله اوقورسکز.

*
* *

حکومته ترتب ایدن ایلك وظیفه:

آوروپایه طلبه اعزامی قبیلندن حیات مملکته جداً خدمت ایده‌جك بر تشبثدن شیمدی‌یه قدر اقتطاف ایدیلن ثمراتك اختیار ایدیلن مصرفلره، کلفتلره تقابل ایده‌بیله‌جك درجه‌ده اطمئنانبخش اوله‌مامیشنه ، بو تشبثدن بکله‌نن فوائد ومحسنات یرینه بر نسبت عظیمه‌ده نتایج مؤسفه ومنفیه تحقق ایله‌یشنه سبب مدید بر سلسلهٔ تجاربه رغماً هنوز مطرد ومعقول، احتیاجات ایله متناسب بر دستور حرکت اتخاذ ایدیله‌مه‌مسیدر.

بو اویله بر حقیقتدر که بونی بر طاقم دائره‌لره ، شخصیتلره قارشی تعدیلات جمیله‌کارانه ایله تخفیف ایده‌رك کتم ایتمك یاخود مقیاس اهمیتنی کوچلتمك اولاد مملکته ووطنك اونلردن منتظری اولان مقصده خیانت ایتمك دیمکدر.

درحال اشارت ایتمك لازمدر که آوروپایه اعزام اولنان طلبه‌دن بحق استفاده ایدنلر و کندیلرندن استفاده اولنانلر مفقود دکل، حتی نادرده دکلدر؛ بونلردن وجودلری بحق مملکتك شباب معرفتنه مدار افتخار اولانلری پك چوقدر؛ لکن استحصال اولنان نتایج استحصالی ممکن ایکن محض نقصان تدبیر سائقه‌سیله الدن

قاچیریلان فوائده نسبةً آشبثی حقیقةً مثمر اولمش دیدیرته بیله‌جك راده‌ده دکلدر. هله صوك سنه‌لرك بحرانی اثناسنده، برچوق شیلرده مشهود اولان جنت آلود اجرا آت آراسنده، طلبه مسئله‌سنده‌ده مصروف مساعی یالکز عقامته دکل اکثریتله فجاعته رسیده اولمشدر. صوك اعزام اولونان قوافل شبان آراسنده کندیلرینه نافع برحیات تحصیل تأمین ایده‌بیلنلر مملکته کثیره‌جکلری ثروت عرفانی آنجق کندی شخصلرنده بوله‌بیلدکلری سرمایهٔ عزم ایله، قضادن قورتاره‌بیلدکلری حسن نیت ونزاهت حس ایله استحصال ایتمشلردر. شایان تشکردرکه بزه بویله مدار تسلیت عد اولنه‌جق شکلده عودت ایدنلر وعودت ایده‌بیله‌جك اولانلر وار؛ بونتیجه‌یی کندیلرینی احاطه ایدن تدابیر وشرائطدن زیاده ینه کندیلرینه مدیونز. لکن صورت معکوسه‌ده کلنلرله کله‌جك اولانلر کندی اراده‌تلرنده ضعفدن، فطرتلرنده سقطدن زیاده حقلرنده تطبیق اولنان سوء تدبیرك قربانی اولمشلردر.

بوحکمی، بویله‌جه، جف القلم ویررکن هیئت تفتیشیه‌یه بر حصهٔ مؤاخذه چیقارمق فکرنده دکلم. هیئت تفتیشیه کندیسنه بخش اولنان وسائطی نه‌قدر ممکنسه حسن استعماله صرف مقدرت ایتمشدر. بونی تقدیر ایده‌بیله‌جك وسائله شاهد اولدم. لکن اصل سقط اولان حکومتجه وحکومت دوائری نزدنده بوزمین اجرا آتی منحصراً نفسلرینه عائد بردائرهٔ صلاحیت عد ایده‌رك رؤیتلرینك

تصحیح غلطنه هیچ بر فرد ایچون امکان براقمایان ذواتك فکرنجه اتخاذ ایدیلن اصولده ایدی. دینه‌بیلیرکه هیئت تفتیشیه چوروك بر کمینك اداره‌سنه مأمور ایدلمش وبو بیچاره تکنه اولاد مملکتی یوکله‌نه‌رك مجهول دکزلره سوق اولنمش ایدی. کمینك داغیلمه‌سندن، برچوق کنجلك دالغه‌لره یووارلانمه‌سندن مسئول اولان اودکلدر؛ مسئولیت، اصل کمینك چوروك اولدیغنه دقت ایتمك ایسته‌مه‌یه‌رك هرچه باد آباد مطلقا چوجقلری یوله چیقارمق ایسته‌ینده‌در.

حکومته ترتب ایدن ایلك وظیفه طلبه اعزامی مسئله‌سنی مختلف دوائرده، مختلف جمعیاتده تفرقه امکان براقمایه‌رق یالکز حائز صلاحیت بر نقطه‌ده طوپلامق وبوتون تشبثك بحق اثمارینه خادم اوله‌جق تدابیر وشرائطی اومرکزك دائرهٔ مذاکره ومراقبه‌سنه براقمق ایدی. اوروپایه طلبه اعزامنی وسیلهٔ تفاخر عد ایدن، هرمتصور اصلاحات وتشبثات آراسنه برده ارباب اختصاص یتیشدیرمك املنی صوقان، برجریده مخابرینه یاخود مجلس مبعوثانده ایراد اولنه‌جق برنطقده ممالك اجنبیه‌یه شوقدر کنج کوندرلدیکندن بحث ایده‌بیلمك فرصتنی قاچیرمق ایسته‌مه‌ین هر دائره، هر جمعیت سنه‌نك میعاد مخصوصنده دفتر کشادینه، اعلان نشرینه، امتحان اجراسنه باشلاردی؛ حتی خصوصی برطاقم دوائر وجمعیات آراسنده عادتا بر مسابقه آچیلیردی. معارف نظارتنی ذکر ایتمه‌دم، اکر دارالایتام شاکردانك نخبه‌سی اولماسه‌یدی طلبه اعزامنده الك

زیاده حائز صلاحیت موقع اوراسی ایکن مسابقه‌ده الك كری قالمش اولان بو نظارت اوله‌جقدی.

نهایت نتیجه‌ده بوتون اوروپا مملکتنه ، بالخاصه المانیایه سوق ایدلمش بیکلرجه طلبه میدانه کلدی و بونلر قضا وقدرك هر درلو احتمالاتنه ترك ایدلدی.

بونلر نه اوکرنمکه کیدییورلردی ، نصل اوکره‌نه‌جکلردی ، اوکره‌نه‌جکلرینی اوکره‌نه‌رك عودت ایتدکلری حالده نه اوله‌جقلردی ، مملکتك احتیاجات حقیقیه‌سی نه ایدی ، هرشعبهٔ اختصاصه نه‌قدر کنج افراز اولونه‌بیلیردی ، مقصد تأمین ایدیله‌بیلمك ایچون کوندریله‌جك طلبه‌نك درجهٔ سن وتحصیلی نه یولده اساساته ابتناءً تعیین اولونمالیدی؟. والحاصل ممالك اجنبیه‌یه طلبه اعزامی سرلوحه‌سنك آلتنده یوزلرجه سؤال واردی که دیکنلرینی قالارته‌رق کوزلره باتیوردی ، فقط کوزلرك بودیکنلره ایلیشوب توقف ایده‌جك زمانی یوقدی. زمان ، زمان استعجال ایدی ؛ لازم اولان یالکز طلبه کوندرمکدی ، کویا همان مدافعه اولنه‌جق برحدود نقطه‌سنه دوشیرمه طریقیله ، ترتیب وتسلیح ایتمه‌دن علی‌العجله افراد کوندریلیوردی. بوصورتله کوندریلنلردن نه‌قدر قورتاریله‌بیلیردی؟ حتی بوتون دوشه‌جك اولانلرك قاندن هیچ اولمازسه مقصود موفقیتك تحقق مکافاتی چیقه‌بیله‌جکمیدی؟ اختیار زحمت ایدوب بونی صوران یوقدی. حال بوکه هرشیدن اول یاپیله‌حق اولان

ایش، مملکتك احتیاجات عمومیه‌سنی نظر دقته آله‌رق یك آهنك بر تشبث وجوده کتیرمکدی. بوده آنجق تشبثك شورادهبوراده داغنیق بر حال اکتساب ایتمه‌سنه مانع اوله‌رق هر دائره‌یه ایفای وکالت ایده‌جك اولان بر نقطه‌ده جمعندن عبارتدی.

اعتقادمجه اساس سقط بوراده‌در، محاذیر سائره هپ بو نقطه ابتدادن باشلار.

حائز صلاحیت هیئتك صورت تشکلی:

مملکتك حیات عرفانیه بو درجه حائز تعلق بر مسئله‌نك البته محل رؤیت وتذکری معارف نظارتیدر و تشکیلات اجتماعیه‌نك أك زیاده ثابت ومستمر سیاستلرندن بری اولان استقباله حاضرلانمق تدابیرینك، مجلس مبعوثانده اسه‌جك محتمل روزکارلرله عین صندالیه‌یه دوشه‌جك متنوع آمال وخیالاته تابع دائما تبدله میال بر بازیچه اولمه‌سنه امکان براقمامق ایچون، نظارتده بو ایشك قوانین ثابته وافکار معینه‌دن مترکب بر دستور ایله حرکت ایدن بر هیئت معرفتیله اداره‌سی لازمدر. بلا شبهه بو هیئت هر ناظرك تصوراتنی تلقی ایدر؛ اونی اشلانمش ایشلرله، وضع ایدلمش قاعده‌لرله، الده موجود ومتأسس وسائطله قابل تألیف و تجنیس کورورسه ترویج ایدر؛ بو، بلهوسانه تشبثاته مقاومت ایده‌جك یکانه چارهٔ تحفظدر. اونك ایچون هیئت مثلا مستشارلغه مربوط اولور، وهر نه نوعدن اولورسه اولسون مملکتده علمه تماس

ایدن مباحثك دیوان تمیز طبیعیسی دارالفنون اولدیغندن هیئتك اعضای طبیعیه‌سی مستشار نظارتك ریاستی آلتنده دارالفنون مدارسندن ابعاث اولونه‌جق وبو زمین اشتغالی کندیلرینه بر شعبهٔ اختصاص ایدینه‌جك اولان مرخصلردن ترکب ایدر. بالطبع هیئت لدی‌الایجاب اختصاص مکاتب عالیه‌سنك، مکاتب سلطانیه‌نك، نظارتلرده، دائره‌لرده معلوماتنه مراجعت مناسب اولان شعباتك، اجمله کندی حسابنه طلبه اعزامنی طلب ایدن مؤسسه‌نك صاحب صلاحیت ارکاننی علی طریق‌الاستشاره استماع ایدر، وبونلرك وساطتیله تنویر اجتهاده سعی ایلر.

بو صورتله تشکل ایده‌جك اولان هیئتك کندیسنه رهبر حرکات اوله‌جق بر خزینهٔ تتبعاتی اولمق لازم کلیر: مثلا هیئت ممالك اجنبیه‌دن نره‌لره طلبه اعزامی ممکن ومناسب اوله‌جغنی، هر برنده نه نوعدن مسالك وشعباتده تأمین احتیاجه صالح نه یولده مؤسسات تعلیمیه بولوندیغنی، بونلرك هر برینه عائد تفرعات وتفصیلاتی، شرائط معیشتی بیلیر؛ کندیسنه لدی‌الحاجه لازم اوله‌جق بوتون مدارس ومکاتبك اصول وقواعدینه، طرز تدریساتنه واقفدر؛ حتی بونلردن پیدای علاقه ایدیلنلرله منتظماً مخابره ایدر؛ طلبه‌نك تحصیلنه علاقه نسبتنده حیاتنه، معیشتنه، اخلاقنه‌ده علاقهٔ شدیده موجود اولدیغندن مختلف شهرلرده معلوم و مجرب، حقنده یا بالتجربه یاخود بالتحقیق معلومات کافیه ایدینلمش عائله‌لرك فهرسی

بیله واردر. اوروپاده، هله شمال مملکتلرنده علی الاکثر مؤسسات تحصیل طلبه‌نك اباته واعاشه‌سنه مساعد اولمادیغندن مکتب دوشو- نیلیر کن عین زمانده اونك قدر بلکه اوندن فضله حائز اهمیت اولان مسکن مسئله‌سی‌ده دوشونلمك لازمدر.

تفرعاتی، تعمیق بحث ایدیله‌رك مداوله افکار اولوندقجه ممکن- التعیین اولان شو خطوط اساسیه دائره‌سنده خارجله مناسباتی بر زمین متینه وضع ایده‌جك اولان هیئتك بوندن دها مهم بر وظیفه‌سی واردر: احتیاجات داخلیه‌یی، و سرمایه اعتباریله بو احتیاجاتك امکان تأمیننی تعیین ایتمك.

ممالك اجنبیه‌یه طلبه اعزامی مسئله‌سی اودرجه ذوکثیرا ضلاع بر معمادر وبونك بر صورت سالمه‌ده حل وفصلی او قدر متنوع معلوماته، عادتا مملکتك کافهٔ احتیاجاتنی دراغوش ایده‌جك تتبعاته متوقفدرکه بونی بر اجتهاد ذاتی ایله تثبیت داعیه‌سنده بولنیله‌ماز. هله ممکن مرتبه مختصر وملخص اولمه‌سنه دقت لازم کلن بر مقاله ایله بوتون تعلقات و تفرعاته احاطه‌یه امکان یوقدر. بناءً علیه یالکز نقطهٔ حرکت و اساس فعالیت اتخاذی مناسب کورینن خطوطنك ارائه‌سیله اکتفا ضروریدر.

مملکتك احتیاجاتنی تعیین ایده‌جك اولان یر هر بر نوعدن احتیاجك محل تعلقیدر: نافعه نظارتی شو قدر مهندسه، زراعت نظارتی شو قدر متخصصه، خارجیه نظارتی شو قدر شهبندر

نامزدینه لزوم کورر و مسبب بر مراجعت ایله بونی معارف نظارتندن ایستر تعبیر عجیب کورونمزسه، تصورات مستقبله‌سنك مواد ابتدائیه‌سنی فلان و فلان سنه ایچون سپارش ایدر. بو عادتاً کله‌جك سنه ایچون مالیه نظارتندن ممکن مرتبه فضله تخصیصات آلمغه سعی ایدن دوائر مختلفه‌نك مسابقه‌سنه مشابه بر تشبث اولور. هر دائره دولتك بو فصله نه‌قدر سرمایه وضع ایده‌بیله‌جکندن زیاده کندی آمال و تصوراتنه، حتی علی الاکثر خیالاتنه تابع اوله‌رق نه قدر ممکنسه او قدر فضله طلبه اعزام ایتدیره‌بیلمك مجاهده‌سنده بولنور. فقط حقیقت حالده بر موازنه مسئله‌سی‌ده دیمك اولان بو تشبثه وضع ایدیله‌جك سرمایه‌نك، دولتك احتیاجات سائره‌سیله بر نسبت معقوله و متوازنه‌ده بولونمه‌سنه لزوم شدید واردر. هیئت بو خصوصده صاحب صلاحیت اولمامقله برابر مختلف دائره‌دن کلن مطالبات مفرطه‌یی بر آرایه طوپلامق، هرکسه حصهٔ مشروعه‌سنی ویرمك، مسالك مختلفه ایچون اعزام اولنه‌جق طلبه آراسنده بر نسبت منطقیه تأسیس ایده‌رك مثلا بیکلرجه مهندسه محتاج بر مملکت ایچون آنجق بش مهندس نامزدینه مقابل یالکز اون کنجك احضاریله تأمینی ممکن اولان مثلا سیاسیات شعبه‌سنه یوز طلبه سوق ایتمه‌مك، والحاصل دوائرك مطالبنی مملکتك احتیاجات حقیقیه‌سیله متناسب بر مقیاس متوازنه قویمق، و، نهایت واصل اولنه‌جق نتیجه‌یی مالیه نظارتندن تخصیص ایدیله‌بیله‌جك سرمایه

مقدارینه قریب بر حد معدله افراغ ایتمك بو هیئتك وظیفه‌سیدر.
الك نازك نقاطدن بری اولان بو مهمه‌یه رعایت ایدیله‌مه‌دیكندندركه هر نظارت نه قدر مهارت كوسترمشسه او قدر تخصیصات آلمش وایش عادتا بر مسابقه شكل و ماهیتنی اكتساب ایده‌رك نتیجه‌ده مملكتك پك شدتله احتیاجی اولان شعبه‌لره پك آز طلبه اعزام ایدیله‌رك بالعكس تأخیری ممكن اولان مقاصده لزومندن فضله كنیج تخصیص اولونمشدر. بونك بشقه‌درلو اولمه‌سنه‌ده امكان یوقدی. حصول آهنك آنجق وحدت حركتله ممكن ایكن تماماً ترسنه حركت اولنمش ومملكتك منفعت عمومیه‌سی كوزه‌تیله‌مه‌یه‌رك فلان ویا فلان دائره‌نك تغلب رأی و أملنه امكان براقیلمشدر.
هیئت ممالك اجنبیه‌یه طلبه اعزامیله مشغول اولمقله برابر دائرۀ بصیرتنی برآز دها توسیع رؤیته‌مانع اوله‌جق بر دیوارله تحدیدده ایتمه‌مش اوله‌جغندن مختلف دوائر طرفندن كوندرلمه‌سنه لزوم كوریلن طلبه‌یی حقیقةً كوندرمك ایجاب ایدرمی، یوقسه بونلری مملكتده موجود مؤسسات ایله یتیشدیرمك امكانی وارمی، یاخود قسماً خارجه اعزام قسماً ده داخلده احضار صورتیله تأمین مقصد قابل اولورمی، بو جهتلری ده تدقیق ایده‌جك صورتده مجهزدر.
سرمایه‌دن بحث اولنوركن سرمایه‌نك یالكز جهت مالیه‌سنی دوشونمك كفایت ایتمز، دیكر بر سرمایه‌یی دوشونمك مجبوریتی

واردرکه او دها مهم ، بلکه پاره ایشندن زیاده آمال وخیالاتك محدودیتنی مستلزمدر : سرمایهٔ شباب .

مملکتك مکتب حیاتنه واقف اولان ، خصوصیله معارف نظارتنده بو ایشلرله مشغول بولنان ذوات شو مطالعاتی تعقیب لطفنده بولونیورلرسه ، أليم بر تبسم ایله تجدید تأثر ایده‌جکلرندن شبهه‌دار دکلم .

مسئله پك اطرافه حائز تعلق اولدیغندن ممالك اجنبیه‌یه نه‌نسبتده طلبه کوندریله بیله‌جکنه دائر سرد مطالعه ایدیلیرکن مکتبلرك نه نسبتده طلبه یتیشدیرمکده اولدیغنه سوق فکر ایتمه‌مك ممکن اولماز . بو مسئله‌دن مکتب مسئله‌سنه بالضروره بر خط وصل چیزلمش اولور . لکن بو خط وصلك او قدر دولاشیق انحناآتی واردرکه اورایه صاپمقسزین یالکز نتیجه‌یی آله‌لم :

عمومی بر تقسیم ایله بزده درجات تحصیل دردر : ابتدائی ، رشدی ، سلطانی ، عالی . ابتدائی ورشدی درجه‌لرندن ممالك اجنبیه‌یه طلبه اعزامی بالآخره تدقیق ایدلمك اوزره شیمدیلك تعلیق اولنه بیلیر. اولا سلطانی تحصیلنی اکمال ایدنلری موضوع بحث ایده‌لم: سرمایهٔ شبابك بومبحثده بزجه اك شایان اعتنا اولان قسمی بودر. مکاتب سلطانیه دینسین ، مکاتب اعدادیه دینسین ، بزده آز چوق فنون و علومده مجاز دینه بیله‌جك درجه‌ده طلبه احضار ایدن مؤسسات دولتك قدرت مالیه‌سنه نسبةً آز اولمامقله برابر بونلرك

صنوف عالیه‌سنده موجود طلبه‌نك مقداری، هله شهادتنامه آلانلرك عددی انکسار خیاله دکل قطع امیده سببیت ویره‌جك درجه‌ده‌در. هیچ اغفال نفسه لزوم یوق: حربك آتش مخربی بوصوك سنه‌لرده مکاتب سلطانیه واعدادیه صره‌لرینی بیله یاقوب کول ایتدی، بو اویله بر فجیعه‌در که اوکا دائما آغلایه‌جغز. بوش قالان یرلری دولدیرمق ایچون‌ده پك چوق زمان لازمدر. مع‌مافیه زمان بوتون بوشـلقلری دولدیرر، بوده دوله‌جقدر، البته. بناءً علیه حرب سنین مستثناسی دکل اوندن اوله عائد اولان سنه‌لری آلیرسه‌ق ینه کوریرزکه بزده بو درجۀ تحصیله قدر ارتقا ایده‌بیلنلرك عددی؛ دکل فضله‌سنی ممالك اجنبیه‌یه کوندرمکه، حتی داخلده موجود تحصیل عالی مؤسساتندن اك محتاج اولانلره بیله حد اقل طلبه‌یی ویره‌بیله‌جك راده‌ده دکلدر.

بوتون ارباب وقوف بیلیرکه بو بویله‌در؛ قاچ کره بو ارباب وقوف آراسندن رفقا واحبای محترمه‌مله برابر تأثر زمینلرنده نومیدانه دولاشدق.

مکاتب سلطانیه واعدادیه طلبه‌سنی بلع ایدن مختلف شعبات حیات وار. بو درجۀ تحصیل اویله بر مرحله‌درکه اوراده هر کنج: «حیاتده نه یاپه‌جغم؟» سؤالنی هر وقتدن زیاده برجدیت واهمیتله کندیسنه ایراد ایدر، وآرتق ترددلرك آراسنده بوجالامغه وقت بوله‌مایه‌رق اتخاذ قرار ایلر.

بر بیوك قسمی تحصیله نهایت ویرمك مجبوریتنده‌در. آله‌جق بر مأموریت، طوتیله‌جق بر تجارت، سلوك ایدیله‌جك بر صنعت اوکا آغوش قبولنی آچار. او تماماً بر علم آدمی، برفن متخصصی اولمایه‌جقسه، آرتق کتابلرینی موقةً، نادر وهوسه‌تابع فرصتلرده مراجعت اوئمق اوزره، رافه قویر، قوللرینی صیغار، مبارزهٔ حیاته کیریشیر. بوقسم اکثریتی تشکیل ایتمك لازم کلیر، شیمدی‌یه قدر بویله اولمادیسه‌بیله آرتق مملکتده‌حیاتی مهما امکن ومستعجل قازانمق احتیاجی بونی بویله یاپه‌جقدر.

تعقیب تحصیل ایتمك ایسته‌ینلرك عددی‌یوزه زور واریر، ظن ایدییورم. بك تمنی‌ایده‌رم‌که بو عددحقیقت‌حالك دونده اولسون. صاحب صلاحیت بر ذاتك بنی تکذیب ایلمه‌سنه کمال آرزو ایله منتظرم.

بو یوزعدد سلطانی واعدادی مأذونی‌که تعقیب تحصیل ایتمك عزمنده‌در، اوکنده ایکی‌طریقك کشاده‌بولندیغنه شاهداوله‌جقدر. بو طریقلردن بری اونی ممالك‌اجنبیه‌یه سوق ایده‌جکدرکه، بالطبع الك جاذبیدر، دیکری مختلف یوللره انقسام ایده‌رك مملکتك متنوع مؤسسات عالیه‌سنه کوتوره‌جکدر: مهندس مکتبی، تجارت مکتب عالیسی، مکاتب عسکریه‌نك صنوف عالیه‌سی قبیلندن. هپ بو یوز کنج آراسنده طلبه بولمق ایسته‌ین یرلری برمدت اونوته‌لم؛ یالکز دارالفنونی اله آله‌لم، حتی دارالفنونك فن وادبیات مدرسه‌

لرینی ده اهمال ایده‌لم. بونلری نسیان واهمال ایله‌مکله نه غائب ایدلدیکینه قیصه بر مکث آراسندن بر هیهات کوندردکدن صوکره یالکز حقوق وطب مدرسه‌لرینی کوره‌لم. یوز کنجلك کافه‌سنی بو ایکی مدرسه‌یه ویره‌سك وفرض ایتسه‌ك که بونلردن هیچ بری عارضه‌یه اغرامه‌دن تحصیللرینی اکمال ایده‌جکلر، ونهایت ینه یوز حقوقشناس وطبیب اوله‌رق حیات مملکته کیره‌جکلر، بو، احتیاج حقیقینك دکل، علی قدرالامکان یورویه‌بیلمك ایچون لازم اولان عددك نه قدر دوننده‌در.

عدلیه نظارتیله صحیه اداره‌سندن صورمق ایجاب ایدر، عجبا آز چوق امین خطوه‌لرله یورومك ایچون نه قدر مأذونه محتاجدرلر؟

ایشته هیئتك مواجهه اندیشه‌سنه دیکیله‌جك اولان بو مدهش رقم‌ده سرمایهٔ شبابی ارائه ایده‌جکدر. اه‌تك چیویسنه ایلیشوب قورتلدقدن صوکره‌ده معمانك آشیله‌جق صفحات آتیه‌سی کلیر.

*
* *

حلی اقتضا ایدن بر نقطهٔ مهمه:

آوروپایی کوروب طانیمش وآوروپاده اوزون مدت اقامتدن بر کنج دماغی اوزرنده حاصل اوله‌جق انطباعاتی تدقیق ایتمش ذوات شو دستوره واصل اولورلر: کنجلری ممالك اجنبیه‌یه ممکن مرتبه کیچ کوندرمك.

بو دستوری اونلره تلقین ایدن شودر: اسباب تحفظیه محاط

اولمایان بر کنج ایچون اساس اعتباریله کندی یوردندن اوزاقده، خصوصیله بو اوزاق یر آوروپا بلاد جسیمه‌سی ایسه، یاشامق منافعدن زیاده مهالك ارائه ایدر . جهان مدنیتده منافعدن زیاده مهالك واردر، دینمه‌یور؛ فقط منافع او نوعدندرکه اونلری آرامق، بولمق و آرایوب بولدقدن صوکره‌ده اونلردن فائدهٔ مطلوبه‌یی استخراج ایله‌ملك لازمدر و بو هنر، مستثنا فطرتلردن قطع نظر، آنجق درجهٔ سنك وتربیهٔ اصلیه‌نك تحت ضماننده‌در .

بو نقطه‌ده توقف ایدرکن مکاتب ابتدائیه ورشدیه‌شاکردانندن، یعنی أودن بقاله قدر کوندررکن درلو وصایای ایقاظیه ایله تجهیزه لزوم کوریلن کوچك چوجقلردن بحث ایتمه‌یورز؛ اونلردن ممالك اجنبیه‌یه اعزام ایتمك لازممیدر دکلمیدر مسئله‌سی دها معضلدرکه بوکا بالآخره عودت ایتمك واو صره‌ده اخلاق وسجایا زمیننده تقیده مجبوریت قطعیه اولان اسئله‌یی موضوع بحث ایله‌ملك آرزوسنده‌یز . بوراده محتاج حل اولان جهت ممالك اجنبیه‌یه اعزام اولنه‌جق طلبه‌نك مکاتب سلطانیه یاخود مکاتب عالیه تحصیلنی اکمال ایدنلردن انتخاب ایدلمه‌سنده‌در .

کنجلری ممکن مرتبه مملکتلرندن کچ چیقارمق دستورینه تطبیقاً بو مسئله‌یی حل ایتمك ممکن اولسه‌یدی درحال اولادمملکتك اولا کندی وطنلرنده تحصیل عالی‌یی اکمال ایده‌رك بالآخره اختصاص کسب ایده‌جکلری شعبات علوم وفنونده توسیع معلومات

ایتمك اوزره بر ، ایکی ، بلکه ایجاب ایدرسه اوچ سنه ایچون مختلف مراکز عرفانده بر دورهٔ تجربه وتکمل گچیرمه‌لرینه قرار ویریلیردی ؛ مع التأسف بودستوره تماماً توفیق حرکت ایده‌بیلمکه مادةً امکان یوق. تحصیل سلطانیسنی اکمال ایدن هر گنجه هر نوعدن اختصاص زمینلرنده تحصیل عالی دوره‌سنی ، اضاعهٔ وقته مجبور اولمقسزین امرار ایده‌بیلمك اسبابی مستحضر دکلدر .

بزده دارالفنون تشکیلات و تجهیزاتی ، واوکا مضاف طبیعی اولان مدارس عالیه‌اورتبهٔ مکملیتده واصل اولمامشدرکه‌اون سکزله یکرمی آراسنده مکاتب سلطانیه‌دن چیقه بیلن گنجلری اوچ درت سنه دها بوراده صاقلایه‌رق ، مکتبله حیات آراسنده کوپرو دیمك اولان بو دوره‌ده اونلری تجربه ایتدکدن واوندن تماماً امین اولدقدن صوکره یوله چیقاره‌لم .

بناءً علیه بوبابده‌راهبر حرکت اوله‌جق دستور گنجلرك سوق ایدیله‌جکلری شعبات اختصاصیه‌یه‌وبونلره عائد بزده آزچوق موجود مدارسك تأمین مقصده درجهٔ صالحیتنه کوره متحول اولمه‌سنه لزوم واردر . بزده تحصیل عالی دوره‌سنی اکمال ایچون یالکز کافی دکل حتی لازم اولان مدارس واردرکه هیچ بر طرفدن اعتراض احتمالنه انتظار ایتمکسزین مثال اوله‌رق حقوق وطب مدرسه‌لرینی ایراد ایده‌جکم .

عکسنه مثال اولمق اوزره‌ده علی العموم فنون تطبیقیه‌یی ،

ادبیات ، لسانیات ، سیاسیات ، احصائیات ، اقتصادیات ، علوم اداریه ، صنایع نفیسه مدارس اختصاصیه‌سی ذکر اولنمالیدر . بونلردن بعضلرینه متعلق ألده موجود اولانلرله اکتفا ایتمك ، ووصولی مطلوب مقصدك بورالرده‌ده امکان تأمیننه قانع اولمق پك زیاده سهلپسند اولمغه متوقفدر .

بوراده کندیلکندن بر سؤال وارد خاطر اوله‌بیلیر : هرسنه بو شعبات اختصاص ایچون بر چوق طلبه تفریق ایده‌رك بونلرك یتیشدیرلمه‌سنه مهم مقدار پاره صرف ایدیله‌جکنه بر دفعه ایچون ، یاخود تدریجاً اختیار کلفتله علی العموم مدارس عالیه‌یی ، آوروپادن استغنا کتیره‌جك درجه‌یه دکل ، لکن هیچ اولمازسه حقوق وطب مدرسه‌لری درجه‌سنه کتیرمك و بوصورتله علی العموم طلبه‌یی تحصیل عالی دوره‌سندن صوکره کوندرمك ممکن دکلمیدر ؟

بو سؤال وارد اولمقله برابر بوکون ایچون حلنه احتیاج عاجل یوقدر . بز هرشیئه دائما ممکن نظریله باقه‌رق محدود اسباب امکان أله کچدکجه درحال مقصدك حصولنه ایمان ایتمك فطرتنده یارادلمش اولدیغمزدن ، هله هوسکارانه ، علی الاکثر طفلانه تشبثات ایله وسیلهٔ تفاخر ایجاد ایده‌رك : « بزده‌ده اولدی ایشته !.. » دییه بیلمکله بختیارانه غفلت ایچنده اویودیغمزدن همان او سؤاله بر جواب مثبت ویرمکدن قورقمالیدر .

بوکون ایچون هرشیدن اول اعتراف ایله باشلامالیدرکه بز

هیچ بر زمان غربك انوار معرفتیله تنور احتیاجندن وارسته اوله‌مایز. بناءً علیه تحصیل سلطانیدن صوکره اولسون فضل وکمال عالمنده دها ایلری‌یه سوق ایدلمه‌لرینه لزوم اولان کنجلری اومرکز عرفانه کوندرمك مجبوریتنده‌یز. تحصیل عالی دوره‌سی ایچون ده بوکون یالکز طب وحقوق استثنا ایدیله‌بیلیر. تصحیحده استعجال ایده‌یم، ایدیله‌بیلیر دکل ایدلمه‌لیدر بیله.

بونك ایچون اوچ نوعدن سبب وار: سن، تحصیل، پاره.

سن ایچون ذاتاً مقرر که بر کنج اکر بر فطرت مستثنایه مالك دکلسه ممالك اجنبیه‌یه تعبیر مخصوصیله نه‌قدر پیشکین کیدرسه امراض ومهالکه قارشی کندیسنده اودرجه کسب قوت ایتمش بر معافیت واردر. کندی کندیمزه همان حل ایدیویرمکده تهالك ایتدیکمز بو نقطه‌ده برچوق خلافکیرانه مصادف اولمق شبهه‌سزدر. بز حتی اویله غرابت افکار اصحابنه تصادف ایتدك که کنجلری بالعکس بحث اولنان امراض ومهالکه آتمقله دها زیاده پیشیره‌جکلرینه قانع ایدیلر؛ فقط نه‌چاره که اطلاعات ومشهودات وادیسنده سبق ایدن تجارب بوصورتله دها زیاده پیشیرلمك ایسته‌نلرك اکثریت اوورده یانوب قاوروله شکلنده نهایت بولدیغنه دلالت ایتمکده‌در. حتی بك ای تخطر ایده‌رزکه کوچك یاشده چوجقلرك کیتدکلری یرلرده، دکل سجایا و اخلاق ملیه قبیلندن کچیریلن استحالاته اصحابنك بیله زورلقله دقت ایده‌بیله‌جکلری زمینلرده فقط کندی

لسانلرنده بیله رسوخ و ملکه‌یی غائب ایتدکلرندن بحث اولنورکن، بونلره استانبولدن جرائد و رسائل کوندرمك صورتیله مملکته، دینه، لسانه علاقه‌لرینك ادامه اولنه‌بیله‌جکندن دم اوره‌رق مقابله ایله‌ینلره راست کلدك. برده محتاج اشارتدرکه امراض و مهالکدن بحث اولونورکن بونی محدود بر معناده آلمامق لازمدر. امراض و مهالك دار مفهومیله هریرده واردر، هله سنین اخیره‌نك الواح سفیله‌سی بو زمینده شرقلك غرب ایله مسابقه ایده‌بیله‌جکنه برهان فعلی تشکیل ایدر. بونی الك کنیش معناسیله آله‌رق کنجلکك بوتون معنویاتی، علی الخصوص مملکتله حائز علاقه اولان و محفوظیتی تحت امنیتده بولونمق ایجاب ایدن معنویاتی احاطه ایده‌جك بر دائره‌ده تصور ایتمه‌لیدر.

طب مدرسه‌سی جائزدرکه صوك ایام مصیبتده ماضیسنه عائد شعشعه و مکملیتدن بر خیلی زیان ایتمش اولسون؛ فقط حائز صلاحیت اولمامقله برابر مملکتك اساتذهٔ طبی آراسنده بوکا دائر نمله مداولهٔ افکار لطفنده بولنمش اولان رفقای محترمه‌ملكده اجتهادیمی بوصرکزده بوله‌رق ادعا ایده‌جکم که بزده‌ده طب هرهانکی بر مملکت متمدنه‌ده نصلسه اویله‌جه تحصیل ایدلمکده‌در، یاخود ایدلمشدر، و البته ینه ایدیله‌جکدر. بونك ایچون لازم اولان جهازك مادی و معنوی کافه‌سنه مالکز. نصلسه درلو خسرانلرك، حرمانلرك آراسنده میسر اولان بو نعمتی تحدیث ایتمك واوندن

متنعم اولمق بر بورجدر. ساخته بر يورد مداحلغنه قاپيلمايه‌رق بوزمينده اعلان وافتخار اولونه‌بيلير. ذاتاً پك تعميق كيفيته حاجت كورمه‌يه‌رك طي بوراده تحصيل ايدنلرله خارجده تحصيل ايده‌رك عودت ايدنلرك آراسنده بر مقايسه ياپمق كفايت ايدر. بومقايسه برنجيلرك اكثريتله لهنه و نادراً عليهنه چيقار. بالطبع بوراده تحصيل دوره‌سندن صوكره ممالك اجنبيه‌ده بر دورهٔ تجربه‌وتكمل كچيرمك آيريجه بر مسئله‌در.

حقوق مدرسه‌سی اصابت دعوايه دها جلی بر برهان تشكيل ايدر. حقوق مدرسه‌سی احتياجات محليه‌يی، قوانين مخصوصه‌يی والحاصل بو مملكتده ايفای وظيفه ايده‌جك بر حقوقشناس نه‌يه مفتقر ايسه اونی محيط و مؤمن اولان بر مدرسه‌در و هيئت عموميه‌سيله البته مملكتك خصوصی نقطهٔ نظرندن هرهانكی بر مملكت ديكرك حقوق مدرسه‌سنه مرجحدر. فلان وفلان درس ايچون مقايسه ياپيلنجه مراكز مدنيه‌ده بولنان امثالندن اكثريتله مقايسه‌يه متحمل اولمايان بومؤسسه خطوط عموميه‌سيله آلنجه بزه كوره كافه‌سندن زياده مقصدی مؤمندر؛ حتی‌اوقدركه تحصيل سلطانيدن صوكره ممالك اجنبيه‌يه كيده‌رك حقوق تحصيل ايتمش اولانلرك هيچ بری، اكر آيريجه كلوب بوراده نقصان قالان جهتلری مملكته كوره اكمال ايتمك مشقتنه قاتلانمامشلرسه، بلكه برر حقوق عالميدرلر. فقط بزده نه بر محكمه‌ده حاكم، نه‌بر

دعواده وکیل اوله بیلیرلر. شو حالده اولا ممالك اجنبیه‌ده حقوق تحصیل ایده‌رك بورایه عودتده اکمال نقصان ایله‌مك، یاخود، اولا بوراده حقوق تحصیل ایتدکدن صوکره فلان وفلان شعبه‌لرده توسیع معلومات وتنویر افکار ایچون، برمدت مشاهیر اساتذه‌یی تعقیب ایتمك جهتلریدن هانکیسنك مرجح اوله جغنده جای تردد یوقدر.

طب وحقوق تحصیلی ایچون، سرد اولنان بو مطالعاته برده لسان مسئله‌سی علاوه ایدلملیدر. تورکجه‌نك غریب بر مظهریتی واردر: یا چوجقلقدن اعتباراً بر حمله‌ده دوام ایله اکمال اولنه‌بیلیر؛ یاخود بر عارضه‌یه اوغرارسه، بالآخره نه‌قدر جبر مافات ایدلسه، ینه آز چوق سقط قالیر. بونك لدنیاتنی تحری‌یه لزوم کورمکسزین امثله‌سنی اطرافمده وینه کندیلرینك اعترافنده بولیورم. اوحالده مسلك تحصیلنی دوشونورکن عین زمانده لسان تحصیلنی‌ده برلکده دوشونمك ایجاب ایدر.

نهایت پاره مسئله‌سی کلیور:

بونك‌ده اهمیت مخصوصه‌سی واردر، البته. بز حیات تدریسده اویله ارباب اماله تصادف ایتدك که هرشیئی ایسترلر، بوتون جهان مدنیت معرفتنی دفعةً مملکته نقل ایله‌مك خیالی تعقیب ایدرلردی. بو ممدوح بر خصلت اولمقله برابر مع التأسف پاره‌یه‌ده توقف ایتدیکندن نه زمان کندیلرینه: — اوت، لکن موازنهٔ مالیه

بوکا مساعدمیدر ؟ سؤالی ایراد ایدلسه : ـ علم آدملرینك پاره ایشلرینی دوشونمکه مجبوریتی یوقدر ؛ جوابی آلنیردی .

جواب آلنیردی اما بالطبع ایشك نتیجه‌سی آلنه‌مازدی ، بناءً علیه علم آدملرینك بر ازده پاره مسئله‌سنی دوشونمه‌لرینه احتیاج واردر :

پاره خصوصنده فرق غایت بارزدر: بر کنجی حقوق تحصیلی ایچون اوچ سنه ، اجازت احضاری و بر دورهٔ تجربه وتکمل امراری ایچون بر یاخود ایکی سنه که جمعاً درت بش سنه ممالك اجنبیه‌ده اداره ایتمکله بونك ایللك قسمنی بوراده کچیرته‌رك یالکز صوك دوره‌سنی اورایه براقمقده عظیم بر فرقی واردر . اکر آلده صرف ایدیله‌جك ودها بشقه بر یره صرفی مناسب اولمایه‌جق بر سرمایه وارسه ـ که بونی برازاستبعاد ایدییورم ـ ممالك اجنبیه‌یه بر دکل ، ایکی اوچ کنج کوندرمك صورتیله دها بویوك بر منفعت استحصال ایدلمش اولور .

نهایت شو نتیجه‌یه واصل اولیورم که طب و حقوق ایچون بوراده تحصیل عالی اکمال ایدلدکدن صوکره یالکز بردورهٔ تجربه وتکمل ایچون ، دیکر شعبات اختصاصیه‌ده‌ده تحصیل سلطانینك اکمالنی متعاقب طلبه اعزامی برقاعدهٔ ثابته اولمق اوزره لازم‌القبولدر .

تحصیل سلطانیدن اول درجاتده چوجقلرك اعزامی مسئله‌سی بلا شبهه هپسندن مهم بر مسئله‌درکه آیریجه محتاج تدقیقدر .

کوچك یاشده چوجقلرك اعزامنده محذور :

شیمدی‌یه‌قدر ، هله صوك سنه‌لرده حما آلود طلبه اعزامی هنگامه‌سنده ، اك‌زیاده فجایع وسقطاته سببیت ویرن ، کوچك یاشده چوجقلرك درجهٔ سن وتحصیلی نه اولورسه اولسون ، حتی علی‌الاکثر قابلیات وتمایلاتی نظر دقته آلنمایه‌رق ، هرچه باد آباد مملکتدن چیقاریله‌رق مختلف احتمالاته صالیویرلمش اولمه‌سیدر .

بونلردن برقسمی بالآخره تحصیل عالی‌یه سوق ایدلمك اوزره اول‌امرده رشدی واعدادی درجات تحصیلی کچیرمك اوزره چیقارلدیلر . دیگر برقسمی ـ که نسبةً اکثریت عظیمه‌یی تشکیل ایدر ـ دوغریدن دوغری‌یه تحصیل عملی‌یه سوق اولوندیلر . اك‌زیاده نتیجهٔ منفیه‌یه محکوم اولان بوایکنجی نوعدی . اك زیاده دارالایتامك بیچاره چوجقلری آراسندن آلنوب قافله قافله سوق ایدیلن بوکوچکلردن بکله‌نن شیلردن هیچ بری مملکتك استحضارات موجوده‌سیله متناسب دکلدی . بونلردن معدن اوجاقلرینه ، چفتلکلره ، بویوك صناعتگاهلره سوق ایدیلنلر اولدی ؛ وگویا بزده ایشله‌تیلن معدنلر ، چفتلکلر ، طاقم طاقم صنایع جسیمه اعمالگاهلری وارمشده ایش یالکز اصول اخیره‌یه واقف متخصص عمله یتشدیرمکه منحصر قالمشجه‌سنه بویوزلرجه اولاد مملکت اطرافه داغیتیلیرکن یالکز خیالخانه‌ده موجود تصورانه برسرمایه وجوده کتیرلمك ایسته‌نیوردی .

اوروپاده بویوك زراعت ایشلرنده ، معدن اوجاقلرنده ، صنایع عاملرنده تدقیقات ومشاهداتده بولنان ارباب فنه خفی دكلدركه بورالرده یتشدیریله‌جك تورك چوجقلری اول امرده یتشنجه‌یه‌قدر أزلمك تهلكه سنده‌در ، یتشدكدن صوكره وطنه عودت وعودتدن صوكره اوراده اقامت خصوصنده بك خواهشكر اولمایه‌جقلردر ، بومحذورلر برطرف اولسه بیله مملكتده ایش بوله‌مایه‌جقلردر . بوارباب دقتدن بعضیسی مقدرات مملكته صاحب اولانلره اسماع ایتمك ایسته‌دیلركه فلان چفتلك ، فلان معدن یاخود فلان اعمالگاه دوشونیله‌رك بورالره بش سنه ، اون سنه صوكره وقوف واختصاصندن استفاده ایتمك امیدیله چوجقلر كوندریله‌جكنه بوبابده اختیار اولنه‌جق مصرفك جزئی برقسمیله اوروپادن ایش باشیلری جلب ایده‌رك چوجقلری بوراده احضار ایتمك دها موافقدر . بوصورتله هم كنج یاشده اولاد وطنی خطرناك بر زمینه سوق ایتمه‌مش اولوردق ، همده آتیانه اوله‌جقلرینه شیمدیدن حكم ویریله‌مه‌ین بش ، اون ، اللی چوجغه بدل بوراده برایش باشنك اطرافنه دها كنیش بردائرهٔ استفاده چیزمش اولوردق .

اك ملخص شكلنده تكثیف اولنان بومطالعه‌یی تأییداً سرد ایدیلن ادله وبراهینك بوقوهٔ اقناعیه‌سی اولمادی ، زیرا اوروپادن ایش باشیلری جلب ایتمك ، بزدن اوروپایه استقباله ایش باشی

اوله‌بیله‌جك چوجقلر کوندرمك قدر جاذبه‌دار ، خیالپرور ، نظرفریب دکلدی .

اجتهادمجه اوروپایه چراقلق ، عمله‌لك ، چفتجیلك ایچون چوجق کوندرمکه قالقیشمق جف‌القلم رد اولنه‌جق عقیم ، سقط برتشبثدر ؛ عکسنه اقناع ایدیلنجه‌یه‌قدر بواجتهاده مربوط قاله‌جغم . بو صنفدن چوجق اعزامنده عدم اصابته قرار ویریلنجه صیرا بالآخره تحصیل عالی‌یه سوق ایدلمك اوزره مکاتب اعدادیه ورشدیه‌یه کوندریلنلره کلیر :

اعزام اولنان طلبه‌دن پك چوقلری بوتقدیرده‌در . چوجقلرینه ایکنجی ، اوچنجی درجه‌ده تحصیللرینی اوروپاده یاپدیرمق ایچون اجتهادات ذاتیه‌یه ، اسباب خصوصیه‌یه بناءً قرار ویرمش اولیای اطفال پك چوقدر . اونلرده عامل اوله بیلن مؤثرات او درجه متنوعدرکه بونلری تدقیقه امکان یوقدر ، حاجت‌ده یوقدر . یالکز اکثریت اوزره بوبابده سماعاً حاصل اولمش براجتهاده ، یاخود نصائحه تبعیت آرزو اولنان برکوره‌نکه استناد ایدلدیکندن اولیای اطفالك دهاواضح ، دها مثبت افکار آله‌بیلمك سهولتی اولسه ، مثلا طرف حکومتدن اعزام ایدیله‌جك طلبه ایله مشغول هیئت رسمیه عین زمانده باباره ، ولیلره نصیحت ویرمك ، ارائهٔ طریق ایله‌مك وظائفنی‌ده درعهده ایتسه نره‌یه مراجعت ایده‌جکلرنده ، نه قرار آله‌جقلرنده متحیر قالدقلری ایچون اك فنا یوللره صاپمق

مجبوریتنده بولنان برچوق ذوات قورتارلمش اولوردی .

بزده موجود غرائب اعتياددن بری بوراده محتاج ذکردر : بکنیلمه‌یه‌جك شیلرك مدافعه‌سنده التزام شدت وتعصب ایده‌رزده بکنیله‌جك نادر شیلرمزه قارشی بی انصاف داورانیرز . بوجمله‌دن اولمق اوزره مکاتب اعدادیه وسلطانیه علیهنده دائما برفکر نقیصه جوایله مسلحز . بزده بو صنفدن اولان مکاتب البته کمالك نقطهٔ قصواسنی ارائه ایتمزلر، فقط بونلردن پك چوقلری ، مثال اوله‌رق غلطه‌سرای سلطانیسنی تخطر ایتمك کافیدر، احتیاجه بالغاً مابلغ تقابل ایده‌جك حالده‌در . فرانسه‌نك لوئی لوغران ، آنری قاتر قبیلندن مؤسساتیله ، آلمانیانك برچوق کیمنازیوملریله ، اوبه‌رره آل شوله‌لریله ، ویانه‌نك مثلا تره زیانومیله مقایسه ایدیلنجه بعضاً ارائهٔ نقصان ایدن مکاتب اعدادیه و سلطانیه اونلردن هیچ برنده موجود اولمایان برمزیته مالکدرلرکه بوتون نقصانلرینی تلافی ایدر : لسان، و لسانك اطرافنده طوپلانان شیلرکه هیچ شایان استحقار اولمایان بریکون تشکیل ایدر .

بوکا مقابل نظر دقتدن دور طوتلمایه‌جق بر نقصان واردرکه اوده السنهٔ غربیه‌دن هیچ اولمازسه برینك لائقیله تأمین تصرفیدر. بو ، صنوف عالیه‌ده ، حیات تطبیقیه ایچون آز چوق ممکن التنقیح اولان درسلره بدل ، اوچ بویوك غرب لسانلرندن برینه دها کنیش برساحه براقمق صورتیله پك سهل الاستحصالدر .

حکومتجه اختیـار مصرف ایدیله‌رك بیکلرجه طلبه اعزامندنسه اعزام اوله‌جق طلبه‌نك عددینی حق معروف ومعقولیته ایندیره‌رك مکاتب اعدادیه وسـلطانیه‌یه ارباب اهلیتدن معلم جلبی صورتیله بونلرك اکمال نواقصنه چالیشلسه بوتون اولاد مملکته شامل اوله‌جق دها خیرآور بر خدمتده بولنلمش اولوردی . دمین نمونه اوله‌رق تخطر اولنـان غلطه سرای سلطانیسی ایشته بزده ممکن الوصول اولان بر نقطه‌یی ارائه ایتمکده‌در . مادام که اللی سنه‌دن بری بوممکن اولمشدر ، اورده ممکن اولان برنعمتی دیکرلرنده محال عد ایله‌مه‌مك لازم کلیر .

بورایه‌قدر سرد اولنان مطالعات تحصیل عالی‌یه سوق ایدیله‌جك طلبه‌نك بوندن اوله عائد اولان درجات تحصیلی مملکتده کچیرمه‌لری قراریله انتاج اولنمق ضروریدر . بویالکز برتقدیرده بویله دکلدر ، وبوتقدیر پك زیاده حائز اهمیتدر :

حیات حاضره اویله برشکل وجریان آلمشدرکه چوجقلری تحصیل عمرینك مختلف نقطه‌لرنده آلوب کندی تلاطمنه قاریشدیرمق ایستر ، دینه‌بیلیرکه اونك ألی قطع اولنان یولك شوراسنده بوراسنده بغتةً اوزانه‌رق اونلری کندینه چکر ، و : — بکا کل ، سن بکا لازمسك !.. دیر .

اونك ایچوندرکه طریق تحصیلده برا کثریت عظیمه حاضر بولونمق ایچون استعجال مجبوریتنده‌در . تحصیل ابتدائیسنی متعاقب

باباسنك تارلاسنه ، دستکاهنه ، دکاننه ، والحاصل اکمك قازانجنه قوشمق لزومنی حس ایدنلرك عددی دیکرلرینه قات قات فائقدر. اونلری براقالیدر که کیدوب أولرینه بر آز دهارفاهیت وسعادت ویرمك ایچون بر عامل مفید اولسونلر ؛ فقط تحصیلده دوام ایتمك ایسته‌ینلرده واردرکه شو ویا بوفن ومسلکده اختصاص کسب ایله‌مك أملنده‌درلر . اوفن ومسلکده دانشمند دینه‌جك بردرجه‌ده دکل ، دهازیاده عملی ، تطبیقی برصورتده بر الکتریق مهندسی ، بریول مهندسی ، برانشاآت اوسته‌سی ، والحاصل درجهٔ متوسطه‌ده برفن آدمی اولمق احتیاجنده‌درلر ؛ وبونی ممکن مرتبه عجله ، زمان غائب ایتمه‌یه‌رك ، اك قیصه طریقدن یاپمق ایچون چاره آرامقده‌درلر. بوممکتکده اك زیاده بویله درجهٔ متوسطه‌ده اجازت آلمش ارباب اختصاصه احتیاجی وار ؛ اصل بونلردن یتشدیرمك ، نه‌قدر یتشدیرمك ممکنسه او قدر ، آلای آلای یتشدیرمك شدتله لازمدرکه نهایت بوبیچاره خرابه ، انقاضنك آراسندن بر امارهٔ حیات ایله دیریله بیلسین .

مراکز مدنیه‌ده بواحتیاج پك مصیب بر تدبیر ایله تأمین اولنمشدر . بوصورتله یتشه‌جك اولان چوجغه دنیلمش که : « سنك تحصیل اعدادیده صنوف عالیه‌یی کچیرمکه ، یعنی سلطانی مأذونی اولمغه احتیاجك یوقدر ، مادام که تحصیل عالی‌یه نامزد دکلسك ، تحصیل اعدادینك صنوف عالیه‌سنی براقه بیلیرسك ، سنی

درحال آغوش قبولنه آله‌جق بر فنون وصنایع تطبیقیه مدرسهٔ متوسطه‌سی واردر . »

ایشته بومدارس متوسطه‌درکه تجارتده ، صنایعده ، متنوع مسالك تطبیقیه‌ده جهان مدنیتك احتیاجاتنی تأمین ایده‌جك فوج فوج ارباب اختصاص یتشدیرمکده‌در . بزده بونلردن بردانه بیله یوقدر .

بومدارس تطبیقیه ایچون مقتضی درجهٔ تحصیل مکاتب سلطانیه‌نك صنوف عالیه‌سندن اول اولان قسمدر ، که بوحالده چوجقلرك اون درتله اون آلتی یاش آراسنده بولنه‌جقلری زمانه مصادفدر . ایشته بز هرشیدن زیاده بونلردن اعزام ایتمکه مجبورز .

کورولیورکه حکومتك اك زیاده مظهر اعتناسی اولمق لازم کلن برصنف طلبه اك زیاده تقیدات ایله محاط اولمق احتیاجنده بولنه‌جق برسنده‌درلر ؛ وهیئت رسمیه بونلری بریاندن مدرسه‌یه یرلشدیررکن بریاندن‌ده اویله برصورتده اباته ایده‌جك واونلری محلنده بولنه‌جق مفتشلرك اودرجه متمادی ومتوالی مراقبه‌سنه اتباع ایله‌یه‌جکدرکه تحصیل جهتی تأمین اولنورکن دیکر زمینلرده خساره بادی عوارض ظهوره کلمه‌سین .

بونك ایچون اتخاذی مناسب تدابیر شیمدی‌یه قدر سبق ایدن تجاربدن ملهم اولمق لازم کلیر . اك باشده خاطره کلن طلبه‌نك ممکن مرتبه طوپلیجه برحالده بولونمه‌سیدر . هربری دنیانك بر مملکتنه ، اومملکتك بربشقه شهرینه ، اوشهرك بر بشقه محیطنه

آته‌رق اوچ بش مفتشك وسائط نظارتنی امحا ایده‌جك برطرزده ایشی داغیتمقدنسه مراکز مدنیه‌نك برینی واواراده‌ده محدود ومعین برقاچ شهری انتخاب ایده‌رك هپسنی بر آره‌ده بولندرمق، چوجقلره اوروپا حیاتنی کوستروب آکلاتمقله برابر قوللرینی، باجاقلرینی اوحیات چرخنك قاییشلرینه قاپدیرمامق صورتیله تحت محفوظیتده طوتمق ایجاب ایدر ..

بوکون بویاپیله‌مایور، یاپیلمه‌سنه‌ده امکان یوقدر. هیئت تفتیشیه آنجق طاقت بشریه‌نك مساعده‌سی نسبتنده ایفای وظیفه ایده‌بیلیر، بونسبتده ایفای وظیفه ایدلدیکندن شبهه ویره‌جك بروقعه یوقدر. چوجقلرك ایچنده‌ده بحق چالیشان، کویا اوزرلرنده دائما برانا بابا کوزی کشاده دینه‌جك صورتده امین وسالم خطوه‌لرله ایلریله‌ین بك چوقلرینی طانیرم؛ لکن نه هیئت موجودهٔ تفتیشیه‌نك بوصورتله وظیفه‌سنی ایفا ایله‌مه‌سنه، نه‌ده چوجقلردن برخیلیسنك بزی مستریح ایده‌جك حالده بولونمه‌سنه کوکه‌نه‌رك متخذ اصولك سقطاتنی تعمیر ایتمه‌مك ایجاب ایتمز. سلامت وامنیت، مفتشلرك، چوجقلرك شخصیتلرندن نبعان ایدن محسناتده دکل قبول ایدیلن اصولك ماهیتنده مکنوز اولمالیدر. ایشته اواصولك ماهیتنده موجود بوزوقلق سببیله‌درکه ایدیله‌جك کارك یاننده بوکون - نسبتی نه اولورسه اولسون - تحقق ایتمش برزیان وار.

١٣٣٥



روز کار اسر کن

روزکار اسرکن

یکرمی درت ساعتدن بری بی رحم وفاصله برصولتله دوام
ایدن بومدهش بوران دوسنك غلغله مهاجماتی آراسنده کوزلرمی
آچدم و یاتاغمك ایچنده بوزوله‌رك ، اورادن چیقمامغه ، ممکن
اوله بیلن ساعتلری اونك هردرلو آفاته قارشی امانکاه اولمق اطمئنانی
ویرن صیجاقلقلرنده کچیرمکه عزم ایله ، دیکله‌دم . روزکارك
وحشی اوغولتیلری ، پنجره‌لره چارپان ظالم طراقه‌لری واردی .
بوتون کیجه ، رؤیامك آراسنده بونلری دویمش ، و قودوران بر
دکزك چیغین دالغه‌لری ذروه‌لرنده چالقانیرکن ناکهان غور
بی پایانی آچیلیویرن اوچورومره دوشه‌رك یووارلانه
یووور برکمی اوبقوسی اویومش ایدم .

قلبمده یاتاغمك حظیله سیلینه‌مه‌ین برحس هراس ، اعصابمدن

اودانك صیجاقلغنه رغماً آقان برلرزش خشیت واردی؛ روحمك، بویوك برآفت بكلهین برقوش قورقوسیله، بوزولشلرینی، كندی كندیسنك اوزرنده طوپلانیشـلرینی فرق ایدییوردم؛ و، زمان زمان، كورولمز، طوتولماز بركله تصـادمیله كلوب أوك جبهه‌سنه چارپدقجه، بوتون بنانك تمللرینه قدر عروق وعضلاتی دولاشان رعشات آراسنده روزكارك الواح داستانی كوردم.

كوچك كمیلر كوردم كه یلكنلری پارچه‌لانمش، ایپـلری طوتونه‌جق بریر، صاریله‌جق برأل آرایورمشجه‌سنه چیرپینه‌چیرپینه، حموله‌سنی آدملریله برابر بربربر قاپوب كوتورن دالغه‌لرك اوستندن اوچویوردی. بونلرك ایچنده دیره‌كلره صـاریلان، كوپشته‌لره طوتونان، بازولرینك صوك قوتیله اولومی ایتن وسسلرینك صوك حیاتیله روزكارلرك صیحاتنه لعنتله جواب ویرن انسانلر واردی؛ و كویا بونلر ایصـلاق باشلرینی برضربهٔ تهورله سیلكه‌رك، بكا، یاتاغمه‌قدر كلن صوغوق صولر بوسكوریورلردی. اوته‌ده، تاافقك بلوطلرله بیغلمش برداغی اتكـنده، برقایانك اوزرینه صاپلانمش ایری بركولكه واردی. بردست قهار دالغه‌لرك ایچندن بوجسیم، مهیب حیوانی چیقارمش وتا قارنندن اورایه خنجرله‌یه‌رك میخلا-مشدی. اونك جان چكیشه‌رك درین درین اولویشلری واردی كه روزكارك اوغولتیلرینه قاریشه‌رق، قایالره چارپوب كوپوك شلاله‌لری ایچنده بورولان دالغه‌لره كومولیوردی. آنـنـه‌لرینك اتكلرینه

صاریله‌رق آغلایان چوجقلر، کوملکلرینك ایچنده دونمش قوللرینی بلوطلره اوزاته‌رق یالواران قیزلر، ثابت کوزلرینی دالغه‌لره دیکه‌رك یومروقلرینی ایصیران بابالر، عجزك جنتی ایچنده اورادن اورایه قوشان آدملرواردی؛ و، ناکهان مدهش برچاتیردیله، روزکارك صوك برمشتهٔ قهری آلتنده هرشی قوپدی؛ چوزولوب داغیلدی، وعظیم بر ولوله ایچنده دالغه‌لرك کفنلری فریادلرك اوزرینه چکیلوب کریلدی .

بو منظرهٔ هول و خشیتدن کوزلرمی قوپاره‌رق دها زیاده کورمه‌مك ، دها زیاده دوشونمه‌مك ایسته‌دم .

باشمك اوستنده باجالرك کلاهلری چیلغین بررقص ایله دونیور، و روزکارك بوتون حدتلری کلوب چاربدقجه اونلر دائما شاطر ، دائما رقصان ، غجیرتیلرینك ترانهٔ استهزاسی آراسنده دومانلرینی صاووریورلردی . بررقص مستانه‌نك اوچوشوب نازنین انحنالرله هوالرده قیورانان ، یایپلان بیاض توللری شکلنده بودومانلری کوریوردم ؛ و خیالاً اونلرك بعضاً اوزانوب دونه دونه کیدن ، بعضاً حمله حمله ، قوپوق قوپوق ، کویا کسیك موجه‌لرله بر پیکار شکلنده فیشقیررکن بردن سیلنوب داغیلیورن، کاه و بیکاه برمضیق محبوسیتدن قورتیلیویرمش کوکرجینلر طیرانیله اوچوشوب برثانیه‌ده غائب اولیویرن بیاضلقلرینی تعقیب ایدیوردم. بوقاصرغه‌نك ایچنده اونلر کیم بیلیر نه کوزلدی؛ کیم بیلیر هوالره نه عجیب، نه نظرفریب

رسملر نقش ایدرك ، شوخ و طناز ، سرمست وپریده دستار ،
اوچوشیوردی ! ..

بردن، کویا قنادندن اورولمش برقوش سقوطیله، خیالم ییقیق
أولرك سقط چاتیلرینه، سونوك باجالرینه دوشدی؛ وهپ اوهجمات
عقورانه‌یه قارشی أوك کوکس کمیکلری چاتیردارکن، خراب محله‌لرك
جامورلره اگیلن أولرینی، صاللانان قوپوق قفسلریله قریق جاملرینه
کاغد یاپیشدیرلمش پنجره‌لرینی، لکه‌سز دوشمه‌لرده چورابسز آیاقلری،
ایچنده لکن سنه‌دن قالمش کوللری تیتره‌ین اوجاقلرك سیاه حزنی،
اوزرنده دومانلرك شطارت رقصی، استهزای قهقهه‌سی طیران
ایتمه‌ین شکسته‌سر باجالرك ملول آغلایشنی کوردم .

بو چوکوك چاتیلرك آلتنده اینجه باصمه انتاریلری بللرینه
اورمه برقوشاقله طوپلانمش، سونوك کوزلرله، چوقور یاناقلرله،
ابدی برخسرانك مهری آلتنده صوصان دوداقلرله اختیار قادینلر،
کنج قیزلر واردی . بویونلری شیشمش، قافالری حددن فضله
بویومش چوجوقلر دائما صیزلامق، آغلامق ایسته‌ین بر احتیاج
ایله یرلره قاپانمش بیتوب توکنمه‌ین بر شکایتله تشریح ایدیله‌مه‌ین
دردلری ترجمه ایدیورلردی . یرلره سریلمش اینجه یاناقلرینك
ایچنده آتشلرله یانان آچ خسته‌لر، نه زمان اوله‌جك دییه بکله‌نن
بوك اولمش یاتالاق اختیارلر واردی . کوندوز کونشك سرسری
بر ضیاسی پنجره‌دن قایارکن ، کیجه کوچك بر لامبه‌نك ممسك

ضیاسی تیترکن دیوارلرینك اوزرندن هیچ بر امید وامل تبسمی تیترەمەین بو أولره شیمدی روزکارك ، بو مدهش ، بو عقور جانوارك مظلم روحندن غضوب وقهار حملەلر قوپیور ، اونلرك کمیکلرینی قیرییور ، عضلاتنی قوپارییور ، دها زیاده محو ایتمك ، دها زیاده ازوب ییقمق ، صوکره بو انقاض ییغینینك فوقماتمندن ظفر صیحەلریله صاورولمق ایستەیوردی .

بو منظرەدن قاچمق ایستەدم . کویا شیمدی بنی یاقەمدن طوتان وسوروکلەیەرك کوتورن بر أل ، اینجیتن فقط درس ویرن بر أل واردی ؛ بر سس : — دها ایپسی وار :.. دیدی. اوزمان بن ، آرتق او ألك اسیری ، یانغین یرلرینه ، مصیبت ویرانەلرینه دوشدم .

تپەلردن آشدم ، اووەلردن کچدم ؛ بی انتهی یوللرده ، بی حدود ساحەلرده دولاشدم، شهرك ، بومحشرسفالتك ، کوکده-سنه ، صیرتنه ، اوموزینه جابجا بر جانوار پنچەسی یاپیشمش ، اوراسنی قوروتمش ، اولدیرمشدی ؛ وبو عظیم صحنۀ خرابینك ییقلمش دیوارلری ، دوشمش باجالری ، ییغین ییغین طاشلری ، اویوق طوپراقلری آراسنده بوتون بر جماعتك سرانجام مصیبتی یاشایور ، فوج فوج بر یأس وحرمان اردوسنك اظلال خیالی کزینیوردی .

بوراده بیکلرجه عائلەنك تاریخی مدفوندی . حیاتده قازانیلمش

یکانه طوپراقله اوطوپراغك اوزرینه‌قورولمش، سنه‌لرك قطره قطره تراکم ایدن آمال وخاطراتیله یوغورولمش کاشانه‌موجودیت‌شیمدی بوراده بر آووج کول اولمشدی . وکویا او اطلال خیال، هپسی کندیسنه عائد کول ییغیننك کنارینه‌ا کیلمش، اللرنده برر کننك توزلری أشیورلر ؛ یاواش یاواش، هیچ برشیئك بولنه‌مایه‌جغندن امین ، فقط توزلر أشیلیرکن خاطرات‌ده أشیله‌رك ، اونلره‌تیز کذر بر حیات مخیلك التماعلری ویرلدکجه بر پارچه تسلیت بولمق ایسته‌یورلردی . بوکوللرك آراسنده عشق وسودا سنه‌لری ، اونلرك یاننده، ماتم وهجران زمانلری‌واردی . کلین اوله‌جق قیزلرك‌جهازیله غائب ایدلمش چوجوقلرك خیاللری بوراده یان یانه اویویورلردی . بوراسی برعائله‌حیاتنك بوتون‌اضداددن متشکل کتاب موجودیتندن یانمش صحیفه‌لردی! بعضاً بنبه، بعضاً سیاه‌ایله‌یازلمش، فقط کرك بختیارلغه، کرك بدبختلغه ترجمان اولان بوتون الحانیله قیمتدار صحیفه‌لردی . وشیمدی ، بو اطلال ماتمدیده او خرابه‌لرده دولاشیرکن هپ او صحیفه‌لری آرایور ، اکیلوب اونلری اوقومق ایسته‌یوردی .

شیمدی نره‌ده ایدیلر ؛ بوجهانك سکان‌قهر دیده‌سی‌یوردسز-لقلرینی، چیپلاقلقلرینی نره‌لرده صاقلامشلردی ؟...

وروزکار ، شیمدی دها آجی بر معنای استهزا ایله پنجره‌لرمه چارپیور ، پانجورلرمك چنکللرینی نجیرداته‌رق ظالم برتهکمله‌سؤالمی تکرار ایدییوردی :— نره‌لرده؟ نره‌لرده ؟ نره‌لرده؟...دییوردی .

یاتاغمدن فیرلادم ، قاچمق ایستەدم ، تجربهٔ اشتغالمله قوشدم ؛
ینی دائما اویالایان ، اوزون سلسلهٔ استغراقاتمی دائما لطفکار
بشیکنك ایچنده صاللایان پنجرەمك یاننه کیتدم واوطورەرق باقدم.
دار برافق . باغچەنك ، اوزرنده صولك یاپراقلرینی محافظەیه
چالیشان کل داللریله پارمقلغندن آشدقدن صوکره ، نظر سوقاغك
صویولمش آقاسیالرندن آتلایور ؛ آرقادەمنارەنك یالکز شرفەسندن
یوقاریسی کوریلن ایکی بیاض کوشك اراسندن اوزانەرق برازدها
ایلریده بر قاچ بنا کومەسسنك اوستنده کنیش ، فقط بو کون
دارغین ، سیاه ، ایصلاق سمایی بولیوردی .
بو حالیلەده کوزلدی . هیچ بیقیلمایان بو تماشایه ینه دالدم.
قارشیده مانولیانك ایری باشنی صاللانیور ، تا یانی باشمده آویزه
عجیب بربخوردانك یشیل آلو دیللرینەبکزەین یاپراقلریله چیرپنیور،
پاولونیادن قوپان صولك یاپراقلر ایری بر رنچەشکلنده کلوب پارمقلغك
تللرینی توقاتلایوردی .
بوتون بو منظرەنك اوزرندن روزکار حالا یوروملایان، حالا بیقمایان
تهورینك صولوقرینی اوفوررکن هرشیده یورویور ، آقه آقه
کیدییور وهمنی ویرن بر سیلان وار کبیدی .
بردن تنها سوقاقدن بر کولکه حرکتی حس ایتدم و کوزلرمی
افقدن آییردم : بو ، قوقلاته باشنده ، تفنکی قایشندن صول اوموزینه
کچیرلمش بر عسکردی . دوردی ، شرقه وغربه باقیندی ، یول

آرایوردی ، اوفاق بر ترددن صوکره بردن بولدیغنه حکم ایتدی و پنجره‌مك دار افقندن چکیله‌رك غائب اولدی .

سیلکندم ، دها ای کورمك ایچون آراندم . صحیح ، کوردیکم اومیدی ، عسکرمیدی ؟ یوقسه بشقه بر منظره‌نك بنی بو قیش روزکاری آراسنده زیارته کلن خیال طائفه‌میدی ؟ ...

روزکار ، هپ او ظالم اوغولتیسیله ، اطرافی دوکه دوکه ، کوکره‌یوردی .

١٣٢٩



أشيامك آراسنده



أشيامك آراسنده

أشيامك آراسنده‌یم ؛ نهایت بكا عائد اولان ، منحصراً بنلكمك ترسبات سنینی اولارق قاله‌بیلن نه‌وارسه اونلرك پریشان ، فقط پریشانیسنه رغماً عین جملهٔ عصبیه‌نك الیافیله مربوط و مقید ، عین معنای حساسیتده متحد و مشترك کومه‌لریله محاطم .

أو خلقی بوتون بكا متعلق اوله‌رق بولدقلرینی ، دولابلرك رافلرندن ، صندوقلرك دیبندن ، أوك کوشه‌سندن بوجاغندن أللرینه کچیردکلرینی هپ برر برر کتیردیلر ؛ هنوز پرده‌لری آصیلمامش ، خالیسی یاییلمامش اودامك ایچنه دولدیردیلر ؛ و بونلر شیمدی قارمه قاریشیق ، فقط بر حیاتك عین مشیمه‌دن چیقمش اولادی کبی بری برینه صوقولوب قاریشمقدن محظوظ و متلذذ ، اویله بویوك بر ییغین تشکیل ایدییورکه هیچ بر زمان

بو اودايه صيغديريله‌مايه‌جق ظن ايديبورم .

بكا ديبورلركه : « كوريبورميسك؟ باق ، حياتده سكا اصابت ايده‌بيلن يري بز آلدق ، اوني تماماً استيلا ايتدك ؛ بري بريمزه قاووشه‌رق ، صيق صيق ، يان يانه ، اوست اوسته صيقيشوب بيغيله‌رق بوراسني قاپلادق ؛ اوطوره‌جق ، حتى آياقلركي باصه‌جق ير يوق ؛ فقط بز سكا ، يالكز سكا بر پارچه ير ويره‌بيليرز . سني قوللرمزه قوجاغمزه آله‌بيليرز ، حتى بوكا محتاجز . قاپي‌يي قاپايه‌رق سنكله بر قاچ ساعتلك بر وصال وحسبحال ايچون هپمزك يوره كنده تيتره‌ين برامل ، سكا اوزون سنه‌لرك كريه‌لريله تبسملري ، كيجه‌لريله كوندوزلري آراسندن كتيرلمش درلو نشايد آلام و سرورك احتياج ترنميله دوداقلرمزده اوچان بر اهتزاز وار . بزي براز ياقيندن ديكله‌مك ، بزمله برابر بر قاچ ساعت بوتون حياتكي تكرار ياشامق ، و صوكره يورغون باشكي مشفق كوكسمزه ياصلايه‌رق نتيلرمزك آراسنده اويومق ايسته‌مزميسك ؟ »

هپ بردن ، كيمي محترز و متوحش ، كيمي جسور و مجبر بر ادا ايله ، فقط هپ بر آهنك شفقت ايچنده امتزاج ايدن بر زمزمه نوازشيله بني دعوت ايتديلر ؛ رطيب بر كوزله هپسني بردن درآغوش ايده‌رك ايفاى شكران ايتدم واوطوردم .

او زمان اوزون بر فاصلهٔ توقفدن صوكره نا كهان طريان ايدن بر عصارهٔ حيات ايله كويا بر آغاجك ، طوپراقلرك

درينلكلرينه اينن كوكلری ، هواوه دوغرو يوكسه‌لن داللری
عين ثانيه‌ده عين ارتعاش حساسيتله تيتره‌دی ؛ هپسنك اوزرندن
تكرار ياشامغه چيقمقدن مست اولمش بر هوای سرور قايدی ؛
و شيمدی ينه هپ بردن ، فقط هر بری كنديسنه عائد داستانی
تقرير ايده‌رك ، سويله‌ديلر .

ايچلرنده اوزاقدن كلن ، كيزلنمك ، ممكن مرتبه آز بر صراحتله
صوقولمق ايسته‌ين ، صانكه يوزلرينی بر نقاب حجاب ايله قاپادقدن
صوكره ميرلدانان ، خفيف بر رؤيانك بلوطلری آلتنده سيال الحانی
آكديرر مبهم سسلر ، و بونلرك ياننده ، ياقيندن كلن ، بعضاً خشين
بر ضربه ايله بر عود تللرندن قوپارلمشجه‌سنه مخرش ، بعضاً تيز بر
پرده‌دن فرياد ايدن بر كمان قدر جانشكاف ، آره‌صره چالاك بر الله
رقيق شطارتلرينی سرين بر طنبور ، ياخود ، نفسله چالينان ايندار
بر قانون قدر هوا پرست ، ياخود ، دلنواز تغنيلر واردی .

بر دقيقه ايچنده بو مجموعهٔ اضدادك زهرلردن ، آتش و زلالدن
مركب نوشابه‌سنی ايچدم ، و بر دقيقه ايچنده بوتون حياتمی ، كويا
بر افسون سحرك شمشكلريله دفعةً طوتوشيورمش بر منظره
انجلاسيله ، كوردم .

اونلر هپسی اطرافمده ايديلر ، و هپسنده كويا بكا دها صوقولمق ،
بكا بر حملهٔ روح ايله آتيلمق ايسته‌ين بر حركت وار كبيدی . كويا
بو ، ذی حيات بر لوحه‌نك اظلال واشكاليدی كه بر سيلان حلول ايله

كلوب بنده انحلال وامتصاص ايديیوردی.

قیپلوب آتیله‌مایه‌رق صاقلانمش قلملر؛ دسته‌دسته، کومه کومه هربری بر یردن آلنمش، هربری بر بشقه زمانك ساعات تسلیت جویانه‌سنی دولدیرمش کتابلر؛ شوراده بوراده، یا سوییلوب اوقشانمش، یا نفرت ایدیله‌رك ایکره‌نیلمش چهره‌لر؛ بیاض صقالیله متبسم بر سیما خیالنی احیا ایدن اوزرینه اوزون برتسبیح صاریلی بر متکا؛ ایچنده غائب ایدلمش قیمتدار وجودلره عائد، نه زمان آچیلیرسه کوز یاشلریله ایصلاتیلان مینی مینی ایپك بر بوغچه؛ او تعداد ایدیله‌مه‌ین، اسم ویریله‌مه‌ین یوزلرجه اوفاق تفك، هربری شفاف بر جهان خاطراتی دفعةً ارائه ایدر برعدسه لطفیله کوزمه ایلیشدکجه بر افق حیاتمه بر تازه کونش تعلیق ایدن متفرق اشیا؛ دها صوکره طاقم طاقم، بعضاً تصنیف ایدیله‌رك ظرفلره قونمش، بعضاً برروزکارله صاوورولمشجه‌سنه داغنیق قالمش مکتوبلر؛ بوتون شیمدی یکیدن برجانله تیتره‌ین، بلیغ برلسانله تکلم ایدن بوخرده وجودلر، بنلکمك اویله اولادی ایدی که اطرافمده طوپلانیورلر، بنی درین بر استغراقك هم ماتمه، هم نشوه‌یه بکزه‌ین بایغینلقلریله اویوشدیرییورلردی. بن سنه‌لرك ضربات روزکاریله اطرافه یغیلمش، بریکه بریکه جسیم بر کومه تشکیل ایتمش غصون واوراقی آراسنده قریق، چوکوك بر کوتوك کبیدم.

المی اوزاتدم. پارمقلرمك تماسنده قاچیرلمق ایسته‌مه‌ین بررؤیایی

سونديريوريمش اولمقدن مجتنب برخفت احتراز واردی. ألمه کچن شی یووارلاق برلاستیق ایدی که ایشته قرق سنه‌دن بری بتمله برابر بوتون دالغه‌لرك اوزرندن یووارلانمش، بوکون صدمات وقایعله بتم آرامده شدت ضربه‌یی تهوین ایتمك ایسته‌یورمشجه‌سنه، آرتق غائب اولدیغنه حکم ایدیلیر ایکن، تکرار میدانه چیقمش ایدی.

او بنی درحال چوجقلغمه کوتوردی. مکتبك تنفسخانه‌سنده اوینارکن بر آرقداشك ألندن قاپیله‌رق ضبط ایدیلن، اولا اهمیت ویرمه‌یه‌رك صاقلانان، فقط بردفعه صاقلاندقدن صوکره حظر ایتمك چوجقلغمه رجوعنه وساطت ایدر بر تکرلك مثابه‌سنده محافظه اولنان بوکوچك شی بنی تکرار قرق سنه اوله کوتوردی. کندیمی اویونك ذوقیله چیلدیرمش، صیچرایور، بکا ویرلمه‌مك ایسته‌نن بوشیئه یتیشه‌بیلمك ایچون مینی مینی پنچه‌سیله صالدیریور کوردم. نهایت اونی قاورامش وآلمشدم. ایکی ألمله طوته‌رق، ظفرمك مسرتیله کوله‌رك آرقداشمه قارشی موفقیتمك بوتون کورولتیلریله طاشیوردم.

شیمدی بوبی‌معنی خاطره کنیش صحرالری کافهٔ مناظریله پیش نکاهمه سرن کویا مرتفع بر نقطه حاکمیتیله خیالمه بتون الواح طفولیتمی کتیریوردی؛ وبو الواحك آراسندن، هپ قوشان، صیچرایان، کولن بر چوجق کوریوردم.

صوکره او چوجغی قرق سنه‌نك آراسندن تعقیب ایتدم، قاچ

كره قوشاركن دوشمش، صيچراركن قايمش، كولركن آغلامشدى؛ وقاچ كره، بويله بر طوب ياقه‌لامق ايچون أللرينك حمله‌سيله صالديرركن پارمقلرينك آراسندن بر خيالك كولكه‌سى آقوب سيلنمش ايدى.

اللرمك بر آز دها عجول وجسور حركاتيله دوام ايتدم:

كتاب، كتاب!.. بو نه قدر كتابدى، بونلرك اوزرنده نه‌اوزون ساعتلر كچيرلمشدى! بونلره، بعضيسنك اوزرنده آغلانه‌رق، ياخود كولنه‌رك، فقط اكثرينك اوزرنده عقيم بر كوشش بلهوسانه سيرانلرندن صوكره اويونه‌رق ياشانمش مديد بر حيات، بر حياتك هيجانلردن، كسلانلردن أورلمش زنجيرى دولاشيقدى.

بر بر، كيمنى اهمال وتسيبله كچيروب دسته‌له‌يه‌رك، كيمينك اوزرنده كتابچينك تمغاسندن سررشته بولان خاطراتمك قاريشيق ايزلرينى تعقيب ايده‌رك، بعضاً آلندقلرى يرلرى، اوقوندقلرى زمانلرى دوشونه‌رك، بعضاً اوزاقلرده مدفون بر بقيۀ تهيجك حرارتنى بولمق ايچون صحيفه‌لرى آراشديره‌رق، وبوتون بومعوج خطوطك پيچ وتابى آراسنده حياتمك آلتى‌اوستنه كلن، تاريخلرى برى برينه قاريشان صفحاتنى دولاشه‌رق ايلريله‌يوردم.

كويا بنده، بونلرى آلوب اوبك‌اوبك، طاقم طاقم يرلشديردكجه كتاب حياتمى اوقويوردم؛ فقط المده بو كتاب، صحيفه‌لرى قوپوب داغيلدقدن صوكره صحيفه صره‌سيله ترتيب ايدلمه‌يه‌رك تجليداولنمش

كيدى . مختلف زمانلرده آلنمش رسملرينى قاريشديره‌رق تماشا
ايده‌ن برآدمه بكزه‌يوردم. بونلرك ايچنده بر اميد وشباب، ياخود
غمكين وحزن آور سيمالر واردى. بعضاً بنلكمك ياشامق لذتيله
پارلايان، بعضاً بر هجران بلوطيله سيسله‌نن كوزلريله‌قارشيلاشيوردم.
بردن‌دوردم: الده كندى كتابلرمدن، يكرمى بش ياشندن اوله عائد
يازلمش بيچاره شيلردن مركب اينجه بر جلد كچدى .

سقط بر چوجغى طاشيان بر بابا حسيله بونى ألمده طوتدم،
ياواش ياواش ياپراقلرينى چويرمكه باشلادم. اكثريت اوزره صحيفه‌لرك
يالكز شكلنه باقه‌رق ، فقط اونلرى بويله سير ايدركن محتوياتى
كوزلرمك او كنده‌درحال التماع ايده‌رك، بعضاً اونوتلمش برتصويرك
آرقه‌سنه طاقيله‌رق، بريابانجينك متن سانحاتى اوقونورجه‌سنه‌قاپيلوب
كيده‌رك ايلريله‌يوردم . بونلرى نه قدر بسيط وطفلانه ، فقط او
چوجقجه ساده‌لكلرينك، او قريق دوكوك لسانك آراسنده‌نه‌قدر
حرارت وصميميتله مملو بوليوردم. اويله‌سطرلره‌تصادف ايديوردم كه
كندى كنديسنك بر خاطرهٔ خجالتندن قاچينانلره مخصوص بر
احتياج فرار ايله بنى دها ايلريلره، برآز راحت نفس آلنه‌بيله‌جك
واحه‌لره سوق ايديوردى. صوكره بونلردن برينه تصادف ايدنجه،
دوروب ديكله‌نيور، واو زمانلره‌عائدزنده‌وجوال شبابك خلجانلرينى
بوليوردم. بونلرك تقرر ايتمه‌مش اشكالنده، نصل اولورده يازلمغه
جسارت ايدلديكنه حيرت اولنان كولنجلكلرنده ، بوتون علل

وسقطاته رغماً يالكز بچه محسوس، يالكز بم موجوديتمدن چیقه بیلن بر معیار ذوق ایله آکلاشیله‌بیلیر کوزللکلری واردی که، هپ او سقط چوجغی طاشیان بابا حسیله بونلری بلکه بر درین حس مرحمتدن صیزلایان قلبمله سودم.

بونلرك آراسندن اوزون سنین مجادلاتك فتورلرینی، تعبلرینی کوردم؛ اونلرك نه‌قدر بوغوشمه‌لر، دیدیشمه‌لر آراسنده هپ فتورلره، تعبلره غلبه چالان، دوشدکجه قالقان، بوغازی صیقلمق ایستندکجه سسی یوکسه‌لن بر عزمك حجت موفقیتی اولدیغنه قرار ویرن بر حکمله بو کوچك اینجه جلدی یووارلاق لاستیقك یانینه قویدم. واویله ظن ایتدم که یکدیکرینه بیکانه قالمادیلر.

بر آز یورولمشدم. اطرافمده او قدر خاطرات اویانمش ایدی که دیواردن دیواره چارپینه یورویه بر سرخوش کبیدم. دوردم، وایکی اللرمله دیزلرمی قوشاقلایه‌رق دالغین دالغین باقیندم.

بو بیغیندن، بو تارمار انقاضدن شیمدی بر بیلغینلق حس ایدییوردم. بونلری هپ تصنیف ایتمك، یرلی یرینه قویمق، هپسنه بر کوشه، بر صره تعیین ایتمك، ونهایت بوتون اودامه بونلرله بر مرتب مجموعهٔ حیات، بر مؤسس آهنك اشکال ویردکدن صوکره نهایت هپسنه بردن: — ایشته سز یرلرکزده، بن ده شوراده یرمده، بر دها آرامزده بر خیانت و مفارقتك مسافه‌لرینی قویمایه‌رق برابر یاشایه‌جغز، ایسترمیسکز؟.. دیمك لازمدی.

وكويا ديوارلرمك حوصله‌سنى حساب ايتمك ايسته‌ين بر نظر انديشه ايله باقنير كن بر كوچك ماصه‌نك اوستنده ، بر طاقم اوفاق تفك آراسنده ، ئه‌راتونك ، او پرئ شكوى ومرثيه‌نك ، النده ربابيله، عريان سينه‌سيله كوچك هيكلنى كوردم.

بو ، وفات ايتمش بر انكليز دوستمك بكا پارسدن كوندرلمش سه‌ور معمولاتندن بر يادكاريدى . بيله‌مم؛ نصل بر تقيدله قالقدم، وايلريله‌يه‌رك اونى أله آلدم : — يازيق !.. ديدم . بو نفيس اثر صنعتك صاغ ألنك صوك ايكى پارمغيله صول آياغنك باش پارمغى ، صوكره ربابنك بوتون يوقاريسيله تللرى قيرلمش ايدى .

قلبمده‌ده درحال برشى قيريلوب قوپمق آجيسنى ويردى . شيمدى درين بر كدرله بو بچاره قيريق نفيسه‌يى معاينه ايدييور ، اونك سقطلرينى تعمير چاره‌لرينى آرايوردم.

بوكا امكان يوقدى؛ بو پرئ شكستهٔ شعرى بويله قيريق پارمقلريله قوپوق ربابيله صاقلامق ايجاب ايدييوردى. برعقدهٔ المله بوكا قرار ويردكدن صوكره دوشونمكسزين اونى ، او بچاره سقط شيئى كوتوردم ؛ يووارلاق لاستيقله اينجه جلدك يانته قويدم .

واويله ظن ايتدم كه بونلرك هپسى درحال كيزلى برارتباطايله يكديكرينه باغلانديلر.

۱۳۲۸

تصلب شرايين



تصلب شرايين

بو كون مملكتك، مجارىٔ حيات اقتصاديه‌سنده بر طيقانيقلق، بر كوشكلك واركه بونى برتصلب شرايين نوعندن تلقى ايده‌بيليرز؛ و محققدركه مشكلات معيشتك اك بويوك قسمى بونك اسباب تشفيه و تداويسنى ميسر قيله بيله‌جك صورتده هنوز تدابير مناسبه اتخاذ اولونه‌مامه‌سندن متولددر . لا اقل بش سنه‌دن برى كوندن كونه متزايد بر شدتله اعراض و تجلياتى مشاهده اولونان و تعيين منابعنده مشكلات بولونمايان بو وضعيت طاقتفرسايه آز چوق مقاومت ايده‌بيله‌جك قدر تدبير بولونه‌مامه‌سنه سبب ، دائما سطحبينانه چاره‌سازلقله اكتفا ايده‌رك علتى كوكندن قازيه‌جق قدر درينلره اينن بر عمليهٔ جراحيه‌دن توقى ايتمك عادتيدر . عادت ياخود مقتضاى فطرت ، هر نه دينيرسه دينسين ، بزده علتى آرايوب

بولمق ، کوروب آکلامق قابلیتی مع زیادة موجود اولمقله برابر اجرای حرکت زمانی کلنجه هر وقت موقت بر تعمیر ایله اکتفا ایدن و اصل یاپیله‌جق شیئی مناسب بر زمانه تعلیق ایله‌ین بر تأجیل مفتونیتی واردر .

بو کون معیشت مشکلاتندن مضطرب اولان مملکت یالکز استانبول و اونکله همحال اولان اقسام وطن دکلدر . حیات اقتصادیه‌سی قیاس قبول ایتمه‌یه‌جك مقیاسده اسباب کمال ایله مجهز اولان غالب مملکتلرده بیله ، حیات ، ایچندن بر درلو چیقیله‌مایان بر بحران کچیرمکده‌در ، حتی بعضاً حرب سنه‌لرینی اولدقجه ادارهٔ مصلحتله آشه‌بیلمش اولان مملکتلرده متارکه‌دن صوکره معیشتك داها زیاده پیدای صعوبت ایله‌دیکنه حکم اولونمقده‌در .

فقط بو مشکلات او نوعدندرکه اونك امکان ازاله‌سی قدرت بشریه داخلنده بولونمایان مؤثراته متوقفدر . کافهٔ منابع جهانه مستولی اولان بر مضایقه‌نك نتایجی‌ده عالمشمول اولمق امور ضروریه‌دندر . بوتون دنیانك معیشتنی زیروزبر ایدن بر حادثهٔ معظمه آراسنده شیرازهٔ اقتصادی مختل اولمش بر حیات عمومیه‌ده استثنا تشکیل ایده‌رك تأمین موازنه قدرتیاب اولمق هیچ بر مملکت ایچون میسر اوله‌ماز. بزده هر کسله ، هر مملکتله برابر بو چرخ دوارك ایچنده سرسمله‌تن بر سرعتله دونمکده‌یز. آنجق بو مؤثرات عمومیه‌دن باشقه بزده آیریجه دونن . چرخ ، بوزوق وقیریق بر

چرخ واركه اونك ديشلرى آراسنده فضله براشكنجه‌يه محكومز؛ ايشته بو چرخ كه دولاب اداره‌نك ازلى بر سقطيله معلولدر، بزده حياتى هر يردن زياده بر بار مهلك حالنه كتيرمكده‌در. هر يرده امحاسنه طاقت بشريه كفايت ايتمه‌ين عوامله قارشى تدابير زجريه استعمالى ممكن اولمامه‌سنه رغماً هيچ اولمازسه اونلرك تهوين آلامنه صرف مقدرت اولونور، فقط امكان تعلق ايدن هر مرضه دوغرى‌ده درحال بر دست شفا بخش اوزانير، ده‌شيله‌جك بر چيبان وارسه وقت غائب ايتمه‌ين بر استعجال ايله اوراده همان بر نيشترك تماس سلامت آورى كلوب تقيحك كسب وخامت ايله‌مه‌سنه مساعده ايتمز.

ايشته بونك ايچوندركه مثلا بر كوچك كوپريده اوفاق بر عارضه اولمش ديه يكديكرندن سكز اون ساعتلك مسافه‌ده كائن ايكى نقطه‌دن برى محصولنك چوروديكنى، ديكرى اكمكنك دها زياده اكسيلديكنى كورمكه محكوم اولماز.

شرايين مملكتده نه ايچون طيقانيقلق وار ديه ايراد سؤال ايده‌جك اولانلرك آله‌جقلرى جوابلرده انسانى شاشيرتان برسقامت تسلسلى وار. مزه قيرلمش بر كوپريدن، دولمش انبارلردن، ماللرى استيعاب ايده‌مه‌ين ريختيملردن، بوشانه‌مايه‌رق معطل بكله‌ين معونه‌لردن، كرادن قاچينه‌رق كمركلرده اشيا براقان تاجرلردن بحث ايدرلر، و بالطبع بو بحث اولونان شيلرك هر برنده

مالك فیء اصلیسنی افراط ایله آرتیران بر سبب مختفیدر ؛ اویله که بر محتکر صراف ألنده رنجه محکوم دین سندی شکلنده خلقك آغزینه کیره جك هر لقمه بوتیله مایه جق بر جسامت آلیر . بر کره ذهن بو زنجیرك دولاشیق حلقه لرینه صاریلیرسه کندیسنی قورتاره مایه رق بونالمق و حقیقةً ایچنده بولنیلان وضعیت ایچون چاره تدارکی محال اولدیغنه قرار ویرمك مجبوریتنده در . لکن اونك آراسندن صییریلوب ده حقیقت اشیایه سالم کوزلرله باقیلنجه باشقه بر نتیجه چیقار . و نتیجه ده بوتون بو تعداد ایدیلن سقامتلرك پك قولایلقله ممکن التعمیر اولدیغیدر : یتیشیرکه اساس مرضی امحا ایتمك ایسته ین بر عزم اولسون .

کوپری تعمیر اولونور ، بوتون بوزولان کوپریلر ایچون بر چاره واردر ، اونلری تعمیر ایتمك . خصوصیله او کوپری بغدایلری دوره دوره چوروین بریری آچلغندن اولن بریره ربط ایدیبورسه ، درحال نه یاپوب یاپه رق ، پاره یوقسه دیله نه رك ، او کوپری یی همان تعمیر ایتمك لازمدر . کمرك آنبارلری کفایت ایتمه یورسه آنبار استیجار اولنور ، ارضیه رسومی حقنده اویله تدابیر مناسبه اختیار و تطبیق ایدیلیرکه تجار کمرکك ضررینه بر استفادهٔ غیر مشروعه فرصتنی بوله ماسین . معونه لرده فضله انتظار ، اجورات نقلیه ده حددن فضله مدعیاته امکان براقمایان معتدل بر معیار اولنجه مملکتك کندینه عائد اولان امراض خصوصیه سی بویوك بر ساحه ده

تداوی‌ایدلمش ، مجاریٔ حیاتی آچیلمش، تصلب شراینن تهلکه‌سی برطرف ایدلمش اولور . مشکلات معیشتك بو قسمی اورته‌دن قالقنجه یالکز مؤثرات عمومیه‌نك اشکنجه‌سنه تحمل ایتمك قالیر. بوکاده بزتورکار اوته‌دن بری « ایلله کلس دوکون، بایرامدر» دیرز. نه یاپه‌لم، بو‌یمزی بوکر، بر آز دها قاتلانیرز؛ فقط قاتلانلمایه‌جق اولان، بویون بوکولمه‌یه‌رك باغیرمق ایجاب ایدن، تداویسی ممکن ایکن تداوی اولونمایان علتلردر .

اعاشه انجمننك ومجادلهٔ اقتصادیه هیئتنك مساعیسنی تقدیرابله یاد ایتمه‌مك ممکن دکلدر . فقط منابع مرض تشفیه ایدیلمه‌دکجه بو مساعینك سطحه عائد تدابیردن عبارت قالمغه و علی‌الاکثر اقتصادیات عالملرینك نتایج معکوسه ویره‌جکنه قانع اولدقلری نرخ و زجر قبیلندن اصول خارجنه چیقه‌مامغه محکومیتنی قبول ایتمك ضروریدر . نمونه بقاللرك احداثنده بیله بویوك بر فائده ملحوظ اولمامق لازم کلیر ، اولسه اولسه بونك فائدهٔ عملیه‌سی دونه نسبةً بوکونی بر پارچه تهوین‌ایتمکه انحصار ایلر ، حال‌بوکه مسئله یارینی تهدیدن قورتارمقدر . بو کون پراکنده‌جیلرك احتکارندن قورتیلان خلق یارین مملکتك مجاریٔ اقتصادیه‌سنده موجود طیقانیقلق نتیجه‌سیله طوپدانجیلرك مدعیات مفرطه‌سنه معروض‌قالیرسه بوکا نمونه بقاللرینك موجودیتی‌ده بر چاره تشکیل ایده‌مز . مسئله حوایجی استانبوله الك معتدل شرائط دائره‌سنده

جلب ايده‌بيلمكده ، بويوك ايش ياپان تجاره اشـيالى مفرط عد
اولونه‌مايه‌جق بر نسبتده مال ايتمكده‌در . بوده آنجق اصل علتى
تداوى ايله قابل حصـولدر . مناقله‌يى تأمين ايتمك و مناقله امر
مهمنك اطرافنده طوپلانان بوتون تفرعاتى اشـيا فيأتنى تفريط
ايده‌مه‌يه‌جك قواعده اتباع ايله‌مك سـايه‌سنده ميسر اوله‌بيلير .
قيصـه بر تعبير ايله مجرالرى طيقانيقلقدن قورتارمق و مملكتى
تصلب شراينك تهلكه‌سندن چيقارمق لازمدر .

۱۳۳٥



بر آز فریاد



تصلب شرايين

بو كون مملكتك مجارئ حيات اقتصاديه‌سنده بر طيقانيقلق، بر كوشكلك وار كه بونى بر تصلب شرايين نوعندن تلقى ايده‌بيليرز؛ و محققدر كه مشكلات معيشتك الك بويوك قسمى بونك اسباب تشفيه و تداويسنى ميسر قيله بيله‌جك صورتده هنوز تدابير مناسبه اتخاذ اولونه‌مامه‌سندن متولددر. لا اقل بش سنه‌دن برى كوندن كونه متزايد بر شدتله اعراض و تجلياتى مشاهده اولونان و تعيين منابعنده مشكلات بولونمايان بو وضعيت طاقتفرسايه آز چوق مقاومت ايده‌بيله‌جك قدر تدبير بولونه‌مامه‌سنه سبب، دائما سطحينانه چاره‌سازلقله اكتفا ايده‌رك علتى كوكندن قازييه‌جق قدر درينلره اينن بر عمليهٔ جراحيه‌دن توقى ايتمك عادتيدر. عادت ياخود مقتضاى فطرت، هر نه ديرسه دينسين، بزده علتى آرايوب

بولمق ، كوروب آكلامق قابليتی مع زيادهٔ موجود اولمقله برابر اجرای حركت زمانی كلنجه هر وقت موقت بر تعمير ايله اكتفا ايدن و اصل ياپيله‌جق شيئی مناسب بر زمانه تعليق ايله‌ين بر تأجيل مفتونيتی واردر .

بو كون معيشت مشكلاتندن مضطرب اولان مملكت يالكز استانبول و اونكله همحال اولان اقسام وطن دكلدر . حيات اقتصاديه‌سی قياس قبول ايتمه‌يه‌جك مقياسده اسباب كمال ايله مجهز اولان غالب مملكتلرده بيله ، حيات ، ايچندن بر درلو چيقيله‌مايان بر بحران كچيرمكده‌در ، حتی بعضاً حرب سنه‌لرينی اولدقجه ادارهٔ مصلحتله آشه‌بيلمش اولان مملكتلرده متاركه‌دن صوكره معيشتك داها زياده پيدای صعوبت ايله‌ديكنه حكم اولونمقده‌در .

فقط بو مشكلات او نوعدندركه اونك امكان ازاله‌سی قدرت بشريه داخلنده بولونمايان مؤثراته متوقفدر . كافهٔ منابع جهانه مستولی اولان بر مضايقه‌نك نتايجی‌ده عالمشمول اولمق امور ضروريه‌دندر . بوتون دنيانك معيشتنی زيروزبر ايدن بر حادثهٔ معظمه آراسنده شيرازهٔ اقتصادی مختل اولمش بر حيات عموميه‌ده استثنا تشكيل ايده‌رك تأمين موازنته قدرتياب اولمق هيچ بر مملكت ايچون ميسر اوله‌ماز . بزده هر كسله ، هر مملكتله برابر بو چرخ دوارك ايچنده سرسمله‌تن بر سرعتله دونمكده‌يز . آنجق بو مؤثرات عموميه‌دن باشقه بزده آيريجه دونن . چرخ ، بوزوق وقيريق بر

چرخ وارکه اونك ديشلری آراسنده فضله براشکنجه‌یه محکومز؛ ایشته بو چرخ که دولاب اداره‌نك ازلی بر سقطیله معلولدر، بزده حیاتی هر یردن زیاده بر بار مهلك حالنه کتیرمکده‌در. هر یرده امحاسنه طاقت بشریه کفایت ایتمه‌ین عوامله قارشی تدابیر زجریه استعمالی ممکن اولمامه‌سنه رغماً هیچ اولمازسه اونلرك تهوین آلامنه صرف مقدرت اولونور، فقط امکان تعلق ایدن هر مرضه دوغری‌ده درحال بر دست شفا بخش اوزانیر، ده‌شیله‌جك بر جیبان وارسه وقت غائب ایتمه‌ین بر استعجال ایله اوراده همان بر نیشترك تماس سلامت آوری کلوب تقیحك کسب وخامت ایله‌مه‌سنه مساعده ایتمز.

ایشته بونك ایچوندرکه مثلا بر کوچك کوپریده اوفاق بر عارضه اولمش دییه یکدیکرندن سکز اون ساعتلك مسافه‌ده کائن ایکی نقطه‌دن بری محصولنك چوروديکنی، دیکری اکمکنك دها زیاده اکسیلدیکنی کورمکه محکوم اولماز.

شرایین مملکتده نه ایچون طیقانیقلق وار دییه ایراد سؤال ایده‌جك اولانلرك آله‌جقلری جوابلرده انسانی شاشیرتان بر سقامت تسلسلی وار. سزه قیرلمش بر کوپریدن، دولمش انبارلردن، ماللری استیعاب ایده‌مه‌ین ریختیملردن، بوشانه‌مایه‌رق معطل بکله‌ین معونه‌لردن، کرادن قاچینه‌رق کمرکلرده اشیا براقان تاجرلردن بحث ایدرلر، و بالطبع بو بحث اولونان شیلرك هر برنده

مالك فی ٔ اصليسنی افراط ايله آرتيران بر سبب مختفيدر ؛ اويله كه بر محتكر صراف ألنده رنجه محكوم دين سندی شكلنده خلقك آغزينه كيره‌جك هر لقمه يوتيله‌مايه‌جق بر جسامت آلير . بر كره ذهن بو زنجيرك دولاشيق حلقه‌لرينه صاريليرسه كنديسنی قورتاره‌مايه‌رق بونالمق و حقيقةً ايچنده بولنيلان وضعيت ايچون چاره تداركی محال اولديغنه قرار ويرمك مجبوريتنده‌در . لكن اونك آراسندن صييريلوب ده حقيقت اشيايه سالم كوزلرله باقيلنجه باشقه بر نتيجه چيقار . و نتيجه‌ده بوتون بو تعداد ايديلن سقامتلرك پك قولايلقله ممكن التعمير اولديغيدر : يتيشيركه اساس مرضی امحا ايتمك ايسته‌ين بر عزم اولسون .

كوپری تعمير اولونور ، بوتون بوزولان كوپريلر ايچون بر چاره‌واردر ، اونلری تعميرايتمك . خصوصيله او كوپری بغدايلری دوره دوره چوروين بريری آچلغندن أولن بريره ربطايدييورسه ، درحال نه ياپوب ياپه‌رق ، پاره يوقسه ديله‌نه‌رك ، او كوپری‌يی همان تعمير ايتمك لازمدر . كمرك آنبارلری كفايت ايتمه‌يورسه آنبار استيجار اولنور ، ارضيه رسومی حقنده اويله تدابير مناسبه اختيار و تطبيق ايديليركه تجار كمركك ضررينه بر استفادهٔ غير مشروعه فرصتنی بوله‌ماسين . معونه‌لرده فضله انتظار ، اجورات نقليه‌ده حددن فضله مدعياته امكان براقمايان معتدل بر معيار اولنجه مملكتك كنديسنه عائد اولان امراض خصوصيه‌سی بويوك برساحه‌ده

تداوی‌ایدلمش ، مجاری حیاتی آچیلمش ، تصلب شرایین تهلکه‌سی برطرف ایدلمش اولور . مشکلات معیشتك بو قسمی اورته‌دن قالقنجه یالکز مؤثرات عمومیه‌نك اشکنجه‌سنه تحمل ایتمك قالیر. بوکاده بز تورکار اوته‌دن بری « ایلله کلس دو کون ، بایرامدر » دیرز. نه یاپه‌لم ، بویمزی بوکر ، بر آز دها قاتلانیرز ؛ فقط قاتلانلمایه‌جق اولان ، بویون بوکلمه‌یه‌رك باغیرمق ایجاب ایدن ، تداویسی ممکن ایکن تداوی اولونمایان علتلردر .

اعاشه انجمنك ومجادلهٔ اقتصادیه هیئتنك مساعیسنی تقدیرایله یاد ایتمه‌مك ممکن دکلدر . فقط منابع مرض تشفیه ایدیلمه‌دکجه بو مساعینك سطحه عائد تدابیردن عبارت قالمغه و علی الاکثر اقتصادیات عالملرینك نتایج معکوسه ویره‌جکنه قانع اولدقلری نرخ و زجر قبیلندن اصول خارجنه چیقه‌مامغه محکومیتنی قبول ایتمك ضروریدر . نمونه بقاللرك احداثنده بیله بیوك بر فائده ملحوظ اولمامق لازم کلیر ، اولسه اولسه بونك فائدهٔ عملیه‌سی دونه نسبةً بو کونی بر پارچه تهوین‌ایتمکه انحصار ایلر ، حالبوکه مسئله یارینی تهدیدن قورتارمقدر . بو کون پراکنده‌جیلرك احتکاردن قورتیلان خلق یارین مملکتك مجاری اقتصادیه‌سنده موجود طیقانیقلق نتیجه‌سیله طوپدانجیلرك مدعیات مفرطه‌سنه معروض‌قالیرسه بوکا نمونه بقاللرینك موجودیتی‌ده بر چاره تشکیل ایده‌مز . مسئله حوایجی استانبوله اك معتدل شرائط دائره‌سنده

جلب ایده‌بیلمکده ، بویوك ایش یاپان تجاره اشـیایی مفرط عد اولونه‌مایه‌جق بر نسبتده مال ایتمکده‌در . بوده آنجق اصل علتی تداوی ایله قابل حصـولدر . مناقله‌یی تأمین ایتمك و مناقله امر مهمنك اطرافنده طوپلانان بوتون تفرعاتی اشـیا فیأتنی تفریط ایده‌مه‌یه‌جك قواعده اتباع ایله‌مك سـایه‌سنده میسر اوله‌بیلیر . قیصـه بر تعبیر ایله مجرالری طیقانیقلقدن قورتارمق و مملکتی تصلب شرایینك تهلکه‌سندن چیقارمق لازمدر .

۱۳۳۵



بر آز فریاد

بر آز فریاد

بك ترجیح ایدردم كه بزده دها آزفرق سیاسیه یه بدل بر آز دها فضله‌جه حقایق حیات ایله مشغول بر فكر جمعیت اولسون. استقبالاً بو مملكت وملته درلو زرین افاق سعادتك التماعاتنی تبشیر ایده‌رك خرابه‌لری معموره‌لره، چوللری حدیقه‌لره، سفالتلری رفاهیتلره تبدیل ایدیویرمك خواص سحارانه‌سیله تكریر مواعید ایله‌ین دستاتیر اداره‌نك یاننده، كورمك ایستردم كه برده دها محویتكار، دها تواضعپرور بر تشبث هپ ایلریلره تعلیق آمال ایله‌یه‌جكنه بوكونك مرضلریله مشغول اولسون.

بز بیرتیق جبه‌سنی باشنك اوستنه چكه‌رك قیوریلوب آیازده یاتاركن ستره‌سنك دلیكلرندن ییلدیزلری سیر ایتمكله اكتفا ایدن برشاعر طینتنده‌یز. استقباله بودرجه ربط امل ایله‌یه‌رك حالی بو

درجه اهمال ایده‌بیلمك ایچون بوکا بشقه درلو بروجه تفسیر بولمق ممکن دکلدر .

نهایت ایشته قیش کلدی، هپ شکایت ایدییورزکه قیش وقتندن اول کلمشدر . هرسنه ینه بو هفته‌لرده قیش کلوب‌ده بزی غافل آولایجه شکایت ایتمکده اتفاق ایلرزکه قیش بکلنمه‌ین برزمانده حلول ایتمشدر. ایشته کردش ایام بویله دوام ایده‌لیدن وبزده اونك بوتجلیاتنه شاهد اوله‌لیدن بری هرسنه تکرر ایدن برحیرت!.. اکر بوساده‌جه برحیرتدن عبارت قالسه‌یدی اولسه اولسه کولونج اولمقله حکایه خاتمه‌یه ایرردی ، فقط مع التأسف بو حیرتك یاننده برده فجیعه واردر . حق دینه‌بیلیرکه بو فجیعه‌نك وقوعنه انظار عفو وصفحی جلب ایده‌بیلمك ایچون بوحیرت ایجاد ایدلمش براویوندر. یالکز خارجه قارشی دکل کندی اذعانمزه ، کندی وجدانمزه قارشی اوینانلمش براویون . بواویون سایه‌سنده دیمك ایسته‌رزکه اکر قیش بزی بویله ، پوصویه دوشورمشجه‌سنه ، بردن بره ، علی الغفله یاقالامه‌سیدی اونك شدائد صولتنه مقابله ایده‌جك تدابیر ووسائطله تجهز ایده‌ردك ؛ نه‌چاره‌که غافل آولاندق ، اوحالده مهیا بولونمامش اولمق معذور کوریله‌بیله‌جك براثر قضادن عبارتدر .

ایشته بوکون قیشله برابر هرسنه‌کی سلسلهٔ مصائبی تکرار ایتمه‌یه‌لم، بوبدبخت خلق اوکا آلیشقیندر. یالکز سفیل وسرکردان، چیریل چیپلاق ، غزا الحانده بیله حالمزی تصور ایدن تعبیر

معروفیله آلتی طوپراق اوستی یاپراق ، بر حالده قیشی قارشیلایان قوافل مهاجرینی دوشونه‌لم. بز هجرتك بو الواح دلخراشنه‌ده آلیشقینز، تا نه‌زمانلردن بری بویله نوبت بنوبت بو مملکتك صحنهٔ مقدراتنده تجلی ایدن هجرت فاجعه‌لرینه قارشی هپ عجز و یأس ایچنده قیوراندق، آغلادق . بو کون ینه اویله قیورانوب آغلایورز. جریده‌لرده بزه قدر کلن مهاجر سرانجام سفالتنی دیکلرکن یاشارمایان کوز ، بورقولمایان یورك یوقدر البته ، فقط اوقدر . هپ ایچنده کریهٔ تأثر تیتره‌ین کوزلرمزی برخیال مسئوله دیکر، برعقدهٔ اضطراب ایله دوکومله‌نن یورکلرمزده اوکا عتاب ایدن بر سسله توجیه ستم ایلر ، اوندن صوکره ، مسئولی ذهناً تعیین واونك حقنده فتوای حکمی اعطا ایدنجه، آرتق کندی حسابنه ادای دین ایتمش برآدم اطمئنانیله بشقه طرفه کچر ، بشقه شیلرله مشغول اولورز .

حال بوکه اورته‌ده مسئول وارایسه اوبلاشبهه ینه بزز ، بزدن بشقه کیمسه دکلدر. استیلازده یرلردن فوج فوج اهالی یوردندن قوپار، برقاصیرغه‌یه طوتولمش خزان یاپراقلری پریشانیسیله اطرافه دوکولور ؛ بیکلرجه ، اون بیکلرجه قادین ، چوجق ، اختیار ، أوسز ، أکمکسز ، یورغانسز ، یالین آیاق ، باشی آچیق طاقم طاقم چیپلاق اوواره ، ظالم داغلره ، امراض ایله دولو باطاقلقلره یاییلیر. بزه بونلردن بحث ایدرلر. دیرلرکه بو بیچاره‌لر ایشته بو شرائط ایچنده هپ یوق اولمغه محکومدرلر. اونلرك باشنك اوستنده متهور

روز کارلرك قهر حدتی کوپوریور، صبرتلرینی بی‌انصاف یاغمورلرك قامچیلری دوکیور؛ چیپلاق آیاقلری دوکمش چامورلرك ایچنده تماماً دوشمه‌مك ایچون برامکان موازنه آرایور؛ قارا کلفلرده‌ألرینی بوکرلرینه باصه‌رق آجلغك ظالم پنجه‌سنی توقیفه چالیشه چالیشه‌دها دون برسعادت یوواسنك ساکنلری ایکن بوکون امین خطوه‌لرله مزاره‌دوغری کیدن بوبدبخت‌سورونك نه‌برمددکاری، نه‌برتسلیت آوری وار. بزه بوتون بو لوحهٔ فجاعت تصویر اولونور. ساده تصویر اولونماز، بورایه قدر، تا استانبولك ایچنده، عین کتاب آلامدن قوپوب کلن صحائف واردرکه یانغین یرلرنده، ویرانه عرصه‌لرنده، جامع ایچلرنده، مزار آرالرنده اضطراباتنی ایکله-مکده‌در. بونلری هپ ایشیدیر، هپ دیکله‌ریز، ایشیدوب دیکلرکن آغلارز، فقط یالکز اوقدر.

بزکه استقبال ایچون مملکتك انظار خولیاسنه برکشور آمال بنا ایتمکده، تا افقك هنوز غیرمرئی برنقطه‌سنده ملته، برمبنای سعادتك مذهب رؤیالرله اورولمش سقف ودیوارینی کرمکده بر یوکسك مهارته صاحبز؛ بزکه آرتق مملکتده برقاریش طوپراغی ایشلنمه‌مش بریر، اعمالکاهلرینك آتش‌بوسکورن باجالرندن اوزمانلر تشدیرله‌مش برنقطه قالمایه‌جغنه الك مطنطن عباره‌لرك تأميناتنی ویرمکده برمستثنا طلاقته مالکز؛ حال ایچون، حالك حقایق فجیعه‌سی ایچون عطالت محضه‌یه محکوم ارباب عجزز.

هپمزده یاپمق ، ایشله‌مك ، برشیئه مفید اولمق ایچون بی‌پایان برحسن نیت ؛ هله بر حسن نیتك اطرافنده طوپلانیلیرسه بی‌حد ونهایه برفصاحت وبلاغت واردر ؛ لکن ، اعتراف ایتمه‌لیدرکه الك لازم اولان شیئه، اصل بوتون دیکر شیلری اثمار ایده‌جك اولان فضیلته قابلیت یوق : حرکت .

حکومت یاپسین !..

ذهنلرده هپ بوخطاب واردر ؛ و حکومت بر شیئه تشبث ایده‌مه‌یجه، ایتمك وسائطنی تدارك عجز مطلقنده قالنجه هیچ اونك طرفندن یاپیله‌مایان برایشی وظیفه ایدینمکه مجبوریت حس ایتمه‌یز. حال‌بوکه بووظیفه حکومتدن زیاده ملته ترتب ایدن بر وظیفه‌در . نصل برمجلس مبعوثان اجتماعندن بحث اولونجه فرقه‌فرقه طوپلانمق علمنه واقفسه‌ق، نصل انتخاباتك تدویر وتوجیهنده، مقتضیات حاله توافق ایده‌جك چاره تحریسنده ارباب فکری برآرایه کتیرمك مهارتنه مالکسه‌ك، بش اون صاحب حمیتك برغلیان تأثر اثناسنده حال حرکته کله‌بیله‌جك مهارتی‌ده کوستروب بر جمعیت وجوده کتیرمه‌یشلری‌نی ، بیلنه‌مز ، نه صورتله تفسیر ایتمه‌لیدر ؟

آل ایرمز ، کوچ یتمز یرلردن ، آناطولینك سرتاسر یانغین یرلرینه بکنزه‌ین خرابه‌لرندن ، بدبخت آیدین ولایتنـك ماتمزده خلقندن بحث ایده‌جك قدر اوزاقلره کیتمکسزین، ایشته شوراده استانبولك ایچنده بوکون بیکلرجه بیچاره وارکه قیشی جامعلرك

چیپلاق طاشلری اوستنده کچیرمکه محکومدرلر . نه وقتدن بری اونلره منتظر اولان فردا کوزلرك اوکنده کمال دهشتیله ارتسام ایدوب دورر کن هپ بردائره دن بردائره یه، بو بدبختلرك امدادینه شتابان اولمق امکانی بوله مایان برفریاد عجز کوندرلمکدن بشقه نه یاپه بیلدی؟ مادام که دوائر آراسنده برشیئه توسل قدرتی یوقدی، او قدرتی خلق کندیلکندن ایجاد ایتمه لیدی . هپ حکومتك مسئولیتی فکری آرقه سنده صاقلانمقله کندینه برحجت برائت ویرن برعطالت حسیله ، قوللرمزی کوکسمزه قاووشدیردق، دنیانك هیچ برکوشه سنده بر مثلنه دها تصادف ممکن اولمایان بو منظرهٔ سفالتك قارشیسنده لاقید برتماشاکار وضعیتنده قالیورز .

ایشته قیش کلدی . ایر کن کلدی ، کچ کلدی ، فقط کلدی؛ ذات الرئه ، ذات الجنب کتیرن قاره یللریله، کمیکلری دوکدوران، قانی قوروتان قارلریله برابر کلدی . روزکارلرینك آرقه سنده اولومك اوراغی ، کنج قیزلری ، کوچك چوجقلری ، ضعیف آنه لری ، اختیار آدملری بیچن اوراغی ده برابر کلدی . هیچ بکله مکه صلاحیتدار دکلز که بوکون مهاجرلرله دولو اولان ویرانه لر، خرابه لر ، جامعلر ینه بویله دولو اوله رق قاله جقدر ، قالمامه سنه امکان واردر . بزجه یاپیله مامش وظیفه یی ، بونلری بوشالتمق وظیفه سنی اویاپه جق ، قیش یاپه جقدر. فقط هیهات ! او وظیفه سنی اویله برصورتده یاپه جقدر که بزه ترتب ایدن ینه ماتم یاشلرندن عبارت اوله جقدر .

۱۳۳۵



کندینه مخصوص

کندینه مخصوص

هر کسک بر روشی هر روشک بر کسی وار . بو دیارکده کندینه مخصوص بر روشی، ساکن وآسوده، سکون وآسودکیسنک ایچنده فرح وفخور بر روشی واردی ؛ بزده بو روش لاقید وسرآزادک کسلریدك ، مسعود و بختیار ، سبکدل و قناعتکار کسلریدك. آناطولیده بو مقامده هریکیتك بر آیران ایچیشی واردر دیرلر ، بزده استانبولك مائی سماسی آلتنده ، پارلاق کونشنده عمر دینیلن جام بر الامی عرقك کندینه مخصوص فلسفه‌سیله اویله بر نوش ایدردك که، بو کون دوشونیورم، هیچ ده فنا کلدی.

نه دینیرسه دینسین استانبولك تشکیلات اخیرهٔ مدنیتدن محروم حیاتنده عصرلردن بری قرندن قرنه انتقال ایدن تسیب وتکاسل، رخاوت واهمال ترسباتندن مترکب بر منظومهٔ عمری واردی که

ویرانه‌لره متروك مزبله‌دن نصل زمان ایله فیاض بر طوپراق حاصل اولورسه ، اویله‌جه کندی کندینه وجود بولمش ، تعضو ایتمش ، حالندن ممنون ، فردایه لاقید ، هر یکرمی درت ساعتی آچوب قاپادقجه باشنه بر بسمله نهایتنه بر الحمد قویمقله کتاب نصیبی اتمام ایتدیکنه قانع ، مستوی ومطرد ایدی .

آرا صره اونك حضـور وسکونـنه ایراث خلل ایتمك ایچون کلوب قولاغنه زجر وظلمدن ، استبداد و اعتسـافدن ، محبس ومنفادن بحث ایدن فیصیلتیلر اولوردی . قهوه‌سندن اوزون بر بودوم چکه‌رك ، توتوننـدن کنیش بر نفس صاووره‌رق ، کوزلرینی سوزه سوزه اطرافنه باقار ، کیمسه ایشیتمه‌سین دیمك ایستر ، فقط حقیقت حالده اصل کندیسی ایشیتمك ایستمه‌یه‌رك صوصاردی . سکوتنده اویله ایکی صورتله قابل ترجمه بر معنی واردی که حکایه ایدیلن روایاته فکراً بر قصیدهٔ تأسفمی یوللایور یوقسـه دیلنك اوستنه قضاءً دوشمش آجی بر دانه‌دن قورتلمق ایچون یوتقونیورمی فرق ایدیله‌مزدی .

بعضاً دها جدی ، دها مهم وسیله‌لرله اونك راحت اویقوسنه سؤ قصد ایدرلردی : یمنده بر قیامدن ، ارنبورلقده بر عصیاندن ، کریدده بر اختلالدن بحث اولونوردی . ذهناً کندی اطرافنه چیزلمش دائرهٔ فسیحه‌یی دوشونور ، بحرین وبرینی درآغوش ایدن بوعظیم عرصه‌نك ایچنده یمنی ، پرشتنه‌یی ، کریدی آرار ، نهایت

بولوروناقارایدی که بونلر پك اوزاق، نه قدر اوزاق اولمق ممکنسه اوقدر اوزاقدر؛ وحکم ایدردی که بوقدر اوزاق اولان برشیله مشغول اولمق عبثدر. پك لاقید کوروئمه‌مك وشایان تعییب عد ایدلمه‌مك ایچون کوکسنی کچیرر، کوزلرینی قدرت سماویه‌دن استمداد ایدن بر افاده ایله قالدیرر، اللرینی اظهار حیرته وعین زمانده افادهٔ عجزه دلالت ایدن بر ادا ایله آچار، بو خطبهٔ ساکته‌سنه صقیشدیرلمش معانی ایله کندیسنه ترتب ایدن هرشیئی یاپمش، بتیرمش اولدیغنه قرار ویره‌رك یاواشجه یورغانی باشنه چکر ودرحال استعادهٔ سکون ایدن اعصابنك تسلیمیت مطلقه‌سی ایچنده اویوردی.

اونك بو طرز فلسفه‌سنده، هر روایته رغماً، بوتون بدبینانه تخمینلری آلداته‌جق برصباحه قاووشمق ایمانی‌ده واردی. مکرراً تجربه ایتمش ایدی که کونش قالقنجه ظلمتلر داغیله‌جق، ومائی سما ایله پارلاق کونشك آلتنده نه یمنك قانلری، نه ارنبودلغك آتشلری، نه کریدك حالری برکوچك لکه بیله براقمایه‌جقدی. بو مملکتك بر کوشه‌سندن اسن بر نفخ قدرت او سیسلری داغیتمش، ینه استانبولك فوقنه مجلا ومنور برکون تعلیق ایتمش اوله‌جقدی.

بوکا امین ایدی. استانبول بوامنیتك ایچنده اویور، بوامنیتك ایچنده اویانیر وهرصباح معتاد اولان عمرینه باشلاردی. فقیرایدی، فقط نه بأس وار؟ برکت ایچنده یوزردی. اونی اینانديرمق ایسترلردی که مراکز مدنیه‌نك شعشعهٔ حیاتنه نسبةً اومحرومیت

صرفه ایچنده‌در . درلو مطنطن تصویراتك الایش بلاغتیله بشقه مسعود عالملره عائد الواح سرور و حبوری ارائه‌یه چالیشیرلر وبونلری کوسترر کن اوکا بوتون محرومیتلرینی بی رحمانه تعداد ایدرلردی. دیکلر و جواب ویرمزدی، یالکز ایچندن :«نه اولسه بکا بکزه‌مز ! » دیردی . کندی رجحانه اوقدر امنیت ایچنده یاشاردی . نه‌زمان حقیقتك بر تماس عنیفنه مصادف اولسه،قیصه بر ایرکیلیشدن صوکره تکرار داورانیردی ، چونکه اونده هرشیئه قناعت حکمتنی ویرن بر توکل و تحمل خصلتی واردی .

وایشته بویله‌جه کندینه مخصوص بر طرزده ، استانبولك ، ینه کندینه خاص تعبیرنجه ، طنفر منغر کیدن بر عمری واردی .

الك زیاده بو عمر مسعود، صباحلری وآقشاملری استانبولك بعض معین زمینلرنده الواحنی سرردی . کونش دوغمه‌دن چوق اول باشلاردی: بالخاصه فاتح حوالیسنده‌قارا کاقلرك ایچندن کولکه‌لر چیقاردی . بردن بره شوراده بوراده سوقاقلرك ظلمتی تکاثف ایتمش ، ناکهانی قیپردانمغه ، یورومکه باشلایان وجودلره انقلاب ایله‌مش ظن اولنوردی. مبهم برصورتده فرق اولنوردی‌که بونلرك سیاه جبه‌لری وبیاض صاریقلری واردر . برآرالق کیجه‌نك سینهٔ خفایاسندن فیشقیرمش برمنجمد فواره شکلنده دیکیلن بیاض مناره محتزز ومجهول بر سسك اذانیله جانلانه‌رق تیتررردی . صوکره یاواشجه آچیلان قاپیلر ، اطرافی اویاندیرمقدن قورقان سسلر ،

کچ قالمق اندیشه‌سیله جامعلره شتاب ایدن آیاقلر اولوردی .

چوق کچمزدی ، کیجه بیتمشمیدر، کون باشلامشمیدر تعیین اولونه‌مایان بر ساعتده قوم قاپی اتکلرندن ، شهزاده و آقسرای جاده‌لرندن، کوپرو باشندن بر خلق تلاطمی باشلاردی. قولتقلرینك آلتنده کتابلریله چوجقلر، اللرنده چانطه‌لریله دکانجیلر، طاقم طاقم، بعضاً دها اول یتشمکه چالیشان آدملرله ، اکثریت اوزره بو قیصه وقولای حیاتی قازانمق ایچون نصل اولسه وقت بولنه‌جغنه قانع اولان بر تأنیٔ مشوار ایله استانبولك چالیشیلان ، ایشله‌نیلن منطقه‌سنه یاییلیردی . بولو بدره‌نك سیتی‌سی دکلدی ، فقط بونك‌ده کندینه مخصوص بر فعالیتی واردی . بایزیددن باشلایه‌رق، امین اوکنه قدر کلن بو محویتکار صحنهٔ فعالیت استانبولی باشدن باشه ناموسکار بر حیات ایله ، قولای وتمیز قازانیلان بر اکمك ایله دویورمغه کفایت ایدردی. ومادام که او راحت هضم ایده بیلمك سعادتی مقابلنده آز ییمکله اکتفا ایده بیلمك حکمتنه مالکدی ، بونکله کندیسنك بختیار اولدیغنه قناعت ایدردی .

بو خلقك سودیکی شیلر واردی : ایشنه کوجنه کیدرکن یولنك اوستنده اونی برمدت آلیقویان جواذب تصادف ایدردی: محلبجینك توتن کوکومی ، بورکجینك شامه‌یه صیجاق بر نفس اشتها کتیرن طبله‌سی ، باشنك اوستنده بر معمای موازنتله ایلریله‌ین سمیدجی ، حلواسنك یاننده مغرورانه بکله‌ین پیده‌جی ... بوخلقی

صباحدن آقشامه قدر دویوران، اوکا دائما تبدل وتنوعه مساعد برسلسلهٔ اذواق احضار ایدن دیکر بر خلق واردی : ودویان‌ده دویوران‌ده ممنون ایدی .

بو ممنونیت حسی اصل آقشام اوستلری فرق اولونوردی . چارشی قاپانیر ، دوائر داغیلیر ، صوك دالغه‌لرك کچمه‌سنه انتظاراً بوتون دکانلرده کونك صوك ساعات سعینه تقدم ایدن امارات بلیریردی . هرکس بك اوغراشمه‌دن ، پك دیدیشمه‌دن کچن بر دورهٔ مساعیله حیاته عائد وظیفه‌یی اکمال ایتمش اولمق اطمئنانی ایچنده چیقاردی . او کون یمش ایچیلمش ایدی ، یارین‌ده بویله اوله‌جقدی، محقق! هرکسك أونده بکله‌ین بر صیجاق وتمیزاوداسی، کوزل ودولو سفره‌سی واردی. وبویله‌جه استانبول خلقنه‌باقارکن، مثلا اونی کوپری باشنك برطرفنه ایلیشه‌رك تماشا ایدرکن، حس اولنوردی که اومسعوددر . بلکه ثروتی یوقدر ، فقط اوندن دها أیسنه ، رفاهیته مالکدر . بلکه مدبدب اسباب ذوق و صفاسی یوقدر ، فقط اوندن دها أیسنه ، آرامش بال وفکره صاحبدر. دونك عذابیله متأذی دکل، بوکونك حضوریله مستریح، یارینك اندیشه وغصه‌سندن مجرد... بلکه جیبنده بیغینلرله‌اوستنه طبقه‌طبقه درلو مشکوك تماسلرك قشری تراکم ایتمش کاغدلر یوقدی ، بلکه یالکز بر پارلاق چاریك یاخود بر صاری لیرا واردی؛ فقط او بیلیردی که بو کوچك پاره انسانه بر مسعود کون صاتون آلمق

ایچون حتی فضله‌در بیله ...

ایشته اونك ایچوندر که کوپری باشنك بر طرفنه ایلیشه‌رك اونی تماشا ایدرکن بو خلقك اوچر بشر کچیشنده ، کیمیسنك النده بر قوطو شکر ، کیمیسنك مندیلنده بر اوقه اوزومله بر طرفدن یشیل صاپلری صاللانان بر دمت تازه صوغان ، کولوشه‌رك ، قونوشه‌رق ، کندیلرندن ، دنیادن ، هرکسدن ، خصوصیله استانبولدن ممنون کچیشنده اویله بر حال ، اویله جاذب ومسحر بر حال واردی که اوکا کندینه مخصوص بر مستثنا کوزللك ویردی . بو کوزللك که بشقه یرلرده مثلنه تصادف اولنه‌مازدی ، بیله‌مم ، بو کون اونده حالا کوچك بر بقیه قالمشمیدر ؟

۱۳۳۵



صدای انجیل

صدای انجیل

بو ، انسانك اعماق موجودیتنه ، کویا کمیکلرینی دله دله ، اویه‌اویه، قیزغین برایکنه‌ایله یازیلان و آرتق اوراده ابدیاً منقوش قاله‌جق اولان مدهش ومعظم رؤیالردن بریدی .

رؤیالره مخصوص، مجهولات قارا کلقلرینی یاروب کچن بر علم ایله، رؤیالره مخصوص، مکانلری وزمانلری آشوب کچن بر سرعتله بیلیوردم که استانبولدن ادرنه‌یه اوزانان صحرالرده‌یم ؛ و بوتون بو مسافه‌یی ، صوك صفحات آلام ومصائبی یاشایه یاشایه ، بر روزکار دالغه‌سی شکلنده دولاشیوردم. ویانمش کویلری، خراب تارلالری، ییقیلمش جامعلری ، دها صو کره ، جابجا ، اولو ییغینلرینی کور-ییوردم . وبو منظرهٔ سفالت اوزرندن قیورانه‌رق ، بر قاصیرغه دورانیله ، اوچیوردم .

بردن دوردم .

بوراسی بر کلیسا ایدی . اطرافنده یانمش بر کویك انقاضی سریلن بر تپه‌نك اوستنده ، قاپیسنك آچیق قنادلری رزه‌لرینك اوزرنده غجیردایه‌رق ، الواح سفیله‌سنی یایوب امتداد ایدن بی پایان صحرالرك منظرهٔ وحشتنه ، صفیر عتاب ومؤاخذه‌سنی کوندرییور کبیدی . اونك متروکیتی اطرافنده کیجه کلمش انجماد ایتمش ، روزکارلر اویومش ، حیات طبیعت بر نفس معلقله توقف ایتمشدی. نه بر سس ، نه بر انسان ... یاواشجه ، سس ویرمه‌ین آیاقلرمله ، سورونمه‌ین وجودمله قایه‌رق قاپیدن کیردم ، واو زمان کوردم که حربك مشتهٔ قهری اونك سقفندن بر پارچه‌سنی ، دیواردن بر قسمنی ییقمش ، دەویرمش ایدی .

آیاقلریمك آلتنده یوزن ، تیتره‌ین بر ضیا واردی ؛ یاواش یاواش ، طاشلرك اوزرندن آقه‌رق ، سدیرلرك آراسندن دولانه‌رق ایلریله‌یوردم ؛ وبن ایلریله‌دکجه اونك دیوارلری آچیلوب کنیشله‌یور ، سقفی قباروب یوکسلیور ، کویا تا قعرندن کلن بر نفسله شیشه‌رك ابعاد بی‌نهایه ایله بویویوردی . خطواتمه دلالت ایدن او ضیا دالغه‌لریله ، بن بو متروك دنیانك بو عظیم معبدنده ، یالکز بن ، کیجه‌لرك کولکه‌لرندن اعصابمده رعشه‌لر سیلان ایده‌رك ، سرسری بر ظل موتا شکلنده ، اونك بوشاقلرندن کلن هوالری تنفس ایده ایده ایلریله‌یوردم . ناکهان ، تا اوته‌ده ، اوزاق بر کوشه‌ده ، اوزرینه

دوشن ظلمتلرله اورتولمش ، صلیبنك اوزرنده ، اونی کوردم . اوراده ، بو یالکزلغك وحشتی ایچنده علوی بر حیاتله یاشایه‌رق ، ییغلمش سیاهلقلر آره‌سنده اثیری بر شعشعه ایله تنور ایده‌رك ، اوزون صاچلری دها الیم بر معنای ماتمله دالغه‌لانه‌رق ، باشی کوکسنه دوغری دها آغیر بر هجران ایله دوشیور ؛ و کریلمش اللرینك آووچلرندن ، باغلانه‌رق میخلانمش آیاقلرینك یارلرندن بوتون مظالم بشریته فجیع بر قصیدهٔ کریه‌ریز شکلنده ، آغیر ، یاواش بر سیلان ایله قانلر ، دها سوزشکار بر آهنك نالشله ، آقوب کیدیوردی .

اوکا توجه ایتدم . غیر ارادی بر حرکتله ، غلبه چالنه‌مایان بر انجذابك محکومی اولان خطوه‌لرله ، یوریوردم . ایلریله‌دکجه اونی دها واضح کوریوردم . مائی کوزلرینك قپانمش کیرپیکلرنده ، صقالنك سیرك و متموج قیللرنده ، بیاض چهره‌سنك دونوق شفافتنده ، بوتون او سوز کون وجودینك تقریر المنا کنده دها صراحت کسب ایدن بر افاده واردی که بنی معصیات بشرك بو لوحهٔ استغفارندن مترشح مهابت شعره صاره‌رق چکیوردی .

بردن یالکزلغمك ایچنده بر هوای حیات ، فقط صوغوق بر تماس ایله تیتره‌تن بر حیاتك هواسنی حس ایده‌رك ، قلبمده بر عقدهٔ هراس ایله ، دوردم . کویا بکا چاربه‌رق کچمش بر روزکار واردی ، باشمی چویردم : اونلر کلیورلردی .

فوج فوج ، یکدیکرینه صیقیشوب صوقوله‌رق ، متلاطم بر ازدحام ایچنده قایناشان ییغینلرله، ییقیق دیوارینك شیمدی اونلره یول ویرمك ایچون شیشن ، کنیشله‌ین فتحه‌سندن آقان دالغه‌لرله روم ایلینك مقهور مسلمانلری کلیورلردی .

کویا بر أل اوزاندی ، سمایی قاپلایان سیاه پرده‌لری چکوب ییرتدی؛ چوکوك چاتینك آراسندن آیك صاری ضیاسی دوکولدی، و ، بو بیچاره بشریت مظلومه نهرینك اوزرینه زرین باران رحمتنی بوشالتدی .

شیمدی اونلر، یاواش یاواش، سسسز، کورولتیسز، تلاشسز، فقط بری برینه کنده‌لنوب کیرن مزدحم بر کتله حالنده، آغیر آغیر ، هر بری بر سفالت وفجاعتك نشانهٔ مخوفنی کتیره‌رك ، هر بری بر بشقه ظلم ووحشتك قورقونجلقارینی یوکله‌نوب طاشیه‌رق ایلریله‌یورلردی .

بونلردن نه قدر واردی ، یارب !.. کومه‌لرله ، یوزلرجه ، بیکلرجه انسان سیللری ، بی فاصله وبی نهایه بر کذران ایله ، دیوارك اوهب کیتدکجه کنیشله‌ین آچیقلغندن کیرییورلر، کیرنلر ایلریلدکجه آرقه‌لرندن دها اوزون دالغه‌لرله طاقم طاقم بشقه‌لری ، یکدیکرینی ولی و وصل ایدن جریانلرله ، بری برینك اوزرینه ییغیله ییغیله تعاقب ایدییورلردی . و ، اونلر کلدکجه بیته‌جك ظن اولنورکن دها چوغالیور ، چوغالدقجه دیوارلر اوزون نفسلرله

کوکسلرینی شیشیروب اونلرك هپسنی بردن بر آغوش کرم ومرحمته چکیورردی . بو ، جکرلری صیقان ، قلبی یاقان مهیب بر منظره ایدی . اونك قارشیسنده ، کوزلرمی آییرهمایه‌رق ، فقط دهشتدن خطوه کریله‌یه‌رك باقیوردم. بو حرب وحشینك ذی‌حیات بر داستان مظالمی شکایتیله اونلر ، هپ سکوت ایده‌رك ، فقط سکوتلرینك بلاغت مدهشه‌سی ایچنده مقهوریتلرینك سفالت الواحنی کتیره‌رك ، آغزلری کلیدلنمش ، لکن روحلرندن یوکسه‌لن ، سمالره قدر سیاه بر دومان مهابتیله اطرافی قاپلایان برهوای عتاب شکلنده ایشیدلمکسزین دویولان نوحات الله صیزلایه صیزلایه صلیب عیسایه دوغری کیدییورلردی .

اونلرك ایچنده بیکلرجه ، بیکلرجه اولولر واردی که پارچه‌لانمش قفالریله ، قوپمش باجاقلریله ، خردوخاش اولمش کوکده‌لریله بورایه کلیورلردی . صوکره یاره‌لیلر واردی که صارقان قولاقلرینك ، برونلرینك ، دیشلرینی آچه‌رق چکه‌لرینه دوکولن دوداقلرینك ، اویولمش بوبرکلرینك ، قیرلمش بللرینك سفالتلرینی کتیرییورلردی . آنالر کورولیوردی که دهشیلمش قارنلرندن جنینلر فیرلارکن ییرتیق پاچاوره‌لرینك آراسنده جیلیز بجاقلرندن قان آقان صبی قیزلرینی طوتمش سوروکله‌یورلردی . چیلدیرمش ، ایری ومجهول بر نقطهٔ آفته میخلانه‌رق کویا منجمد کوزلرله کنج اوغللرینی ، معصوم قیزلرینی آرایان بابالر ؛ صوکره اللرینی یوزلرینه قاپایان ،

تلویث ایدلمش عریانلقلرینی طاشیمقدن اوتانان، فقط هر شیئه رغماً دائما صاف وپاك، دائما معصوم وملك چوجقلروار دی. بوغازلرنده ایپلریله بوغولمش اختیارلر، قاورولمش أتلری کمیکلرینه یاپیشیق قادینلر کویا بر بعث بعدالموت نفخیله دیریله‌رك سوروکله‌نیورلردی. بو لوحه، او بیکلرجه بیکلرجه وحشتلریله، سفالتلریله نا کهان حیات وحرکته کلمش بر محشر هول وماتم ایدی که هپ بر وضع شکوا وستمله صلیب عیسایه، او تمثال رأفت و شفقته دوغری کیدیورلر، و: - ایشته بز کلدك. سکا و سنك نامکه وجوده کتیریلن لوحهٔ جهادی کتیریورز!.. دیورلردی.

باشمی چویره‌رك اوکا باقدم؛ و، کوردم که شیمدی اوزون قرال کیرپیکلرنده بر اهتزاز وار. دونوق سیماسنك اوزرندن علوی بر تأثرك موجاتی اوچدی؛ اللرینك، آیاقلرینك عظیم بر حملهٔ جهد ایله میخلرندن قورتلمق ایسته‌ین براوغراشیشی محسوس ایدی. مائی کوزلرینك نیم کشاده کیرپیکلری آراسندن قایان ایصلاق بر نکاهی او قارشیدن کلنلره بر سلام مرحمت یوللایور کیبیدی. بغتةً بوتون نحیف و مضطرب وجودینی بر اختلاج دولاشدی؛ و، صوك بر رعشه ایله چیویلرندن، باغلرندن قورتوله‌رق بیاض ستاره‌سنك ایچنده یاواشجه صلیبندن سوزولوب قایدی. او زمان اللرندن، آیاقلرندن، حالا بشریتك مقدرات سفیله‌سی ایچون بهای فراغتنی آقیتمقده دوام ایدن قانلری

داملایه‌رق ، یاواش وآغیر خطولرله اوده ، کلنلره ، او مظلوم ومقهور کتله‌یه ایلریله‌مك اوزره یورودی .

تاپانمدن ، غریب برنور ایله طوتوشمش ظن ایدیلن ستره‌سنك اتکلری بکا سورونه‌رك کچیوردی . کوزلرینك سماوی فیروزه‌لرندن سریع ومتوالی قطره‌لرك دونوق بیاض سیماسندن دوکولدیکنی کوردم ، ودوداقلرینك آراسندن ، آنجق محسوس برسسله ، کویا برنفس نسیم خفتیله دعایی آ کدیران برزمزمه ایشیدیر کبی اولدم . اوزمان تعقیب ایتدم . دییوردی که :

[*] « عزیز ومسعوددر اونلر که شفیق ورحیمدرلر ، چونکه دنیایه اونلر صاحب اوله‌جقلردر . عزیز و مسعوددر اونلر که آغلارلر ، چونکه تسلیت بوله‌جقلردر . عزیز ومسعوددر اونلر که حقانیته عطش وجوع طاشیرلر ، چونکه تطمین ایدیله‌جکلردر . عزیز ومسعوددر اونلر که رأفتله متصفدرلر ، چونکه اونلر واصل رحمت اوله‌جقلردر . عزیز ومسعوددر اونلر که صلح وسلمه سالکدر ، چونکه اونلر اللهه قاووشه‌جقلردر ... »

شیمدی آرتق او کتیبهٔ فجایعه تقرب ایتمشدی ، اوزمان اللرندن هپ قان قطره‌لری داملایه‌رق کنیش بر حرکتله ، کویا بوتون بوزمرهٔ مظلومینی درآغوش ایتمك ایسته‌یه‌رك قوللرینی آچدی .

... فقط تام بودقیقه‌ده بغتةً معبدی برطراقهٔ دهشت دولدیردی .

---

[*] آیات انجیلیه‌دن .

شیمدی قاییدن ، دیکر بر آلای ، الندە خونین بر صلیب ایله بر سردارك آرقەسندن ، یوزلری باروت دومانلریله قارارمش ، تفنکلرینك ، قلیجلرینك اوستندە برر لمحه ایله ، هر بری بر تحفه کتیرەرك ، اوته کیلر کلیورلردی .

خندان ومست، ایلریلەدیلر. اوزمان، اونك، رفق ملکانەسی ایچندن ناکهان قوپمش بر عنف حرکتله النی ، کندیسنه یوروین سرداری وبوتون آرقەسندن کلنلری کوکسلرینه دایانوب رد ایدن بر معنای استکراه ایله ، اوزاتدیغنی کوردم . اونلر ، دوکەرق دوردیلر ، و، او، هپ یاواش یاواش خطوەلریله مائی کوزلرندن یاشلریله دوداقلرینك آراسندن آنجق محسوس سسنك زمزمەلریله ایلریلەدی .

شیمدی :

« عزیز ومسعوددر اونلر که ظلمدن مضطربدرلر ، چونکه سلطنت سماوات اونلرکدر . »

دیوردی ؛ و، قوللری ، اوبیکلرجه بیکلرجه مقهور آلایی درآغوش ایتمك و برابر آغلامق ایچون ، بوتون صحرالری‌دە ، یانغینلریله ، خرابەلریله برابر احاطه ایدەجك کنیش بر حرکتله آچیلدی .

۱۳۲۸



الصلاة والسلام

الصلاة والسلام

قارا كلق بر ياز كيجه‌سيدى؛ كوكده، أويمك شهنشيننده، روحمك ايچنه قورشوندن دوكولمشجه‌سنه بر آغيرلقله چوكن دوشونجه‌لرله، اوطوربيوردم. اطراف تماماً سياه ايدى، و بوتون نظرمك اوكندن باشلايه‌رق قارشيمده كوشكلرك چاتيلريني، ديوارلريني، اوته‌ده جامعك قبه‌سني، مناره‌سني صاقلايان سياهلقلر، اوزانه اوزانه، كومه كومه بري برينك اوستنه ييغيله ييغيله دها ايلريده دكزلري، تا اوزاقلرده آناطولينك قييلريني بر قارا كلق دنيا ايچنده بوغيور كبيدى.

يالكز الك ياقيننده تك توك پنجره‌لردن قورقاق و ضعيف ضيا لمعه‌لرى، يأس و ماتم آراسنده بليرمكه چاليشان اميدلرى آكديرر بر ترددله تيتره‌يه‌رك قارا كلق كتله‌لريني دلمكه، بكا قدر كلمكه

اوغراشيوردى ؛ تا اوزاقلرده‌ده خائن و ظالم دشمنك ينه تورك
كويلرينى ياقان كميلرندن طوپ سسلرى اوغولدايه‌رق ، صاغير بر
يووارلانيشله هوا طبقه‌لرى آراسندن بنى بوليور ، و صانكه ،
روحمك ايچنده پاتلايوردى .

كوكسمده طيرناقلرينك دقيقه‌دن دقيقه‌يه دها درينلره كچديكى
دويولان بر پنچه ايله كندى كنديمك اوستنده اضطرابدن طوپار-
لانيرجه‌سنه ، دوريليوردم . بردن قارا كلغك آراسندن مؤذنك
ياتسويى اوقويان سسى يوكسلدى .

بو كيجه اونكده سسنده بر آغلايش ، بر صيزلانيش واردى .
اوزاقدن اسلامك اوجاقلرينى سونديرن ، يووالرينى ييقوب دويرن
دشمن طوپلرى اوغولداركن اونك سسنده‌ده سياه كيجه‌يى
ييرته‌رق شكايتلرينى يوكسلتن ، مظلوم اسلاميتك اوزرينه تأثرله
متوجه بر نظره قدر چيقه‌رق آلملرينى ، دردلرينى ايكله‌يه ايكله‌يه
حايقيران بر تظلم اداسى واردى .

هر نغمه‌سنده بر انين ، هر كلمه‌سنده بر فرياد كيزليدى ؛ وبويله‌جه ،
قودورمش بر ديو اوغولتيلريله كلن طوپ سسلريله تقابل ايدركن
مؤذنك اينجه سسى دها مهيب ، دها معظم ، دها مدهش بر ماهيت
آليوردى .

بردن أذان بيتدى ، اطراف بر دقيقه ساكت آغلايان بر سكون
ايچنده دوكدى ؛ صوكره ، يكيدن سسك بر دالغه‌سى تيتره‌دى ،

مؤذن یکیدن بو دفعه ، دها یالواریجی، دها صیزلا یجی بر شکایتله ،
دوغریدن دوغری یه بر مدد رسك سینه سنه دو کولمکه باشلایان
بر کدر صمیمیتیله قارا کلقلرك ایچنه نداسنی صالیویردی :

الصلاة والسلام علیك یا رسول الله

نصل بر حادثه اولدی ، بیلمه یورم، بغتةً مناره دن باشلایه رق
تا قارشی ساحللره ، آنا وطن قییلرینه قدر بر ضیا دالغه سی
فیشقیردی ، تلاطم ایده ایده اوزاندی. کیجه نك قویو پرده لرینی
شیشله یور ، قاره دیوارلرینی بورغولایور وبویله اوزایه اوزایه ،
دهـا ایچریلره، وطنك قانله ملمع طوپراقلرینه قدر کیدییوردی .
کوزلرمله اونی تعقیب ایتدم و بردن قیورانه رق اوزایان بر خط
اوزرنده اوبك اوبك، کومه کومه طوپراقلرك اوستنده ، مختلف
وضعیتلرله اوزانمش ، قیوریلمش ، کیمی سینه سنی سماره آچه رق ،
کیمی باشنی قوللرینك حلقه سـنه صوقمش یوزی قویون یاته رق ،
صباحه انتظاراً ، راحت راحت اویویان تورك عسکرلری کوردم.
تکرار قانی دوکمك ، فقط نه اولورسه اولسون دشـمنی أزمك
عزمیله ، دوداقلرینك اوسـتنده ایمانلرینك مطمئن بر لمعه سی
چالقالانه رق ، تورك عسکرلری ، امین و مستریح اویویورلردی .

او زمان جبهه نك بر باشنده بر بیاض کولکه ارتسام ایتدی.
بو کولکه بر انسان شکلنده ، حتی بر انسان قطعه سنده ایدی ؛
لکن او قدر یوکسـك ، او قدر بویوك کورونیوردی که بوتون

مناظرك لوحه‌سنه حاكم كبيدی . اللری بر وضع تقديس ايله
يوقاريده يوريوردی . آرقه‌سنده يوزلرجه يوزلرجه ، بشقه
كولكه‌لرك ، آراده اوزون بر مسافهٔ احترام براقه‌رق ، عجول ،
متلاشی تعقيب ايدن ، طائفه‌سی واردی .

بر نقطه‌ده ، تام عسكر صفوفندن كچيله‌جك بر نقطه‌ده بردن
بر سس ايشيتدم : ـ كيمدر او ؟..

او زمان بياض كولكه ياواشجه ايلريلدی . بو بر كولكه ـ
ميدی ، ياخود متصلب بر ضيا ميدی . اونده اويله بر حال وار
ايدی كه كندی سينه‌سندن چيقان بر بياض نورله شفاف كبيدی ،
كويا قلبكاهنده بر كونش يانان صاف بر بلور وجوددی .

ياواشجه ، ملايمت ورقت افاده ايدن بر تقربله ، نوبتجينك
قولاغنه بر كلمه سويله‌دی . اوزمان نوبتجينك بردن رعشه‌يه طوتولان
اللری تفنكنه وضع سلام ويردی . نفر سرتاپا صاقير صاقير
تيتره‌ركن بياض كولكه ، آرقه‌سنده شرقدن غربه ، جنوبدن
شماله قدر عظيم ديارلرك ، اون درت عصرلق اوزون بردورك
آراسندن كلام اللهی اقطار جهانه كوتورن طائفهٔ خلفاسنی
سوروكله‌يه‌رك جبهه‌يی كچدی .

وصره ايله عسكر كومه‌لرينك آراسندن كچديكنه شاهداولدم.
هر كومه‌يه كلدكجه بر ثانيه‌دوريور ، وضيانك ايچنده‌دها بياض بر ضيا ايله
شعله‌بار كورونن قوللرينی اوزاتيور ؛ بر عسكرك باشنی ، ديكرينك

یوزنی اوقشایان ، برینك صیرتی ، اوته کنك کوکسنی صیغاشلایان ، کیمیسنك قولنه ، کیمیسنك اوموزینه دوقونان بر تماس نوازشی اولیوردی . بعضاً ا کیلیور ، کویا هویتنك نورلرندن بواویویان عسکرك اوزرینه کونش چاغلایانلری بوشالتیوردی . واوقدسیت وعلویتنك مبارك کلامی ایچون اون درت عصر صوکره حالاقاتی دوکن بوعسکرینك آراسندن یچرکن ، بوتون خلیفه‌لری بومعظم امام دینك آرقه‌سنده ، کوزلری آیاقلرینك نورانی ایزلرینه مرکوز ، اللری کوکسلرنده ، هپ اومسافهٔ احترامی محافظه ایده ایده کری قالمقدن قورقان چابق خطوه‌لرله ، بری برینه صوقوله‌رق ، طاقم طاقم ، اونی تعقیب ایدییورلردی .

بویله ، جبهه‌یی برباشدن بر باشه‌قدر کچدیلر ومؤذنك تضرعکارسی صوك ندای خطابه‌سنی فیرلاتیرکن ، ناکهان ، اوضیا دالغه‌سی سوندی ، بوتون بو منظرهٔ محتشمه سیلندی ؛ تکرار کیجه‌نك قاراکلقلری چوکدی . یالکز قاماشان کوزلرمك پریشان نظری تا اوراده ، جبهه‌ده ایلیشدی . اوراده ، اوبیاض ومنور کولکه‌نك خط سیرنده نوردن برایز قالمشدی که کویا متفسدی ، ذی‌حیات برایشیلدایشله کویا یاشایوردی ، بیاض ومنور کولکه‌نك بیاض ومنور بردومانی شکلنده جبهه‌یی برباشدن برباشه تنویر ایده‌رك اونك اوستنده دولانه دولانه دالغه‌لانیوردی . دقت

ایتدم . بو بر یازیدی ، بر لوحهٔ غرا که اوراده ، معلقده کونشدن مخلوق بر شریت حالنده دوریبوردی . بونی اوقودم :

انا فتحنالك فتحاً مبینا

یازیلیوردی .

١٣٣٨



سیالهٔ حیات

سیالهٔ حیات

ایپولیت ته‌ن دیرکه : « هر هیئت اجتماعیه‌نك اورام موروثه‌سی واردر . الدن کلن، یالکز جریحه‌یی کوسترمك ، بونك تعضو اساسی‌یه عائد اولدیغنه حکم ویردکدن صوکره جابجا بر دوای موقت قبیلندن بر یاقی یاپیشدرمقدن عبارتدر ؛ بعضلرینك توصیه ایتدکلری عملیات جسیمهٔ جراحیه‌یه تشبث ایتمك خسته‌یی دها زیاده دوچار ضعف ایتمکدن بشقه بر نتیجه ویرمز . »

هیچ شبهه یوق که حیات اجتماعیه‌سنده بویله اورام قاضمهٔ موروثه ایله الك زیاده دوچار ضعف و ناتوانی اولان و عمر مدید مریضانه‌سنده حتی یاره‌لرینك اوزرینه بر دوای موقت قبیلندن یاقیلره بیله لزوم کوروله‌مین هیأت بشریه‌یه بزبك بلیغ ، و نه قدر حائز بلاغت ایسه اوقدر فجاعت‌انکیز بر نمونه تشکیل ایده‌رز .

مدهش برداء الخناز یرك تخریبات مهلکه‌سیله سراپا جریحه آلود بر وجودکه چرکابه‌لرك تعفنات وخیمه‌سنه بولانمش ، چامورلرك لزق سیاهیله سفالتی صیوانمش ایدی . بوکون بو جسم مریض چاره‌جو وشفاکار بردست طالعله ییقاندی ، اونك فجاعت علیلانه‌سنی کتم وستر ایدن چامورلردن تطهیر ایدلدی ، فقط بوصورتله ستره لوثیاتندن صیریلوب چیقان وجودك طلاقت عریانیسی پیش نکاه تأثره سراپا جریحه‌لرله مستور برلوحهٔ الیمه سریبور .

بونلره برر لزق اعفالکارك تسلیت موقته‌سنی بخش ایده‌رك کچمك وار ، یاخود بو وجودك قانه برسیالهٔ نوحیات زرق ایده‌رك اونی یکیدن احیا ایتمك‌وار . بو ایکی طریقك آراسنده تردد ممکن دکل . بوقانك نصل قوی بر قابلیت شفائیه‌یه مالك اولدیغنه ، درلو عنعنات بدبختانهٔ تاریخینك یانغینلرندن قالمش برر بره‌دن ، متعفن فقط یالکز جلده‌عائد برر بره‌دن بشقه برمرضی اولمادیغنه امین اولان فکر طبیب بر دقیقه تردد ایتمه‌یه‌رك ، بو قشری قوروتوب دوشوره‌جك برتلقیح زرقنه مراجعت ایلر .

بزده ، شوحالت اجتماعیه وشرائط حیاتیه‌ده ، ملته اساله ایدیله‌جك مایع شفابخش نه‌در ؟

هرکس متفقدرکه بو آنجق ایش اوله‌بیلیر .

دنیانك اك زیاده خزائن ثروت طبیعیه‌سیله مملو برمملکتده ،

الك زیاده اعمار و تمدینه ، تزیین و تمیه یه مستعد بر ساحهٔ مساعده سنده ، وقتیله هر بر کوشه سنده بر سلطنت کاهك شعشعهٔ دارات واحتشاماتی تاریخه صحائف طنطنه ودبدبه قید ایله مش اولان بر میدان وسیع فعالیتده ، دنیانك الك فقیر بر ملتی ، الك عاطل بر عضوی قیباندن ، حیات محرومیتك یأس کرانه بوروندرك . المزی قولمزی قیلداتمدن اوشه نه رك ، کوزمزی قالدیروب سسمزی چیقارمقدن چکینه رك ، لطف تصادفله احتیاج جوعمزه ویریله جك طعمهٔ ناکهظوره انتظاراً ، دوریبورز .

سبب ؟

چونکه ایش یوق ! فقط مملکت سراپا ایش . مملکتده نه وار که اولادینك قابلیات ذکا وعرفانه ، بازوی غیرت وقوتنه مفتقر اولماسین ؟ نهرلر وار که حیات وقوتله مملو امواج فیضی ، بیهوده یکین بر عمر تباه حزن مؤلمیله ، سوروکله یه سوروکله یه ، یمین ویسارینه باقان نکاه مغمومندن ، خالی چوللره ، متعفن بطاقاقلره کویا دموع تأثر رتلهف اساله ایده ایده عمان فنانك آغوش بی پایان تسلیتنه آتیلوب کیدیبور . اورمانلر وار که دنیانك الك مهم کراسته تجارتنه مالك اولان مملکتلرینه رشك آور اوله جق بر مبذولیت ثروته مالك ایکن ویرانه لری اورته جك تحته حواله لری قومشو دیارلردن تدارك مجبوریت کوریلیور . وقت وقت داغلر هفته لرجه سوردن یانغینلرله مهیب بر آتشکدهٔ ماتم تشکیل ایدرکن شدید

برقیشـده قوجه برپایتخت نزله‌سنی ایصیته‌جق اودون بوله‌مایور . هردرلو استعداد ترابیسنی ، مسـاعدهٔ اقلیمیسنی تجلیات مسعودهٔ طبیعتیله اثبات ایده‌رك دنیانك برباغزار فرخنده سماسی اولمقـله زبانزد برمملکتده سبزه ومیوه‌یی خارجدن جلب ایده‌جك ، یاغی اونی اجانبدن دیلنه‌جك، چوجقلره ایچیرمك ایچون ایی برسوت ، خسته‌لره ویرمك ایچـون تازه بر یموطه تدارکنده مشـکلاته اوغرایه‌جق بر حال ضرورتده‌یز .

بومملکتده یاپیله‌جق ایشـلرك فهرس حزن آورینی ، ایشته بویله اك بویوك شـیلردن باشـلایه‌رق اك کوچك ذره‌لره قدر ، بی‌نهایه برسلسلهٔ تعداد ایله تمدید ایتمك ممکندر . فقط بونه یأس آور ، نه جانخراش بر کتاب الالم تشـکیل ایدر . بومقاله‌نك افادهٔ روحنه شو برقاچ مثالك ناطقهٔ بلاغتی کافیدر .

صوکره ، بریانده بویله‌ییغین ییغین ، داغلره وادیلره صیغمایه‌جق قدر کتله کتله ایش ، وبوایشلرك سینهٔ مدفوناتنده بی‌حدوحساب برخزینهٔ سیم وزر اویورکن ، برده بومملکتك خلقنه باقیلسـه ، خلقك عطالت مجبوره‌سنه ، وبونك نتیجه‌سـیله ، فقر وضرورتنه دقت ایدلسه بولوحه‌نك تقریر جکر دریله صیزلامامق ممکن دکلدر .

ولایاتده اویله کویلر ، اویله قصبـه‌لر واردرکه خلق کویا یالکز ایام تعطیلیه‌دن متشکل سنه‌لرك تسلسل یکنسقیسی آراسنده اسنه‌یه ، کرینه کرینه مؤبد براویقونك رؤیالرنده یاشار .

قرق پاره‌یه‌قدر اوجوز صاتیلان برروزهٔ مساعیله برعطالت صرفه
آراسنده طبع قناعتکار ورخاوتپروری اویله شایان اهمال برفرق
بولورکه فطرتنه عائد بر تمایله تبعاً بوایکی طرز امرار ایامدن
ایکنجیسنی ترجیحده تردد کوسترمز. نه‌ایله‌یاشار؟ اونك ایچون
یاشامق اولمه‌مك دیمکدر. فلسفه‌سنده بودرجه محویتکار اولان
قناعتی، وسیلهٔ اطمئنان بولمقده کوچلك چکمز. چارداغك آلتی
سرین، چشمه‌نك صویی براق، کونش لطفکار، هوامنعم ومنومدر.
استانبولك ایچ وکنار محلاتنه صوقولان بر فکر تدقیق اوکنده
ارتسام ایده‌جك لوحهٔ حیات بشقه درلو دکلدر: صاللانان
قفسلرینك آلتنده، قنبورلاشان قبورغه‌لرینك ایچنده درین بر
ماتمك حزن سیاهنی اویوتان أولر واردرکه صماخ دقت قاپیلرینه
یاپیشسه‌ده بوکوکسك الام درونی دیکله‌مك ایسته‌سه ایچنده بر
حیاتك نبض ونفسنی ایشیتمکده مشکلات چکر. برباشدن برباشه
اویویان محله‌لرك قاراکلق سوقاقلری واردرکه یکانه اثر حیاتی بر
یقیق دیواردن آتلایان بر کدی، بر قاپینك اشیکنی کمیرمکله
مشغول بر کوپکدر. بلکه کوشه‌ده برعطار، اوته‌ده برمناو،
کیم‌بیلیر نه‌زمان کله‌جك مشتری‌یه انتظاراً، کیجه‌لك انتاریسیله،
ایشله‌مه ترلکلریله‌چیقمش قومشو افندیلرله دکانك بر طرفنه،
یاخود، برصندق‌ایچنده بویوتیلان طفلانك کنار سایه‌سنه چکیله‌رك
طقوز طاش اوینامقله مشغولدر.

بو سوقاقلردن کچن بر اجنبینک ، اکر شاعر دکلسه ، اکر بو حیات سکینهٔ حضورك ، بو ظواهر نائمهٔ سعادتك آلتنده مختفی حقیقتی آرایه‌جق قدر نافذ النظر سه ، ذهننده تولد ایده‌جك اسئله‌یی کشف ایتمك پك آساندر .

بو اجنبی مثلا یا لوندره‌دن ، یا پارسدن کلمشدر : اوراده بر جاده بر محشر ، سوقاق بر دارالتجاره ، بر أو ، همان دائما ، بر کوچك صناعتکاهدر ؛ بوتون خلق دورمغه امکان براقمایان بر حمای فعالیت ایچنده پویاندر . بر کوچك دکان پنجره‌سی اوکا مجلد بر پدر ، دیکشجی بر والده ، حکاك برچوجق کوستر ؛ بر أولك قاپیسی اوکا چوجق اویونجاقلری یاپان بر دول ایله یاپمه چیچك اعمال ایدن بر کنج قیزدن متشکل بر کوشهٔ مساعی‌یی مکشوف طوتار . صوکره سوقاقلردن سریع و متلاشی کچن خلقك ایشلرینی ، کوجلرینی تخمین ایتمکده صاحب ممارسه‌در . بیلیر که بونلر یا تجاردر ، یا اصنافدر ، یا عمله‌در ، یاخود ، بر سربست شعبهٔ صنعته منتسبدر . والحاصل مملکتك بوتون حیاتی ایش دینلن او چرخ دوارك دندانی آراسنده قاینار ، دورماز ، دونر ، یووارلانیر ، بعضاً ازیلیر و قیریلیر ، فقط برازیلوب قیریلانك یاننده اون دانه قوشوب یاشایان واردر . و مملکتدن ، بو چرخ دوار سعیدن ، اطرافه بر فوارهٔ شرارات فیض و عمران فیشقیرر ، افاقده کهکشان سعادتك انعکاسات تابنده‌سی ارتسام ایدر . بو مناظر محتشمهٔ

سعيه ، بو تجليات مدبدبهٔ فعاليته آليشمش بر اجنبينك انطباعات روحيه‌سنده نه‌درين بر بهت وحيرت انتقاش ايتمه‌ليدر .

سزى ياقه كزدن طوتسه ، كوپرى باشنه كوتورسه وهمان بوتون شهرك مدوجذر حياتنى بلع ايدن بومركز غليانك خلقنى كوستره‌رك ديسه كه : — بوتون مملكتك اوخوابيده سوقاقلرينى ، اوساكت أولرينى ، اودرين رؤياى سكون وحضورينى دويوران ، بسله‌ين خلق ايشته بوخلقدر ؛ بويله اولمق لازم كلير ... رجا ايده‌رم ، بونلر نه ياپار ؟..

*
* *

ظن ايتمم كه بر اجنبينك قوهٔ منطقى ، بوخلقك شو عطالتدن تماميله معصوميتنه قناعت ايده‌بيلسين . فقط حقيقتى بر اجنبينك منطقيله دكل ؛ ملتنى سون ، وطنى ايچون صيزلايان ، اونك بوتون سرانجام غريب مصائبنى آكلايوب حس ايده‌رك اسباب بدبختيسنك روح نالنده سنى دويان بر تورك منطق المدار وتجربه كاريله تفحص ايدرسه‌ك كوريرز كه خلق تماماً معصومدر . يكانه متهم اونك قصيدهٔ اجتماعيه‌سيدر ، مقدرات تاريخيه‌سيدر . ودييورز كه آرتق بودورهٔ مسكنت وعطالت بيتدى . ايشته بونى اثبات زماننده‌يز :

ينه ايپوليت‌ته‌ن ، بشقه بر وسيله ايله ، دييوركه :

« بر مملكتك قانون اساسيسى بر وجود ذى حياته متعلق بر مادهٔ عضويه قبيلندندر ؛ اوياللكز كنديسنه خاصدر ، ديكر برى

اونی جسمانیتنه تمثیل ایده‌مز ، اونك یالکز ظواهری استنساخ اولنه بیلیر . مؤسسات وتشکیلاتك ، قوانین وامتیازاتك ، حقوق ونظاماتك ، والحاصل دساتیر رسمیه‌نك آلتنده افکار ، عادات ، طینت خلق ، شرائط صنوف ، اونلرك وضعیات متقابله سی ، احتساسات خصوصیه‌سی ، والحاصل ظاهراً مرئی داللرله یاپراقلرك آلتنده غیر مرئی درین کوکلرك پیچ وتاب خطوطی واردر . اغاجی ادامه وتغذیه ایدن اونلردر . اغاجی کوکلرندن محروم براقه‌رق دیکرسه‌کز دوچار اضمحلال اولور . وایلك صدمهٔ روزکارده ییقیلیر . »

بزده قانون اساسی عصرلردن بری دوام ایدن بر موجودیت بدبختانه‌نك حجت استخلاصیدر . عصرلرله عمق روح ملتده مختفی بردرد احتیاج شکلنده اویویان ، صوك دورهٔ مضائبده هر سنه سالنامه‌نك بردیباجهٔ مفسوخی وظیفه‌سنی کورن بو حجت بروعد استقبال نه بر اثر تقلید واستنساخ ، نه ده برعضو مضاف ومستعاردر . زادهٔ وجدان ملت ، خلاصهٔ تاریخ وطندر ؛ بو اویله بر اغاجدرکه ساقنه عادات وافکار متخالفه اتکا ایدوب برلشه بیلیر ، زیر سایهٔ الیافنه صنوف واقوام متضاده کلوب دیکلنه‌بیلیر ، واونك کوکلری تا اعماق موجودیت مملکتده آلتی عصرلق دموع هجران وخسران ایله بسلنمش ، بویومشدر . اونی ییقه‌جق صدمهٔ روزکار اوقدرقوی اولمالیدرکه اولا اونی دکل طوپراغی ییقه‌بیلسین . بو اغاجه ، اوت ،

بويله درين كوكلره مالك اولان بواغاجك حياتنه يالكز برقوت لازمدر : صو ...

بوصويى ويره‌جك اولان أل بونسلك أليدر ، تاكه اونك ساقى متكاى ملت ، زير برك وبارى بر كوشهٔ سايه‌دار سلامت وسعادت اوله‌بيلسين .

فكرمجه بودوره‌نك الك بويوك احتياجى مملكته ايش تدارك ايدره تعبير ياكلش : ياپيله‌جق وظيفه ، موجود اولان ايشلره ومنتظر اولان ايشجيلره بر امكان مواصله بولمق ، يعنى ايشلرله ايشجيلرك بولوشمه‌سنه خدمت ايده‌جك خط وصلى ايشجيلره تدارك ايله‌مك نقطه‌سنه منحصردر . بوخط وصل سرمايه‌در .

او سرمايه كه شيمدى‌يه قدر طرق مستقيمه تعقيب ايده‌رك كله‌مزدى . ناموسكار اللره دوشه‌جكندن قورقه‌رق ابواب مملكتى دق ايده‌مز ، خفى ايزلر تعقيب ايده‌رك ، پنجره آرالقلرندن قايه‌رق صوقولوردى ، وبونك ايچون مفيد اوله‌جغنه مضر ، شفابخش اوله‌جغنه سم آلود اولوردى . بوكون او سرمايه اطرافدن حدود مملكته كلمش بكله‌يور ، بوتون تصورات مستقبله‌يى بر حلقهٔ زرين شكلنده قوشاته‌رق براشارته منتظر ...

كفايت ايدركه بواشارت ياپيلسين وياپيلير كن تجارب مكرره‌نك ارشادات ونصايحندن استفاده ايديله‌رك بومسافره برامنيت ومنفعت مشروعه تخصيصى مقابلنده اوندن ده مملكت ايچون بلاوندم دكل

سلامت وخدمت طلب ایدلسین .

ایشته اوزمان لوحهٔ عطالت ومسکنتیله تقریر الم ایلهین بوکونك ساحهٔ سفالتی بر عصای سحرك تماس حیات آورینه تصادف ایتمشجه‌سنه‌سیلکینوب قالقار ، اوت ، ایشته آنجق اوزمان خسته ذیریلیر .

بوکون حال عطالت ورخاوته محکوم ظن ایدیلن بوخلق چالیشمق قابلیتندن اصلا محروم دکلدر ، حتی پك آز برفائده‌یه مقابل خزینهٔ قوای جسمانیتندن پك چوق برسرمایه صرفنه اوقدر آلیشیقدرکه او بلکه یالکز اصول سعیه عدم وقوف ایله اتهام ایدیله‌بیلیر . اوکا بروسیلهٔ فعالیت بخش ایدلسه ، سرمایهٔ قوتی اسراف واتلاف ایتمکه مانع اوله‌جق وسائطله تجهیز اولونسه ، خصوصیله ، چوق چالیشه‌رق آچ قالمغه رضا کوستره دوچار فتور اوله‌جغنه معتدل برصرف کوششه بدل مرفه برمعیشت بوله‌بیلمك امکانی ویرلسه بوعنصر ، بوتورك عنصر نجیبی ، دنیانك الك مطیع وشجیع عسکری اولمغه نصل قادرسه دنیانك الك عفیف ومستقیم ، الك ناموسپرور وفضیلتکار ایشجیسی اولمغه‌ده عینیله قادردر .

یالکز اعتراف ایتمه‌لیدرکه اونك جوهر طبعنده مندمج قور کوللنمشدر . اوندن استحصال شرارات ایده بیلمك ایچون بر آز اوزرینه اوفورمك ، کوللرینی دوکمك ، آتشی میدانه چیقارمق

لازمدر ؛ اوزمان اوندن صاف برآلو چیقه بیلیر . ایشته ملتك مشعلهٔ نجات وهدایتی بوعنصرك آتش رمادپوش فعالیتندن چیقاریله بیله جك اولان آلودر .

برنفخهٔ شفاساز ایله انجلا ایده بیله جك اولان بوشعلهٔ حیات مملکتك سمای سحاب آلود یأسنی نه روحپرور بر تاب سعادتله موجه دار ابتسام ایلردی ! بشریت ایچون سراپا رفاه واقبالدن ، سعد وسروردن مرکب بر حیات مخیله نك قصائد مسعوده سنی دوشونمکله مشغول اولان حکیم انسانیت پرست پرودون مملکتنی کوچك تمیز باغچه لرینك اورته سنده شادوخرم ، خندان وتابنده اولرله مستور وبواولری سعی وفعالیتك آسودکی وزندکیسیله بر ر آشیان سعادت حالنه کتیرن عائله لرله مسکون کورمك ایستر ، وبونك ایچون طبع جوان مردیسندن دوغان بر شعرك نظریات خیالیه سنه قاپیله رق حیاتده هیچ برزمان امکان تطبیق بوله مایه جق برقانون معاشرت دوشونوردی .

مملکته عائد وظیفهٔ استقبالدن بحث ایدرکن برقصیدهٔ شاعرانه یازمق امنیتیله ادعا اولنه بیلیرکه اوحکیم شاعرك خیالنی تزیین ایدن صحنهٔ حیات بوطوپراقده وبوعنصرله پك قولای تحقق ایده بیلیر . بوراده بکر وصاف برطوپراغك خزائن مدفونه سیله محویت پرور ، قناعتکار برعنصرك شباب حیاتی وار . بوراده ساحه واسع ، زمین رقابت هربازوی غیرته مساعد . عین میدان مجاهده ده جولان

ایتمك ایچون افراد یکدیکرینی چیکنه‌مکه ، عین معرکهٔ معیشتده اوغراشمق ایچون بری برینك قولنی قیرمغه محتاج دکل ، هر کس چالیشه‌بیلیر ، هر کس کچنه‌بیلیر .

برمملکتك سیمای مریضانه‌سنی دفعةً دکیشدیرمك ، اونی زنده وتوانا برمعنای صحتك امواج تابشیله پارلاتمق البته برسنه‌نك ، اون سنه‌نك محصول اقدامی اوله‌ماز ؛ فقط برشیئی بیترمك ایچون اولا باشلامق لازمدر . استقبالك سعادت و رفاهیتنه ، مملکتك یارینندن اعتباراً ابتدا ایده‌جك اولان آتیٔ نجات وفلاحنه عائد اولان بووظیفه ، ودیکر برنقطهٔ نظردن ، بوکونك آسایش اجتماعیسی ایچون‌ده برلازمهٔ ادارهٔ حکومتدر .

ترخیص ایدیلن عسکرلر ، عودت ایدن منفیلر ، حبسخانه‌لردن بوشانان مجرملر ، یارین نظامنامهٔ مخصوصنه تطبیقاً حقلرنده برمعامله تطبیق ایدیله‌جك سرسریلر ، سوقاقلری دولدیران دیلنجیلر ، بوتون ضابطه‌نك اندیشه‌سنه سببیت ویرن بوش کزنلر ، والحاصل کافهٔ دربدران مملکت وسائل سعیه منتظردرلر . هله بونلردن اول ، دها یوکسك برنقطهٔ نظردن دوشونیله‌جك برصنف ممتازوار : تنسیق ایدیلن دوائردن چیقاریلان مأمورلر ، بوشالتیلان قلملردن اورته‌یه چیقه‌جق کنجلر ، یارین مکتبلردن فوج فوج آقه‌جق زمرهٔ شبان . بونلر نه اوله‌جق ؟

مکتبلرله پك مشغول الفکرز ، هنوز تماماً اجرا آته تشبث

ایتمه‌مکله برابر الڭ بویوك مشاغل فکریه‌دن برینی مکاتب تشکیل ایتمکده‌در . و سعادت حیاتنه تقید ایدن بر ملت ایچون بو فصل اشتغال اقدم وظائفدر . لکن تأسیس مکاتبدن مقصد شعبات مختلفهٔ فعالیت ایچون وسائط احضاری دیمکدر ، اوندن اول تأمین ایدیله‌جك مقصدده او شعبات مختلفهٔ فعالیته بر مدار سعی قویمقدر .

مکاتب موجوده‌دن کرك استانبولده کرك ولایاتده بولنان اعدادیلرك هر سنه علی العاده بر تحصیل ایله چیقاره‌جقلری طلبه بر عدد مهم تشکیل ایدر . بونلر حیاتده بر حصهٔ فعالیت ایسته‌یه‌جکلر ، و تعقیب تحصیله لزوم کورمه‌ین بر قسم اکثری عروق متنوعهٔ مملکتده امتصاص ایده بیلمك ایچون منافذ مناسبه آرایه‌جقلر .

بونلردن صوکره مکاتب عالیه طلبه‌سی وار : بزه محتاج اولان مأمورلری ، معلملری بونلردن آله‌جغز . دیکرلرینی ، بوتون اوحمولهٔ عرفانیله کلوب بزدن ایش ایسته‌ینلری نه یاپه‌جغز ؟ محققدر که پك قریب بر زمانده بو مکاتب عالیه مأذونینی احتیاجاتی تجاوز ایده‌جك ، بر بوله‌مایان ، ایش تدارك ایده‌مه‌ین قسم متباقیسنك ده سرمایهٔ معنویسی بر کوشه‌ده توتونجیلکه ، یاخود بر ترزینك یانںده قالفه‌لغه مساعده ایتمه‌یه‌جك . شو حالده اون ایکی مأمور یتشدیرمك ایچون طقسان بدبخت ، صنف اجتماعیسندن سقوط ایتمش معلولین معارف یتشدیرمش اوله‌جغز .

بو برطرفدن مکاتبك درس جدوللرینه ، دیکر طرفدن ینه بومقاله‌نك اساس موضوعنه مماسدر . برنجی نقطهٔ تماسنی ترك ایده‌رك ایکنجیسنه حصر مطالعه ایتمك لازم کلیرسه ینه عین نتیجه‌یه واصل اولیورز که عمله ایچون تصل وسائل سعیه احتیاج وارسه متعلمین ایچون‌ده ینه اوقدر شدتله وسائل فعالیت احداثنه لزوم واردر .

بو وسیله ایله دوقتور کوستاولو بونك برصحیفه‌سی خاطره کلیور . دییورکه :

« احتیاجات ایله اواحتیاجاتی تطمین وسائلی آراسنده موجود تناسب معیار سعادتدر . بوایکی اس نسبت مساوی ایسه ، اونلر نه‌قدر کوچك اولورسه اولسون ، انسان مطمئن ومطیبدر . وسائل تطمین احتیاجك عدم کفایتندن متولد بر فقدان تناسب نتیجه‌سیله انسان ینه تأسیس سعادت ایده بیلیر ، اکر احتیاجاتنی اووسائل نسبتنه تنزیل ایدرسه . مشکله‌نك بوطریق حلنی شرقیون من القدیم کشف وتطبیق ایتدکلری ایچوندرکه بز اونلری دائما معیشت مقدره‌لری حقنده قانع وممنون کوریرز . لکن غربده ، غربك حیات جدیده‌سنده احتیاجات بر مقیاس عظیمده توسع وتزاید ایله‌مش ایکن بونلرك وسائل تطمینی عین سرعتله ترقی ایله‌مه‌مشدر . بونك نتیجه‌سیله تناسبك وجهینده بویوك برعدم مساوات وار ، وواصل مرتبهٔ تمدن ومعارف اولان انسانلردن

اکثری طالع مقدرلرینی تلعین ایله مکده در . »

دوقتور کوستاولوبون قناعت فلسفه‌سنه مبتنی اولان سعادت شرقیوندن بحث ایدرکن البت شرق تجددکاری دوشونمه‌یور . شرق تجددکار اصل بوکون مکاتبده احضـار اولویور . اکر بوعناصر جدیده نك مقیاس سعادت حیاتی احتیاجات ایله وسـائل آراسنده برعدم تناسبه ابتناء ایده‌جك اولورسه اولا کندیلرینك ، صوکره مملکتك سعادتنه ، نجاتنه خدمتله مکلف اولان بوبیان وطن نه‌بونداو وظیفه‌یی ایفا ایده‌مه‌یه‌رك طالع مقدرلرینی تقدیس ایده‌جـك معرفتمندان دکل ، افلاس جهد وغـیرتلری تلعین ایده‌جك بدبختان اوله‌جقلردر .

بونك یکانه چاره‌سی ، تکرار ایده‌یم ، ایشدر ، وایشدن بشقه برشی دکلدر !..

١٣٢٤





ایکی عنصر



ایکی عنصر

کویده اقامت ایدن برمحبمك شو حکایه‌سنه پك بویوك براهمیت ویردم. دیدی که:

— اون درت سنه اولدی. اون درت سنه دیرکن برعصرلق زماندن بحث ایدییورم ظننده‌یم. اوزمانله بوزمان آراسنده اویله اوزون برمسافه، اویله درین برفرق وارکه بومسافه وفرقی یالکز اون درت سنه‌لك برمدتك حصوله کتیرمك ایچون کفایت ایتمش اولمه‌سنه احتمال ویریله‌مز. حیاته عائد هرشیده برطبیعیت، من القدیم تأسس ایتمش برمعقولیت ومضبوطیت واردی. ازجمله پاره‌ده ... باغچه‌مده برارنبود چالیشیردی، اباته واعاشه‌سی بکا عائد اولمق اوزره آیده یدی مجیدیه آلیوردی، یوز قرق غروش، شیمدی بررنجبرك آنجق برکونده‌لکنه کفایت ایده‌بیله‌جك برشی ...

باغچوان آنجق کندی وظیفه‌سیله مشغول اوله‌بیله‌جك قدر وقت بولیوردی ، حالبوکه بنده تزیین واعمار هوسی أوك خارجنه‌ده ، سوقاغه‌ده طاشمش ایدی . بوتون اطرافه اغاجلر دیکدیرمشدم ، غالبا یوزقدر واردی ... بونلری هیچ اولمازسه هفته‌ده بر صولامق لازمدی ، وبوایش ایچون خارجدن آدم تدارك ایتمکدن بشقه‌ده چاره یوقدی . بوخدمت ایچون برتورك بولمق اصلا قابل اولمادی ، دائما دقت ایدردم ، وکندی کندیمه : « نه‌ایی ! بوشده قالمش برتورك یوق ! » دیردم . برکون قارشیده ، قومشو دیوارینك کولکه برطرفنده بر کنج آدمك کرینه‌رك اویقودن اویاندیغنه دقت ایتدم . سسلندم ، یاری قاقه‌رق مخمور کوزلرله بکا باقدی : ـ ایش ایسترمیسك ؟ دیدم . بردن هوسله‌نه‌رك : ـ البته‌ایسته‌رم ! دیدی . الله اشارت ایده‌رك : ـ کل ! دیدم . صالنه صالنه کلمکه باشلادی ؛ برآرالق دونوب آرقه‌سنه ، دمین اویودیغی یره حسرتله وغالبا اویقوسندن هنوز اتمام اولونه‌مامش بربقیه قالمش اولماسین قورقوسیله باقدی . نهایت یانمه کلنجه صوردم : ـ بوکونا کمك پاره‌ك چیقدیمی ؟.. باشیله : خایر ! دیدی . دوام ایتدم : ـ اویله ایسه سکا برکوندلك وار . شوقوغه‌لری آلیرسك ، حوض بوراده ؛ اورادن دولدیررسك ، سوقاقده شواغاجلره برر قوغه صو ویررسك . یوز قدر اغاج وار ، یوز قوغه صو ایدر ... » دیکله‌دی ، دیکله‌دی ، باشنی قاشیدی ، قوغه‌لری قاپدی ، حوضه سکیرتدی ، دولدیروب چیقاردی . بو ،

کنج ، دینج برتورك دلیقانلیسیدی ، قوغەلر ألندە کویا بوش دینەجك برخفتلە صاللانیوردی . کلدی ، کلدی ، تایانمە قدر کلدی ، قوغەلری آیاقلریمك آلتنە قویدی. یوزیمە باقەرق بلافتور برچیرپیدە : — صولارم اما ، دیدی ، قوغە باشنە برغروش ویررسك . — اما یاپدکها ! دیدم ؛ یوز قوغە صو ویررسەك یوز غروش ایدر ، اك قابادایی رنجبر کوندەلکنە اون بش غروش ویررلر . شیمدی ایکندی اولدی ، ایکی ساعتلك ایش ایچون یوز غروش نصل ایسترسك ؟

— ایشکە کلیرسە !.. دیدی . وقوغەلری اورادە براقەرق ینە صالنە صالنە دیوارك دیبنە یونلدی. او کونك اکمکنی هوالردە دوغوب دوشەجك برنعمت تصادفدن بکلەمك نیتیلە تکرار اوتلرك اوستنە اوزاندی ، وکرینەرك یکیدن اویومغە باشلادی . اون درت سنە اولدی . بو وقعە ذی حیات وذی بلاغت برلوحە شکلندە دماغمك ایچندە یاشایور . ودیەبیلیرم کە اون درت سنە ایچندە باغچەمدە برتورك ایشجیسنە خدمت قبول ایتدیرمە فرصتنی بولامادم . بوسنە ...

محبمك سوزینی کسدم : — بوسنە بولدیکز غالبا ؟

کولدی : — خایر ، بوسنە ، مع التأسف تورك هروقتدن زیادە چالیشمغە مجبوریت موقعندە ایکن بالعکس هروقتدن زیادە استغناکار . بوکا مقابل فوج فوج روس ملتجیلری وار . کون

کچمزکه بونلردن اوچی بشی قاپی‌یه قدر کلمه‌سینلر ، اوکرندکلری تك توك کلمه‌لردن بریی صرف ایدرك : — ایش ، ایش ، ایش وار ؟ دیمه‌سینلر . قرارکاهده کندیلرینه ییه‌جك شی ، یاتاجق یر ویردکلری حالده بونلرینه اورادن قورتاره‌بیلدکلری کونلری پاره قازانمق وقازانیله‌جق پاره‌ایله کندیلرینه براز دها ذوق‌ولذت امکانی حصوله کتیرمك اوزره کویی او ، أو دولاشیرلر ، قاپی قاپی ایش آرارلر ، وقاچ غروشه بیلیرمیسکز ؟..

حکایه‌نك بوندن آشاغیسنه دقت ایتمه‌دم . اصل محتاج تأمل اولان نقطه بوایکی عنصرك آراسنده موجود اولان فرق ایدی . حال بوکه ، حقیقتده ، بوایکی عنصر منشأواعتیاد، فطرت ومعیشت اعتباریله یکدیکرندن بودرجه حائز فرق اولمامق لازم کلیردی . اکر تورکك فارسیسنه فعالیت وجوالیتیله مشهر شمال وعرب انموذجلرندن بری قونه‌یدی‌ده اونکله مقایسه ایدلسه‌یدی همان فرقك طبیعتنه حکم اولونوردی ؛ فقط بوحکایه‌ده مقایسه آز چوق شرائط متشابهه آلتنده بولونان ایکی نمونهٔ بشرك آراسنده یاپیلیوردی ، وکوروليوردی‌که آراده عظیم برفرق وار .

بوفرقك کیمك لهنه اولدیغنك ایضاحی البته ایجاب ایتمز ، چیقاریله‌جق اولان نتیجه ایسه غایت بسیطدر . تورك کرك مقتضیات عرقیه‌سندن ، کرك اعتیادات محیطیه‌سندن متولد بررخاوتله امکان معیشتنی تصادفدن انتظار ایتمکله مألوفدر ، وتصادف علی‌الاکثر

سعی قدر تأدیاتنده التزام صحت وسخاوت ایتمه‌دیکندن بالطبع تورك احتیاجاتی وحیاتدن اسباب استلذاذی حداقله ایندیرمش ، کندیسنه توکل وقناعتدن مرکب برفلسفه یاپمشدرکه بوفلسفه اونی دائما محرومیت وسفالته قاتلانمق صورتیله نفسنك تمایلاتندن فراغته سوق ایتمشدر . اونی حیات فردیه‌سنده تخریب ایدن بونقیصه عین فلسفه‌ده افرادك تجمعی حالنده حیات اجتماعیه‌یه انتقال ایدنجه مملکت وملتك اضمحلال وانحلالنه قدر ایلریله‌مك ونتایج وخیمه تولید ایله‌مك ضروریدر .

اکر تورك وتورکلك یالکز کندی حیاتنده اطرافك رقابتندن ، عناصر سائره‌نك هجوم وتجاوزندن موجودیتنی مصون طوته‌جق برسورحین ایله محاط یاشاسه بونقیصه‌سنك سیئاتی ایچنده یووارلانوب کیدر . لکن حیات حاضره مملکتلری وملیتلری بویله آیری آیری یاشامق امکانندن تجرید ایله‌دیکندن هرکس محافظهٔ موجودیتنی اطراف ایله جدال قوتنی بخش ایده‌بیله‌جك عین مکملیتده اسلحه ایله تجهزدن بکله‌مك مجبوریتنده‌در . ووقتا که برقومده عمومیت اوزره محتاج تداوی برمعلولیت واردر ، اونی تشفیه ایتمك ، رسیدهٔ صحت اولدقدن صوکره‌ده اوکا تمیهٔ قواسنه خادم وسائلی بخش ایله‌مك وظیفه‌سی اونك اوزرنده حق ولایت ووصایتی اولان طرفه عائددر .

بوکون تورکك آراسنه نه‌اولورسه اولسون بردها آییریله‌مایه‌جق

صورتده قاریشمش اولان ینه بوطوپراغك مالی عناصردن بشقه چار اقطار عالمدن کلمش ، هپ بوراده اکمك قازانمق اوزره عزم ایتمش چشید چشید قومیتلر وار . بونلرك کافه‌سنده ایش حیاتك محور اساسیسیدر ؛ تورك بونلرك قارشیسنده دیوازك دیبنه اوزانوب کرینه کرینه اویویه‌مماز. اویومقده اصرار ایدرسه اونی اوموزلرندن طوتوب صارصمق ، «اویومق دکل ایشله‌مك زمانیدر ! » دیمك لازمدر . ساده دیمکله‌ده اولماز ، محبمك حکایه‌سنده موضوع بحث اولان روسلرك مثالیله اکتفا ایدنجه‌یله کورولیورکه بوکون استانبول ، یارین بوتون وطن بشقه نوعدن ، بشقه اصولله استیلا تهلکه‌سنه معروضدر . النده سلاحله کلن دشمنه قارشی نصل تورك نفرلری آلنوب براردوی مدافعه حالنده سوق واداره اولونیورسه بوبشقه درلو سلاحلرله کلن ساکن فقط قوی رقیبلره قارشی‌ده تورك قوللری آلنوب عینیله عسکرلك قبیلندن برخدمت مجبوره ایله ، برایش اردوسی حالنه قونمالیدر .

بونصل یاپیله‌بیلیر ؟..

بوسؤالك قارشیسنده ، بوممکتده برشی یاپیله‌مایه‌جغنه قرار ویره‌رك بشقه درلو دوشونلری هپ اسرار وخفایای اموره عدم وقوفله اتهام ایدن ، و : « سزده بزلر قدر حقایقی کوره‌بیله‌جك نقطه‌لرده بولونسه کز هیچ بویله خیالاته قاپیلمازدیکز ! » معناسیله کولومسه‌ین سیمالری تصور ایدیورم . اوت ، وهلهٔ اویله‌در ،

بوکون قوجه برکتله‌یی همان یرندن قالدیره‌رق ، اویقوسندن اویاندیره‌رق حال فعالیته قویویرمك یکرمی درت ساعت ایچنده قابل حصول براملی دکلدر ، بو برخیال خامدر . آنجق ، هرعقدهٔ معمانك چوزیله‌بیله‌جك برسررشته‌سی اولمق ده طبیعیدر ، بومسئله‌ده ده ایشی منتهایه دوغری سوق ایدن ایپك اوجنی بولمق لازمدر . یکرمی درت ساعتده اولماسه‌بیله یکرمی درت سنه‌ده اولسون بلکه چوزمك ، هیچ اولمازسه ، چوزمکه یاقلاشمق ممکندر . ملتلرك لوحهٔ ساعاتی اوقدر کنیشدرکه اونلرك مقدراتنده ابره‌نك مسافاتی اوزون سنه‌لرله اشارت ایتمك وصبورانه بکله‌یه‌رك یالکز ایشله‌مه‌سنه دقت ایله‌مك ایجاب ایدر .

۱۳۳۷



مكاتب سلطانيه



مکاتب سلطانیه

اوراق حوادثده اوقودق ، معارف نظارتی مکاتب سلطانیه‌ده مدت تحصیلیه‌یی اون ایکیدن اون بر سنه‌یه تنزیل ایتمش ، یعنی تعبیر آخرله چوجقلرمزك حیات فعاله‌یه کیرملری امکاننی استحصال ایده‌بیلمه‌لری ایچون بر سنه‌لك بر ضمده بولونمش ، عادتا اونلری بر یاش دها بویوتمش. نظارت ایچون بو قراری اتخاذده اسباب موجبه اوله‌رق نظر اعتباره آلنان اساسات موجهه نه اولورسه اولسون بزجه ، افکار عامه‌جه دوشونیله‌جك جهت بونك حیات تطبیقیه‌یه وجه تعلقیدر . خلقك موجودیت مالکیه وملیه‌یه شدت ارتباطی اولان دها شماتت آور حوادثله مشغول بولوندیغی بر صیره‌ده جریده‌لرك محویتکار بر طرفنه ایلیشه‌رك انتشار ایدن بو خبر ، بلا شبهه ، دوغریدن دوغری‌یه علاقه‌دار اولان چوجق صاحبلرندن

بشقه‌سنك او قدر دقتنی جلب ایده‌مه‌مشدر. حقیقت حالده بو قرارك ده حیات ملکیه و ملیه‌ده بویوك بر تأثیری اوله‌جقدر ؛ خصوصیله قرار ، ماهیتندن تولد ایدن نتایج متفرعه‌یه کوره شرائط موافقه ایله محاط اولورسه...

مکاتب عمومیه‌ده درسلرك ترتیباتی ایچون راهبر اولان نظریه‌لردن الك اول اجرای تأثیر ایده‌جك بری واردر که اوده بوتون مملکت اولادینه سیاناً نه‌تعلیم ایتمك ، بالآخره سلوك ایده‌جکلری طریق حیات ، ایچنده قاله‌جقلری محیط نه اولورسه اولسون عمومنه بردن مطلقا نه او کرتمك لازم کله‌جکنك تعیینیدر . بونی تعیین ایدرکن علمك برقسم محدود ومعیننه نره‌ده بولونورسه بولونسون ، نه‌اولورسه اولسون هرانسان ایچون مطلقا بیلنوب او کره‌نلمش اولمق ایجاب ایدن بر امتیاز مخصوص ویرلمش اولیور . او درجه‌یی الك یوکسك طبقه‌یه منسوب بر زنکین چوجغندن طلب ایده‌جککز کبی صاپانه آبانمش بر چفتجیدن ، سوقاق سوپورن بر تنظیفات عمله‌سندن‌ده ایسته‌یه‌جکسکز . اولادینه عموماً وسیاناً بو درجۀ تحصیلی بخش ایدن بختیار مملکتلرك یاننده تحصیل مجبوری‌یی اساس اولمق اوزره قانونه قویوب ده امکان تطبیقنی استقبالك ظهورات مساعده‌سنه تطبیق ایده‌رك متوکلاً بکله‌ین مملکتلرده یوق دکلدر . لکن فعلاً امکان تطبیقی بولونسون بولونماسین اودورۀ مجبوره‌یی تعقیب ایده‌جك درجات تحصیلی لائقیله و برنسبت معقوله دائره‌سنده

توزين ايده بيلمك ايچون اونی حکماً موجود تلقی ایله‌مك ضروریدر. بناءً علیه فلان یاشدن اعتباراً فلان یاشه قدر تحصیل ابتدائی‌یه حصر اولونمشدر و بوسنین تحصیل هر کس ایچون مجبوری التعقیبدر دیه بر قانون یاپیلیر. حکمی تماماً ایفا اولنور، اولونماز، بوصکره دوشونیله‌جك بر مسئله‌در. نته‌کیم بزده‌ده بوجهت صکره‌دوشونولمکه تعلیقاً اولا قانون یاپیلمشدر و بونك ایچون حدود سن‌ده تعیین ایدلمشدر.

بودورهٔ تحصیله عائد اولان درسلر اویله بر صورتله ترتیب ایدلمشدرکه اونك منتهاسنه واصل اولان هرچوجق اولا انسانلغه مماس مزیاتك اك بسیط واك مفید سرمایهٔ اولیسنه مالکدر، و، آرتق حیاتك مادی اولان اقسام احتیاجاتنی کافل آلات وادوات ابتدائیه ایله مجهزدر. اوقور یازار، بر آز حساب یاپار، شورادن بورادن معلومات عمومیه‌یه مالکدر، والحاصل تام معناسیله جاهل اولمق ذلندن قورتارلمشدر. هرمملکت بودوره‌یه عائد درس ترتیباتنی کندی مرتبهٔ مدنیه وفکریه‌سنه کوره تنظیم ایلر. یالکز بونی تنظیم ایدرکن دقت اولونه‌جق نقطه بونکله درجات آتیه آراسنده خط وصلك دوزکون اولماسیدر، اویله که تحصیل ابتدائینك منتهاسنه واصل اولان بر چوجق ایچون ایلك مرحله نصل طبیعتیله ختامه ایرمش ایسه اوندن صکره کیلری تعقیب ایده‌جك اولانلرده بوبرنجی

باصه‌ماقدن یوقاری طیرمانیرکن نه‌فضله ، خصوصیله ، نه‌ده‌ا کسیك برشی براقامش اولسونلر.

معارفده پك چوق مترقی اولان بعض شمال مملکتلرنده تحصیل ابتدائینك دورهٔ مجبوره‌سندن صکره‌ده چوجقلری براقایه‌رق بر ویا ایکی سنه ایام مخصوصه‌ده رشدیه مکتبلرینه دوام ایله مقید بولوندرمق اصولی واردرکه ، بو ، بالطبع ، بزجه موضوع بحث اوله‌ماز. بزده تحصیل ابتدائی‌یی تعقیب ایدن دوره‌صنوف اعدادیه‌یی تشکیل ایدر ، و ، اصل حیاتی تحصیل علوم وفنونه متوقف اسباب ایله ، فقط بالنسبه خفیف بر سرمایه ایله ، تهیئه ایده‌جك اولانلرك اکثریتنی بو دوره‌یی کچیرمش اولانلر ترکیب ایدر.

بناءً علیه بو دوره‌یه تخصیص اولونه‌جق سنه‌لرده اولادمملکته ممکن اولدیغی قدر حیاتك فعلیاتنه ، مادیاتنه عائد وخادم اولان معلوماتی ویرمك ایجاب ایدر. بوایله برمرحله‌درکه اورایه‌واصل اولان هرچوجق آرتق کتابلرینی قاپایه‌بلیر، حیاته کیرر، برفکر آدمی دکل ساده‌جه برایش آدمی اوله‌جقسه، آرتق درجهٔ کافیه‌ده مستحضردر. بونك ایچوندرکه بو راده‌یه واصل اولونجه بردن مکتبلرده بر بوشلق حاصل اولور. کویا قطار اصل یولجیلری مص ایدن ، شهره الك قریب ، حیات مصالحله الك مماس ، برموقفده‌در. اوندن صکره ، دها زیاده، تفرج ، تنزه ، زینت وثروت موقفلری کلیر. اوچنجی دوره بوصنف ممتازی حاملاً باشلار. بونلریاایکنجی

دوره‌نك مكتسباتنه كافی كورونمه‌ین بر عمر سورمك ، بر معیشت یاپمق سوداسیله اوچنجی مرتبه‌نك صوكنه قدر دوام فكرنده اولانلردن یاخود نظر آمالی داها یوكسكلره عطف ایده‌رك علمك مناطق عالیه‌سنه چیقمق ایسته‌ینلردن مركبدر.

ایشته بزده مكاتب سلطانیه، چوجقلری بو اوچنجی مرتبه‌نك صوكنه قدر كوتورن مؤسساتدر كه اوچ دوره‌نك اوچنی ده احتوا ایدر؛ یعنی چوجغی الفبادن آلیر دارالفنون درجات تحصیلنك أشیكنه قدر كوتورور. صوك سنه‌لرده بو مسافه چوجقلره اون ایكی سنه‌ده قطع ایتدیریلیردی. شو حالده بر چوجق آلتی یاشنده مكتبه كیرمش فرض ایدلسه و اك موافق احوال دائره‌سنده تحصیلنی تعقیبه موفق اولسه اون سكز یاشنده دارالفنون ایچون مهیا بولونمش اولیوردی. او یاشده باشلایوب هر سنه موفق اوله‌رق ترفیع صنف ایتمك نادراً تجلی ایده‌بیله‌جك مظهریتلردن اولدیغندن عمومیت اعتباریله اون سكز دكل یكرمی یاشی تحصیل سلطانینك حد منتهاسی اولمق اوزره قبول ایتمك دها دوغریدر. هر حالده صوك قرار اوزرینه شایان قید اولان شودر كه معارف نظارتی اولاد مملكتك دورهٔ سلطانیه‌یی كچیره‌جك اولانلرینه بر سنه‌لك بر فضلهٔ عمر اتحاف ایدییور. بو جمله‌یی بالالتزام بو شكلده یازییورم، و «دورهٔ سلطانیه‌یی كچیره‌جك اولانلرینه» دییورم. حقیقت حالده اویله‌می؟ بو بر سنه‌لك تصرف یالكز او دوره‌نك شاكردانینه

مخصوص بر امتياز شكلنده ايسه دينه‌بيليركه قرارك لطفى آنجق دارالفنونه انتساب ايده‌جك اولانلرى بر سنه تعجيل ايتمكدن عبارتدر. حتى دها ايلرى كيديله‌رك دينه‌بيليركه اكر درس ترتيباتنده شاكردانه يوكله‌ديلن حموله‌نك فضله‌سى آتيلمامش، حشويات بر طرف ايديله‌رك سرمايهٔ عرفانك جوهرى محافظه اولونه‌مامش ايسه، بوحقيقت حالده، دارالفنونه فضله طلبه بولمق ايچون برخدعه‌دن، بر صنيعه‌دن عبارتدر؛ عادتا دارالفنون لهنه مكاتب سلطانيه‌دن برسنه قيرپيلمشدر. بوممكلت وضعيتنده بولونان بر يرده حيات فعاله‌يه، حيات فعاليتك هرشعبه‌سنه ممكن مرتبه سريع واسطه‌لرله وقيصه يوللردن جهاز يتشديرمك تحت مجبوريتده اولديغندن ولو بوشكلده اولسه بيله معارف نظارتنك قرارينى مصيب بولمامق ممكن دكلدر. هله دارالفنون ومتعلقاتنه طلبه بولمقده، بالخاصه حرب سنه‌لرينك تخريباتندن صكره، نه‌درجه مشكلات چكيلديكنه واقف اولانلرجه بوقرارك اصابتى پك عيادر. آنجق قرارك فائده‌سى دها كنيش بر دائره‌يه شامل اوله‌بيلمك ايچون پك زياده شايان تمنيدركه بو برسنه‌لك تصرف يالكز دورهٔ سلطانيه‌يه دكل ـ صنوف ابتدائيه ايچون بلكه امكان تطبيق بولونه‌ماز ـ فقط اعداديه‌يه‌ده اجراى تأثير ايتسين؛ يعنى درس ترتيباتنده اويله اختصارلر، اويله تصرفلر وجوده كتيريله‌بيلسين كه هرسنه‌نك حوصلهٔ استيعابنه، يوكسلن برسنه‌نك سرمايهٔ تحصيلى، پارچه پارچه صيقيشديريله‌بيلسين. بوفكرى شكل

آخرده افاده ایتمك لازمسه دینه بیلیرکه مکاتب سلطانیه اون ایکی سنه‌دن اون بر سنه‌یه ایندیریلیرکن ثروت مکتسبات هیچ بر زیانه اوغرامامشدر. مکاتب سلطانیه‌نك الحالةهذه مرعی درسلرنده زوائد وحشویاتی طی ایده‌رك بوشلقلره دها مفید وحیات عملیه ایچون دها موافق شیلرك صیقیشدیرلمه‌سندن عبارت اولان بو اصولك تطبیقی او درجه مشکل اولماسه کرکدر. حتی برازمشکلپسندانه دوشونولنجه ادعا ایدیله بیلیرکه بو اصول لائق اولان اعتنا ایله مظهر تقید اولسه اون بر سنه‌نك ایچنه صیغدیریلان سرمایه‌دن فضله معلومات مفیده قویه بیلملك، وبویله‌جه علی الخصوص هر وقتدن زیاده عناصر رقیبه آراسنده بر عرصهٔ مبارزه تشکیل ایده‌جك اولان مملکت ایچون دها مؤثر آلات وادوات ایله مسلح مجادللر یتشدیرمك پك ممکندر. معارف نظارتنك موضوع بحث اولان قرارندن تفرع ایده بیله‌جك نیجه مسائل مهمه وارکه ولو بویله بر زمانده اولسون محتاج مناقشه‌در، لکن بونلره بر کوچك مقاله‌نك دار دائره‌سنده ساده‌جه تماس ایچون بیله فرجه بولونه‌ماز. ۱۳۳۷





یاشلیلرك حقی

هر بشقه نوعدن اولان تقدیرده درحال بوراده یوزده شو قدر نسبتنده توقف ایتمك لزومنی درك ایدن براهتزاز ایله نقطهٔ قراری اشارت ایده بیلسین .

سامعیندن بری — مملکتك همان بوتون عمرینی تدریس ایله کچیرمش معروف بر سیماسی که حیات علمده صوك مرحله دیمك اولان دارالفنون کرسیلرندن برینی اشغال ایتمکده‌در — اولا یاواش ، فقط کیتدکجه یوکسه‌لن بر سسله شو ملاحظاتی سرد ایتدی که همان عیناً نقل ایدیورم :

— حیاتده بردن زیاده طرفك مناسباتنی تدویر و توجیه ایده‌جك اولان عهود وعلاقه‌ده حقوق ووظائف متقابلاً یورور. عاقدین مساعدات متقابله زمینی اوزرنده یورومکه موافقت ایتمه‌دکجه متناظراً تقرب ایدن بر خطایله پیدای مواصله ایده‌مز ، بناءً علیه اثر مشترك وجوده کله‌مز . یاشلیلرك کنجلره قارشی وظائفندن بحث اولونورکن حقوقندن ده بحث اولونمق امر ضروریدر . نصل بر پدر چوجقلرینه قارشی بر طاقم سلسلهٔ وظائفله مقید ایسه چوجقلرده اوکا بر چوق قیود ایله مربوطدر ، وَ بونلردن وارسته قالمق تمایلاتنده تعند ایتمك نسبتنده کندیلرینه تعلق ایدن وظائفك کسب رخاوت ایتمه‌سنه سببیت ویررلر .

مدرس نطقنك موضوعنی ترسیم ایدرجه‌سنه بونظریه‌یی بویله‌جه ایراد ایتدکدن صوکره علاوه ایتدی :

— نجه یاشلیلرك كنجلردن طلب ایتمكده غیر قابل ارتیاب بر قطعیتله حائز حق اولدقلری بر وظیفه واردر: اونلر طرفندن، ولو صوری، ولو جعلی اولسون، حرمت آثاری ارائه‌سی ... بر كلن نسل بر كیدن نسلدن دها مترقی، دها منور اوله‌بیلیر، حیاتك یمه‌دن، ایچمه‌دن، اوطوروب قالقمه‌دن، كیینوب قوشانمه‌دن باشلایه‌رق یوكسله یوكسله اك مرتفع شواهقه قدر چیقان مختلف صفحاتنده نسللری یكدیكرندن آییران فروق و فواصل وجوده كله‌بیلیر؛ فقط بونلرك هیچ بری، یعنی اختلاف رؤیت، بر طرفك مسن دیكر طرفك كنج اولماسنه مانع تشكیل ایده‌مز. اوندن دولاییدركه اوزرنده برابر یوروننه زمینلرده آتیله‌جق خطوه‌لرك فرقلری نه اولورسه اولسون آرایه سنه‌لرك كتیرمش اولدقلری مسافه‌یی خیالاً، رسماً اولسون چیزن بر خط لازمدر. بو هر زمان هر یرده بویله ایدی، حالاده بویله‌در، و نه زمان دها زیاده بویله اولمشسه او زمان انسانلك مناسبات متقابله‌سی دها فضله بر صحت و سلامتله جریان ایتمشدر. تجدد، داها اولكیلری، دها اسكیلری استحقار دیمك دكلدر. شرق بوخصوصده اك یوكسك مرتبه‌یی ارائه ایدردی، مع التأسف بو كون بوقاعده‌نك اك كوزل مثاللرینی غربده آرامغه مجبور اوله‌جق درجه‌ده عنعناتدن آیرلمش اولیورز. بونك اك آجی بر مثالنی خاطراتمك آراسنده بولویورم. مسئله‌یی پك تنویر ایده‌جك بر حكایه اولدیغندن لطفاً دیكلر سكز.

غرب مملکتلرنده ، بالخاصه ، غرب نام عمومیسیله یاد ایدیلن دیار عرفانك شمال جهتلرنده سیاحت ایدنلر بیلیرلر که چوجقلرك، کنجلرك علی الاطلاق یاشلیلره ، مع زیادةٍ اختیارلره هر وسیله ایله تظاهر ایدن بر حرمتلری ، بر رعایتلری واردر . سزه غلبه‌لقده یر کوستررلر ، ازدحاملرده یول آچارلر ، قپیلرده سلام ویررلر ، خدمتکزه قوشارلر ؛ الحاصل سزه مفید اولمق ایچون ، یاخود ، سزك خوشکزه کیتمك ایچون عادتا بر وسیله قوللانرلر . بو بزده ده بویله‌ایدی ، اونك ایچون کنجلرك یاشلیلره نه یولده جمیله‌کارلقلری اوله‌بیله‌جکنه پك تازه خاطرات ایله بزلر واقفز . ایشته بو کون اورالرده ینه بویله‌در ، بزده ... بزده ده دائما بویله‌در ، دیه‌مه‌دیکمه چوق متأسفم . باقیکز نه‌دن ؟..

حرب عمومینك ظهوری احتمالاتیله مملو کونلردن برنده سالچبورغ شهرینك خارجنده بلدیه باغچه‌سنده ایدم . آغاچلرك آلتنده ، بر سدیرك اوستنده‌دیکله‌نیوردم . باغچه تماماً تنها ایدی ، یالکز اوته‌ده ، تا ایچریلرده ایزجیلردن مرکب بر کنج آلایی قوناق ویرمشلردی . غالبا بوراده ایجه قاله‌جقلردی که متمادیاً قوناق ویردکاری نقطه‌دن شهره ایصال ایدن طریق اوزرنده بونلردن بر رایکیشر ، اوچر بشر کشیدن متشکل طاقملری کیدوب کلیورلر، شونی بونی تدارك ایدییورلردی . تصادف بنی کذرکاهلرنده بر نقطه‌ده بولندیرمشدی ، هپ اوکمدن کچیورلردی ؛ کولوب شاقه‌

لاشه‌رق ، قوشوب اوینایه‌رق ... بلکه بویله ، طاقم طاقم ، اللی کنج کچدی ؛ وَ بونلردن هیچ بری اولمادی که، اوکمدن کچرکن، بو بیاض صقاللی ، دوزکون قیافتلی آدمه ، باشنده کپیسی وارسه اونی چیقاروب قولنك بوتون امتدادنجه آشاغی‌یه ایندیره‌رك ، یاخود باشی آچیقسه اوزون صاری صاچلرنده زرین بر تموج حصوله کتیرن شدید و ممدود بر سیلکینتیله اکیله‌رك سلام ویرمه‌مش اولسون . بو سلام بیاض صقالمه ، قیلیغمه ، قیافتمه ، الحاصل بو ظواهرك دلالت ایتمه‌سی لازم کلن محترمیته اوده‌نمك ایسته‌نن بر دین ایدی .

بر چوق امثال آراسنده بو کونك شو خاطره‌سی بنده پك درین بر اثر براقمش ایدی . وقتا که استانبوله عودت ایتدم ؛ پایتخت سفربرلکك هرج ومرجی ایچنده ایدی . بو میانده دارالفنون افندیلری ده خدمت وطنیه‌لرینی ایفایه دعوت اولونمش ، حتی دارالفنون بناسی بیله اشغال آلتنه آلنمش ایدی . عادتا مملکتی طانیمایه‌جق بر حالده بولدم . ایلك ایشلرمدن بری معنوی یوردمه بر زیارت اولدی ، مدیریتك نره‌ده بارینديغنه دائر معلومات آلدقدن صوکره بویوك بنادن اورایه متوجهاً دار بر یولدن کچمك اوزره ایدم ، یولك اوستنده بش آلتی دارالفنون افندیسندن مرکب بر زمره کوردم که هپ عسکر قیافتنده ایدیلر . باشلرینی چویرن و بکا باقان اولدی ، فقط سلام ویرن اولمادی ، بلکه

عینی چاتینك آلتنده سنه‌لرجه برابر بولوندقلری بو اختیار مدرسی
بر كره‌جك اولسون كورمه‌مشلر وبو كون اونی طانیه‌مامشلردی؛
لكن بیاض صقالنی ، وَ منتظم قیافتنی كورمشلردی . هر حالده
بو آدم مسن بر افندیدی، اوكا سلام دكلسه‌بیله یول ویرمه‌لیدی،
یول ویرنده اولمادی . نهایت ، برازطوتقون ، برازده بلكه دها
صریح بر معنای استخفافه تصادف قورقوسیله چكینه‌كن ، بكله‌دم؛
نه‌دن صوكره ایچلرندن بری ، آرقه‌سی دونوك وایكی أللی آرقه‌سنه
باغلانمش بری ، باشنی چویرمه‌یه‌رك ، یالكز بر آدیم ایلریله‌یوب
بكا كریدن كچمك ایچون آنجق كافی بر یول تصدق ایده‌رك دیك
بر سسله : ـ كچ ، افندی ، كچ !.. دیدی .

مدرس حكایه‌سنی بوراده بیتردكدن صوكره سس چیقاران
اولمادی. بردن صوغوق بر هوا اسمش كبیدی ، دالغین كوزلرله
هر كس بر طرفه باقدی . بو حكایه بوتون شمول معناسنی
ویرمكدن تحاشی ایدن بر حسله بحثی براقق لزومنده ضمنی وطبیعی
بر اتفاق حاصل اولدی .

١٣٣٧



مصاحبه صنعتی

هفته‌سنك اوچ بش كوننده ایكیشر دردر ساعتنی ایشه حصر ایتمكله متباقیسنه تنزه و تفرجده ، شوراده بوراده تجمعده محل صرف آرایه‌بیلیردی .

هر محله‌نك ، سرین كولكه‌لرینه كلیشی كوزل اسكمله‌لر آتیله‌جق بر چنار آلتی ، دیواری دیبنده نارگیله‌لر قورووله‌بیله‌جك بر مسجدی ، بر سبیل كناری ، یاخود ، قیشین بوغولی جاملری آلتنده صیجاق هواسنه التجا اولونان بر كوچك قهوه‌سی واردی . چوجقلره ازاد ویرلدكدن صكره محله مكتبنك خواجه‌سی قاپیسنك اوكنه صنداليه‌سنی آتار ، امام افندی جماعتنه ایكندی نمازینی قیلدیردقدن صكره آبدست تازه‌له‌مك ایچون قوللرینی صیغایه‌رق آقشام اذانه انتظاراً برقاچ ساعتنی دیكله‌مكله و سویله‌مكله حصر ایدر ؛ بربرده ، مناوده ، محلبیجینك ، تو تونجینك دكاننده قلمندن جیقمش كتبه‌، چارشیده دكانی قاپامش اصناف أوه دونمه‌دن أول طاقم طاقم طوپلانیردی . بویله‌جه ، بختیار بر عمرك آنجق صفای خاطرله دولدیریله‌بیله‌جك ساعتلرنده صنعت مصاحبه تاسوقاقدن باشلاردی . تربه‌نك كوشه‌سنده چاوشنی صاتان اوزومجیدن قارشیده سینكلری قوغالایان قداشفجی‌یه بر لطیفه اوچار ، اوته‌ده الك لطیف بر اداسیله شیشه‌سنی تا باشنه قدر یوكسلته‌رك برقطره‌سنی صیچراتمقسزین دوادجه بوقاری‌یه قالدیردیغی بارداغی دولدیران شیراجینك پرنشوه سسی : حیات ویریور ! دیركن بریده موسمه مناسب صاتیله‌جق

یکی برینی دوشونن حلواجینک بر شاقه‌سی قارشیلاشیر ، و ایشته تا قالدیرملردن یوکسله یوکسله اینجه‌لن بر رسوخ و ممارسه ایله ، طبقاتی آشدقجه مرتبه‌مرتبه یوکسه‌لن بر نزاهت و ظرافتله هر صنف خلقده بر کوروشمک ، سویلشمک قابلیتی تفیض ایدردی . هله کبار صنفک مجالساتی ، همان بو صنفک هر مسلک ، هر سن ازبابنده ، بر ضیافت فکریه ایدی .

آز چوق اسکیمش ، اوزاقلانمش و یازیق که بر دها عودتی امید ایدیله‌مه‌یه‌جک قدر نسیانه قاریشمش زمانلره ارجاع فکر ایده‌بیلن نسللر بو طرزده جمعیات کبارانه‌یی پک ایی تخطر ایدرلر . استانبول قوناقلری ، بوغاز ایچی یالیلری ، چاملیجه کوشکلری ، صکره براز دها وضیع فقط علم و ذکا منطقه‌لرینه دها قریب ، دها تماس اوله‌رق مدرسه‌لر ، کتبخانه‌لر ، درکاهلر ارباب فطانت و درایتک ، ظریف ، کزیده ، مضمونپرداز ، فقره‌کو ، نکته‌سنج ، رموز آشنا اصحاب ذکاوت و فراستک تجمعکاهلریدی . باشده سرای همایون اوله‌رق باب عالینک ، باب مشیختک معیار و مقیاسنه ریاست ایتدکاری بر قانون معاشرت و مصاحبت واردی که بوتون طبقات خلقی اینجه سوزجکلرله بر زلال ذکادن مستفیض ایدردی .

اوزمانک لسان مصاحبه‌سنده حکمفرما اولان تربیهٔ مستثنایه واقف اوله‌جق قدر یوکسک مناطق جمعیته مجاورتده بولونمش روملردن ، ارمنیلردن ، اجنبیلردن بیله برچوق یاشلیلره تصادف

اولونیورکه ضیاعه اوغراتیلمش بر اثر صنعت تامهخوان اولان نفائس اشنالره مخصوص برکوکس کچیریشیله: ــ آه؛ افندم، اونه کوزل زماندی! نه کوزل قونوشورلردی!. نه حیران دیکلردك!.. دیرلر.

بو مصاحبهلرك ایکی خاصهٔ متمایزهسی واردی: لسانك بحت وصفوتی، موضوعلرك، کرك هوائیاته، کرك جدیاته عائداولسون، منتخبیتی. وبوتون بواوصاف مصاحبهیه رفاقت ایدن ارکان وادابك، خلاصه، مراسم معاشرتك زینتی. بلاشبهه ادعا اولونهبیلورکه بر چوق زمینلرده مشاهده اولونان انحطاط قبیلندن مصاحبه صنعتندهده بر تردینك بحرانلرینی کچیرمکدهیز.

بو، وهلهٔ، عکسنی فرض ایتدیرهبیلهجك برادعایهبکزر. مثلا بوتون لسانلری تقیید ایدن بر ادارهٔ تضییقدن صکره ماتهٔ سربستیٔ کلام بخش ایدلمش ایکن، کرسیلر قورولمش، خطیبلر یتشمش، مطبوعات طاقم طاقم ارباب قلمك هردرلو ساحاتنه سربست صحیفهلر آچمش، دارالفنونده علنی درسلره فوج فوج سامعین دولمش، حتی دارالبدایع صحنهسی کزیده بر لسان مکالمهیه هر کیجه اولاشیلهجق برنقطهٔ ارتقا تعیین ایتمش ایکن، هله منتسبین عرفانك عددی ماضی ایله قیاس قبول ایتمهیهجك بردرادهیه واران بوصوك بطنده، بوادعانك همان بطلاننه حکم ایدیلهبیلیر. یاشلیلردن صادر اولوشیله بوکا کنجلکه قارشی اختیارلغك بر عزو کینداراهنهسیدر

بیله دینه‌بیلیر. فقط ظن ایدییوردم که هیچ اویله دکل. بوتون بچمش زمانلره عائد، تا مکتب چوجقلغندن باشلایه‌رق گنجلکمه، بالآخره، دها آغیرباشلیلق زمانلرمه متعلق خاطرات ایله بوکونك مشاهداتی مقایسه ایدییوردم؛ ویك بیطرف بر حاکم عادل صفتنده قاله‌بیلدیکمه امنیتله قرارویرییوردم که بوکونك نسلی مصاحبه صنعتنه هیچ واقف دکل؛ مکر که بوصنعت حقنده تلقی طرزی دکیشمش اوله.

بو تردی، البته فقدان عرفاندن، یاخود، مکتساب ومعلوماتجه انسال سابقه‌یه نسبةً بوکونك گنجلکنك دها پست بر موقعده بولونمه‌سندن متولد دکل. بالعکس! نسل حاضرك ثروت فکریه‌ده بچمش قرنلره هرحالده حائز تفوق اولدیغنه، حتی یالکز فکراً دکل، لساناده اسباب رجحانه مالکیت دعواسنده بولونه‌بیله‌جکنه قائلم. بوحادثه‌یی اهمال وتسیبه حمل ایتمك اکتفا اولونه‌بیله‌جك برصورت حلدر. بوصوك کونلرمك برخاطره‌سندن بحث ایده‌یم.

بوغاز ایچندن عودت ایدییوردم، تصادف بنی کچیریله‌جك اوزون ساعتلرده نسبةً گنجلردن متشکل بر زمره‌نك مصاحباتنه ضروری بر سامع یاپمشدی. اونلرجه طانیلمامش اولمق، دیکله‌مکدن بشقه چاره اولمایان بو مصاحبه‌ده بنی سویله‌مکه مجبور اولمقسزین خارجدن ایشیتمك موقعنده طوتیوردی، و، بوموقع آز چوق قابل تحمل ایدی. خصوصیله بالضروره دیکله‌نن بو مصاحبه‌ده بر وسیلهٔ تدقیق بولمش اولیوردم. مأمورینی‌دن یاخود طلبه‌دن، هر

حالده منور و منتخب بر صنفدن اولدقلرینه حکم ایتمامك ممکن اولمایان بو ذوات پك آز کینمشلردی ؛ فقط پك فنا اوطور - یورلردی . بری برلرینه سیغاره و پیپلرندن کبریت طوتوشلرینه قدر وضعلردن ، محاورهیه رفاقت ایلهین ، کلمهلرك جملهلری تنقیط وتفسیر ایدن اشارتلردن باشلایهرق کوزلرك باقیشلرینه ، وجهلرك اشمئزازلرینه قدر بوتون تفرعات صراحةً چرکیندی . بلکه پك بی تکلف دوستلر آراسنده پك حریم بر پرده تجویز اولهنهبیلهجك لاابالیلکلرله بو کزیده کنجلر بو علنی محلده ، عمومك کوزی اوکنده ، سوقاق چوجوقلری کبیدی . بورادهاسکیدن باب مشیختك ، باب عالینك سوقاقلره قدر اجرای تأثیر ایدن تربیهسنه مقابل یوقاری طبقهلره قدر صیچرایان سوقاق چاموری کورولیوردی . موضوع مکالمه نه ایدی ؟ بونی تعیین ایتمك ممکن دکل ، هرشیدن بحث ایتدیلر ؛ فقط ایکی ساعت ایچنده ، بلاشبهه سنهلرجه تحصیل کورمش ، کتاب اوقومش ، مصاحبات علمیه و ادبیه دیکلهمش اولان بو بینلردن نه معرفتده ، نه صنعته دائر بر کلمه چیقمادی ؛ حتی نه بر اینجه فقره آکلاتان ، نه منتظم بر فکر سرد ایدن اولمادی ، او کون ، البته صنعت مصاحبهده تردی حاضرلك اك بد بختنه بر مثالنه شاهد اولمش ایدم . بو هر وقت ؛ هر پرده ، هر صنفده ، نسلك هر شعبهسنده ، البته ، بویله دکل ؛ فقط نه دینیرسه دینسین ، نه قدر نیکبینانه فرضیات ایله تعدیل اسفه چالیشیلیرسه

چالیشاسین ، هر حالده بوکون دون قدر مصاحبه صنعتنه عطف دقت ایتمه‌یور.

خاطراتمی طوپلایه‌رق بر خلاصه یاپنجه او مصاحبه‌لری خیالاً شویله کوره‌بیورم : بر یالینك ریختمه ناظر ، اوکنده دکزك ماویلیکلری پارلدایان براوطه‌سنده‌یز . خفیف برروزکار بیاض خاصه پرده‌لری اصرار ایتمه‌ین حمله‌جکلرله یاواش یاواش شیشیررکن عین کنجلر ، بوغاز ایچندن دونوشده بکا او بدبخت مثالی کوسترن کنجلر ، اوراده ، فقط مثلا یکرمی سنه ، اوتوز سنه اول ، ینه بو یاشده ، کوروشیورلر . ینه لاابالیانه ، فقط غایت موزون و اعتناکار اولمغه متقید اوضاع ایله ... سیغاره ویررکن مساعده ایسته‌ین ، کبریت طوتارکن بلکه واقع اولان برقصوردن طلب عفو ایدن بر ادالری وار . کوزلرنده مخاطبی دائما استهزاجه لزوم کورن بر اندیشه‌نك جوالیتی ، دوداقلرنده احتمال ناخوش کورونه‌بیله‌جك کلمه‌لرك دیکنلرینی تورپوله‌ین بر تبسمك کولکه‌سی ، وجهلرنده حتی مناقشه ایدیلن مخاطبلره قارشی اینجتمکدن محترز بر تقیدك افاده‌سی ... موضوعلرده تبدل وتحول وار ؛ فقط برندن دیکرینه کچیلیرکن مکالمه‌نك خطوه‌لری سورچه‌یور ، مجلا بر دوشه‌مه اوستنده یوروتورجه‌سنه قاییه‌رق کچیلیور ، یاخود ، پرنده‌لرده بر مهارت پرواز وار ، سوز دوشه‌جك ظن اولونورکن بر قوش خفتیله برطرفه قونیویرییور. افکارده سوزولوب کیدن

بر خرام لطیف وار که سزی صاللایور. عادتا بر سماعخانه‌ده لطیف بر آهنگك ایچنده اعتلایه بکزه‌ین بر دورانده شیشوب قاباران فقط یکدیکرینه سورونوب انحنالری بوزولمایان تنوره‌لریله مولویلره مخصوص بر ظرافت طیران آراسنده فکرلر، جمله‌لر دونیور، اورادن اورایه کچیور، شیمدی چارپیشه‌جق، شیمدی بر قضا اوله‌جق، شیمدی بر غلطله بوتون بو آهنگ بوزوله‌جق ظن ایدیلیر کن، باقیورسکز. خفیف بر مصادمه احتمالی کمال مهارتله آتلاتیلمش، فکرلرك بری بر طرفه، دیکری اوته طرفه، ایکی کلبك جنبشیله کچمشلر. بعضاً شورادن بر نکته، اوته‌دن بر جناس، آره صره پك جدی بر بحثه اوفاق بر قهقهه قاریشدیران بر فقره... وبویله ساعتلر کچیور، هر دقیقه‌سنه بر نوعدن بر ذوق اصابت ایده ایده نصل کچدیکنه دقت اولونمقسزین اوزون ساعتلر کچیور؛ صکره هرکس، حیاتندن، کوننددن، دوست دوستندن، حتی دشمن دشمنندن ممنون، مطیب آیریلیور.

حال بو که اوکون او برقاچ رفیق بوغازایچی دونمه‌سندن صکره یکدیکرندن آیریلیر کن هیچ بری هیچ برشیدن ممنون قالمامشدی؛ و، اعتراف ایده‌یم، بن ده، اونلرك بلا اختیار ساعتلرجه سامعی اولان بن ده، اونلردن ممنون قالمادم.

۱۳۳۷

اجزا ٥٠ مجلد ٧٥ غروش

كليات آثار ـ تمثيل لايتغير

عشاقى زاده خالد ضيا بك آثار مختلفه‌سندن بر طاقمنك تنقيحيله متباقيسنى بر شكل قطعيده تلفيقه ابتدار ايله‌مشدر . بو صورتله تشكل ايدن سلسله‌دن انتشار ايدنلر :

مائى وسياه	بويوك حكايه	سكزنجى بيك
بر شعر خيال	كوچك حكايه‌لر	اوچنجى بيك
برحكايهٔ سودا	كوچك حكايه‌لر	ايكنجى بيك
عشق ممنوع	بويوك حكايه	بشنجى بيك
كنارده قالمش	مقالات مختلفه	
فروزان	اثر تماشا	ايكنجى بيك
كابوس	اثر تماشا	ايكنجى بيك

دردست احضار :

فاره	اثر تماشا
عيده	بويوك حكايه
اسكى شيلر	آثار ادبيه
اونى بكلركن	كوچك حكايه‌لر
قيريق حياتلر	بويوك حكايه
اختيار دوست	مقالات لهويه

محررك ادبيات جديده كتبخانه‌سنده انتشار ايدن :

بريازك تاريخى	كوچك حكايه‌لر	ايكنجى بيك	موجودلرى قالمامشدر .
صوالغون دمت	كوچك حكايه‌لر	ايكنجى بيك	

تام آثاريله ديكر كتابلرى ده احوال مساعد اولدقجه كليات آثار سلسله‌سنده يكيدن طبع اولنه‌جقدر .